

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب مخبر: عقاید الشیخ، الباری الکبیر در

مؤلف علی اصغر زجروری، سید صدیقه جانجانی

مترجم

شماره قفسه ۱۷۳۳۹

جمهوری اسلامی ایران

شماره ثبت کتاب ۲۸۵۰۱

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰

عقاید الشیخ

لا اله الا الله

در بیان اصول و فروع دین

نظم و نثر

و حل بحر و جمع فروع و صلح و فقه و فروع دین

ظهور و لغو مال و حل غایب و فروع و فروع دین

و مع و الی و فروع و فروع دین و فروع دین

بابیتر که میبوی

رحمانت جهم و فروع دین

که میبوی فروع دین و فروع دین

در کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 کتاب محکم: عقاید الشیخ، الباری الکبیر در
 مؤلف علی ابن ابی حمزہ رزمی و سید صدیق رضا خانی
 مترجم
 شماره قفسه ۱۷۳۳۰۶
 شماره ثبت ۲۸۵۰۱

عقاید الشیخ
 لا یدر
 در کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 کتاب محکم: عقاید الشیخ، الباری الکبیر در
 مؤلف علی ابن ابی حمزہ رزمی و سید صدیق رضا خانی
 مترجم
 شماره قفسه ۱۷۳۳۰۶
 شماره ثبت ۲۸۵۰۱

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 کتاب محکم: عقاید الشیخ، الباری الکبیر در
 مؤلف علی ابن ابی حمزہ رزمی و سید صدیق رضا خانی
 مترجم
 شماره قفسه ۱۷۳۳۰۶
 شماره ثبت ۲۸۵۰۱

نور علی محمد و مقبر

بِسْمِ

مروست که در مردی بخدمت حضرت رسول م آمد و عرض کرد که سبلی چند دارم حضرت فرمود
 بگو عرض کرد میخایم که از من بی سرنه زند فرمود هرگز خدارا فراموش نکن گفت میخایم از یاد خدا غافل
 نشوم فرمود خود را بکافری عادت ده عرض کرد میخایم از هیچ آفریده منترسم فرمود از خدا بترس گفت می
 خواهم در نظر خلق عزیز و محترم باشم فرمود که از هیچ کی طمع مدار عرض کرد میخایم که در حال نزع موقوف
 بپرسم فرمود که خوشی و خوش خلق باشی گفت میخایم در از عمر باشم فرمود که صد بار بسیار ده گفت میخایم
 خدام را اطاعت دارم فرمود که قرآن بسیار بخوان اگر نه آن خوان را بسیار است و اگر گفت میخایم از همه
 مردم بهتر باشم فرمود که دست بچو و دخی بگفت میخایم که تازه ام محتاج کسی نباشم فرمود خدایا بسیار
 بگو و هر چه از خدا میخایم از خدا بخواه عرض کرد که میخایم که خوشی بسیار باشم فرمود که نباشد و خوب گفت میخایم
 تا حیات دارم بسیار خوشم فرمود تا خردت نشود سخن مگو و تا گرسنه نشوی چیزی بخور و تا غایت لب نشود و میخواب
 گفت میخایم در نظر خلق عزیز و محترم باشم گفت مزه و هزل مگو گفت میخایم که جان کندن بر من آسان شود
 فرمود که چهاران را عیدوت کن گفت میخایم که مرا عذاب قبر نباشد و اگر باشد آسان شود فرمود که بدن
 خود را لباس خود را از نجاسات پاک و اگر گفت میخایم رستگار در بین باشم فرمود که هرگز کارم را رافع مگو و خدا را
 در همه جا حاضر و ناظر دان و در نماز کاملی مکن

خو

حسین با دارم من از روزگار بگذر با شد در نه مگر در بار
 بفارغ تند فاشی غیب نشین
 اگر کم نماند از این کار بیقرار بکنم کم تو بهشتی
 نهجی که گفته بماند بک هزار نفر من بدر بچند بیت در آرد نهجی
 صد بیت بماند بک الله و فتح و خدایت بک بک ۲۰ هزار
 صد هزار شرب

اللهم استر حق محمد و آل الطاهرات
 سر که فاند دعای طیم دارم
 اللهم الله الرحمن الرحیم ذلک الله یبذل کند کارم

تبارج بوم جبارم
 صفر ۸۲۳۱

الحمد لله الذي شرح صدرنا باعقاید اسرار و محبت و در شمع فی قلوبنا فوايد الوار و مودته
 و صرح طیننا تنابجدا با معاندات و احوال متین و اطل علینا من علمه و وفاته و رحمة الله
 لا یغنی الا لوصاه و شکره لا یغنی الا لقضاه و نعمته لا یغنی الا لما اراد قضاءه و الصلوة المتواضعة
 المتطافرات علی خاصته من برکت محمد صلی الله علیه و آله و عترته و ذریه و بعد و روزگار
 بر روز شعله و دولت ابد مدت و در اوان ظهور نور فرزند مهر آسان معدلت سلطان سلاطین عالم
 طای و بنایه خواجه و امر از ترک و دیلم و بدر و شیر و رواق حضرت لطاق چهار علم قدوه اولاد آدم فرمان
 فرمای طوایف امم ملک در بان ملک حشم اکاسره و قیامه خدمه قضا و قدر توام مغر قهرمان ماسی و دمای
 و مظهر عدل و مظهر حکم قدر و قضا مصباح مشفق متکون نفوس طایره بیضا ضبا و شعاع ضبا سخیل
 ز جاذبه عقول عشره عوالم اعلام متوید مبصره مله مبضا مشید ارکان شریعت عزراش منشا می که
 هاسله شوکتش و لولاه اذ لولیت الا و فی فی لولاه و مرز بوم ظلم مجرم روم افتاده و فیض قصیر نظر غرض

سجده

لبر از سر نموده و قزاقان بر سر فغان محقق از شر بر برق الغدام از شر غضبش داده و از غلغله صولت عراده عد
آسی که که چون موبدش زلزله آن الملک اذ اذ خلوا فربا فصل صحنه صحنه و صاحب باهله بر صفح
صیون و حیون کشته و از صیت سطوت نظم نظام جوینش قار جوشش از سر و سر خروش است
امر الله فلا تشعبلوا بر و رکوش به جوشش روس را دریده که از لون آبش کون فیروز و سندر و س
باطن قلوب شکو سر بعین ظاهر عین کلکونه رو و مو بر ده هم جو کس شیده و عذارین بر کف مفت و کف از خوف
معه که جنگ شیران شکارین بلبکش از رضاء به آب تک پریده و منبت شک و شک بجنک و رسید
میدان جان شک و دیده و عدالت کتری که در زیر سایه هماد او کسترش بره اموی غزالان چینی حلقه حلقه لغز
بال مشول بجمع آوری شک از فراز مکین پستان کرکان زمان و لیون جام خون آتش شده و نارید
شهریاری که از فضل بحر کف جودش عالمی حق حاکم طی منازل ارعالم بقا نموده و از حیرت انفعال اسم نامستی
بکوشه بلوتوش میدان فنا خیزه و سحر جیشش از میرا بر حیرت بحر امطار قطار بقعه بر رانی یا بشه جود
عیون حیرت کشوده که از حقیق تحت شک بدزوده اوج تحت نه ملک مستیش و مظلالم افواج امواج لغز
یکران کریده هو السلطان العادل والملک المقتدر والکامل الخاقان البازل والقان الفاضل
السلاک المسالک حق البقیع العادج المعادج سرتو و سیر و محافظ الشریع حضرت سیدک المومنین
والقابط الطریق الامم الطاهرین ظل الله المهد و صی السموات والارضین فاعلم الملک والالین
وکا سر علام الکاوی قهر بان الماء والطین السلطان بن السلطان والماکان بن
الخاقان بن الخاقان محمد شاه قاری کان عدالت خیم آمد بر احمد بر رسالت جنین باد اگر تخرج
هرین باد از زمین آسمان نزع در زمین باد خلد الله ملک و ادم ظلال رافند و شکله علی روس
العباد الی یوم یباد المباد و در بار معدلش و جو حکمی موجود که نظرت لغز کفرت حکمت تمام زو ات

زیرت

زیرت تو و غیره را بما الحیاة و اکسری سر سبز و سیراب نموده و علی که بر تو ذره نور خورشید علم علی
برده مشفق دانش بر روی عالمی کتوده و حارسی که بحر است جهان باین رنگ که در ارت ارضی مفت کون را
باین لال عیون جاری و جیشش زده و دهنوستی که ساس اس حکم رانی استس علی التقوی و بنا بنیان
سلطنت و کامرانی اصلها ثابت و فرعها فی السما و بر نظم نظم نموده که سلاطین روی زمین سرکلفت میر
به چاکر که با بکشت حیرت او و کما آلوده دما سنان کفرت به اسوده که کزیده فقید القهر و تخید الله امر
و وجد العرفان الحاج و سراج و هاج و هجر عجاج و لهر نجاج و نور المنهاج حادس لبر الی والد است
الله الملقب المشتهر بجای میرزا آقاسی ادام الله امانه علی و روس الاناسی من اللادی والاقاصی
و چون جمعی از مومنین از این خادم خادم شرع انور و ساعی ترویج مذهب حضرت جعفر و داعی و ادم دوست
ابد مدت ظهورش علی اکبر علی صغر علی الله عن جبرائیل فی القبر فی یوم المشرق من رساله عقایدی باغنه فارسی
نمودند که از تکلفات عبارات و دلیل عقلی و نقلی که ترتیب بهم عاده عوام باشد تالیف نماید که کافه
مسلمین از او بهره مند شوند استغناء لمرضاة الله و مجیب الدعواتهم مع کثرة الاختلال الاحوال اشتغال جمیع
آوری آنها از آثار و اخبار الله و علم عظیم بر ذوق حرم غیب وضبط آنها را نمود و حفظ استغناء
لازم است بر مسلمین و فکر آنها داخل است بر معاندین و مستحق نمود و او را بقایا الشیوخة نواید الشریع و مرتب
ساختم او را به بیج مشکو و یکمقدرة و خاتمه و هر مشکو و مشکلت بر حید مصباح و هر مصباحی بجنید
نور امید از خداوند آسمان و زمین چنانکه حکم حقیق و ناظرین از مومنین احاطی و از در دنیا و آخرت
کرامت فرماید محمد و الله احصا مقصد من بدانکه خداوند عالم عبث ابن خلق خلق نظر مسوده است
که هر چه بخواهند بعلی بیاورند و نوا و عقاب و حساب از برای ایشان نباشد بلکه از برای عبادت و طاعت
ایشان را خلق فرموده است و به غلام آورای فرستاده است با کتب بهد که خداوند خورشید است در آن کتاب

دو بیان ایجاد خلق است

نوشته است از برای مردمان بیان نمایند و خاتم پیغام آوران را محمد بن عبد الله علیه السلام قرار داده است
و دین و قرآن که کتاب است ناسخ و مینهای پیغام آوران سابقه و کتبهای ایشان قرار داده است بر خلقانی
و بحسب که اخذ عقاید و معلوم حلال و حرام و احکام را از انجیل است و هر چه او فرماید اعتقاد نمود و بعمل
بیاورند چنانچه خداوند فرموده است ما اتکم الله الا لعلکم تحکمون و ما اتکم الله الا لعلکم تحکمون
آورد از برای شما آورده و دیگرید و را آنچه را که او شمارش از او نمود و اگر او پیغام آورد آنچه را که خدا
ونداده نمود و او را که بخلق برساند از او امر و نواهی و عقاید رساند و در زمان حیات و بقیه و کتب از برای دین
خود و اندام خداوند بنشهادت و ما یطق عن الهی الا وحی و وحی و حرف نمیزند آورنده
پیغام خدای از برای نفسی بجهت حرف زدن مکرر و وحی الهی که وحی شده است و او بر فرمودندانی قادر و ما اتکم
القلوب کتاب الله و حضرت لم یقر فاحی بر ذی الخوف بر سبکین گذاردم و در میان شما و چیز سبکین
که کتاب خدا و عزت من باشد که اینده هم از هم که در دوا و ما ما باشند جدا نمیشوند تا آنکه بر من وارد شوند و در
قیامت و لبه حریفی که شرم و از آن که قیامت چنانچه مراد از عزت است ائمه ظاهرین هم باشند بر هر خلا
یق در جنت که رجوع نمایند بکتاب خدا و عزت پیغام آورندگان ایشان بگویند و اجابت اطاعت نمود و عمل
کردن و اعتقاد نمودن و ائمه اطهار و اخبار آثار و در میان مردم گذارند که در آنها بیان کتاب خدا میباشد و در
اینها مان غیبت که در لازم است رجوع نمودن بکتاب و آثار و اخبار ائمه اطهار و جمعه اطاعت و عبادت باشد و چهار
و چهار است آنچه از اینها معلوم میشود حکم خداوند در جنت اول اعتقاد قلبی و دوم اقرار زبانی و سیم عمل
ارکانه و عمل باید بی تنهایی مثل غسل و نماز و زکوة و صدقه و صیام و حج و زیارت مثل نماز و زیارت و زیارت
از برای مثل روزه یا مالی است مثل خمر و زکوة یا بدن و مالی است مثل حج و در همه این اعمال شخصی باید حکم خدا را بپذیرد
و دامن احکام با از اجتناب است یا از تقلید بر مردم باید یا مجتهد باشد یا مقلد باشد در عملیات و اگر

بجای

دو بیان ایجاد خلق است

میگوید که نام بنشاند اعمال ایشان بر وجه صحت واقع نخواهد بود و اما اقرار زبانی هم باید از روی
اعتقاد قلبی باشد مثل شهادت و اذن بواحد نیست الهی و رسالت حضرت رسالت پناهی و
ولایت ائمه ظاهرین و اما اعتقاد قلبی باید از روی اجتهاد و طلب باشد پس اجتهاد نمودن در
عقاید و جنت بر رسیدن بر مومنین هر چند دلیل ایشان دلیل عقلی اجمالی یا دلیل نقلی مطابق
عقل باشد پس بر کافیه خواص و عوامی لازم است تحقیق و تحقیق نمایند در تصحیح نمودن اعتقادات خود
هر چند بر رسیدن از علما باشد که بر چه باید اعتقاد نمود و بعد از اذن بن ائمه دلیل اجمالی عقلی یا دلیل
نقلی مطابق عقل کفایت میکند از برای ایشان لکن اما آنچه از عقل و آثار معلوم شود که در جنت اعتقاد
نمودن بآنها بسیار ممکن است که بر مومنین باید که فتن آنها و اعتقاد نمودن بآنها آسان شود و اگر بسیار
ترک نموده اند در باره اعتقادات رجوع نمودن بکتاب است و اخبار آثار را بر هوای نفس نپذیرد و
خیالات شیطانی رجوع کرده اند و حرفهای سهویده میگویند و اعتقادات فاسده ظاهر میکنند و میگویند
که دلیل عقلی داریم و حال آنکه عقول ناقصه را فاسده و کاسه ایشان بجهت هوای نفس و اغوی شیطان
مغلوب شده است پس بعضی قائل شده اند بوحث وجود و موجود و بعضی قائل شده اند بتجدد و حلول و بعضی
قائل شده اند بجز و بعضی قائل شده اند بقیود عبادات بعد از مدتی از ریاضات و بعضی قائل شده
اند بمباح بودن اموال و عیال مردم و بعضی قائل شده اند بنظر آوردن مرثیه را در عبادت بجهت آنکه
انها واسطه اند خواه اعم باشند یا غیر اعم و بعضی قائل شده اند بنمودن تکالیف و سقوط انها و بعضی
قائل شده اند بخالق در اذن و صحت امام با او واسطه و اذن خدا با او واسطه و اذن او و بعضی قائل
شده اند بنمودن خسرو نشتر و قیامت و حساب ثواب و عقاب و بعضی قائل شده اند بجهت نمودن معاد
و روحان و او و بعضی قائل شده اند بجهت نمودن معراج و پیغمبر و روحانی بودن او و بعضی قائل شده اند

در بیان اعتقادات بنی است

بنمودن میزان و مراحل و هفت و دوازده قسم و بعضی غالی شده اند امام را از مرتبه خود بالاتر برده اند و مرتبه خدا را رسیده اند و بعضی غالی شده که امام را از مرتبه خود پایین تر آورده اند و بعضی ضمایر را نیز راجع بامر الهی و ائمه طاهرين سلام الله عليهم جميعا نموده اند و بعضی انواع لغتیات و ظنورات و سكرات از قبیل چرس و بنكه شراب حلال دانسته اند و مشغول آنها شده اند و در اعبادت نام کرده اند و بعضی ترك عبادت را عبادت میدانند و بعضی ترك معاصی مینویند که ملاک کنند خلق را تا اگر نفس ایشان کامل شود و بعضی صفات خدا را در مرتبه بنی با ائمه طاهرين ظاهر میدانند مثل آهني که در کوره گذارده باشند و سرخ شود که صفت آتش در آهني پیدا شود و بعضی عمر و علم و محمد و اوجیل و شمر و حسین را از یک طیف میدانند و بعضی موسی و فرعون را یکی میدانند و رباعی و در ظاهر میگویند و دانسته اند بجهت اسیر بودن آنها بیک دنیا و بعضی میگویند مردم که مردن مثل علف خشک شوند و بیک بعد از مردن چیزی نیست و بعضی میگویند بصورت دیگر مینویند بعد از مردن خوب بصورت خوب بد بصورت بد و باز در دنیا میمانند بطریق تناسخ و بعضی دیگر میگویند ما چیزی نیستیم هر چه هست خداست و بعضی میگویند خداست و بعضی میگویند نور است و بعضی میگویند از نور است و بعضی میگویند ترقی و تنزل دارد باری مدبر بسیار اختراع شده است که ذکر همه آنها بطول میانمی آید بنا بر این است که جهت کثرت و اعتقاد نمایندگان میان اهل علم و منه الاستغناء و الاحول و لا قوه الا بالله العلی العظیم مشکوٰۃ اول در بیان اعتقادات متعلق بذات و صفات خداوند است بدانکه وجه است اعتقاد نمودن توحید الهی و توحید بر چهار قسم مقصور میشود اول توحید ذاتی و دوم توحید صفاتی سیم توحید خلقی چهارم توحید عبادی پنجم توحید مقام چهارم

مصحف

در بیان توحید ذاتی

مصحف مصباح اول در توحید ذاتی است که در جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند واحد و یکتا و یگانه است و بی همتا است و ذاتیت مقدس و مستجمع جمیع صفات کمال و مبرا از جمیع صفات نقص و محال است بر او جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند مرکب از اجزاء و مرکب از اعضا میباشد و معنی مرکب آنست که از دو چیز یا بیشتر لعل آمده باشد و خدا اجزائی ندارد و نه اجزاء و همتی نه اجزاء و خیالی نه اجزاء عقلیه و نه اجزاء خارجی و نه اجزاء داخلیه و نه اجزاء داسیه و نه اجزاء رئسیه بر او جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند است و با وسر و کوش و چشم و دل ندارد و در چیزی مرکب نیست از مجردات و بسایط و نه غیر از مجردات مثل نور و غیره و جهت اعتقاد نمودن باینکه جوهر نیست جوهر آنست که بجز خود موجود باشد و در وجود محتاج بغیر نیست مثل جمادات و نباتات و حیوانات و عرض آنست که بواسطه غیر موجودات مثل زک و بود و جهت اعتقاد نمودن باینکه خدا محال نیست یعنی چیزی را و فراتر از چیزی از خدا جدا شده و خدا از چیزی جدا شده و مثل نیک و بود و طعم نیست و جهت اعتقاد نمودن باینکه خدا را که نرسیده و زنی ندارد و فرزند ندارد و فرزند که میباشد و جهت اعتقاد باینکه خدا ادویه منزه در دنیاست و آخرت و عالم برنج و در عالم مثال و در عالم اشباح و نه در عالم اظله و نه در عالم از و نه دیالای عرضی نه در پایی فرخ و نه در هیچ مکان و نه در هیچ زمان و نه عالم او را می بیند و نه مرتد او را می بیند و نه پیغام آور او را می بیند و نه امام او را می بیند و نه خواص و نه عوام و نه ملک میگوید او را نمی بیند و هیچ کس لکن شناخته میشود و با تبار قدرت بعقل و چشم قلب بخت ایمان جهان چه امیر المؤمنین عم و در جواب آنکه سید از آنحضرت که آیا پروردگار خود را می بینی در وقت عبادت نمودن او فرمودند ما گفت انعمتک بما تالم اراک یعنی بخواهم من که عبادت کنم پروردگار مرا که دیده باشم او را را می عرض کرد که چگونه دیده او را حضرت در جواب او فرمودند و بلیک لاندک العیون فی مشاهده الا بصا و لکن را می القلوب بحقایق

در بیان توحید صفات است

باینکه خدا تا که مبادی است غلط است و قول باینکه خدا دیده میشود و در دنیا و در آخرت و در هر برنج و در هر خوار و در علم و در غرض و در عالم خلقت و در حیات و در هر ممت غلط است و قول باینکه خدا بصورت پس است در عرضش است غلط است پس واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا بویژه در ویدنه و در شبدیه و در شبدیه و در شبدیه و در ویدیه و مالیده نه نیست و حدی و سدی و شکلی و جسمی و صورتی و عرضی و عمقی و طولی و خطی ندارد و مؤثر و در هر جزئی قرار نمیکرد و چیزی بر او قرار نمیکرد زیرا که اینها همه باعث احتیاج است و خدا محتاج نیست و غنی مطلق است و قول باینکه کفر است غلط است **مصحح دوم در بیان اعتقادات مقلد توحید صفات است** باینکه خداوند در صفات ذات و صفات فعلی میانشه اما اولیر صفات ذات و صفات شئون و صفات کمالی می گویند و اصل آنهاست **اول حیات** **دویم قدرت** **سیم علم** و قدرت و حیات عینی ذات است و ذات ای عینی علم و حیات و قدرت و از شعبه علم است ادراک بسع و لغز و از شعبه حیات است قدیم و ازلی و ابدی و سرمدی بودن خداوند و از شعبه قدرت است متکلم و صادق بودن خداوند و از اینها **صحیح سه نور** **نور اول در حیات** باینکه واجب است اعتقاد نمودن باینکه خداوند حی است و حی و معنی دارد و یک زنده بوده و هست یعنی خدا همیشه زنده بوده و هست و خواهد بود و مردن از بر آید نیست زیرا که هستی او ضرر و نیستی او محال است و یک دیگر معنی مثل صحت متحقق شدن بصفت علم و قدرت است پس همیشه خداوند متحقق بصفت علم و قدرت بوده و هست و خواهد بود پس واجب است اعتقاد نمودن باینکه خداوند قدرت قول بحدوث خدا نیست و واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا ازلی است یعنی ابتدا ندارد و واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا ابدیت یعنی آنها و آخری ندارد و واجب است اعتقاد نمودن باینکه حیات عینی ذات خداوند است و زنده بر ذات او نیست که حیات چیزی دیگر باشد که حیات بر ذات زنده شده باشد زیرا که با

باینکه

در بیان توحید ذات و صفات است

حدیثی مرکب از لام میاید هر هر غلط است پس حیات را هر که نمیتوان از ذات سلب نمود یعنی همیشه خدا و حیات بصفت عینی ذات است **نور دوم در قدرت** باینکه واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا قادر است و قادر بوده است و قادر خواهد بود و قدرت و معنی دارد و یک معنی توانا است پس واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا هر چیزی که ممکن باشد بر وجهی که اراده دارد و **دویم** معنی متکلم است و توانایی بر خلق نمودن اشیا است و مراد در اینجا جبر است که سبب ممکن و توانا بر کردن هر چیزی و ترک کردن آنست پس واجب است اعتقاد نمودن باینکه خدا هر چیزی را که بخواهد ممکن باشد خلق نمودن او را خلق میتواند نمودن بی ماده و مدت اگر بخواهد صد هزار هزار مثل این عالم در آن واحد خلق نماید میتواند خلق نماید چنانچه با کمال هزار هزار عالم را خلق فرموده است و بعد از این هم خواهد خلق فرمود چنانچه از اخبار ائمه اطهار معلوم میشود و از شعبه قدرت است متکلم بودن پس واجب است اعتقاد نمودن باینکه خداوند متکلم است و تکلم بمعنی توانا و قدرت و از این بر اینجا و نمودن کلام در هر جهان خواهد داشت باینکه چنانچه با همی تکلم نمود و خواه در دل ملک یا بیغام آوری باشد و خواه در هوا باشد و از این جهت است که تکلم را بصفت ذات دانسته اند یعنی ظاهر تکلم قدرت است و قدرت بر تکلم نمودن دانسته و دارد و خواهد داشت و بعضی تکلم را صفت فعل دانسته اند صفت ذات و میگویند که صفت ذات بوده باینکه خدا همیشه متکلم باشد چنانچه همیشه عالم و قادر و حی است و حال اینکه در وقتیکه تکلم ننماید متکلم نیست و باین مضمون حدیثی نیز در کافی دارد و است پس اگر تکلم بمعنی ایجا و نمودن کلام باشد از صفت فعل خواهد بود و اگر بمعنی قدرت بر ایجا و نمودن کلام باشد صفت ذات است و هر دو معنی سبب است و واجب است اعتقاد نمودن باینکه خداوند صادق است یعنی راست گو است یعنی کلامیکه خلق میفرماید دلالت بر صفت دارد که مطابق واقع است و خلافی ندارد و صادق نیز از شعبه تکلم است که از شعبه قدرت است یعنی خدا قدرت بر ایجا و نمودن کلامی دارد که مطابق واقع باشد نه مخالف واقع

در بیان توحید ذاتی

و وجهت اعتقاد نمودن باینکه قدرت عین ذات الهی است و هر ذی قدرت نیست و این نیز از اصول مذهب است لودیم در علم است بدانکه وجهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند عالم است و علم عین ذات الهی است و صفت زاید بر ذات نیست و علم بمعنی دانستن آمده است و بمعنی منتها آنکه ذات اشیا نیز آمده است پس در اینجا مراد دویم است یعنی خدا سبب ظهور خلقت اشیا و سبب آن اشیا است پس وجهت اعتقاد نمودن باینکه خدا بوده است و خواهد بود و هرگز خدا جاہل نبوده است و نیست و نخواهد بود و میدانند هر شے و کلیم او علم به احوال است و عرض و فرس و کویک و بزرگ و کوچک و کم و زیاد و از ذو علم الهی یکی است با التسمیه به همه موجودات بدون تفاوت و علم الهی غیر از و تبدیلی ندارد و چنانچه علم دارد با اشیا بعد از خلقت اشیا علم با آنها و از پیش از خلقت آنها و چنان نیست که علم بعد از خلقت اشیا غیر از علم قبل از خلقت اشیا باشد و قول باینکه علم خدا اتعلق با اشیا همیکو بعد از خلقت آنها و پیش از خلقت آنها علم او اتعلق با آنها همیکو غلط است پس وجهت اعتقاد نمودن باینکه علم الهی بعد از خلقت اشیا با اشیا همانا عین علم او است با اشیا پیش از خلقت با اشیا پیش از خلقت با اشیا بلا تفاوت و قول باینکه خدا و علم دارد یکی حادث و یکی قدیم غلط است بلکه یکعلم دارد و او عین ذات الهی است اما علم بعد از آن از قبیل ملائکه و بیجا ام و امان علمی است که بمعنی دانستن است و خداوند آنها خلق فرموده است و معلوم مخلوقه فعل خداوند است و ذات او نیست و آنچه در بعضی اخبار وارد شده است که خدا و علم دارد یکی علمیت که مختص ذات پاک است و یکی دیگر علمیت که تعلیم بانبیاء و مملکت و ائمه نمودن است بمعنی دانستن که کبریا که با آنها تعلیم داد آنها هم او را دانستند و آنچه که تعلیم نداد بایشان او را ندانستند لهذا اطلاق و دو علم بر او نموده اند و از قدیم بودن علم الهی قدیم بودن اشیا لازم نمیآید زیرا که ممکن است که کسی چیزی را بداند و آنچه چیزی هنوز

موجود

در بیان توحید ذاتی

موجود نباشد چنانچه بالنسبه بخلق منصور نیست و واجب است اعتقاد نمودن باینکه خداوند عالم بخلق و جزا اشیا معیاش و قول باینکه خدا عالم بکلیات جزئیات در تحت کلیات مندرجند که بعد از خلقت جزئیات عالم جزئیات است تفصیل خواهد شد غلط است و گفته است وجهت نیست فکر کردن در اینکه آیا علم خدا حصولی است یا حضوری لکن قول محمول کفر است چنانچه وجهت نیست فکر نمودن در ذات یا شے لکن فکر نمودن در آثار قدرت الهی بسیار خوب است که از آثار قدرت او که بجهت است و خواهد بود و از شے علم است اراده یعنی مرید بودن خدا و اراده بجهت خویش آمده است و بمعنی علم بمصلحت نیز آمده است و بواسطه بعضی قائلان باینکه اراده علم بمصلحت و اعیان یا مجاد فعل است و بخلاف گفته است اراده بمعنی غیر مصلحت پس از صفات سلطه است و بطریق گفته است اراده در افعال خدا علم خدا میباشد بآن افعال و در افعال غیر خدا امر نمودن خداست بآن افعال و اشاعره و صانعی از معتزله گفته اند که اراده صفت زاید بر قدرت که مغایرت دارد با علم و قدرت که مختص از برای فعل است پس اشاعره گفته اند که زاید بر قدرت است و معتزله و کرامیه گفته اند این زاید بر قدرت است پس معتزله گفته اند این زاید بر قدرت در محل میباشد و کرامیه گفته اند این زاید بر قدرت قائم بذات است پس بدانکه اراده بمعنی علم بمصلحت صفت ذاتی است زیرا که همیشه خداوند عالم بمصلحت است و اوست و خواهد بود پس اراده خدا علم بمصلحت فعل است که باعث مشیت و خواستن کردن آنست با علم بمفسده آن که سبب مشیت و خواستن ترک آنست یا بمعنی که آنچه بخواهد بکند یا بشو بمصلحت و قصد بآن بجا میآورد او را و آن چیزی که ترک میکند یا بشو بمفسده و یا اراده و قصد ترک میکند او را اراده در خدا غیر از اراده در ما است زیرا که اراده الهی با سبب آلات نیست بخلاف اراده در ما که بواسطه اسباب و آلات است پس بعضی اراده صفت ذات دانسته اند یا بمعنی که اراده الهی علم بمصلحت مفسده کردن و نکردن فعل است و بعضی اراده صفت فعل دانسته اند و میگویند اراده خواستن خلق نمودن چیزی است و خداوند همیشه چیزی را میخواهد و الا باید همیشه آنچه میخواهد

باشد

در بیان توحید و تسمیت

باشد و حال آنکه هرگاه بخاهد انچه را خلق میفرماید و هرگاه اراده کند خلق نمیکند و او را چنانچه بگوید چیزی موجود نیست
میکند و موجود میشود باراده خدا و با همه صفات و درگاه مقبول است از انچه که در مروج نطق الاسلام کلیبی از
اما علم السلام و این ممکنه که حضرت فرموده اند اراده صفت فعل خداست نه صفت ذات و باز در حدیثی
دیگر فرمودند که اراده از خلق از ضمیر و غلبت و اراده از خدا خلق نمودن چیزی است و احداث و ایجاد نمودن آن
چیز است نه غیر آن و در حدیث دیگر شخصی معصوم عرض کرد که خدا کیا همیشه میباید حضرت فرمودند اراده نمودن میباشد
مگر از آنرا آنچه خدا اراده او را و درگاه او است و خدا همیشه عالم و قادر بوده است پس اراده او در حدیث دیگر فرمودند
که هرگاه اراده از صفات ذات باشد مثل علم و قدرت بجز اراده که در حدیث خود تسمیت از برای اراده و ناقص است
یعنی اراده نکردن خدا اراده او را میکند و اراده اگر صفت ذات باشد قهراً ندارد چون رساله جده عوامت و مقام
الطاهره کلام و استدلال نینیم مبین قدر بر مختلف و اجابت اعتقاد نمودن باینکه خداوند مرید است و اگر اراده بمعنی علم
بمصلحت است مانند صفت ذات و اگر بمعنی خواستن ایجاد باشد صفت فعل است و تفصیل از او در کتاب مشکوٰۃ الانوار
نوشته ام و وجه است اعتقاد نمودن باینکه خداوند گناه است یعنی علم بمعنی نه خواستن چیزی را در دنیا معنی را در پیوند
بجای آوردن فعل است بجهت علم بمعنی داشتن بوجه او و یا بمعنی اینکه خدا را خواسته است انچه را که او را میخواست
از او یا اینکه نمی فرموده است از او و همچنین او را که از شعبه علم است و وجه است اعتقاد نمودن باینکه خدا امر را که است و او را
بمعنی عالم بودن محسوسات چه محسوسات سمعی یا بحدیثی که بر سبب خدا سمعی است یعنی شنوایان یعنی علم باینکه میباید او را
و هم چنین خداوند بصورت یعنی بنیاد است یعنی علم بدینها و از انکه خدا اجتناب و کون ظاهری داشته باشد
که بچشم و گوش می بیند و بشنود و خداوند عالم بجز نباتات محسوسه معصومه و میباید و از این جهت است که
خداوند را سمعی و بصیر میگویند و او را که هم از صفات ذات است و بدین خدا علم داشتن است بنده و بندگان
و بدین بندگان و شنیدن ایشان بواسطه سبب الالات از قبیل گوش و چشم و خداوند محتاج باینها نیست و از این

حدیث

در توحید صفات

که بعضی از علماء صفات ثبوتیه و ذاتیه را هفت صفت است که فرموده اند و او را در یکیت جمع نموده اند
عالم قادر و رحیم مرید و مدبر که هم قدیم ازلی هم متکلم صادق و از زبان سابق معلوم شد که اصول
صفات ذات سه است علم و قدرت و حیات و اراده و او را که از قسم علم حیات و قدیم و ازلی و ابدی و سرمد
بودن از قسم حیات و متکلم و صادق بودن از قسم قدرت و باید دانست که این هفت صفت از صفات ذات
و صفات ثبوتیه و صفات جمال میگویند که انصافتر خداوند همیشه داشته و دارد و خواهد داشت و اصل اینها
ذات و ذات یک است و مختلف نیست و اختلاف این صفات در عبارات باعتبار آنست که در حقیقت از
یک زیاد تر باشد بلکه جهت تمییدن و فهمیدن است که عبارتها مختلف ذکر می شود چنانچه دانستی اینها ثبوتیه
که باید اعتقاد نمود که اینها را همیشه داشته و دارد و خواهد داشت **اول** علم که عالم است و **دویم** قدرت که قادر
در **سیم** حیات که حی است **چهارم** اراده که مرید است **پنجم** ادراک که مدبر است **ششم** قدیم که قد
یم است **هفتم** تکلم که متکلم است **هشتم** صادق که صادق است و صفات سلبیه که باید اعتقاد نمودن
باینکه خداوند آنها را ندارد و اینست **اول** مرکب نیست و **دوم** آنکه جسم ندارد و **سیم** آنکه مرئوس نیست یعنی
دیدن نیست **چهارم** آنکه متکلم چیزی نیست **پنجم** آنکه بشربک است **ششم** آنکه بهیچان صفات ذاتیه
الهی زیاد تر بر ذات او نیست بلکه عینی ذات او است نه اینکه ذات او را بر صفات ذاتیه صفات ذات
صفات میکنند و نه اینکه خدا عالم نیست مثلاً و کار علم میکند و انقطاع است **هفتم** آنکه محتاج نیست **نور و نور**
و صفات الهی است بلکه خداوند را نیز صفات فعلیه میباشند که اینها را صفات فعل و صفات جمال میگویند چنانچه
صفات ثبوتیه نیز صفات ذات و صفات کمال و صفات اکرام میگویند و صفات سلبیه نیز صفات سلبیه و صفات
علاقیه میگویند و صفات ثبوتیه آنست که در خدا همیشه باشد که سلب نتوان کرد و الصفات را از او و صفات
سلبیه آنست که هیچ وقت خدا الصفات را ندارد و الصفات را از برای خدا هیچ وقت نمیتوان ثابت کرد

در اعتقادات متعلقه

برگزیند و اورا وقت و قدرت به که باذن خدا چیزی بر خلق کند لکن چون دلیل نرسیده است که خدا امیر المؤمنین
اذن داده است که آسمان و زمین و آب و خاک را خلق کند اینها بنا به اعتقاد و نحو و آنچه در بعضی از خطبه‌ها امیر المؤمنین
وارد شده است که آنحضرت فرمودند من خالق آسمان و زمین میباشم ثابت نیست که این جز از خطبه آنحضرت
باشد شاید دیگری از زبان آنحضرت نقل کرده باشد و بر فرض اینکه از آنحضرت باشد باید اورا تاویل نمود که
موافق آیت قرآنی اخبار بات و همچنین قول بانی که امیر المؤمنین قسمت کننده روزهاست چنانچه بعضی آن
حضرت را قاسم الارزاق میدانند دلیل بر این مطلب نیست که چنانچه آن امیر المؤمنین اجل است از این منصب و مرتبه
و همچنین قول بانی که امیر المؤمنین مظهر صفات الهی است یعنی محل ظهور صفات فعل خداست که صفات فعل الهی است
مثل خالق و رزاق و رحمان و حقیقت از آنحضرت ظاهر شده است و خداوند بعین ذات مقدس میسر نمیخیزد یا
نیت ولیکن امیر المؤمنین میسر است بوسیله ظهور صفات الهی در او و تفصیل هر یک را در کتاب شکر الاله انوار شمس
و هر علوم و جبریت و انشای آنها بکلی اعتقاد و نمودن باینها بسیار شکی است بجز برای عوام الناس که راه
کلام و استدلال نمیدانند و بر بنیادهای قدیم و بر عوام بلکه بر خواص و اجابت اعتقاد و نمودن باینکه خدا خلق میکند
و خدا در میمید و خدا زنده میکند و خدا میمیراند و آب میکند اینها را و یا صفت ظهور صفت فعل در امام است
یا در پیغام آور است یا در ملک است احتیاج نیست فهمیدن آنها را بلکه باید اعتقاد کند که خدا محتاج به هیچ کس
نیست و هیچ چیز در ظهور فعل و نه در غیر او علی وارد شده است که حساب مرد خدا در قیامت بامام
و امیر المؤمنین قسمت نیست و جهنم میکند و هر کس را میبخشد باذن خدا استغاثت میکند و از رحمت
کوشش میکند و در آستان خود راه نیست میرود و دشمنان خود را بجهنم میبرد و قول باینکه خدا از امیر المؤمنین
اذن گرفت در خلق کردن عالم یا آنکه منور است بان کرد غلط است و حرف سیمعی است و حدیثی میگویند که آنحضرت
کردن بر سجاده رفتن و آسمان را از زیر سجاده سپردن آورد و انداخت از غلط جلالی غلظت و در کتاب معتبره

علا

بامامت

علما ذکر کرده اند شریعت و دلیل عقلی بر این مطلب هم نیست علی وارد شده است که امیر المؤمنین و جبریت است
و قدرت الهی است و جبریت و اذن الهی است در حد الهی و جبریت و جبریت الهی جبریت است و قدرت الهی است
و جبریت است و کون خداست و جبریت و روی خداست و جبریت است و جبریت است و جبریت است و جبریت است
تا نمودن و الا خدا کون جبریت و روی خداست و جبریت است و جبریت است و جبریت است و جبریت است
چون کسی کار را که میکند بدست میکند غالباً لهذا کسی را که بسیار بجهت رضای انگس کار میکند یا شکر میکند
غلان دست منت یعنی بمنزله دست منت یا طالع چشم من است چنانچه با التماس بفرزند و دوست کسی میگوید
که غلان چشم من است اینک در حقیقت او چشم او باشد یا دست او باشد و در باره برادر میگوید غلان
که او دست من است یعنی بمنزله که او دست من است چون معجزات بسیار از آنحضرت ظاهر است و جبریت طالع که
کسی بمنزله فعل انگس میکند و خداوند آنها را هم که در نزد خود است آنحضرت انبیا است و جبریت است
بافتن خلق لهذا آنحضرت اقدار است که میگویند زیرا که خدا بقدرت خود هر چه بخواهد میکند و در نزد
معجزه نمودن آنحضرت قدرت خداوند ظاهر میشود و خدا امر فرموده است که مردم اطاعت امام را نکنند
پس رو بگردانند و نمودن به امام است و رو بامام و اطاعت او را گردان و رو بگردان و اطاعت
او است لهذا آنحضرت و جبریت است یعنی روی خداست که باید مردم رو بگردانند از رو نمودن او باید و
اطاعت کردن او و از این جهت است که آنحضرت را باقی میگویند یعنی در رحمت خداست یعنی کسی که بخواند
رو بگردانند باید از بند را داخل شود یعنی باید محبت و ولایت الهی را در شسته باشد و اطاعت الهی را بکند
که اطاعت الهی اطاعت خداست و اگر از غیر اینها اطاعت خدا را بکند قبول نیست زیرا که اینها را خدا قرار
داد است از جهت است که در حدیث وارد است که کسی که از اول عمر تا آخر عمر دنیا شسته باشد روزی
روزه بگیرد و محبت و ولایت الهی باشد عبادت او قبول نمیشود و هم چنین چون بیعت نمودن با خدا اطاعت

دو سبب اعتقاد است

اولت و سبب عبادت از دست دادن کسی که مطیع او نشود که هر چه او بگوید اطاعت او را نماید و خدا
دست ندارد زیرا که جسم ندارد لهذا خداوند امام را بمنزله دست خود قرار داده است که هر که دست سبقت ببرد دست
ایشان دراز کند و ایشان سبقت کنند که هر چه او بفرماید عمل کنند سبقت با خدا کرده است از سبقت است که اکثر
دست خدا میکنند زیرا که ایشان را خدا قرار داده است و هر چه ایشان بگویند قول خداوند است و خلق باید اطاعت
ایشان را نمایند تا اطاعت خدا را کرده باشند و همچنین در بعضی اخبار و ادعیه و روایات وارد شده است که
تلبس بجان می و ظرف مشیت الهی و مثبت صفت فعلیت و بعضی میگویند که امام خود مشیت خداست و ثابت
نسبت بدلیل عقلی و نقلی و تفصیل هر یک را در مشکوٰۃ الانوار نوشته ام و چون این سه بجهت عموم است همین قدر کفایت
میکند پس واجب اعتقاد نمودن باینکه خدا خالق است خدا را زنی است و خدا میسر است و خدا نیست پس فروع
کار ملک است چه عزرائیل و چه ملک رحمت که در دست راست او باشد که فروع منور را میکند و چه ملک دشت
او باشد که فروع روح کاظم و میزاندین کار خداوند است بر معلوم است که میزاندین غیر از فروع روح است
و زدن و کشتن کار مخلوق است توان باینکه غیر از خدا استکار را میکند غلط است بعضی میگویند خدا اول مشیت را
به تنهایی خلق کرد و مشیت عباد است از امام و سایر اشیا را بمشیت خلق کرده پس مشیت که امام باند خلق
میکند و این صفت است لکن معنی حدیث این است که بواسطه مشیت خدا خلق کرده است اشیا را نه اشیا را
خود مشیت خدا خلق کرده است که امام باند و معنی او را تفصیل و مشکوٰۃ الانوار نوشته ام **فایده** بد آنکه
واجب اعتقاد نمودن باینکه بد مختلف به خداست و بد بمعنی انیت که هر چه را خدا ایجاد میکند و هر چه را که
نخواهد نمیکند حکم فیعل الله مالیتا و حکم مایریل و قول بودن بداء از برای خدا از اصول مذهب است و در حدیث
وارد شده است که همه پیغام آوردان بر سر جبر مسموت شده اند اول سبکیا و چتریک بودن خدا و هر بابت
چتریک است در خلقت نمودن اشیا و دوم به ثبوت بداء از برای خداست بر حرام بودن شراب که هیچ پیغام

معلقه بتوصیل است

آوردی شراب حال کرده است از آدم تا خاتم و علم بد متحقق نگشت و غیر از خدا کسی او نمیداند و این پی
غیب است که غیر از خدا کسی او نمیداند بحکم و ما بعلم الا الله و وجبت اعتقاد نمودن باینکه خدا هر چه را
که بخواهد بدی ماقده است و بی سبب میتواند خلق نماید او را بر این قدرت بخلاف بعضی از حکما میگویند
مجبوز اند و این غلط است پس واجب اعتقاد نمودن باینکه خداوند واحد است و زوت خود و احد است و صفاته
و از خود و احد است در صفات فعل خود از قبیل از قیت و خالقیت و شریکی در هیچیک از اینها ندارد
مصلح چهارم در توحید عبادت است بدانکه باید دانست که عبادت مختص ذات پاک الهی است و باید خدا
و نه اعبادت نمود و عبادت از برای غیر خدا جایز نیست و باید عبادت ذات احدی را نمود و عبادت
صفات فعلی و اسماء الهی را نمودن غلط است پس هر که عبادت کند ذات مقدس او عبادت و هر که عبادت
اسم را بدو ذات مثل لفظ و غیره کا زوت و هر که عبادت کند اسم و ذات هر دو را مشترک است پس
نباید غیر خدا را با خدا در عبادت شریک قرار داد و نیت هر عبادت را بجهت رضای الهی باید کرد و هر که عبادت
غیر خدا در عبادت شریک نماید با او مشرک است و مشرک بر دو قسم است اول مشرک جلی و انفعالت است از آنکه
عبادت غیر خدا را میکند در ظاهر و آشکارا مثل عبادت نمودن بت و مکه و ماهی و درخت و ستاره و ماه
و اقناب گاو و کوساله و آتش و حزن و پر و آدم و حیوان و نبات و جماد خواه شکل باند مثل صلیب
شکل و گشتیده حرفت عجمی است که را حنه او را حاج میگویند خواه از چیزی او را ترشیده باشد یا
آنکه صورتی باند که در چیزی او را گشته باشد خواه آنچیز شکل پیغام آوردی یا امامی باشد و خواه
شکل غیر از اینها باشد و خواه آنکه عبادت میکند پیغام آور یا امام باشد یا غیر اینها و اینها را
عبادت نمودن شریک است بخداوند و روز قیامت که بنمود عابد و معبود را بفراموشی و پیغام آوردان
داخل جهنم خواهند نمود نظر به عموم آیه انکم و ما قبله و ان حسب جهنم و ان اللین سبقت لهم فدا

اولئك عنهما جعل دن و چون پیغام آور را حجت محمد مصطفی ص این آیه را خواند بر اصحاب خود این را بگو
که یکی از بزرگان عرب گفت میروم با محمد و میگویم که این بخت محض است و میگویم که یا محمد یا عیسی و موسی
مردم عبادت نکردند که بعضی از افراد گفتند که عیسی خدایت و بعضی از ایشان گفتند که غیر سر خداست حجت
فرمودند که بلی و لکن لفظ ما در آیه از برای غیر ذی العقول است و پیغام آوران از آیه تائید میبردند که خدا
و خدا بندگان نیکی کرده است و در تفسیر علی بن ابراهیم و سماء العالم که جمله منتم بکار الانوار است مردمان از
مقصود که روز قیامت منبوده و آفتاب خلق و کای که بی نموده باشند و حجت میاندازند که آنها که عبادت
ایشان را نموده اند به بندگی خودشان و معبود ایشان را ختم میباشند یا آنکه ایشان هم رافعی شدند که معبود
شوند یا آنکه عیسوی شدند مثل سنگ که با روح است و از آنش الهی با و غیر سبب هر حال راوی عرض کرد که ما شنیدیم
که از شما روایت وارد شده است که نور ماه و آفتاب نور شایسته چگونه نور شایسته میروند و حضرت فرمودند
که نور ما از این میگذرد و داخل جبهه میگذرد این را و قول ما بیکه باید صورت مرشد را در نماز و روزه و غیر از اینها
از عبادت بنظر آورد و این را عبادت نمود زیرا که ایشان در سطره فنی عنایت خدا و مردمند و مردم ناب
عبادت خدا را ندارند زیرا که مقام قرب رسیده اند غلظت شرک است و مرشد بپرستی است نه خدا پرستی و مقام
چنین قول ما بیکه باید صورت پیغام آور یا امام را در عبادت بنظر آورد و در سطره است شرک است و قول ما بیکه
کاف خطاب در آیات تعبد و ایالات است تعبد یعنی توحید عبادت میکنم و از تو یاری میجویم راجع بامیر المؤمنین است
غلظت و همچنین قول ما بیکه ما را در هر دو نقل هو الله امر المؤمنین است و تفصیل این در کتاب شکوة الانوار
میزبان کرده ام و در همین شرک خفی است آن برستی در چیزهای دیگر مثل و بنا و مال و دنیا و عیال و اطفال
و هوای نفس و ریاض و غیر از اینها هم بمنزله شرک بگذشت مثل غار کردن از برای غیر که بگوید خوب است
یا تعزیر کرمانی بخت شهرت چنانچه بعضی کارشان اینست خداوند حفظ نماید نظر عموم و لا یشترک بعبادت

سبحه جدا

و به احد بنیاد اجیر او در عبادت با خدا شرک نمود تا زیارت خانه کعبه را و هاه الله شرف و قبرهای
ائمه را از قبل شرک عبادتی نیست زیرا که خداوند اذن بزیارت اینها داده است بر هر حقیقت زیارت
اینها عبادت خداوند است نه غیر پس هر عبادتیکه برای غیر خداست عبادت شرک است که آن غیر از خدا
شرک نموده است در عبادت و اما توفیق انبیا و اولیا و ائمه هدی علیهم السلام الله و علما و سلاطین حقیقه
سپاس علیست ما و امیکه عبادت نباشد و ختم شدن بخت غیر خدا اگر بخت عبادت باشد شرک است خواه
لقد را باشد که بگذرد و هر چه باشد و اگر بقصد عبادت نباشد و بگذرد و هر چه باشد بعبودیت شرک است
اما سجود از برای غیر خدا مطلق شرک فعلیت مگر سجود ملکه از برای حضرت آدم که سجود و توفیق بود و او هم
باذن خدا بودند انبیا و توفیق انوار مقتدره اظهار را ملکه از برای در السجود نمودند مشکوفا و در تمام
در بیان اعتقادات متعلقه بعد از این است بدانکه در حجت اعتقاد نمودن با بیکه خدا عادل است
نه ظالم که خدا ظلم با جدی از موجودات نکرده و نمیکند و نخواهد کرد این از اصول دین است و منکر ادب ناقص
مخلد و جهنم است و خدا ظلم و ستم نمیکند و راضی بظلم و ستم نیست زیرا که ستم و ظلم فحیشت و فیج بر خدا جایز
نیست و خدا منزه است از ظلم و شر و فساد و ظلم بر این بظلم است و اجبت اعتقاد نمودن با بیکه همه فعلهای خدا
سبک است و با عرض ما ملکه است که راجع بخلق است و فعل خدا غرض نالذیت و فعل خدا جبر نیست بلکه
الله افعال خدا با مصلحت است که عبادت را به بندگانت نه عاید بخد از برای که خدا محتاج بعبودت و بیک
علیت و حدیث گفت کنز معنیها فاحیث لا یف یخلق الخلق لا عرف دلالت بر احتیاج خدا
وند بخت ندارد زیرا که بخت اظهار جلال است و اظهار جلال از خدا یعنی غنا مطلق است پس باید عبادت
نمود با بیکه مصلحت الهی در باره هر کس هر چه قرار گرفته است خدا را و راجح آورده است خواه مصلحت و دنیا باشد
باشد و خواه مصلحت آخرت باشد یا هر چه باشد مصلحت را ندانند زیرا که سبب جبر یا مصلحت است و او را مصلحت

و بعد از آنکه
دینا و آخرت خود میداند و خدا را مصلحت او نمیداند بجهت آنکه خدا میداند که این چیز باین بنده یار و دوستان یار
آخرت عزیر رساند و بنده اینرا نمیداند لهذا او را میخواند چیزها جهت که مصلحت دینا یا آخرت بنده است و بنده
چنین میداند که این عزیر است بر او حال آنکه منفعت و مصلحت او در این است پس واجب اعتقاد نمودن آنکه
عزیر نالند افعال الهی به بنده برگردد و بنده خدا و واجب اعتقاد نمودن باینکه فعل خدا با عرض نالند که
نه بغير نالند و این از اصول مذمت است و قول باینکه ایشان عره که میکنند افعال خدا بغير عرض نالند
غلط است و باید آنکه لطف خدا بر خدا و جهت و لطف آنکه خدا کارای کند که بنده بواسطه انکار
نزدیک لطافت و دور از مصلحت خدا شود از قبل انبیاء و اولیاء و ائمه هدی و علماء و فرستاد
کتابها آسمان و بیا نمودن احکام الهی و معجزه دادن بعباد آوران و ائمه و لقب عقل و باید آنکه حسن
و شبح استیفاء عقلی است نه شرفی چنانچه اثر مره باین نالند و استیفاء چنانچه در اصول تفصیل بیان
اوشده است و جهت اعتقاد نمودن باینکه خدا یکی است بکمال استیفاء و دلیل آنکه صلاح بندها که در او
بیشتر است از کم کند و این از اصول مذمت است و قول بعضی از حکما که بجهت صلاح کفایت میکنند غلط است زیرا که
جرح مروج بر اجماع لازم میباشد و اعتقاد قبیح است بر حکیم بدین جهت و سبب هرگاه جهت و سبب داشته
باشد که او صلاح خواهد بود و جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند نه جبر کرد است نه تفویض بلکه میان او و عتدال
کار کرده است با منفعتی که بندها را احداث کند بر وجه میان روی خلق فرموده است که نه بیکاره اند که جبر است که هر چه
میکند خدا میکند نه بنده و نه بیکاره اند که هر چه بندها می کنند خود میکنند بقوت و قدرت خود بقوت و قدرت
الهی که تفویض نماند بلکه با اختیار دارند که هر چه میکنند از روی اختیار میکنند نه از روی جبار و اگر بیکاره خدا قوه و سبب
و اختیار داده و راه خیر و شر را بر مردم نموده هر کسی با اختیار خود میکند مسخنی نوابت و هر کسی با اختیار میکند
مسخنی عفاست مثلی میان کتم تا مصلحت معلوم شود مثلاً استاد دینی را شکر کرد و میرا میآورد و در سخن و میخورد
ساختن و ارس ساختن را با و نشان میدهد و بعد نشیند و آره و رنده و چوب سبب با و میآورد و میکند

۱۶

[illegible]

در اعتقاد من مغلفه بقرائت

نور انجابت ال اظهر او را پس از نه موجودات بچندین هزار سال خلق فرمود و او را آخر همه پیغام آوردان رسانید
بجهت اینکه هر چند نامتحت و مرتبه خاصیت را داشته باشد و آنچه تمام شده است در شریعتهای پیغام آوردان
گذشته بجهت مصطفی نبودن وقت او انحضرت آنها را تمام کند و دیگر شریعت مشرعت آوردان نسخ کند و پس او
بماند تا روز قیامت و در جهت اعتقاد نمودن باینکه شریعت انحضرت همه شریعتهای پیغام آوردان را در هم شکست
و ناسخ کرد و پیغام دین او است و در جهت اعتقاد نمودن باینکه انحضرت مبعوث شده است تمام جن و انس و اهل سما و ارض
و زمینها و دریا و صحرا و تمام موجودات **مصابیح سیمیه در اعتقادات متعلقه به اذن است** بلکه کفران کتاب انحضرت
انحضرت که از جانب خداوند آورده است ناسخ همه کتابهای پیغام آوردان سابق است و در جهت اعتقاد نمودن باینکه
کتاب بعد از قرآن از آسان تا نازل نخواهد شد و ناسخی از برای او نخواهد بود و در جهت اعتقاد نمودن باینکه قرآن کلام خدا
و نه وصیحه و غیره یا محمد بن عبد الله است اعتقاد نمودن باینکه محمد هم او را درست کرده است از جانب خدا نیست بلکه انحضرت
انحضرت کرامت و بیدار است که قرآن زبان عرب فصیح نازل شده است بلکه همه کتابها آسمانی نازل اند لکن بکوشش
از پیغام آوریکو میرسد زبان قوم را بگویند او میرسد و در جهت اعتقاد نمودن خداوند و درست است قرآن غیر از پیغام
آور است خود پیغام آور است و باطنی انحضرت نیست که چه علم او در باطن انحضرت لکن قرآن معجزه پیغام آور است از جانب
خدا و خود انحضرت نیست قول باینکه قرآن را جبرئیل از باطن پیغام آور میگرداند و بطاهر او میرساند بر اوست و توجیه باینکه
لحق و علم از نو پیغام آور است پس قرآنرا تعظیم بواجب میخواند اسرار انبیا که باطنی را میداند و میگویند جبرئیل میرساند و او به
پیغام آور میرساند راهی دارد و وجهی مضمون جدیدی دارد است از رسول خدام و باید اعتقاد نمود باینکه قرآن قدیم
نیت بلکه حادث است و کلام انفس نیست باید اعتقاد نمود باینکه قرآن را خداوند بواسطه جبرئیل انحضرت نازل فرمود
و دعوت است بهت سه سال و در شب قدر از لعل محفوظات آسمان اول یکصد نوع نازل شد و از آسمان اول بر رسول خدا آید
انگونه و صوره و صور نازل شد و از نازل شدن جبرئیل قرآنرا بر انحضرت انفضلیت جبرئیل لازم میآید که او در وسط است

و چراغ در آنرا که نور آنها از نور انحضرت منور شده است و این بر سر انحضرت سایه میانداخت و از بخت سر میدید و منتهی به
چنانچه از پیش روی میدید و چشم او خوب میرفت و دل او پدیدار بود و آنچه در سینه میدید و منتهی به خوب میدید
و منتهی به دو چشم که راه میرفت نور روی انحضرت در دو دیوار را روشن میکرد و حتی آنکه زندهای انحضرت در شب تاری
موزیک که کم میکرد و روشن بود و حال انحضرت آنرا شنید و میگفت و منتهی به چشم و چراغ و زمین غایب و بول انحضرت را فرمود
و حیات و حیات او یکی است و عرق انحضرت از منک و منبر خوشبو تر بود و خسته کرده و ناف بریده و پاک با کینه از
مادر تولد شد و در وقت تولدش عالم روشن شد و ملک که نازل شدند و پنهان شدند و اتفاق کسی که از همه
بنای ای و اولاد آدم بزرگتر بود و شکست و دریا چسباده که در اما چنان بودند که بعضی از مردم آنها را میپرسیدند
خسب و مایه ای آدم و آتش فاری که هزار سال بود و از خسته بود و مردم و مردم و ادراعات می نمودند و خوش
شد و از نوجوان انحضرت قصرای بدری و مرا آمد و الله انحضرت را که معطله افتاد و خود و کارش بر او و چون در وقت
چشم انحضرت تا دو ماه راه بود که از آن میان تا هر طرف که رو می نمود جهت جهاد و تبلیغ رسالت الهی را خلق نمود و برادری
و آرا و رجعت و دشمنان خدا را بر نمود و تا وین را روشن کرد و کفر را بر طرف نمود و چهار زن و پشتر بعد نکاح از برای آن
حضرت حلال بود و از برای دیگران حرام است و قیمت میان زندهای انحضرت واجب نبود علی قول و هرگاه زنی خود را بر
انحضرت میخسبید براد حلال بود و با فقر و مسکین می بخشید و چیز میخورد و در بار زار را میرفت و مردم را با سلام
دعوت میکرد و منور و کنه و صغیره و کبیره و نکر و از اول عمر تا آخر عمر و در جهل که مبعوث بر سالت شد و دین خدا را
آتش کار نمود و شریعت خود را ظاهر کرد و پیش از مبعوث شدن بدین خود عمل می نمود و بدین ابراهیم و موسی و عیسی و غیر
از اینان از پیغام آوردان نبود و رعیت کسی نبود و افضل از همه پیغام آوردان بود بلکه از جمیع موجودات از جاد
و نباتات و حیوانات و نباتات و جنیبات و ملکیات و پنهان از جمیع موجودات از رضی
و سموات بود و همه ذرات موجودات عالم وجود را خداوند بظیف و جو و شریف انحضرت خلق فرموده که اگر

انحضرت را خلق نمیفرمود و هیچ موجودی بوجود نیامده و عالم از همه مخلوقات بود اگر چه ظاهر جبرئیل از سلسله پیغام
الهی بود و بعضی اوقات از برای او لکن چون مادم و خدا متکا انحضرت بود و عزرائیل به اذن داخل و رجعت ظاهر
اوست و جبرئیل خرمین و سجده می و و همه علوم او قبل از خرابی را خداوند با و عطا فرموده بود و از هر جهت کامل
بود و ناقص نبود و منتهی به خدا بود و مخلوق بود و خالق نبود و عاقبت نشد و بود و لعب نکرد و حیانه نمود و در سستگو بود
و دروغ گفت و کجاست هم روزی موعبت الهی را نکرد و نور او را خداوند پیش از همه موجودات خلق فرمود و عز
و کرم و لوح و قلم و آسمانها و بهشت و ملک و آفتاب و ماه و چرخ و زمین و مقدسین را از نور او خلق فرمود اما کیفیت
ای که خلقت اینها را از نور نجیب نمود و در کتاب مشکوٰۃ الانوار تفصیل نوشته ام هر کس بخواهد مطلع شود رجوع
بما نماید و اجالات علوم را خداوند همه با و عطا فرموده بود و تفصیلات او را آیاتیه و سوره سوره خدا از برای او
نازل میفرمود و بر سلسله جبرئیل را غیر از او از ملک که میفرمود روح القدس بود و از برای نفس حرف نمیزد بلکه آنچه حرف
میزد از جانب خدا بود که وحی بود و فرموده بود و در حق عز نبود و در کتاب نبود و دوانه نبود و اعتقاد و نمود
باینها که حضرت که گفتن او بر مسلمانان لازم است انحضرت پنج روح داشت یکی روح هرج و یک روح فوت و یکی
روح شهود و یکی روح ایمان و یکی روح القدس و روح القدس سهو و خطا و نسیان از او بر خورسته شد و مؤمنان
چهار روح او را بدین اوردند و کفار و منافقین سه روح او را بدین اوردند و امام نیز پنج روح دارد و مصباح
در عقاید متعلقه بهجرات انحضرت و ادبیات بدانکه واجب اعتقاد و کوشش نمودن باینکه انحضرت
صاحب محضات بود و فعل شوق العزم کردن و سنگریزه در دلت انجانب هیچ و تقدیر الهی نمودن و هرگاه که راه حق
در دو پاور و سنگ که در دو دشت بقیع و او را میبویند و ذکر خدا را که میگوید همه اینها با انحضرت ذکر خدا را میبویند و هر چه
که حکایت بر او سلام می نمود و تعلیم الهی جز از آن نبود و گذشته مبداء و خبر از آنچه در سینه های مردم بود مبداء و آنچه در خانه ها
پنهان کرده بودند میفرمود و مرده بآذن خدا زنده میکرد و آنچه از خدا اینجاست خداوند با و عطا میفرمود و در حارق عا و

که بخیر است بلکه بکبر معجزه از خداوند سوال نمود و خداوند در دست او جاری می نمود و خود بخود بدون الهی کاری
نمیکرد و نمیتوانست کرد و هر معجزه که بپیغام آوران گذشته داشتند همه آنها را با معجزات غیر از آنها را در دست قول
و فعل او همه از جانب خداوند بود و علم هر چیزی داشت و آنگاه عالم او زیاده و مبتدا و دو اسم الهی را میداد
لست و یکی اسم را نمیدانست که او متحقق خداوند است و سایر پیغام آوران از این معناد و دو اسم بعضی اسم میدادند
بعضی دوتا بعضی چهارتا بعضی هشتا بعضی بیست بعضی بیشتر و بعضی کمتر و آنچه از غیب خداوند باو تعلیم نموده
بود بواسطه این سها میدادست و نمیخواست چیزی را که میدادست که او را خدا میخواست بد جهت علی که خدا باو عطا
و نموده بود و بود بلکه بشر بود و بهتر از ملک بود و قرآن برافنازل خدند بر غیر او هزار شهادت امیر المؤمنین ع
و حضرت حسن و حسین و سایر ائمه علیهم السلام داد و خبر از زمان بدو احوال و اقوال بد که حال ظاهر است در میان مردم
داد و خبر از قیامت و آنچه در او واقع میشود داد و بهشت و جهنم را بچشم سر دید و با سنانها با همی جسم و جدیت
و لباس او در برابر او حتی نفلیس او در پای مبارک او بود که در نزد عرش حور است بران آورد و خطاب مستطاب است
رست الاسباب با نقد و الوالباب رسید که مکن بکذا که اگر کرد نفلیس تو عرش من زینت میکرد و مقامات و حجابها
و سرادقات را طی نمود و بهین جسم و جد ظاهر و غیری و بجای رسید که هیچیک از آنها که معرفتین و انبیا مرسلین
و روحانیین و مقدسین و کرامتین نرسیده و نمیتوانستند برسند و نخواستند رسید و حال آنکه حامل انوار الهی بود
و کسی باو در این مقام و مرتبه شریک نبود و نخواهد بود و علوم عامه و مکاشفات منکله را از ظاهر است که بر کسی
چنین از او ظاهر نداده بود **در معراج ششم** در اعتقاد و متعلق معراج حضرت بر واجب اعتقاد نمودن
معراج حسابا آنحضرت که بهین جسم و جد با سنانها رفت و بالا اثر از او چ که در عرش رفت و مقام تاقیستین
رسید که ممکن از برای هیچ ممکن نبوده و نسبت و نخواهد بود که با این مقام برسد و ان مقام انتهایی امکان است
نه اینکه بمقام واجب رسیده باشد و انکار معراج حسابا آنحضرت و اعتقاد بمعراج روحا حسابا آنحضرت و قول

باینکه معراج خود فرو رفت بخت اینکه باطن آنحضرت معراج بود و عرش و کرسی باطن آنحضرت باطل است
و قول باینکه عناصر را بر جسم ظاهر خود را که آب و باد و خاک و آتش باشد و بر هر کرد از کربای این چهار کره گذارد
عظمت است و شعله نیکو لازم میاید از رفتن آنحضرت باین جسم با سنانها پاره شدن و بهم آمدن آسمانها
نامر و طاعت زیرا که خداوند بر هر چیزی قادر است چگونه کمتر از یک چشم به بندیده پیغام آور خود را از زمین
مقام غائب قوسینی که خدایین هزار سال را مدت بردم چنین قادر است که او را با سنانها بر دهنه پاره نشاند
و بهم آمدن آسمانها با خود را بیک عیبه ندارد و عطا و سترها پاره شدن و بهم آوردن آنها را و این هم معجزه آن
آنحضرت با وجود آنکه عیبه و ادب بر سنانها برهین جسم رفتند و قول باینکه خجالت یا بوهیم معراج رفتند
کفر است و دیگر از پیغام آوران با این معراج گرفت بفرز آنحضرت و بر آنچه آنحضرت سوار شد و در راه معراج دیگری
از مخلوق سوار نشد و نخواهد شد و آنچه آنحضرت از اسرار و انوار و دیکی ندیده آنچه بر آنحضرت معلوم است از علوم بر
دیگری معلوم نشد و سال بسال ماه بماه و صومعه بجمعه و روز بروز و ساعت ساعت و آن تا عالم فضل آنحضرت
نرسیده و رسید وجود و لطف خداوند را در میندیش نفس نیست بر آنجا بلکه فی وجود امر است که آنگاه تا بآنحضرت
میرسد و زیاده و بیشتر از اینها از جهت کامل بود و در زمان آینده کامل است و هم چنین تا آخر **در معراج ششم**

در اعتقادات مفرقه و در او چند نورت نور اول بدانکه آنحضرت بشری بود که خداوند باو وحی
مفرمود و وحی بچند طریق است اول آن آمدن جبرئیل و خبر دادن باو جمیع مآلک و دیگر غیر از جبرئیل است
ایضا کردن خداوند کلام را بواسطه جبرئیل با آنحضرت حرف زد و چهارم در خواب خطاب باو میرسد یا بلا
واسطه یا بواسطه ملک مجسم یا حیثی خداوند علم او را بطن آنحضرت انقیاس الحام نیز میگویند پس چون خداوند
وحی انبیاوت نماید امر میگرد بقل و لوح که بر سبب چون تمام میندیش است اسرافیل میوزد و اسرافیل باو نگاه میکرد
و هر چه در او نوشته بود بمیکامل میرساند و جبرئیل با بر پیغام آوران میرساند و قول باینکه وحی را جبرئیل

از جبرئیل که در میان نیت میکرد و اذن از خدا گرفت که هر چه بد و حی کشنده کفایت چون بسر چاه آمد دید که علی
 ابن ابی طالب و حی از چاه میزند از غلطی غلط است و وجوب اعتقاد نمودن باینکه جبرئیل بر آنحضرت نازل شد
 و قول باینکه جبرئیل باطل آنحضرت بود ملک نبود کفر است زیرا که کذب الهی لازم میآید و وجوب اعتقاد نمودن باینکه
 آنحضرت در پیغام آوردی شریکی نداشت و قول باینکه جبرئیل خداوند بود و خداوند است و چون محمد بعد از شنبه بود و جبرئیل
 بغلط اندلزل شد بر محمد و خدا هم اجازه فعل جبرئیل را نمود کفر است هم چنین قول باینکه جبرئیل خدا بود و خدا
 با شتابه پیش محمد غلط است بر وجوب اعتقاد نمودن باینکه آنحضرت پیغام آور بود و دیگری و دیگری هم انجمن
 نبود و پیش از خلقت آدم محمد ص پیغام آور و رسول خدا بود و خداوند او را رسول خود قرار داده بود و باید دانست که
 محمد بن عبدالله رسول مبعوث و محدث و امام بود و این چهار منصب داشت و فرق در میان اینها آنست که رسول کسی است
 که در بیداری و بی باطن نازل میشود و ملک و حی آورنده و غیر او را نمیداند و نبی آنست که در خواب میبیند و حضرت ابراهیم که در خواب
 فرج فرزندش و مثل حضرت یونس از شکم ماهی و حضرت عیسی از شکم ماهی و حضرت ابراهیم که در خواب
 و انجمن در حدیث صحیح است که آنحضرت باقر معقول است و امام آنست که هم خواب میبیند و هم چینی و پیری و در هر دو
 حال و حی با و برسد و بعضی را خبر از اختلافات دیگر هم داشت و در خصوص این چهار تا و بعضی از عارفان دیگر گفته اند چون رساله
 بجهت عوام است افتقار راوی است و تفصیل هم در کتاب مشکوٰۃ الاثر از ابراهیم آمده و هم **نور و قیوم** بدانکه وجوب اعتقاد
 نمودن باینکه آنحضرت شفاعت کند گناه کارانست در ثواب و رحمت الهی است در دنیا و آخرت و اختیار بعضی
 احکام را خداوند داده و او است که مکرر و مستحب و حلال و حرام کند اگر چه منجوا هر باذن خداوند و خداوند باو علمی داده
 بود که میبایست که خدا را میخواست و چون خداوند غارهای پنجگانه در اول هر رکعت و بر نماز عمر و رکعت و بر نماز مغرب
 یک رکعت و بر غایت دو رکعت و آنچه خدا واجب کرده بود و بر سفر ساقط نمیشد و آنچه آنحضرت واجب کرده است ساقط نمیشد
 بجهت آنکه آنحضرت رحمت الهی است و مفرقت از برای امت خود نخواست که ظاهر شود در سفر مکرر نماز مغرب که آنچه

در رکعت و چه یک بوده
 بر نماز آنحضرت نماز ظهر
 و ضرورت رکعت

آنحضرت واجب کرد ساقط نمیشد تا آنکه بالمره آنچه آنحضرت واجب کرده است ساقط نشود و در سفر بدانکه چون
 حضرت ناطق متولد شد دفت مغرب بود و حضرت رسول ص باین شکر انکه یک رکعت نماز بر نماز مغرب زیاد کرد
 و چون حضرت امام در وقت ظهر بود متولد شد نه حضرت یاسین شکر آنکه دو رکعت زیاد نمود بر نماز ظهر و چون
 حضرت امام جعفری متولد شد هنگام عصر بود حضرت بجهت این شکر آنکه دو رکعت بر نماز عصر زیاد نمود و از این جهت
 که ارث زن نصف ارث مرد است اگر چه علت دیگر در ارث و در نماز میباشد و چون حضرت ناطق مادر است
 و مادر اصل است یک رکعت اهل باقی ماند و هم رکعت فرع ساقط شد و در سفر و نماز غایت هم علتی دارد که در مشکوٰۃ
 الاثر از ذکر کرده ام و ایضا خدا حرام نمود در شرب و آنحضرت حرام نمود هر مرت کند را و او و چه که خدا در روز
 ماه رمضان را دوست خود رسول خدا روزه ماه شعبان و روزه در هر ماه را و بعضی چیزها دیگر را آنحضرت
 مکرر نمود و در چشم و دیده نفس رسول خدا ص وضع نمود و غیر از اینها بسیار بر آنحضرت حلال و حرام
 و مکرر و مسخ نمود و خداوند اجازه فعل آنحضرت را نمود **و کتب** بدانکه وجوب اعتقاد نمودن باینکه
 اعمال خلاق عرض بر آنحضرت میشود در حال حیات یا بعد از وفات او یا بعد از اعمال خدایت این امر بجهت
 آنکه ملائکه نامه اعمال خلاق را با و عرض میکنند پس هرگاه در اعمال امت بی می بیند استغفار میکند از برای
 این که هرگاه خوب بی بیند خشمگینی آنحضرت زیاد میشود و باید اعتقاد نمود باینکه انبیاء از نور آنحضرت خلق
 شده اند و همچنین اوصیاء امت و باید اعتقاد نمود باینکه آنحضرت ارث که از دو و ارث او از او ارث
 می برند و حدیث آنکه پیغام آور ارث نمیکند از او از جمیع اولین امر سنت است و باید اعتقاد نمود باینکه آنحضرت
 وصی تعیین نمود بعد از خود و از وصی امیر المؤمنین علی بن ابی طالب است و آنحضرت بعد از پیغام آور
 وصی بلا فصل و خلیفه مطلق و جانشین او است و آنچه مذکور شد همه از اصول است و بدیه است و بعضی قائلند
 شده اند باینکه رسالت تجلی پروردگار است و اختلافات طبقات انبیاء بجهت اختلافات تجلیات است

وامامت هم فرع رسالت و باطن اولت و استغنی است که بکار عوام برنجور و در وجوب مبنی و شریعت
اینرا بکار برگاه اینرا نهند سبب برکت است که جماعتی از اعظم علی انکار او را نموده اند **مکتوبات چهارم**
در بیان اعتقادات متعلقه بامامت و در او چند مصباح است **مصباح اول** بدانکه وجوب اعتقاد
نمودن باینکه پیغام آور ما محمد بن عبد الله دوازده وصی و خلیفه و جانشین و پشت که از جانب خدا پیغام
آورد اینرا تعیین نموده بود که وصی آنحضرت باشد و دیگری و انکار تعیین نمودن وصی بر پیغام
آور غلط است و از مذموب اثنا عشر است خارج است مثل اهل سنت و در جهت اعتقاد نمودن باینکه اول
او صیاء رسول خدا امیر المؤمنین است نه ابو بکر و در جهت اعتقاد نمودن باینکه وصی دویم آنحضرت امام حسن
میجی پس علی بن ابی طالب است نه عمر بن خطاب و در جهت اعتقاد نمودن باینکه وصی سیم آنحضرت بعد از امام
حسن برادر کوچک امام حسین است نه عثمان بن عفان و حسن و حسین علیهما السلام بر این عین این مطالب صلوات
الله علیهما میباشند و از غلطه زهره و حضرت رسول خدا اند و در جهت اعتقاد نمودن باینکه امام چهارم امام زین
العابدین و خلیفه و امام برحق است بعد از امام حسین نه محمد حنفیه پس بر این المؤمنین که از غیر ما ظاهرات و کیمایه
که منسوب بجنتی پس بر عبد الله ثقی میباشند بعد از شهادت حضرت سید الشهدا قایلند بامامت محمد حنفیه
پس بر المؤمنین میباشند و او را امام میدانند و امام زین العابدین امام میدانند و میگویند قائم آل محمد است
در کوه و ضعیف که کوه عقیق واقع در بین است غایب شده است و در آخر از زمان ظاهر میشود و نموده است غلط است
و طایفی از ظهورش در زمان ظهور قائم آل محمد نیست شاید زنده شود و یکی از سردارهای آنحضرت شود و محمد حنفیه
بد نیست مرد عالم و عابدی بود و نزاع او با حضرت سید سجاد و مرا فقه برین جور الاسود بکثرت اظهار امامت حضرت سجاد
امام زین العابدین بود که بعد از آنحضرت امام موسی کاظم امامت و اسمعیل پس امام جعفر صادق امامت و امامت حضرت جعفر
اسمعیل که قائلند هم چنین بعد از آنکه افطخ پس دیگر آنحضرت امامت جانشین و خلیفه میگویند و چون پای عبد الله

بجای

پس بزرگ برد از این جهت او را افطخ میگویند یعنی قائم آل محمد را امام موسی میدانند و میگویند آنحضرت غایب
شده است و نموده است و در آخر از زمان ظاهر میشود و بعد از آنحضرت امامی نیست جانشین و خلیفه میگویند و غلط است
و آنکه بعضی میگویند که خداوند اول اسمعیل پس امام جعفر صادق علیه السلام را امام قرار داده بود و بعد از سر
خداوند ثانی و امام موسی را امام قرار داد و نظر بر جزو ریاست آنحضرت که السلام علیها و آلها و سلم
فی مشکاة و اینها اخبار و بکثرت و جزو ریاست مفسد و بکار دارد که در حکوة نوشته ام من میباید
و زبندیه و اسمعیلیه و ناسوتیه و فطحیه و واقفیه از مذموب شیعیه است لکن اثنا عشری نیستند و معتقد
بالتقریر بلکه میخوانند در جهنم و بچند سخن لکن همه داخل در مسلمین میباشند و پاکند و مال و خون و عیال
بر مسلمانی احترام است بنابر مشهور مفسر را که بعضی از علماء سنی را کافر و نجس میدانند و از این عمر و حرج لازم میآید
و اخبار و کبر و ولایت بر اسلام اینان دارد و در جهت اعتقاد نمودن بامامت امام رضا بعد از حضرت امام موسی
و بعد از آنحضرت امام محمد تقی پس آنحضرت امام است و بعد از او پس آنحضرت امام علی نقی امام است و بعد از
او امام حسن مکرری امام است بعد از پس او مهدی صاحب العصر علی الله فیه امام است و قائم آل محمد آنحضرت
غایب شده است **مصباح دوم** در بیان معرفت پیغام آور و ائمه هدی است اما رسول خدا و اولادش
شب جمعه نزد طلوع صبح یا روز و نوز و زوال در شعب ابیطالب یا در خانه او در مقدمه هر ربع الاول یا در اوهم
او در عام قبل که ۱۲۱۱ از تاریخ اسکنه تریه گذشته بود در سال مقدمه سلطنت الوشیر و ان عدل یا بیشتر
یا کمتر از وفات حضرت آدم تا ولادت آنحضرت هفت هزار و نهصد و سال چهار ماه هفت روز گذشته بود و نورش
اول از همه موجودات خلق شده بود و در عالمها چندین هزار سال در بر دما و دریای مختلفه کوشش میکرد تا آنکه
با دم متعلق شد و عمرش از پیش نخست رسالت کم و بیش هم گفته اند چنانکه سال در مکه ماند و چهل سال پیش از بعثت و سیزده
سال بعد از بعثت و ده سال در مدینه ماند بعد از هجرت و مدت نبوتش بیست سال هجرت از مکه مدینه و رسالت از مدینه

در اعتقاد و متعلقه

از بعثت روز پنجشنبه رجب الاول و خلافت دیگر هم هفت بعثتش در روز دوشنبه نزد زوال در
نخود علی بن ابی طالب رجب یازدهم او و اختلافات دیگر هم هفت بعثتش بسیار است مثل شق القدر و
و معراج و ساینده است و معراج از بالای سر او پدید آمد و بر سر او سایه انداختند و خواب و بیداری او یکی
و بول و غایط او را بر زمین فرو بردن و سکر بزه بدستش هیچ گفتی و بر هر چه میگذاشت بر او تعظیم می
نمودند و مکی بر روی او نشستن و غیر از اینها روز جانش کبیرانش و یابستر اولادش چهار بر سر
تاسم و طاهر و طیب از صدیک و ابراهیم از ثار و قطیبه و خضر ناطق و زینب و رفیه از خدیجه هر دو زن
عثمان بن عفان شدند و هر دو شهید شدند و بعضی گفته اند از خدیجه از شوهر دیگرش بوده اند و اینکه می
گویند که بعضی حقیقه بصورت آنهاست از برای عثمان معلوم نیست نامش از برای بعضی از اینها رستند و
کبیرانش از ده متجاوز بود مادرش آمنه بنت وهب ابن عبد مناف چند روز بعد از تولدش و نامش
کریمه مادر صالحی حلیه سعادیه و نونه زن اهل کلب پدرش عبدالله بن عبد المطلب به چندی بعد از مادرش
و نامش یافت جنگهای او با کفار مشقت و ایام فتا در شش که در بسیاری از آنها خود حاضر بود و معراجش شب
شنبه هفدهم یا بیست یکم ماه مبارک رمضان پنجاه و نه روز پیش از هجرت یا در سبت هفتم ماه رجب یا
ربیع الاول ممکن است که همه واقعه شده باشد اگر چه بعضی در معراج بیشتر قائل میشدند یا از خانه ام ثانی
روجه اش یا در شعب بطلب عروج یا سخاها نمود و سال وفاتش هفت و سه سال از عام الفیل گذشته
در روز دوشنبه سبت هفتم یا ۸ ماه صفر و خلافت دیگر هم هفت بعثتش در روز دوشنبه سبت فاطم از
در دل بکونت بزغاله زهر آلوده که در خبر زن به و دیده بابت خوراندن بود مدت نبوتش سبت رسال
یا ۲۲ و هفتاد و یک روز و اختلافات دیگر هم هفت بعثتش امیر المؤمنین و علی با فضل رسول خدا بود و بعد از
سید عالمی احکام الهی را بخلق میجو و در ولادت با سعادتش جو وقت چاشت بعد از رسال از

و در

بامام است

و هفت با سعادت رسول خدا ام و در میان خانه کعبه متولد شد عمرش نفیشت هفت رسال و سی سال
و چیزی بالا بر رسول خدا بود و سی یکال چیزی که بعد از آنحضرت بود که مدت خلافتش میبایست ۳۲ سال
چیزی که دیگران غصب نمودند و آنحضرت خانه نشین بود و بیکر دو سال سه ماه و عمرش الخطاب ده سال و ماه
عثمان دو و ارده سال و بعد از عثمان آنحضرت چهار سال و ماه خلافت ظاهری نمود و در امتدادت رسالت
آنحضرت کرد یکی با قاسطینی که معاویه اصحابی باشند و یکی با ناکثین که عایشه و طلحه و زبیر در بصره واقع
شد که او را جنگ چل میگویند که عایشه در جنگ برشته سوار شده بود و یکی با زینب که خواهر باشند و این جنگ
در کمانه نهروان جاری واقع شد عدد اولادش چهار نفری بودند پسر و سوره و دختر بود بعد از حضرت فاطمه
دوازده زن گرفت و عدد از هجده تا سیصد بود و پنج نفر بودند مادرش فاطمه بنت اسد پسر ششم بن عبد
لنات اصغر بود و دیگرانش ابو طالب و موسی و موهده بود و کافر نبود اگر چه اظهار اسلام ظاهر نمی نمود و نوشته
شکفتل احوال رسول خدا بود و وضعی دوازدهم حضرت عیسی بود و وفاتش ۱۲ ماه و رمضان بعثت این علم
مرادی بع که بر فزق آنحضرت زو فاطمه پدر بزرگوارش محمد ص مادرش خدیجه بنت خویلد تولدش صبح
جمعه سیم جمادی الثانی در یک بعد از پنج سال از بعثت رسول خدا و اختلاف دیگر هم هفت عدد اولادش
پنج نفر بود حسن و حسین و محسن که سقط شد بخل و زینب که ۱۱ ماه گذشت مدت عمرش سجد سال و چهل روز
و تقوی هفده روز که بعد از رسول خدا هفتاد و پنج روز ماند و وفاتش در عمر روز دوشنبه ۳۲ جمادی الثانی
در سال یازدهم هجرت بعثت رنجور از حضرت و می و اختلافات دیگر هم هفت مدت فزق و بیع یا در میان
قبر و حضرت رسول خدا امام دویم امام حسن پدرش عا مادرش فاطمه بنت محمد تولدش چاشت روز شنبه
سه شعبان یا نیمه رمضان شصت و سه سال سیم هجرت در مدینه طبعه تقوی ۱۲ ماه متولد شد عمرش نفیشت ۳۲
و ایت حضرت صادق چهل و هفت سال یا رسول خدا بود و چهل سال بعد از آنحضرت بود و سی سال یا امیر المومنین

خواریون در آن سفر ثانی در یک فرسخی شام حلت نمودند و بعد العلم اما صاحب خمس امام محمد باقر علیه السلام پس شریفی
 محمد کنیه اش ابو جعفر لقبش بسیار از جمله باقر العلوم معجزاتش بسیار بود و برادرش علی بن الحسین مادرش ام
 عبداللّه دختر امام حسن مجتبی و بقولی سماء بنت عبدالرحمن بن ابی ابراهیم ولدش روز جمعه یازدهم رعدینه
 طبعه اول حبیبی است و دهم یاسیم صفور سال پنجاه هفت یا هشت سالت یا کسری و هفتاد و هشت نیز گفته اند
 پنجاه سال یا هشتاد و هشت بن علی بود و بنا بر قولی سی و سه سال یا پدرش علی بن الحسین بود مدت خلافتش بعد از
 پدر پنجاه سال یا نوزده یا هفده و اختلافات بسیار نیز هست عدد از او جانشین نکاحی غیر از کنیزان و تعداد
 اولادش بقولی چهار پسر و دو دختر و فاش روز و شنبه هفتم ذی الحجه یا ربیع الاول
 یا ربیع الثانی و سال یکصد و چهارم یا هفتم از هجرت و اختلافات دیگر هم هست و فاش نیز یک ابو هبیم بن
 ولید با حضرت خوانید یا هشام عبدالملک مروان یا شاره زید عموزاده آنحضرت تعبیه در بن غمود بعد از او
 آنحضرت بانی دین از ناخیز نه شهادت مدفنش در بقیع اما ششم امام جعفر صادق اسم شریفش جعفر
 القاسم بسیار از جمله صادق آل محمد کنیه اش ابو عبد الله اصحابش چهار هزار و سیصد نفر پدرش امام محمد
 باقر علیه السلام مادرش ام فروزه بنت قاسم بن محمد بن ابی ابراهیم ولدش روز شنبه هفدهم ربیع الاول و سال هشتادم
 از هجرت در زمان خلافت عبدالملک مروان در مدینه و اختلافات دیگر هم هست و سال تولدش عمر شریفش
 شصت و پنج و اختلافات دیگر هم هست هشت یا نهم نکاحی داشت بغیر از کنیزان اولادش هفت پسر
 قولی نه دختر هم داشت و فاش دوشنبه بیست و پنجم شهر ثوال بقولی ماه رجب و سال یکصد و چهل و هشت یا پنجاه
 بجری فاش منصور و واثق ملعون کار خلفای بنی عباس بود و بر سطر نیز یک آنحضرت در میان طعام
 خوانیدند مدفنش در قبرستان بقیع در مدینه طبعه مدت خلافتش سی و سه سال یا چهار و اختلافات دیگر هم
 هست و چون آنحضرت در آخر دولت بنی اُمیّه و اول آل عباس بود و این هم طایفه با هم نزاع میکردند

حضرت با بود که مشغول بیان احکام الهی بود از این جهت مدبر است با حضرت می دهند چون مذاهب
 حقیر آنحضرت روح او اما هفتم امام موسی اسم شریفش موسی لقبش بسیار از جمله کاظم کنیه اش
 بسیار از آن جمله ابوالحسن پدرش امام جعفر صادق مادریش حمیده بر برتریه یا فاطمه اند لسیه تولدش یکشنبه
 یا سه شنبه هفدهم صفور سال یکصد و بیست و نهم هجری در ایام سلطنت ابو هبیم بن ولید عباسی عدد اولادش
 پنجاه و پسر نوزده و دختر کم و زیاد هم گفته اند زن نکاحی نه داشت همه اولادش از کنیزان بودند عمرش پنجاه و چهار
 سال شصت نیز گفته اند مدت خلافتش بیست و هفت سال اختلافات دیگر هم دارد و فاش عمر جمیع پنج حب
 اقول دیگر هم هست و سال یکصد و شصت و هفت هجری یا یکصد و هشتاد و بیست هجری در ایام خلافت هرون الرشید کنیه اش
 بعثت نه هر یک سندی بن شاکر ملعون مردود و پدر از یهود با حضرت خوانیدند بعد از آنکه هفت یا چهار سال آنحضرت
 در بصره یا بعد از جد کرده بودند هشتاد و بعد از معروف بکاظمین اما هشتم امام رضا اسم شریفش
 علی لقبش رضا کنیه اش ابوالحسن ثالث بنابر اینکه ابوالحسن اول امیر المؤمنین است و ابوالحسن ثانی حضرت امام موسی
 و بنا بر آنکه حضرت امیر المؤمنین را منظورند هشتاد و بیست حضرت امام موسی را ابوالحسن فاضل و حضرت امام رضا
 ابوالحسن ثانی میگویند و حضرت سید سجاد را ابوالحسن اول و حضرت کاظم را ابوالحسن ثانی و حضرت رضا را نیز ابوالحسن
 ثالث میگویند و معجزاتش بسیار است پدرش امام موسی مادرش کنیزی بود هم الهی نام یا منیر تولدش در مدینه
 در روز جمعه یا شنبه یا پنجشنبه یا زدهم ماه ذی الحجه یا یازدهم در سال یکصد و چهل و هشت یا صد و پنجاه و سه
 هجری در زمان منصور عباسی بخالی بعد از رحلت حضرت صادق اصحابش زیاد از دویست نفر عمرش پنجاه
 و پنج و اختلافات دیگر هم هست در هر یک از مذکورات مدت امامتش بیست و یک و کسری و اختلافات دیگر هم هست
 و وزن نکاحی داشت بغیر از کنیزان عدد اولادش بقولی پنج پسر و یک دختر و بقولی هجده یا بیست و یک
 داشت و فاش روز جمعه بیست و چهارم ماه رمضان در صفو نیز گفته اند و سال دویست و سه هجری بعثت نه هر یک

در امامت

مأمون ملعون با حضرت در طوری رحلت فرمود و قبرش معروف اهل آسمانها و زمینهاست **امام حسن علیهم السلام**
محمد تقی هم اسم شریفش محمد تقی کتبی است ابو جعفر مجتهد از بزرگان امام رضا مادرش کنیز گرام
 ولله خیر ان نام درشت یار یگانه تولدش در مدینه روز جمعه دهم رجب یا جمعه هم رمضان و اختلافات
 دیگر هم هست در سال یکصد و نود و پنج هجری در زمان خلافت مأمون بن هرون ملعون یک زن نکاحی که نام او الفضل
 مأمون باشد بغیر از کنیزان اولادش و دیگر و دو دختر بیضه زیاده گفته اند عمرش بیست و پنج سال و دو ماه
 اختلافات دیگر هم هست و فاشش در بغداد و شب اول ماه ذی قعدة و رسال دولت نبوت هجری بعد از در کس
 رفتن مأمون ملعون بدو سال و نیم مدت امامت هجده سال و چوبی و اختلافات دیگر هم هست علت فاشش
 آنکه ام الفضل زوجه ملعونه آنحضرت بترکی مقصم عباسی دستمال بر آلود در وقت مجامعت با حضرت و او
 و باین سبب بر تائید و آنحضرت محمود رحلت فرمودند و در نزد جد بزرگوارش حضرت امام موسی در بغداد و ده
 فون شد امام **دهم امام علی تقی** هم اسم شریفش علی تقی کتبی است ابو الحسن رابع و ابو الحسن
 ثالث نیز مکنیه مجتهد از بزرگان امام محمد تقی مادرش کنیز کاسون و بقول ذره مغربیه تولدش روز
 جمعه یا شنبه دهم ماه رجب یا جمعه یا جادی الاخر و سال ۱۲۲ هجری در زمان خلافت مأمون
 ملعون عباسی در حریر یا که مکانیت نزدیک مدینه عمرش ۲۸ سال در هر یک اختلافات دیگر هم هست عدد
 اولادش چهار پسر و یک دختر و زن نکاحی و اولادش از کنیزان بودند امامت ۳۳ سال جزای بالا در
 زمان خلافت معنم و الوافق بالله و متوکل مستغنی بالله و معتز بالله عباسیان علت
 فاشش آنکه متوکل یا معتز بالله بدستاری یحیی بن مرتبه آنحضرت و سر من رای زهر خوراند و فاشش در
 شنبه بیست و نهم شهر جادی الاخر و در ۹ هجری در هر یک از مذکورات اختلافات دیگر هم هست
 و در سر من رای در خانه خود مدفون شد امام **یازدهم امام حسن** عسکری کتبی است از بزرگان

در اعتقاد و امامت

ابو محمد پدرش امام علی تقی مادرش کنیز که بود سنه نام و مکنیه بام الحسن مجتهد از بزرگان
 چهارم ماه رجب الاولی یا بیستم یا دهم رمضان المبارک در سال دولت سی و هجری در مدینه عمرش بیست و سه
 هفت سال و چوبی بالا بود زن نکاحی و درشت کنیزان و درشت از آنکه نرجس خواندن مادر حضرت قائم که دختر
 بشوای پس فقیر روم بود اولادش منحصر بیک پسر که حضرت قائم است و یک دختر مدت امامت بقول پنج سال
 و بقول شش سال و چوبی بالا و فاشش چوبی بیستم ماه رجب الاول در شش هجری در زمان خلافت المعتمد عباسی
 عباسی و در هر یک از مذکورات اختلافات دیگر هم هست علت فاشش در خانه خودش و سر من رای علت فاشش زهر
 معنم عباسی بانه همین معنم ملعون ملقب شدنش بعلبکی است که خلیفه مباحی زمان آنحضرت روزی
 آنحضرت را بمکان بلندی برد و جلوه لشکر خود را نمود و آنحضرت فرمود که من لشکر خود را نشان میدهم نگاه
 کن چون نگاه کرد میان آسمان و زمین بر آرزو سواران ابلغ حکمتی و مستح و بدو عسکری یعنی لشکرت چون لشکر
 آسمانی آنحضرت بسیار بود و را عسکری مکنیه امام **دوازدهم حضرت محمد** هم اسم شریفش محمد
 و لقبش بسیار از آنکه قائم آل محمد و مهدی آخر الزمان و حجت الله و بقیته الله کتبی است ابو عبد الله و ابو القاسم
 و این از خصایص آنحضرت که با رسول خدا ص در کتبه شریکیت و این کتبه و این اسم از برای غیر آنحضرت جایز نیست
 پدرش امام حسن و مادرش نرجس خواندن تولدش شب جمعه یا نهم شهر شعبان المعظم در سال ۲۵۵ هجری
 در زمان خلافت مهدی بالله عباسی در خانه پدر بزرگوارش و سر من رای و از عمر شریفش تا بی که
 ۱۲۹ است برز رحلت گذشته است و ظاهر او به انتم بقم و عا لم یز غدا و او را خواهر کرد بعد از آنکه
 برادر ظلم و جور شده باشد و قول یا اینکه آنحضرت هنوز متولد نشده غلط است و قول یا اینکه متولد شده و در زمان
 حیات بدو فوت شده غلط است و قول یا اینکه متولد شده و دو ساله هم شده و بعد فوت شده غلط است و در حقیقت اعتقاد
 بمؤمن یا اینکه آنحضرت متولد شده و زنده است و غایت است و ظاهر خواهد شد در آخر الزمان با دقت و از برای ظهور

انحراف علامت جبریت که ذکر میشود و باید در زمان غیبت او اسم انتخاب بر زبان نبرد و او را
 بلهیب باید خواند مثل صدی و صاحب و جبریت اعتقاد نمودن باینکه انحراف باذن خدا غایت شده است
 یا جبریت مصلحتی که خدا میداند یا جبریت کمی یاری کننده انحراف **مصلحت** در اعتقادات **جبریت**
 و در او چند نوبت **نور اول** بدانکه در جبریت اعتقاد نمودن باینکه همه ائمه افضل و اکمل و اعلم
 و اشجع و از هر دو نوع و انقی از خلافت بعد از رسول خدا بلکه افضل از همه پیغام آوران و اوصیاء
 ایشان و ملکه و جن و انس میباشد بغیر از محمد بن عبد الله صوم باید اعتقاد نمود باینکه ائمه از
 یک نور هستند و خداوند نور ایشان را برین امر موجودات خلق فرمود و بواسطه طفیل و جود شریف ایشان
 عالم خلق نمود و بواسطه ایشان خدا شناخته شد و بواسطه وجود شریف ایشان آسمان و زمین و آنچه
 در آنها خلق شده است بر پا ماند و بواسطه ایشان رجبها الهی فیوضات ناشایسته خداوندی
 بر مخلوقات و موجودات نازل میشود و بواسطه ایشان باران از آسمان مبارک و علف میوه از زمین
 برودن میاید و بواسطه ایشان علم زیاد شد و در میان مردم ظاهر شد و بواسطه ایشان آسمانها حرکت
 میکنند و زمینی فرار گرفته است و هرگاه امام نباشد زمین اهلش را فرو مبرد و بواسطه ایشان بنده گان زند
 میکنند و روزی میخورند و معاش میکنند و بواسطه ایشان خداوند مخلوقات را خلق فرمود و جبریت اعتقاد
 نمودن باینکه ایشان آنچه میکنند از جانب خداست و ازین خود چیزی نمیکویند و خدا احکام را
 بایشان اتمام میفرماید یا بواسطه علم رابد ایشان میریزد یا صدمای خلق میکند که بگوشت ایشان میرسد
 یا بواسطه ملک بایشان تعرض میکند یا در خواب می بیند یا در بیداری می بیند یا ملاحظه درستی
 میکند که مثال هر چیزی را خداوند در اندرخت لیسوت شایخ و هر که خلق فرموده است و یا در حجت الهی بر آن میوزد
 و آنچه شایخ در هر که در اندرخت صفت خاصیت خود را بیان میکند و امام علیه السلام میفرمود و صدامیاء در مثل

صدی زنجیر است که لطفت میخورد و دو مد میکند و در جبریت اعتقاد نمودن باینکه بر امام عرض اعمال خلائق
 میشود یا بواسطه طراک که طومار اعمال مردم را بر امام عرض میکند و امام میبیند و میداند که طران پسر طران چه کرده است
 از خود و پدر و کفر و ایمان یا بواسطه اینکه ملک را عرض میکند یا بواسطه اینکه خدا عمو می از نور در میان زمین و آسمان
 خلق فرموده است که عکس اعمال تمام خلائق را در او مینماید و ان عمو در نظر امام است یا بواسطه آنکه خداوند برده را از
 پیش چشم امام بر میدارد که خلائق و اعمال ایشان را میبیند از شرق عالم تا جنوب عالم بلکه همه موجودات را از بالا
 و پست و فرشی و عرش و غیر از اینها یا بواسطه آنکه خداوند چنین ایشان را باطن عطا فرموده است که همه چیز را میبینند
 دید و در جبریت اعتقاد نمودن باینکه علم امامت مثل آب ماه و هفت و هفت و روز بروز و ساعت ساعت
 و آن بانی از یاد میخورد و این باعث نقص امامت بلکه باعث کمال او دانست که در دین شود و لهذا او را بنیامی تقدیر
 برات امور خلافت را خدا بواسطه روح که ملکیت برتر است از همه ملکات حتی جبرئیل باسلطه از برای امام میفرستد و
 مای جمیع روح امام پر بار و انبیا میروند و در سز و قائم عرش غایب میکنند و هر میگردند و روح امام بر او علمی میشود که
 پیش از او اینند و است و باید اعتقاد نمود باینکه خداوند علوم اولین و آخرین را با امام عطا فرموده است و امام
 جاهل نیست و میداند همه چیز را حتی بجهنم و ناله مرغان هوا را و باید اعتقاد نمود باینکه خداوند امام را بر همه چیز
 سبقت داده و علم امام تعلیم خداوند است و بی تعلیم الهی نمیتواند و هر چه را بخواند از خداوند سؤال میکند و خدا بایشان
 عطا میفرماید و بی اذن خدا کاری نمیکند و خدا علمی بایشان عطا فرموده است که بواسطه میداند که خدا چه میخواهد
 و چه میخواهد و در جبریت است و ان تن انکه علم حضوری یا حصولی که حضور بودن علم ایشان است که شغل ایشان را شغول
 از شغل دیگر نمیکند و خلل خدا عطا است و در جبریت اعتقاد نمودن باینکه امام بنده هر کندی خداست و خوشی با خدا
 و خدا دارد و خدا میباید و صفت خدا را بایشان ظهور نموده است و امام میخورد و میباید و میخورد و جمیع میکند

در اعتقادات

و جنبه می شود که باید غسل کند و بول و غایط دارد و محتاج است بحد و وضو میکند و روزی می کند و از برای خدا او طاعت و عبادت خدا را میکند و آنچه در میان مردم افتاده است که آیا خون امام یا بول یا غایط امام پاک است یا نجس سکه عودن از این نکات بهتر است نظر متعارف اولی طرفین اگر چه حکم ظاهر بر حکم نظر است باطل حکم باطل مستغنا و از اول می شود و لکن این اعتقادی نیست که واجب شده اعتقاد نمودن باینکه برای مؤمنین و لکن محکم می شود و جنبه می شود و با یقینی که باید بعد از صحیح عمل نماید تا جاییکه عبادت از کیفیت رذالت افتاده باشد که ظنی او را می گویند و فعل عودن سنگلت بر طرف می شود از برای ایشان حاصل می شود و اگر چه بحکم هر آنچه بر حسب حرام است برایشان انهم حرام بود طهارت و نجاست خون و بول و جنبه ایشان در منکوه الا نوارشده است و تکلیف امام با احکام تکلیفیه عین این نیست لکن باینکه تکلیفها امام دارد که رعیت ندارد و وجوب اعتقاد و نمودن باینکه امام محتاج بر رعیت نیست و در علم و غیر علم و همه مردم محتاج بایشان می باشد لکن امام باید بطریق مردم باشد در میان مردم و مسوول کند آنچه تکلیف خود را میداند و تحت کردن بر امام غلط است مثل اینکه امام حسن اگر مبدلت کوزه نهد در او چه می خورد و اگر مبدلت که جاهل است و مثل رفتن امام حسین به کربلا و شهید شدن او و مثل دانستن امام رضا زهر را که کور یا انار میار طبع و خود را بهلاکت انداخت زیرا که باید مؤمن مطیع و متقا و امام باشد و قول و فعل امام را صحیح بداند و آنچه از ایشان صادر می شود باطل و لغو و با اذن خدا نماند و اگر چنین بداند از مذبح خارج است و باید دانست که آنچه از ایشان ظاهر می شود تکلیف ایشان آن بوده است چنانچه جبرئیل امینی در وقت رحلت رسول مبین از جانب خالق آسمان و زمینی دوازده صحیفه از آسمان بر زمین آورد که هر یک سوره مبرم بود و بطای آنش ندیده بهشت و جبرئیل بر رسول خدا عرض کرد که امر الهی است که این دوازده صحیفه هر یک از یک از امانان بعد از تو اند و هر یک در زمان امامت خود مبرم را که باسم او است بکنند و آنچه در آن صحیفه نوشته اند را عمل نمایند و در الفصحی که این عمل آوردند از اول مدت امامت تا زمانی که آمدند دنیا

معلقه بصفات امامت

رحلت نمودند خداوند بخلق قدرت نوشته بود و ایشان عالم الهی را چه برایش واقع میشد بودند و گاهی ملذذ نبودند اگر چه علم او را داشته باشند چنانچه علم چیزی دارند و زمانیکه متغول شغلی دیگر است صفات بمعنی خود ندانند و از این جهت بر امام لازم نیاید زیرا که سلب علم بعدم الصفات بمعنی است خود ندانند از این جهت و تا جمل لازم آمد و علم هر چه را که می شناسد خداوند بایشان عطا می فرماید و مثل اینکه هر چه که از خدا می شناسد خداوند بدست ایشان جاری می فرماید و در و سایر ملائکه برایشان فرو می بارند لکن وحی از برای ایشان نمی آید و در زیر که وحی محقق بر رسول خدا بود و بعد از رحلت آنحضرت وحی قطع شد و وجوب اعتقاد و نمودن باینکه آنچه امام بعمل می آید و بجهت اظهار معجزه حقیقت دانست و از جانب خدا بود و سخن بود و فرق میان سخن و معجزه آنست که سخن حقیقت ندارد و بجهت چنین نیامد و معجزه حقیقت دارد اگر چه در این باب میان علما اختلاف و بعضی معجزه از مدعی نبوت در نزد خویشان معجزه و کرامات است که ساحر نمی میکند و ایضا معجزه با سبب ظاهر معنی و کرامات سبب است نمودن و وجوب اعتقاد و نمودن بصفت امام که از اول عمر تا آخر عمر کنایه می کردند نه صغیره و نه کبیره و سهو و نسیان و خطای ایشان سر سر و ترک اولی نیز می نیاید و در بعضی از علما، اینها را بر پیغام آورده امام جایز دانسته اند نظریه و حدیث حتی آنکه مرحوم صدوق در کتاب منی الاخیار الفقیه می فرماید که اول مرتبه غلو نفی سهو از پیغام آور است و ممکن است بعد از آنکه پیغمبر او را خواب بود تا آنکه نازح از آنحضرت قضات و بعد از آنکه آنحضرت در نماز چهار رکعتی در دو رکعت اول سلام دادند و خداوند اینها را بر او کما روتنا رفع عار از شهوت گذار امت او نبود و سکه در پیغام بهتر است اگر چه میتوان حمل حدیث را بر تلقیه نمود با احتمال اینکه خدا هر چه بخواهد در باره پیغام آور خود بعمل می آورد و شاید تحقیق او همین بوده است در الحال که عمل بعدیت بخوایم تا نیم و الفاقیت که پیغام آورده امام سهو در بیان احکام عمل کنند و نباید نمایند بجهت اینکه هرگاه سهو کنند در بیان احکام الهی افتاد و بحرف ایشان نمیتوان نمود پس بر خدا الزامیت لفظ و اجابت که سوره از ایشان

در بیان صفات

در باره احکام برادر و اما سو در غیر از بیان احکام اینست که بعضی مثل صدق ره قائلند و باینکه
جایزست خدا و بر سر سوار و در حجت مصلحتی و اینست که در باره پیغام آوردن و ام نظر بعوم لایستق
بالقول و هم بام یقول که پیش نمیکند رسول خدا و امه جدی مرخص دارد و قول اینان بامر خدا عمل
نمایند آنچه میکنند و واجب اعتقاد نمودن باینکه امامی را که شهادت نمودند شهادت و در صورتی که ظاهر اینست
نیاید بلکه شهادت او را کشند و ام زهر نیز و شهادت باور رسید و قول مشبه که میگویند حضرت امام حسین
شهادت و بصورت شهادت بنظر مردم منمو و بلکه با سنان رفت پیش از شهادت مثل حضرت عباس علی علیه السلام
و از حضرت قائم توقع در لعن آنها بیرون آمد و هم چنین در باره شهادت امیر المؤمنین که بواسطه قربت
این علم را می طلوع نمودند و شهادت امام بلکه مطلق شهادت و حجتی باینست و بر هر کسند آنها
عمل واجب نیست و باید اعتقاد نمود باینکه امام بعد از حجتی سرور و زینت و در قبر خود نیماند بلکه روح و جسد و خون
و گوشت استخوان او را با سنان بالا میبرند بلکه همه پیغام آوردان و اوصیاء ایشان چنین میباشد نظر بصورت
حدیثی که کافی منقول است و مستحبت رفتن مردم در محل قبری ایشان که اینست از زیارت بکنند و ایشان در
آسمان زیارت کنند کان خود را می بینند و سلام ایشان را می شنوند و جایی ایشان را در میفرمایند بلکه طالب استقامت
از برای ایشان میکنند و نظر بحجت معراج که رسول خدا در شب معراج در آسمان چهارم در بیت المعمور که مثل خانه
کعبه است و در مقابل او است از یکدند بیاقت سرخ یا کبود در سفیدت امامت از برای انبیای و ایشان اسم
در اینجا بودند و باید اعتقاد نمود باینکه امام شریف روح القدس است و ملائکه کجفت ایشان می رسند و در باره
ادامه و است باذن الهی اذن از ایشان بجهت احترام ایشان نمیکند که در آنچه خداوند امر فرموده است که بعلی بیاید و
و اخبار و در خبر و قوعات و افتخار عالم را بایشان میدهند از مردن پادشاهان و شش و یکری در جای
ایشان و بجهت ایشان می رسند و مسائل حلال و حرام از ایشان اخذ میکنند و با ایشان بجماعت نماز

امام علیہ السلام

[illegible]

سپینہ

در اعتقادات متعلقه بصلوات

بگزارند و هرگاه منکر از هر جهت و در حق و بطور و نباتات و جمادات و جمیع مخلوقات ارضین و
سموات و لایاتین از اعراض نمود بر هر چه موجود است و هر که قبول ننهد و بدو عاقل شود و باید
دانست که توبه حضرت آدم و داود و یونس و نوح و ابراهیم و اسماعیل و یسوع و عیسی و محمد و
ایشان پیشتر از رتبه او پیشتر از دیگران شده و هر که که بپایان رسانند بهر توبه و توبه ایشان از بلا نجات یافتند
بلکه بعضی اخبار وارد است که بتلا سینه توبه و اعتراف نمودن بظلمت ایشان است اگر چه محبت و معلوم نیست
و باید اعتقاد نمود با فضیلت ایشان از پیغام آوران سابق و ارشاد ایشان همه در نزد امام است از نصیب آدم و
یسرا و ابراهیم و عیسی و موسی و انکثر مسلمان و کبیر شیعیان و غیر از اینها از موازین انبیاء **فهرست**
بدانکه باید دانست علوم اولین و آخرین از بودنیها و گذشتهها و آیندگان همه در نزد امام است و جعفر جامع و جعفر
ابیعفی مصنف طایفه و کتابهای پیغام آوران که بر ایشان از آسمان نازل شده است همه در نزد امام است و خدا علو
در زمانیکه در شکم مادر در بطن ایشان عظام میفرماید و روز بروز ساعت و بیست و هفت روز و ماه و سال و سال
علم ایشان زیاده و میفهمد و ایمان بر کمال است نه باعث لغزش و نه جهل بر امام است و باید دانست که صلوات بر
خلق بر محمد و آل محمد و باعث فیوضات الهی است بر ایشان و باعث ادراک ثواب صلوات فرستادن است
و باینکه بعضی محرم شهید ثانی ره در اول روضه میفرماید که صلوات فرستادن باعث زیاده و توبه صلوات
فرستادن است نه باعث رفع درجات محمد و آل محمد است بجهت اینکه خداوند عالم ایشان را بقدر امکان
زیاده در اول مرتبه داده است که دیگر ممکن نیست از این بیشتر زیاده بدو خلاف اخبار و آثار ائمه اطهار
و آیات ملک حیات بلکه آقا فائز باید خدا فیض خود خود را در باره ایشان مبذول نموده مقامات مرتب
و درجات ایشان را زیاده نماید و الاضع عطیه و فیض وجود الهی با النسبه بایشان لازم میآید که خدا یک دفعه
فیض خود در باره ایشان نموده باشد و دیگر بعد از آن نموده باشد و حال آنکه خداوند میفرماید

امام علیه السلام است

الله و ملک و ملک و یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه و سلموا تسلیا یعنی به سبب خدا و ملک
صلوات میفرستند بر پیغام آور بر صلوات فرستادن ملک و مردمان بیغی طلب رحمت کردند بر این از خدا
و لفظ یصلون جمع مکرر از فعل مضارع است که دلالت بر جلال و بزرگواری و بزرگواری و هم چنین اخبار بسیار بر خلاف قول
الفرج و دلالت دارد در هر کس که در جمع بصلوات الا انوار نماید تا بداند و باید دانست که در این طاعت امام غیر از طاعت سایر
خلق میباشد و لفظ امام را خداوند از آب نهر که در زیر عرش است منعقد فرموده است چنانچه لفظ مؤمن را از قطره آب
درخت عرن که در زیر عرش است خلق فرموده است و قلوب مؤمنین که شیعیان ایشان باشند از زیاده طاعت ایشان
خلق شده اند لهذا اهل ایشان میل بایشان میکنند و محبت و دوستی ایشان در رکعت بابت دعوت و سخن
شیعیان و دیده است همه را بر کرده است و باید دانست که اینها از خدا بر کرده است پس اینها صلوات باطل است
مرتبه بایشان داده است مرتبه پیغام آور بر اینجهت و در مرتبه امامت و ولایت را با میرالمؤمنین و ائمه طاهرين صلوات
علیهم جمیع عطا کرده و پیش از خود امامان را ندیده است پس از خلقت آدم محمد صلی الله علیه و آله پیغام آورد و علی را داد
او امام و حجت خدا بودند و باید دانست که خدا پیغام آوران که نشسته را در بطن بنور علی قوه داد و چهار رادر ظاهر ایشان
حضرت لغت و باری داد و آنچه از اعتقادات که مذکور شد همه را از اخبار ائمه اطهار صلوات بر علیهم السلام فرموده است
و علی اعلام ثلث مضط در کتب خود نموده اند حضورش در کافی و عهد اینها از اصول مذکور است و ما نیز تفصیل
یک در بصلوات الا انوار نوشته ایم و باید دانست که امام من و کاف و منافق را می شناسد چنانچه با میرالمؤمنین عرض کرد
که دوستی تو را تو را از امامت میدارم حضرت فرمود دروغ میگوئی پس در دفعه عرض کرد که تو را امامت میدارم باز حضرت
فرمود دروغ میگوئی دفعه سیم عرض کرد حضرت فرمودند دروغ میگوئی ارواح دوستان مراد عالم پیش از خلقت
جسد با من عرض کردند روح تو را در میان ارواح هم نشان خود ندیدیم انحراف است که باید دانست که حضرت رسول و
حضرات ائمه اهل بیت را و اهل بیت را می شناسند و اسم هر یک را میدانند چنانچه مراد است که روزی حضرت رسول و

تشریف میفرمودند و منت صبار که دست راست خود را بهم گذارند و بپند کردند و فرمودند میدانید چه در دست من است
 صحابه عرض کردند که خدا و رسول بهتر میدانند حضرت فرمودند که اسمهای اهل بیت و بعد از آن در اینجا میباشند
 و بعد از دست چپ بلند کردند و فرمودند در میان اینها است اسمهای اهل بیت و بعد از آن ایشان میباشند و باید استسکه
 بهفتاد و دو اسم اعظم الهی در نزد امام میباشند چنانچه در نزد رسول خدا بود و باید استسکه امام حجت خدا است بر همه
 موجودات در همه عالمها و باید استسکه پیغام آورافضل است از امیرالمومنین و ائمه طاهرين و قول باینکه امیرالمومنین
 افضل از پیغام آور است غلط است و قول باینکه خدا در علی حلول کرده است کفر است و قول باینکه خدا همه امور را ترا
 تفویض با امیرالمومنین کرده که در هر چه عالم انحضرت میکند و خدا کار نمیکند و نوشته شده است کفر است و قول
 باینکه علی را هر کاری که میکند اگر چه با اذن خدا باشد و خدا مطلقش کرده است غلط است اینها اقوال غلط ملعونه
 و مفوضه مردود میباشد و قول باینکه تمام صفات فعلی الهی از علی و ائمه طاهرين ظاهر شود که صفت فعلی الهی غیر
 از علی و ائمه طاهرين نمیتواند اینها میکنند خدا میکنند که برآورده صفت خدا در ایشان است و است بلا تشبیه فعلی الهی که در
 کوره آتش بگذرانند و سرخ شود و سوزانند آن آتش سرخ شده از آتش است که در او بگذرانند و است از آتش است
 اگر چه بر سطر آتش غلط است و قول باینکه امیرالمومنین میتواند مثل امیرالمومنین را با اذن خدا خلق
 کند غلط است و قول باینکه امیرالمومنین و ائمه طاهرين قدس کفر است و قول باینکه امیرالمومنین و ائمه غیر میکنند
 بلکه در حقیقت کفر است و قول باینکه گاهی خدا میتواند و گاهی از خدا جدا میشوند کفر است اینها همه غلات افوال ملعونه
 و هم چنین قول باینکه عالم هفت جنبه است بود است و صانع نداده کفر است و قول باینکه خدا است و بصورت بشری
 در آمده است کفر است و قول باینکه علی و ابن علی میباشند و گاهی بصورت علی میشوند و گاهی بن علی کفر است
 خداوند را قسم میدهم حق انوار ائمه طاهره ائمه اطهار که عالم از کائنات وجود این کسان بی میان بزرگ کردند
 و باید استسکه امام عالم هر نفسی و زبانی و لغتی هست از زبان مرغ و ماهی و حیوانات و جن و انس و ملک و همه

و اینهاست

زبانهای مختلفه چنانچه در حدیث جالبه و جالبه منقول که خداوند همه خلق فرموده است یک در مغرب و
 و یک در مشرق و در هر شهری چندین هزار مرج دارد و در هر مرجی چندین دروازه دارد و در هر دروازه از هر دروازه
 هفتاد هزار نفر داخل میشوند و هفتاد هزار نفر سپردن میبایند که هیچ یک زبان دیگر را نمیفهمند و حضرت امام حسن
 مجتبی فرمودند که من زبان همه را میدانم و من در آدم حسین حجت خدا میباشیم بر آنها و باید استسکه ائمه حجت خدا
 میباشند بر خلق گذشته و آینده و هرگز در این خالی از حجتی نمیباشد یا آشکارا و عاقل است یا پنهان و پسر خیده است
 و اگر که نفر در زمین باشند البته یکی از آنها حجت خدا میباشند بر ائمه حجت خدا و ندانند بر خلق پیش از خلق آدم و هر چه
 اولاد آدم و بر خلق بعد از قیامت که خدا خلق میکند لغز اهلیم و هم حجج الله علی اهل الدنیا و الاخره و الاولی
و اما صفات مخصوصه امام بسیار است از آنجمله آنست که امام رکن دین و ایمان است و نور خدا درین
 زمینیت نور آسمان است و در حجت خدا است و ولی امر الهی است و خزینه دار علم است علم نامتناهی پرورد
 کار است و هدایت کننده خلق است و در هر خلق است و طاعت او در حقیقت بر تمام خلایق و در هر چه مردم
 اخلاص میکنند باید رجوع با امام نمایند و آیه و علاقه قدرت خدا است و اهل دل است صاحب فکر است و هرگز بیهوش
 خدا است و محو و حکمت است و خواننده مردم است برادر است و حق و همت و لذت خدا است و در آن است که
 خدا قرار داده است معدن علم است و منتهای حلم است و محل توسل خلق و ملائکه است و وارث انبیا است و قرآن
 و معنای او در نزد امام است و اسباب همه انبیاء و رزوا امام است و ریشهای قدر تقدیر است امور است خلق
 بر او میبایند و در ریشهای همه بلکه در هر آن علم او زیاده میشود و علوم میرا که بزرگ آمده است بسوی پیغام آوران
 گذشته و همه ملائکه همه را میدانند و وقت میرود آنچه بر رسول خدا تفویض و امر دین شده بود
 با امام است و متوکل و متدد است و بیخ روح دارد و همه چیز را میداند حتی بهترین و باهای مرغان هوا
 و حرکت ماهیان و دریا را و امامت عهد خدا است و آیه اعظمی است و مبتین احکام است و خواننده حکمت و غنای

در بیان اعتقادات متعلقه

حزانت حجت بالفوات آفتاب طلوعت بد رنیرت و سراج ظاهرت امین و حجت و خلیفه و نباء
عظیم الهی است روشنی علم است دلیل مهالک و صفا فی مسالک است خواننده بوی قدرت امام عالمی است که
جاهل نیست و شیعی است که خائف نیست حدیث است بشریت ملکی و جبریت سماوی و امریت
الهی و وحی قدسی مقامیت بلند و ستریت پنهان معدن تنزیل و صفای تاویل و خاصه رب جل و هم در
جبرئیل و شجره نبوة و مشتمل فواید و لالت حکم رسالت و نور طلال و ماوی عدالت است جنبه است و امانت
خدا و موضع کمال الهی و کلیه حکمت رحمت و مینوع نعت و سبیل و سبیل و مناجات و قیام و تقیم و ذکر
حکیم و ذکر کم و سید عالم است امامت و ولایت است که حق حسیلی الهی است عروة الوثقی و اصل الدنیا
و آسمان جود است نور انوار افقالت و ماه و امام سراج و تاج و ماه و شجاع و جبر عجاج و بدر و شرق و غیر
منعد و در دلیل واضح و لایح و سحاب طل و غیث و نامل و نور کامل و کریم و ماضی و سماء ظلیل و نعمت جلیل
و زهر ابرج و ماه بهیج و نیر لایح و طیف نایح و عمل صلیح و طینت و قیق و آب شفیق است و امام اصل
و نزع و ماوی و معدن و منبت و نور اول و آخر هر چیز و منبت است و نیر سدا منی جلال اودت مکرر علی و حکما
و بلقا و فضا و عرفا و شعرا و همه عاجز اند از شناختن امام زیرا که امامت باطنی نبوت است و نبوت ستری از
اسرار الهی است که خبر او نمینود و احدی از بشر و جن و ملک چنانچه فرمودند رسول خدا که یا علی نمینماید خدا را
مگر من و تو نمینماید مرا مگر خدا و تو نمینماید خود را مگر خدا و من لکن هر یک را حجت است که بقدر خود امام
خود را بشناسد یا بطریق نورانیت یا بطریق ظاهر نبوت که صفات بدیهه از او سبب نماید و هر کس سید و
وامام زمان خود را بشناسد بطریقه اهل جاهلیت مرده است و همای قدر شناختن از برای عوام کافی است
که امام را بشناسد معصوم از جانب خدا بداند و او را مقترض الطاعت بداند که هر چه بگوید اعتقاد و عمل
نماید و در بر او نکلند و انکار او را ننمایند و اما طریق نورانیت امام را در مشکوالات الانوار نوشته ام بدانکه بعضی

در بیان اعتقادات متعلقه

بحال اعتقادات

قابل شد بدانکه ائمه علی ارباب باشند از برای موجودات که علت فاعلی و مادی و محوری و غائی باشند زیرا
که هر چیز که تا این چهار علت نباشد موجود نمیشود و غنی تحت سبط چهار علت دارد و علت فاعلی و تحت
و علت مادی و تحت و علت محوری همان شکل اوست و تحت و علت نشانی سلطان است بر سر او این پنج ظاهر
سفریت در است نیست لکن علت غائی بودن اینها بی عیب و صحیح است لغیر عموم لولا که لما خلقت الا لعل
که اصل ائمه رسول خدا است و انحضرت هر که بود خداوند عالم اخلق نمیشود و او است علت مادی دیگر که امام است
که تفصیل همه را در کتاب مشکوآت نوشته ام **مصباح چهارم در اعتقادات متعلقه بحال اعتقادات**
و در این چند نوزده نور اول بدانکه حجت اعتقاد نمودن بجهت رسول خدا و امام و ملائکه در نزد
مردن هر کس از مؤمن و کافر و در حجت اعتقاد نمودن بدانکه بعد از آنکه روح از بدن هر کسی که مفارقت میکند قفل میکند
بقالب مثال که مثل اینها است در عالم برزخ لکن لطیف است از این جهت که چشم ظاهری او را نمی بیند و قول بدانکه
روح او در عالم برزخ بچینه و آن مرغ سبز هر دو در عرض است قول بعضی غایب است غلط است و هرگاه خبری با هم می بیند
یافت شود محمول بر تقیید است و نمینماید و بدانکه بعد از حجت ابرو در قندیلها می باشد و در عرض او کینه است
صحیح نیست حدیث او محمول بر تقیید است و باید اعتقاد نمود و بدانکه بعد از مفارقت از بدن می بیند نفس خود را و همه را
او است و نفس و خود و هر دو در زنده و نفس کشنده خود را می بیند که اهل خیر است میگوید تعجیل نمایند و زود مرا بجا
خود برسانید و اگر بکار است تمام می کند که نفس مرا برید یا بر بردارید و کسی سخن او را نمینماید و باید اعتقاد نمود و بدانکه
هر کس در حال جانگدازان خوب کار و بد کار منزل خود را در بهشت و جهنم می بیند و با منزل او را نشان میدهد
پس مؤمن خوب کار و بدکار بجهت شوق طامات ائمه و مملکتان خوب خود را شکستد از چشم پرستش بیرون می
آید و بدکار و منافق را شکستد از چشم پرستش بیرون می آید و کرم را شکستد بدکار بجهت سوختن دل او است که خوبان
دل و کبر او است که از سوراخ گوش چشم او بیرون می آید و باید دانست که احوال متیت را در وقت جانگدازان در نزد

در بیان اعتقادات متعلقه

اول بهرست در میان کورند و آتش میزند و از این جهت است که از آن بجای نماند و باید دانست که روح حیثیت
 فریاد میکند که ای کرده اجل و عیال و اقوام من دنیا مرا فریب داد و شمار ازین بدمید و کس صلاهی او را نینمود و باید دانست
 که بسیار میباشد که مؤمن بتلخی جان میکند و کافر باست و خود را بکفر میزند و کفر بتلخی را نماند و تلخی جان
 نکردن دلالت بر بهرست میکند و آنسان جان و دین و دلال بر خود باست نمیکند بجهت انگیب است که مؤمن در
 دنیا کار بدی کرده است و خدا میخواهد که او را پاک گرداند و بهرست بر دجهت آن بدی که کرده است قبل میکند و از عمر دنیا
 اولاد تا مقابل بدی او شود و اگر بد او زیاد تر است مثلا میکند او را بقدر و با چیزی تا مقابل بد او شود و اگر بدی او زیاد
 تر است مثلا میکند او را بنا خوشی تا مقابل بدی او شود و اگر بدی او زیاد تر است مثلا میکند او را بهم و غم و درد و الم تا مقابل
 بد او شود و همچنین تا فتنه رخ قهر و کافری که میخواهد جهنم برود و خود را از عالم هرشت است نعمت با و میدهد تا مقابل
 خود را از خود یادش را خوش میکند و بدش را هیچ میکند یا اولادش را زیاد میکند هرگاه اینها مقابل خوبی او شد و آنها را
 در وقت جان نکردن باستان جان او را میکشد و هم چنین تا فتنه رخ قهر و کافری که باید دانست که بیگم آور و آنکه ظاهر
 حاضر و رزق محقر میشود پس هرگاه محقر مؤمن و ضعیف است معیر مانده ملک الموت که این بنده مؤمن است و از دست
 ماست تا او را از کینه ملک الموت اطلاع آید و باستان جان او را قبض میکند و یکدست از تن رخ ریحان با و میدهد
 و آن مؤمن او را بکشد و تسلیم میکند و اگر کافر است این ملک الموت میگوید که این بنده کافر است و از رشتن ماست
 با کچه نامور شده عمل کن ملک الموت قبض روح او را بنسخه میکند که کو با قلاب میگیرد و بکشت پای او و مجموع کسا
 در رشتن بماند او را میکند با مثل کوسه زنده که بپوش او را میکند با بنسخه میگوید اللهم ارحمنا و لا
 تتعجلنا منه حتى نصلح و از این جهت است که ملک الموت قبض روح کسی را نمیکند مگر با دین خدا و رسول
 و آنکه علیها السلام و باید دانست که بعضی از مرد مراد اخذ قبض روح میکند مثل بیگم آور و آنکه و شهلا و بعضی را ملک
 الموت که حضرت عزرائیل است ملک پروردگار جلیل است و قبض روح میکند مثل مؤمنی و مقتدر است و بعضی را

منجی

در بیان اعتقادات متعلقه

بعضی از ملک الموت است عزرائیل که ملائکه رحمت میباشد و بعضی را ملائکه دشت چپ عزرائیل که ملائکه غضب میباشد
 قبض روح میکند اگر آن شخصی از بد است و در حدیث وارد شده است که رسول خدا فرمودند که نبی که مرا بمیرد
 در آسمان چهارم ملکی را دیدم که یکپای او در طرف مغرب بود و یکپای او در مشرق بود و لوح بسیار بزرگی در بین دو کتفه
 و بر کتف بسیار بزرگی نوشته است و هیئت نظر آن لوح میکند و بطرف دیگر نگاه نمیکند من پرسیدم از جبرئیل که این ملک
 کجاست عرض کرد که این ملک الموت من بنی فرستادم و بر او سلام کردم و او هم بر من سلام کرد و تقطیع من نمود و بعد از
 جبرئیل ما گفت که اینجاست در اطلع سهمای تمام مخلوقات از اولاد آدم و غیر هم نوشته شده بود و در هم مان
 از مردن بطرف راست او در لوح بود و در هم مان در طرف چپ او لوح نوشته بود و ملک رحمت بسیار در طرف دشت
 راست او ایستاده بودند و همچنین ملک غضب بسیار در طرف چپ او ایستاده بودند و چون اسم هر یک را که میخواهد بر طرف خود
 دعوای کرد و اگر از دست راست بود ملک الموت یک از ملائکه دشت است رحمت را امر میگوید که او را قبض روح میکند
 اگر از سمت چپ است بر طرف چپ او میگوید که او را قبض روح نماید مثل حضرت
 عزرائیل مثل افتاب است که در ظهر در هر جاتان پدید است و دو جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند عالم رحمت و پیر انداخت
 نه غرور از ملک الموت سایه بر اوان او را ملک غضب رحمت چه خدا قبض روح او را نمود و باستان ملک الموت دم ملک
 رحمت دم ملک غضب و پیر المؤمنین نیز تابع ارواح نیست اگر چه شان انحضرت از انضباط بالاتر است و محقق ملائکه
 و عزرائیل است چون دلیل نیست بر او اعتقاد نباید که نمود و هرگاه که با اعتقاد باین نماید داخل در غلط است
 و قبض روح گریزی روح است محقق ملائکه و عزرائیل و میرا میدان که محبت باشد اختصار بخداوند دارد و
 خلی قبض روح نمودن ندارد و نظر باینکه الله یوقد الانفس حیث یشاء و ما انت که جدا نمودن روح از بدن
 باشد که عبارت از برانیدن است محقق بخداوند است و آیه میفرماید انکم الموت الذی کلکم بکم مثل انفس روح است
 نظر باخبار دیگر طریقه جمع نمودن میان اخبار و احادیث دیگر است و در بعضی اخبار و روا شده است که در نزد

ملک

در اعتقادات مقلد

ملك الموت در حق خدا و خلق فرموده است كه بر كمال ابرو بسيار دارد و در هر يك اسم شصت نوشته است چون آن ملك
زرد مي شود و همچو پند ملك الموت مي داند كه چنان سترده است لهذا در اقباض روح مي كند كه اگر نامور باشد يا امر ملكيه
يك از ملك الموت است و يا در وقت چپ كه او را قبض روح مي كند باله چو نان و بعد از اسم خواجه و بدلي
القبض مي شود آن ملك نوشته شده است و در وقت اعتقاد نمودن با يك بعد از وفات نمودن ميت و بر كشتن
مشايخ كند كان روح در بدن اهل ان نعلق مي كند و جهت سؤال جواب نور چشم در اعتقادات
سؤال قيس بدانكه در وقت نمودن آيا نيك از ميت در قبر سؤال مي كند و ملك كه اسم يك از آنها نيك است
و اسم يك از آنها نيك است بل ميت سؤالي است بصورت خوبند و ملك بر او داخل مي شود و اگر كافر يا منافق است
بصورت بد بر او داخل مي شود و چشمها را باي مانده متعلق مي شود و در سياه رنگ و جنگل دارند كه زمين ميت كافتند و ملك
تا ايت را زمين را باره مي كند و يك از آنها بالاي سر او مي آيد و يك ديگر در پايين باي او مي آيد و در زمان تشييع
در وقت دارند كه اگر يك از آنها را بر كوهها بنهند همه خاکستر مي شود و سؤال مي كند از خدا و از رسول و از امام يك بعد
ديگر تا در او تمام و از قبل و از كتاب كه قرآن باشد هر گاه مؤمن چو او را در سؤالات اينها با ميگويند خوش است
چنانچه مثل چو ايند عروم و در حجله خود و در او را بر ملك مي كند بقدر يك چشم كار مي كند و دري از بهشت و مياد و در او بار
مي كند كه نسيم بهشت در او ميوزد و در بهشت مستقيم مي شود با انواع نعمتي اهل و كبر كافر يا ميت و جواب ندهد
يا كويد از مردم مشييد اينها را با ميگويند خوش نيامدي و نداشتي بر كزني با و ميوزند كه قرا و بر از ان مي شود
و در بعضي اخبار تا هفت طيفه زمين فرو ميروند و باز بر دن مي آيد و در قرح و قرح و قرح و بر از ان مي شود و در قرا و
مي كند كه هر صاحبان روح صد ايستاده و كزني و انس كه هر گاه صد ايستاده همه از خوف و در وقت ملك
مي شود و از اين جهت است كه كوسقند و در جلا و مرغ و وقت و اندر چدين مي كند بر خود مي كند و مي آيد
و كوني خود را مي كند چو خداي او را مي شنود و دوری از جهنم و مياد و قرح و باز مي كند تا قيامت بعد از كزني است

مستقيم

چپ

بسؤال قيس

بر وجه است اعتقاد نمودن بسؤال قيس چنانچه او را شش انگشت سوال از مؤمن مستحق يا كافر و منافق مخفي مي كند
يا از همه كس سؤال مي كند و جهت نيت اگر چه بعضي اخبار دارند كه ميت كه از مؤمن مخفي و كافر مخفي سؤال مي كند
و از سر بر خلق نمي كند چنانچه در كافي مروي است از ابي بصير كه مي گويد عرض كردم در وقت حشرت كه اهل الله من المسؤلون
في قلوبهم قال من مخفي الايمان و مخفي الكفر قال قلت بقيت الخلق قال يلهون و الله عنهم و سبهم مضمون
حديثي از اعدائهم بن سنان از آنحضرت روايت مي كند كه اهل اعمال مردم محبت مي شود و با صاحب خود داخل بر قرح و مي شود
بل اگر عمل خوب است بصورت خوب مي شود و اگر عمل او بد است بصورت بد مي شود و عمل هر كس سؤالي است تا قيامت با همه
حديثي در كافي مروي است از امام من سالم از حضرت صادق و تفصيل او در كتاب سيف الشيعه نوشته ام و بايد دانست
ايرالمؤمنين در نزد سؤال قرح و در مؤمن و كافر حاضر مي شود و در بعضي اخبار رسول خدا و ائمه هدي مي فرمايد حاضر مي شوند
مثل در حال اعتقاد و در بعضي اخبار وارد است كه كسي كه در زمين كرامت مي داند و في شود سؤال از بزرگي و نيت به پرسش
داخل بهشت مي شود و هر گاه نيت او هر كس در كرامت خود بغير از كافر و غير شيعه انبي عسري در قيامت داخل بهشت
مي شود اگر چه حيرانت باشد مثل كزني و غيره و چون روز قيامت مي شود زمين كرامت را چهار رخ و چهار رخ از هفت طيفه
زميني با هم جدا مي كند و با هم جدا مي داند داخل بهشت مي كند و نجات و نجاتي كه در او ميايد و نجات مي شود داخل غربال
و هم چنين هر گاه كافي با هم نشيني از اهل بيت در او و في شده باشد و نجات مي شود و نجات و بدان بجاي خود
مي مانند و خوانان با زميني كرامت داخل بهشت مي شود و از بعضي اخبار چنين ظاهر مي شود كه صاحب قيامت را هم غيبي هستند
اگر چه انجبر معارض تا به دان ملكم لا و از آنها ميايد و نجات و نجاتي كه در او ميايد و نجات مي شود داخل غربال
او باشد و الله العالم بنا بر آنكه حديث مخفي است و بايد دانست كه ولايت ايرالمؤمنين در نزد بسيار بجا و بجا
مجاز و با عفت نجات معصيت كار از شيعه مي شود و در بعضي اخبار وارد شده است كه ولايت ايرالمؤمنين بصورت
نيكوكي در ميايد و بفر عايت كه ناز و روز و غير با ناست مي كند اگر ناهامي در شما باشد مني او را تمام مي كنم خوف

مکنید و در بعضی اخبار و روایت که خوش حال کسی که مراد خود را خوشی ال مکنید بصورت خود که کسی مثل
الفوریت کسی ندیده است با میت داخل در قبر میشود و با او مؤمن میشود و نمیکند از با و بد بکند زود را اینجا
عزیم تنها پس مؤمن یا میکند تو گیت که در جنبی جاموس می نشاند و حال آنکه در مثل تو در جنبی صورت
و سیرت کسی ندیده است و میکند که من خوشی خالی میباشم که تو برادر مؤمن خود داخل نموی و در دنیا
پس با و نمیکند میت با و تا قیامت که منی پیش او میافند و او داخل بهشت مکنید و در بعضی
اخبار دارد سکه از هر سکه سؤل مکنید و در بعضی اخبار است که آنرا سه چیز نیز سؤل مکنید اول سؤل آنکه
کس میت را چه حرف کردی و دوم سؤل مکنید که مال دنیا را دردی ستم سؤل مکنید که مال را در چه حرف کردی
آیا برادره حاضر کردی یا برادر باطل **نوم سیم در اعتقاد متعلقه اینست** که در جهت اعتقاد نمودن
بعضی قبر یعنی در قبر که میت را در قبر زمین فرستاد مرید در حالیکه روح فرجی خلقی با و دارد و اعتقاد
کفایت میکند و در جهت که اعتقاد نماید که آیا رفیق بطول یا بعرض یا بالا یا پایین یا هر قسم فرستاده
یا مؤمنی و منافق را فرستاده هر چه در بعضی اخبار دارد شده است که فرستاده برای مؤمن کامل میباشد
چنانچه از شیخ کلینی در کتابی از ابوالبرکات میکند عرض کردم بخدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام
الصادق علیه السلام که ندی تو شوم برفش رکاب است حضرت فرمودند میباشد ما علی المؤمنین مناشی تا آخر که حا
صل مضمون او اینست که میباشد از برای مؤمن فرستاده قسمی که این زمین فقر میکند تا بان زمین پس میکند
راه رفعت بر پشت من مؤمن در بر پشت تو راه رفعت است مکن در کافی البصر و ریت از ابوالبرکات میکند عرض
کردم بخدمت حضرت صادق علیه السلام که آیا کسی مسکه خلاصی داشته باشد از فرستاده در قبر حضرت فرمودند که بخواه
مهرم بخدا از فرستاده قبر نیست کسی که خلاصی باشد از فرستاده در قبر و تفصیل مسکه را با اخبار در کتاب که قسم است
بسیف الشیخ نوشته ایم هرگاه کسی بخواهد اطلاع بیابد بمفصل او رجوع نماید و باید دانست که فرستاده در قبر مختصی

بغیر نیت پس هرگاه کسی را در ار کشیده باشد خداوند امر میفرماید که مراد او را فرستاده مرید سخته بلکه است و نیت
تراز نیت فرستاده زمین فرستاده مرید و خدا میفرماید نیت و نیت هرگاه کسی را در دنیا بیندازند و یا
آنکه او را جسد بخور و غیر از اینها و و جهت اعتقاد نمودن بانیکه روح بعد از سؤل و جواب بعد از فرستاده از بدن
اصلی عفری میت که در دنیا بود مفارقت نماید و داخل غالبی می شود پس اگر اهل جهنم است روح با آن
قالب معوق میشود و اگر اهل بهشت است روح با آن قالب راحت و این خلاف عدالت نیست زیرا که روح رحمت
و محنت را درک مکنند نه بدن پس روح خواه روح در این باشد یا در غیر این بدن مرده را هر چه با و بکنند چیزی نمیداند
اگر چه او را باره باره که دنیا سوزانند یا انواع لعنتها بر او بریزند و آیا غالبی است علاوه میباشد که خدا و او را حلق
فرموده است یا قالب سجدی است میان همین قالب که مثل معزیت و این قالب دنیا مثل بدست است اولی از
اخبار معلوم میشود و بدویتی یعنی قابل مشاهده و منامات نه از قول ائمه ائمه با و اولی میشود همان باشد و الله العالم
و بعضی گفته اند که قالبها مثالی خلق شده اند و در عالم مثالی موجودند و بعضی گفته اند که قالب مثالی عبارت از بدن
لطیفی که در میان این بدن کثیف است و بعضی گفته اند که بیغام آورده ام قالب مثالی دارند و بعضی گفته اند دارند
و از آمدن امیر المؤمنین در سر لغت خود که حسین او را بر داشته بودند و میر و ند که دفن کنند چنین معلوم
که این تمام قالب مثالی دارند و هم چنین از نشان دادن امیر المؤمنین بیغام آورده ام در مسجد قبا با به بکر
و حضرت با و فرمودند که ای ابوبکر آیا کافرتی چند آنیکه نور از خاک خلق فرموده است و همین مثل آتش
نشان دادن امام حسن امیر المؤمنین را با صحنه خود بعد از رحلت او در میان خانه و هم چنین مثل آمدن
رسول خدا و امیر المؤمنین و حضرت فاطمه در محرابی که بلا بدین سرستیده است و در تورا خانه حلی ملعون
و مثل آمدن بیغام آوران گذشته بدین و زیارت الحفرت و احوال هم دارد که اینها همه بقایای اصل
باشند بقالب مثالی و مخصوص حدیثی در این تفصیل هر چه خود ایمان که عموم حدیثی قاطبی در این باشد مثل آنها

در بیان عالم برزخ

انها بنمود مصباح چهر در اعتقادات متعلقه بعالم برزخ و در او چند نوبت نور اول اند که
برزخ بمعنی درسط و میان چیزها گویند و عالم برزخ و وسط میان دنیا و آخرت است بکثافت و نپاست
و نه لطافت آخرت و در عالم برزخ خلافت بعضی گفته اند عالم مثال است و بعضی گفته اند عالم حقیقت
و بعضی گفته اند که عالمی است غیر از عالم دنیا و آخرت و خارج است از این دو عالم و بعضی گفته اند که عالمی است در
اقلیم هشتم و او در پرت هفت اقلیم دنیا می باشد که او را روضه نور قلینا نیز گویند و هوای دارد و بغیر هوا
این دنیا اگر چه در تحت نیک قهر واقع شده است و عالم لطیف و خالی از کثافات و جنانات و نیای و نیه است
و قالب مثال نیز از خاک از زمین خلق شده است و بنقول هیچ منافع ندارد و باینکه این عالم دنیا است لکن او عالم
ضاع عالم و نپاست نظیر باضار و آیات دارد و در این باب نیز که خداوند بفرماید که در صبح و شام آتش بآل فرعون
افروخته بنمود و بر سر علم است و در علم برزخ همی در روی زمین است که ماه و اقیانوس در او می باشد که هیچ شب دارد
و همچنین در اخبار وارد است که هفت و دنیا در او است و طرف مغرب نیز که دنیا در هفت دارد و در اخبار
البی وارد است که جهنم دنیا در طرف مشرق و در وادی بر هفت و روح بود از آنکه سوار قالب مثال است چون لطیف است
در وادی است که هر دو از اهل بهشت است و در بعضی از اوقات با درختها و در وادی در میان هوا بر او می کند و بر
در هفت و دنیا که طرف مغرب و از آنجا نیز سواره در میان هوا بر او می کند و میاید و در وادی است که در پرت که در
که عبارت آنجه شرف و همچنین ارواح کفار و منافقین بعضی از اوقات در وادی است که بر هفت می باشد
و بعضی از اوقات در طرف مشرق و آتش افروخته است از آنجا با غل و نیز می رسد و انواع غذاها را بآلین می کند
چنانچه ارواح ملومین انواع نعمت و در اجتهاد بآلین می رسد و ارواح ملومین با یکدیگر آدا و خند می کنند و
بهم می نشینند و حلقه حلقه صحبت می دارند و یکدیگر را چنانچه در دنیا می شناسند و در عالم برزخ می شناسند و حلقه
حلقه و دسته دسته بر سر مبرائی نور نشسته اند و با هم حرف می زنند و صحبت می دارند و می خورند و می آشامند و جمیع

و در آنجا

در بیان عالم برزخ

لذاتی که بخوانند و نفسا اینان خواهر ترند از انواع نعمتها می باشد و از برای اینان صیبا می باشد نظر عموم
قرین هم و هم مانند شهید الا نفس و تلقا الاعین در زنده می باشد و هر که از برای اینان بخواند و نظر بقول یقین و لا
تحبب الدین قتلوا و سبیل الله امواتا بل اجزاء عند و قهریم برزقون و هر که از برای دنیا میسر و اهل
بهشت باشد روح او در بر زمین و اوی است و ستم شد بر او و در جمیع شوند و میگویند او را که بگوید که از برای دنیا میسر و اهل
تخلی جان کنند و دفن و سؤال از هم بگویند و چون از هم گرفت احوال همستان و قومان و خویشان خود را از او می نامند از اینان هم می رسد هر کدام الفت
بر ستمند اگر گفت زنده است و دنیا دعا می کند که خدا اخبار بآلین برساند و اگر گفت مرده است میگویند هوای نکشته و در اینجا هم بعضی با هم می زنند
هوای بعضی فوت شد که **نور و ویر** در ارواح می آیند چنانچه خود و سیر می کنند و در میان و عیال و اهل و عیال و بعضی از اوقات در آنجا
خود را و هر که بقدر عقل خود می بیند که روزی که در دنیا می باشد که هر دو در یکدیگر و کسی می رسد که هر دو در یکدیگر و کسی می رسد که هر دو در یکدیگر
می رسد که هر دو در یکدیگر و کسی می رسد که هر دو در یکدیگر و کسی می رسد که هر دو در یکدیگر و کسی می رسد که هر دو در یکدیگر
و اهل و عیال و بعضی از اوقات در آنجا می آیند چنانچه خود و سیر می کنند و در میان و عیال و اهل و عیال و بعضی از اوقات در آنجا
و علی بدایتان را نمی بیند که بد حال خود زیرا که خداوند پرده بر روی اعمال برانها می کشد که آلتی اند و بد حال باحوال خود در القوم مرتبه و شرف
ند شوند و در بعضی اخبار وارد است که در هر دو سفینه می آیند بدین اهل و خانه خود یا در جمیع در پنج شب و در این نهاد و در این زمان بدن صغیر
صغیر وارد است که بصورت مرغ سبزی می آیند بر سر راه و دیوار می نشینند و حرف می زنند لکن مردم دنیا بجهت ترجم بر آنها بعضی از آنها
منقول بدینا می باشد و نمیشوند و هر که از او کلمات آلتی را می شناسد و هرگاه که شیخ و هدیه از قبل محتاج بعضی دیگر شود و بعضی از آنها
خبر است و مبرکت مثل صوم و صلوة و تصدق از برای آلتان نماید بآلین خواهد رسید و خوشحال میشوند و می فرمایند که خداوند داد و صدق
می کند از برای کسی که این هدیه و تحفه از برای آلتان فرستاده است و خود حمد و سوره باشد و خواه چنانچه او را که در دنیا و جنت و اول و آخرت خداوند
براه خدا می کشد اگر چه بگوید که خداوند در هر کس هر چه میدهد همان چیز را بصورت طلق نور از برای اوست و بجهت ترجم بر آنها و در آنجا
و میگویند که اینها در آلتی که از برای تو فرستاده است پس که در عذاب تخفیف عذاب او میشود و اگر در نوبت است ابداع الله سبحانه و تعالی نفوس
المخلوق المقتدره فانظروا بحسب خلق

در بیان اعتقادات متعلقه

نفسند تحت انیک خداست را بموجب است و الله العالم جانچه مردیت در تفسیر باطن اظهار جمیل یا هر
الغیب که خداوند در عرض خصال برجیز بر خلق فرمود است یا حقیقت باطریق علم هر چه در عالم است در عرض
مبانی مثل خانه که سقف آن آینه کاری باشد که هر چه در میان خانه است عکس در سقف خانه مینماید ازین بر منضمی که منقول
عادت و طاعت است عکس صورت او را ملکه و در دین و روحانیت مینماید و ظلم مغفرت از برای انعم می کنند
و هرگاه که گناه نماند خداوند بروی خال عکس کرده مینماید از آنکه که مطلع بر معصیت و گناهان او شود و بر دنیا
که چنین نماید در علم برزخ و قیامت التجزیه خواهد فرمود و کفر منافقین و کافران که در دنیا مکر می نمایند
بغایت و کفر و کجانی آنچه در سعه و دملک خداوند بر ایشان موقوف میگرداند که اعمال خوب و بد آنها را می نویسد و نام
یکایک و نام یکی نشید است و صبح که می شود و ایند و ملک و صفا فرود می آید و اعمال خوب و بد هر کس را می نویسد و خبر
و دو ملک دیگر مینماید و اعمال او را می نویسد که اولی طیاران گنا میگردانند و نوشته است و دیگر او نمی شود و چنانکه مطلع بفرز
خداوند بود بر گناه مؤمن مکر سب و او نام که در عرض اعمال را بایشان می آید و چون ایشان شفیع گناه کارانند لهذا
دانش ایشان به عیبت نظر بانیکه بمنزله بد پر مهربان است و شیعه مباداشند با وجود اینکه هرگاه مؤمن معصیت
کند ملک دست چپ عمل بد او را نهفت ساعت می نویسد شاید که توبه کند و هرگاه توبه نغشود از وقت عمل بد او را می نویسد
و هرگاه توبه کرد او را هم نمی نویسد و جمله آنچه مذکور شد از اصول مذہب است و همه از اخبار ائمہ اطهار ظاهر میشود و ما
چنانکه نقل نمودن اموات را با ماکس مشترک مثل کربل و معلای و نجف اشرف و در نزد قبر نبی یا وصی نبی یا عالمی یا شهید
پیش از دفن به عیبت نظر بسیره قطعه بین الشیعه و نظر بنو بیت او در دین موسی و تاب نشدن نسخ او
در این دین می بین و اما نقل بعد از دفن جابر نبوت مکر در مواضعیکه استنشاده است در کتاب لای الکلام فقه بیان
رده ایم و اما حکایت ملک نفال حکایتی چند بر مسموع میشود که دلالت بر صدق او میکند اگر چه حدیثی در این ناجای
نمورد ایم **مصلحت ششم** در بیان اعتقادات مقلد بطور رجعت و این اعتقاد از اصول مذہب است

در بیان اعلیٰ مات فطور

[illegible]

آن حضرت مرت علیہ السلام

آن حضرت مرت علی سلام

مؤمن و انما ینفعل کر که در لباس پیش در آیند و در لباس ایشان مرده تراز مردار و تلخ از مرص میانه برسد در

الوقت خروج و حال نزدیکی و بهترین مکانها در الوقت بلبت المقدس است که مردم آرزو میکنند که گاهی ماسکین

انجا میزند و هم از علامات ظهور آنچه در حدیث است پیغمبر فرمودند در تفسیر آیه قتل جاء اشراطها پس فرمودند که

آیا خبر بد هم شمار بشروط و علامت است یعنی قیامت صغری پس سلمان عرض کرد بیای رسول الله حضرت فرمودند

از جمله علامات انضباع نمودن نماز است و تابع شدن شهوتهاست و میل نمودن به هواست و تغلیم نمودن بانات

و فروختن دین دنیا است پس در آنوقت آب بنیود دل نموس چنانچه آب میشود در آن آب یک مسیبه

از مکر و غیور اند که او را قیفر دهد و نهی کند پس سلمان عرض کرد که یا رسول الله اینها از نشانهها است حضرت فرمودند

بلای حق اخذ کند که جان من در قبضه قدرت است ای سلمان در آنوقت والی و حاکم میشود مرد ماسر امرا و حور

و وزراء و عوایط ظلم و انما حیانتکار بازن سلمان عرض کرد این امر شد نیست فرمودند بلای در آنوقت

مکر و معروف و مکر و معروف میشود و خائن امین میشود و امین خائن میشود و تصدیق کرده میشود و

روغ کو و مکر و نیک کرد و معنی در است که ای سلمان در آنوقت امارت و بزرگی بازنانت و منور کردن

با کینزانت و شستن طفلها است بر منبر یا و در فرج و محبت و زکوة دادن غرامت و قرضت و مال

خدا را نیست می شمارند و مردم جفا می نمایند با پدر و مادر و حال که تنگی می نمایند با دوست خود و طلوع میکند

سحابه و نبال در ای سلمان در آنوقت شریک میشود زن با شوهر خود در خجارت و باران در تابستان

مبار و خوبان با پامال میشوند و عبادت کنند گمان و دلیل و خار می باشد و بازار متقل بهم میشوند و مردم

از خدا شکایت میکنند یکی میگوید چیزی نفر د ختم و یکی میگوید نفع نکردم ای سلمان در آنوقت امر و حاکم میشود

براهنا و میگوید اگر حرف بزنند آنها را میکشند و اگر حرف نمی زنند مالها را می تاراج می دهند و چیزانی را مال

خود میدهند و خون ایشان را میریزند و بر میکشند و دمای ایشان را از خوف و ترس و غمی پنی ایشان را مگر ترسند و از راه

در اعتقادات متعلقه

میکند که هر را و او خود را می پندد و هر کس بخاند در که ان زمان نماید مداومت باین دعا نماید بجزر الله ال
حسن الصبر اللهم عرّفني نفسك يا نيك ان لم تعرفني نفسك لم اعرف نيتك اللهم عرّفني رسولك
فانك ان لم تعرفني رسولك لم اعرف حجتك اللهم عرّفني حجتك فانك ان لم تعرف حجتك
ضللت عن ربي **فانك** بدانکه در بعض اخبار دارد چنانکه بعد از حضرت قائم دوازده نفر دیگر از اهل ختم
سید الشهدا سلطنت میکنند و آنها را دوازده وقت باسم دوازده مهدی خوانند و در بعض اخبار باسم دوازده
امام خوانند و در بعض اخبار و ادب که اینان امام نهند لکن قومی میباشند از شیعیان ماکه مردم از
مولات و دوستی مانجو اند و در بعض اخبار و ادب که پیغمبر فرمودند که آنها دوازده مهدی میباشند چون
وقت نعت قائم میشود و تسلیم میفرماید او را بدینش که عبد الله است یکی مهدی و در صحت دیگر او میباشند که
فوات میاید مهدی این امت پس از قیامت که در این چهل روز مردم بیاطم میباشند و دنیا هرج
ومرج میشود و در بعض اخبار و ادب که امیر المؤمنین چند رجعت دارد و یکی با حضرت سید الشهدا و یکی
با رسول خدام و یکی خود حق چهل هزار سال سلطنت خواهد نمود و از برای هر شیعه او هزار پسر خواهد بود
و مگر حضرت امیر المؤمنین میفرمودند و اعجاب کل العجب بکي جمادی و در حجت شخصی سوال کرد
که این چه عجیب است فرمودند چگونه نقیب شما را از موات و مردمانیکه خداوند این سر ازنده میفرماید بشنید
و داخل کوچه ای کوفه میشود و گردن کفار و جبهتونی و اتباع این سر از اولی و آخرین میزنند **مصلحت**

مستوفی در اعتقادات متعلقه بقیامت بکری است و در او چند مصباح است مصباح اول

بدانکه و جهت اعتقاد نمودن باینکه خداوند روز قیامت بنده کافر را مبعوث میفرماید بیهی اهل حق
که در دنیا و بنده شکیست حاجت این از اصول دین است و منکر معاد جسم کافر و نجس با تقییر مخلد و جسم است
یعنی باینکه روح پنهانی بر میگردد به جبهی جسم و میا غلط است و قرآن باینکه با تالب مثالی در قیامت

بقیامت بکری است

عود میکند غلط است و قول باینکه بدن است نیز اصابه نلال میکند و چیزی از بدن او میریزد و بدن عود میکند غلط
چون این بدن در این دنیا قابل خاست زیر کشت و اعیله دنیا فانیست و نشانی عالیه آخرت با قیامت
و چیزی که ثابت فانیست در قابلیت بقا ندارد لهذا خداوند باین جسم فانی و دنیا شرا میگرداند و در قیامت
و قابلیت بقا با و مدید مثل می که اگر بیاورده میشود و طلا میشود در همان من بعد طلا میشود و معنیت و
قابلیت در واهی دارد و طلا قیامت و قابلیت و واهی علاحده دارد پس همین بدن که خاک میشود خداوند
باز در قیامت همین جسم را از قدرت کامله خود بصورتی مثل صورت اول دنیا یا او را خلق میکند و چیزی
از او ریخته نمیشود مثل خشکیه او را ریخته و باز او را سخت بداند که خاک خفت و در هم عین خاک خفت اول است
و چیزی از او سفتاده و زیاده بر او نداشت و مثل مومیکه از او صورت حیوان میا زنده و بعد از آن الفوت را خراب
میکند و در دفعی همان موم صورت حیوانی در دست میکند که ماده و اهل هر یک است به نقاد و زیاده و کم لکن صورت
امر اعتبار است و تمام میباشند و هر گاه کسی بگوید که چگونه خداوند خاک کسیر را که مرده است و باد او را با طراف عالم برده
جمع میکند جواب اینیکه چنانکه نزدیک میشود و بقیامت خداوند امر میفرماید که مسجور را که در یابست و در میان زمین نفع از آفتاب
و آسمان خداوند او را خلق فرموده است و یکی دارد که بوی درنگ او مثل منی است و آن دریا چهل روز بر زمین
میاندازد و خود را این باریدن در میاند و نفع صورت پس همه روی زمین را آب میگرد و تمام زمین مثل دریا میشود و هیچ چیز نیست
و بعد خداوند باران میفرماید این آب هم بر زمین خاک اجزاء و خفقه است که در هر جای عالم باشد محل خودی است و در آنجا جمع
در یکجا جمع میشود و از قدرت کامله الهی مثل که در میان دو غایت و او را در منگ میزنند که او در یکجا جمع
میشود و آن آب مثل بادیه های خاک پر درین رویانیدن میدهد و خداوند امر میکند آفتاب با در آن آب
خاک کند و هر یک از خانه های پنهانی مردم بای قبرهای خود جمع میشوند تا وقت مدین اسرافیل در دفعه اول بصورتی که
و طرف زمین که روحهای مردم داخل بدنهای خود میشوند و قیامت برپا میشود و همین مضمون حدیثی در تفسیر و تفسیر
آفتاب ماه و ستاره را خلق

بیان اعتقادات اعراف

و شعیان خود را داخل بهشت میکنند و دشمنان خود را داخل جهنم میکنند و کلیه بهشت و جهنم را خدا از برای
پیغام آور میفرستد و حضرت انهار ابرتر امیر المؤمنین میبرد و چهار جهنم را خدا امیر المؤمنین میبرد
میکرد و جهنم را به میکند و حرارتش با نفس سال راه میرود پس جهنم عرفی میکند با علی و در شوارش که نور تو
آتش مرا و میشاند حضرت میفرماید ساکت شو که امر و زباید تو اطاعت مرا نمائی و در حدیث است که در اندرون
جهنم طاعت و محضرت انجیان میکند که غلام سیاسی اطاعت آفای خود میکند و در تفسیر عجبی بر ابراهیم منقرات
انصوم در تفسیریه لا تخفوا الذی قد قتل الیکر با الوعدیک که روز قیامت سبده کنه کار را میاود
و هر چه از کائنات و سلال میکند میگوید شیطان را فرزند است شیطان را الهوت اصلی او ظاهر میکند و شیطان باو
میگوید که مرادیده و میفاسی لکنه کار میگوید نه پس شیطان میگوید که چرا هر کسی که در من نسبت میدی میگوید مکر
نوشیطان مباحی میگوید بی میگوید ملعون تو مرا که کرده میگوید تو ملعون که معصیت خدا کرده پس بی میگوید که
منت بالا میرند که چرا بر خنده خدا میفرماید در نزد من ترا میگوید و هر دو داخل جهنم شود پس شیطان و اند دعا علی
داخل جهنم میزند و باز کناه کار دیگر در شیطان میاید و دو شیطان میاید و او را باشت بطن نیز داخل جهنم
میکند و هم چنین تا باحر **مصباح محتم در اعتقادات اعراف** و وجوب اعتقاد نمودن باینکه
اعرافی مبارکند نه بهی جهنم و نه بخوبی بهشت است و چراگاه خربت یا مضع طهیدیت و بر سر بلراط مشبه
و اعراف محل مستضعفین از مردمان و از نهما مبارکند که نیک تا بل بهشت نیستند و مستحق جهنم هم نمباشند
و اوله الطرام و له ازنا که کنا کرد باشند و بعضی از اهل اعراف بشفاعت شفاعت کنند و داخل بهشت میشوند
و در آن جهانک تا که استحقاق ثواب عذاب و خلود در جهنم اندازند و این مزاوا میکند از آنیکه بشفاعت سغیر
حرارتان و ائمه هدی اوف داده شوند که داخل بهشت شوند و بعضی گفته اند که در اعراف کسی نمباشند که کناه و
نوشیطان را بر ابرام باشد و یا آنکه یک از پدر و مادر او را فراموش باشد و دیگری را فراموش باشد و یا هر مدتی که تقصیر کا باشد

بیان اعتقادات بهشت

و بعضی میگویند گفته اند که اعراف منزل کس نیست که در دنیا مکلف نبوده اند که مستحق بهشت و جهنم شوند و در دنیا معاصم و در دنیا
بجست کناه و ثواب مثل طفل و دیوانه که انهار را اینجا جای میدهند که بعضی الهای دنیا گفت آخرت باین نام برد
و در بعضی اخبار وارد شده است که در اعراف چند خطیره و مقام است که جای مومنین است و مقام است که جای اولاد
زنا نمباشند که مستحق جهنم نشاندند بهشت کنا بلکه تا هفت از اولاد زنا بهشت نمیرد و تا آنکه درین از جهنم بفرستند و تا آنکه
بهشتی پاک شود و مستحق بهشت شود و تا هر چند است و الا از آن تا هفت بهشت پاک میزند و در هر بهشتی یک از اجزای جهان بهشت است
او پاک میشود و در بهشت اول بدن او پاک میشود و در بهشت دوم پوست او پاک میشود و در بهشت سوم خون او پاک میشود
و در او پاک میشود و در بهشت چهارم نفس او پاک میشود و در بهشت پنجم طینت او پاک میشود و در بهشت ششم روح او پاک میشود
او پاک میشود و در بهشت هفتم عقل او پاک میشود و تا هر چه از آن پاک شدن چرت و چگونه پاک میشود و در بهشت
منکوره الا نور نوشته ام کس مراد از نجاست اینجا نیست بلکه مراد از کثافات قابل نبودن از برای خل و در این حالت در بهشت
شدن در بهشت است و بدانکه اهل بهشت و اعراف با عقل و روح و نفس و طبع و جسم و شکل و بدن و در این حالت در بهشت
داخل و در آنها میشود و عقل تعلقی بآنها و او و کسی که بگوید که عقل از نور محمدی خلق شده است چگونه است و در بهشت
میرود جواب اینست که عقل تعلقی باین دارد و تفصیل اسیر در کتاب منکوره الا نور نوشته ام و در بهشت در این حالت در بهشت
اعتقاد نمودن بهشت جسم و آنیکه الان و با الفعل مخلوق و موجود است و قول باینکه بعد از این
موجود میشود و غلط است و قول باینکه مراد از بهشت لذت برون رحمت نه بهشت جسم غلط است و در این حالت در بهشت
نظر باینکه اخبار و آمده و رباب مرجع از روز قیامت که میشود و سقف بهشت عرفی میشود و کونه
بهشت در عرض و کونه قیامت واقع میشود و واجب اعتقاد نمودن باینکه سبزه ما محمد بن عبدالله
و امیر المؤمنین آب میدهند از حوض کوثر و در آن خود را و در میکنند از لجن و دشمنان و قاتلان و
و ظالمان و غایبان حق خود را و وجوب اعتقاد نمودن بوجود کوفه و آن حوضی است بسیار بزرگ آب و در این حالت در بهشت

بیان اہل حبس است

از شیر سفید تر و از عسل شیرین تر و از روغن نرم تر و از برف سرد تر و کاسها و جامها از بلور نیست
و از اطراف او نهاده شده است بقدر ستارهای آسمان بیکترا یا بیشتر و هر کس از آن آب بخورد نه گرسنه نمیشود
و نه تشنه نمیشود و نه ناخوش نمیشود و نه پیر نمیشود و نه میرد و نه حیوان است و نه در زمانه نعم و در بعضی اخبار
وارد است که آب این بهشت هم و نهمه از خوش و غرم در دنیا سبب شود در زمان جهشت و در جهت اعتقاد و نمود
بوجود سدره القهقش و بدرخت طوبی و اندرختی است در بهشت که اصل او در خانه امیر المؤمنین است و خانه حضرت
معبود مگر آنکه یکسان یا بیکر از آن درخت تمام آن خانه را سایه انداخته است مثل آنست که در ظاهر تمام زمینی
که جهان باشد نور افکند درخت و هر صد و هشتاد که کسی بخوابد از اندرخت ظاهر میشود که کوشی نشیند باشد
و در درخت است که کسی که کوشی ساز و عمر نماند همد جا دارند آواز او را بگوشت او میرساند و باید دانست که درختها
بهشت آنچه میوه از او بیرون میآید که هر چه از او میچینند سیزده تازده نور ابجایی او بیرون میآید مثل آنست
که هر چه آب از بر میدارند آب بجای او میبخشد و یکصد و بیست لذت و طعم انواع میوههای مختلفه را
میدهد و همچنین بکلیه طعم و طعم انواع طعامهای مختلفه را میدهد بدانکه چون حساب مردم را کشیدند
و اهل جهنم بجهنم و اهل بهشت بهشت فرستادند و در دای جهنم و در دای بهشت را بیندند و مرکز را بپوش
که سفند سیاه در میان بهشت و جهنم سر میزند و نمادی ندارد میکند از جانب خداوند که مردی از اهل بهشت
و مردی از اهل جهنم بخوابد و چون اهل بهشت بهشت میروند یا یکدیگر میانند و میروند و هر یک را
مشت میکند و غم و غصه و اندوه و کینه از سینههای ایشان کند و نمیشود و هر کس به مقامی را که دارد بنظر
او چنین میآید که مقام او بمرتبه است از مقام دیگر و هر کس به مقامی را که دارد بنظر
او این مقام دیگر بهین مقام خوشتر است و طالب همین مقام است و از روی مقام دیگر را نمیکند مگر آنکه مقام نبیا
و اولیا بلندتر است از مقام محسن عبدالله و در او زده امام و حضرت فاطمه که از همه مقامها و مرتبهها بلندتر است

سپان اہل جہنم و اہل بہشت

انبیا و استیاد و بزرگان اهل بهشت میباشند و ساعت ساعت و آنانی فقیه و لغتها ای بر اهل بهشت نیاورند
تر می شود و بر بنی از بن و آن اهل جهنم که داخل جهنم میشوند و بر طایفه اول داخل می شود لغت بر آنها می کشند که جز از
ایشان داخل جهنم شده اند و طایفه آخری میگویند شما را از راه بد بر بردید خدا شما را لغت کند که خود را با بنیروز
اند جهنم شد و آنانی که عذاب بر اهل جهنم شد بد میشود و مخصوصا بر قائلین و غاصبین آن و طایفه که کاران و
کاروان نگاه میکنند و کس نیز از کمان میگردند که اهل باطلند نمی مانند میگویند چگونه است که ما نمی بینیم که هر یک که
ایشان را از شر او فاجر میگردانند و بد را بر میدارند از میان اهل بهشت و اهل جهنم و اهل بهشت اهل
جهنم را می بینند و اهل جهنم اهل بهشت را می بینند اهل بهشت در لغت و اهل جهنم در عذاب مشغول میباشند
اهل بهشت میگویند که آنچه خداوند ما و عده کرده بود از نعمتها ما رسید و الحمد لله و آنچه بنما عده کرده است کیا
رسیده است یا نه بنما که انکار او را میکرد اهل جهنم فرما می کشند که قدری از آن آبهای سرد ما بریزد که ما بخوریم
اهل بهشت میگویند که این آبها بر شما حرام است و زیت جزای میگذرید بنما که آن بوعده ای بر دور کار پس بر بنی اهل
جهنم را میانند و بر دمای بهشت را میکنند که گفتار و جهنم مخلد میباشند و مومنین در بهشت مخلد میباشند
و اهل اعراف در اعراف مستقر و بگردین میثوند و در بعضی اخبار وارد شده است که در حقیقت آشتی
افروخته میباشند و دوا نموده و اطعام گفتار و مستضعفین و پیران میگرد که در آن بیغام آورده اند و لکن شعور
نداشته اند و اظهار امر میکنند که داخل آتش شوید پس هرگاه اطاعت نموندند داخل آتش شدند آتش برایشان سرد
و سلامت میشود مثل روز زلزلت و اهل بهشت میباشند و داخل بهشت میشوند و هرگاه اطاعت نکردند داخل
آتش شدند و اهل جهنم میباشند و داخل جهنم میشوند و مراد از مستضعفین چنانچه سابق بر این است
که نه ای بگوید و اندک کافر شوند و نه ای باسلام دارند که مسلم شوند مثل بسیاری از آنها و مردم محترمانی که جدا
طیعت اسلام و کفر بکوش ایشان بر نخورده است اسلام و اکثر از آنها تمیز نمی دهند و حتی باطل را از هم فرقی نکردند

نه کافر و نه مسلمان در بعضی اخبار وارد است که مرگوت لایم الله باشد یعنی منتظر امر خدا میباشند تا خدا و ندم امر نماید و در حدیثی وارد است که در قیامت خداوند خلق را از تازه خلق میفرماید و بهشت میفرستد و چون صاحب کتب قیامت همه بر طرف شد و بهشت بهشت و جهنم بهشت قرار گرفتند و پرتو بهشت جهنم افتاده شد خداوند عالمی دیگر و زمینی و آسمانی دیگر خلق میفرماید که از جنین و مرد میشد و چون دوره این بر میاید و قیامت این قیام ضایع و حایلین کشیده میشود و اهل جهنم این جهنم و اهل بهشت این بهشت داخل میشوند باز خداوند آسمانی دیگر خلق میفرماید و همچنین انقدر که خداوند بخواهد چنانچه برای مصیبت اخبار وارد شده است و در مجموع محدث مجلس ره در کتاب عالم ذکر کرده است و پیش از خلقت این زمینی دینی آسمان هزار هزار عالم و هزار هزار آدم خلق فرموده است و از برای هر عالمی دوره دارد و هر دوره آنها که بسر رفت قیامت آنها قیام نمود و حساب از آنرا کشیده شده است و اهل جهنم و اهل بهشت داخل شدند و در هر عالمی سوره سوره عبد الله و امیر المؤمنین و انکه طاهرین سلام الله علیهم جمعین حجت خدا بوده اند بر مخلوقات انعامها و دیگران انعامها غیر از دیگری بودند و همچنین اینان حجت خدا میباشند و اهل عالمهای آینده که بعد از قیامت خلق میشوند نظر بجهنم و جهنم حج الله علی اهل الدنیا و الاخره و الاولی و نظر باخبار وارد در باب چون رساله بجهت عوام است و اعتقادات واجب و لازم مختصرا اختصار بر او است و تفصیل هر یکی از اینها را در کتاب مشکوٰۃ الانوار نوشته ام و در بعضی اخبار وارد شده است که روز قیامت مکیه از طرف سرش برسد به هندگان و همه کس انصار را می شنوند و هر کسی هر عملیکه کرده است با انصار سوال از عمل او میشود و برود و حساب مردم کشیده میشود و اینست معنی والله شرع لمساب یعنی خداوند سرعت کشنده حساب بندگانش **خاتمه و در او چند نوبت نور اول** در بیان کفر و اسلام است بدانکه کفر یعنی پوشیدن

چیز است و در کلام خدا کفر بر پنج معنی آمده است اول معنی انکار و توبیت الهی و دوم انکار بودن حق با دانش حق بودن حق کفر است ثلثا جا فهم ما عرنا کفر لیه فلعنة الله علی کافین سیم معنی ترک نمودن چیزی بر که با د امر فرموده است کفر لیه ثم انتو منون ببعض الکتاب تکفرون بعضی جهادیم معنی کفران نعمت است کفر لیه ثم فی حکایت بهمان هذا من فضل ربی لیوکم کس عا شکو و ام الکفر پنجم معنی تیرا کفر لیه فی حکایت ابو سیم کفرنا بکم و هذا بیننا و بینکم العداوت البغضاء بدانکه کفر بر سه قسمت کفر قلبی و کفر فعلی و کفر قولی اما کفر قلبی است که در قلب اعتقاد بخدا و رسول و آنچه رسول از جانب خدا آورده در رشته باشد و این کفر مقابل اسلام است و غلظت و جهنم است با تقیر و اما کفر قولی است که انکار چیزی را که بودنی است در دین از روایات و دینت اگر چه در ظاهر اسلام باشد و انکه بنده کافرت و با تقیر غلظت در جهنم است و فعل کفر اولی نجس است و اما کفر فعلی است که کسی فعلی را مکتبه که باعث استخفاف دین و اسلام و ایمان است مثل قرآن العباد ذبا الله بغار و است انداختن و اینهم غلظت و جهنم است و اینها است اما ایمان او نیز بر سه قسمت اول ایمان قلبی که اعتقاد بخدا و رسول و آنچه رسول از جانب خدا آورده است دانسته باشد و دوم ایمان زبانی که اقرار دارد و آنچه پیغام آورده است از جانب خدا استیم ایمان فعلی که آنچه پیغام فرموده است عمل نماید و البغ کفر بر سه قسمت یک کفر که مقابل اسلام است یعنی مسلمان نیست کسیکه مکرر بوبیت و الهیت و معاد و نبوت یا مکرر یک از ضروریات دین اسلام است این شخص کافر و نجس است و با تقیر غلظت و در جهنم است و دیگری کفر که مقابل ایمان است اگر چه حجت ظاهر مسلم باشد مثل سنی و شیعه غیر اثنا عشری که اینها مؤمن نیستند و مسلمان میباشند لکن از غلبه غلبه خون و مال و عرض و اسیر کردن زنان و اطفال اینان حرام است نظر بظاهر اسلام اینان و نجس میباشند و لکن با تقیر غلظت در جهنم میباشند و هم چنین هرگاه مکرر یکی از ضروریات مذکور باشد نه اینکه مکرر ضروری دینی باشد و بعضی از علما آنها را نیز داخل کفر مقابل اسلام شمرده اند

در بیان کفر و اسلام است

دستی را از این جهان بجا نماند و بجهنم عروج بعضی میگوید که نجاست این دنیا معصوم است بر مردم بر پنج قسم میباشد
اول کافر و دوم مسلمان سیم مستضعفین که واسطه میان کفر و اسلام اند نه کافرند نه مسلمان نیستند
اینکه حق را نمیباشند و انکار حق را هم نمیکند و دشمن حق و اسلام هم نیستند و کفر را هم نمیدانند
و طالب هم نیستند یا آنکه او را کفر و اسلام بگویند اینان هر خورده است هیچ یک را نمیباشند و یا آنکه او را
کفر و اسلام بگویند اینان نجس نیستند زیرا که هیچ یک از اینها کافر نیستند چهارم کسی که در ظاهر مسلمان
میباشند و در باطن کافر میباشند مثل سخی و منافق و سایر فرقه های غیر اثناعشری بل کسی که تابع کفر میباشند
مثل اولاد کفار یا تابع اسلام میباشند مثل اولاد مسلمانان در حکم ملحق با آنها میباشند و اما دیوانه ها
و ابله و اخل و مستضعفین میباشند بحکم کافر و هرگاه مقتدر باشند در تحصیل دین و اعتقاد است اسلام
مخلد و جهنم است هرگاه قاصر باشد که تحقیق که دو حقیقت دین کفر را فهمید چنین کافری در جهنم است
خواهد بود از جهل که لغایت مرشد او برود و قسم است یکی مرشد فطری و یکی مرشد ملی اما مرشد فطری دو شرط
دارد اول آنکه نقطه او با اسلام مقفد شده باشد یعنی یکی از ثواب او در حال بسته شدن نقطه او مسکون
باشد و دوم آنکه او نیز قبول اسلام را کرده باشد و بعد از آن برگردد و از دین اسلام و اختیار کفر انما ید یا که
انکار یکی از ضروریات دین را بکند و از تداوم معنی برگشتن از دین است پس مرشد فطری یا مرشد ملی از هرگاه
مرد باشد باید در اکت و زن او حتما بر او حرام میشود و از وقت مرگ شدن از عده وفات که چهار ماه
و ده روز باشد نگاه میدارد و بعد بطلاق میرود و شوهر میکند هرگاه بخواهد و اموال او را در دنیا و اراثت
او باید قسمت نمود و پنج مباح است و یا تا توبه او قبول است هرگاه توبه کند یا نه در او اولی قوت اول است که
توبه مطلق قبول نموده و دنیا و آخرت بر او جاریست و در دنیا و آخرت قتل است و جهنم
دویم است که توبه او قبول نمیشود و دنیا و آخرت قبول است اما قبول نموده و دنیا و آخرت

جامع

در بیان کفر و اسلام است

اجماع و بجهت عموم صحیح محمد بن مسلم از حضرت صادق است که فرمودند من و رفیق عن الاسلام و کفر یا انما یقول
علی محمد بعد اسلامه کلا توبه له و قد وجب قتله و بان توبه له و یقیم ما ترک علی اوله و نظر
بعوم روایت شمار از حضرت صادق قال کل مسلم من المسلمین ارتد عن الاسلام و جحد علی الله و یقول
لن توبه و لا تقبل منک من سجد الا لله و امراته یا نیکه فیه یوم ارتد فلا تقبله و یقیم ما له علی
و زنیته و یقتل و امرته عدله المتوفی عنها زوجها و علی الا مایه ان یقتل و نظر بعوم سئل عن مسلم نصرانی
یقین و لا یؤمن و نظر بعوم و من یشیع غیر الاسلام و یشافق و یقبل منه اما قبول بدون توبه او در آخرت
بجهت آنکه هرگاه در حال حیات مکلف باشد بتخلیف الا لایطاق لازم میاید و هرگاه مکلف نباشد بتخلیف یا بیاطل است
اجماعا بجهت آنکه شخصی زنده عاقل نمیشود و تکلیف بسته بان در استیفاء القوی است چنانچه جماعتی مثل مرحوم شهید و مرحوم
فیض و ماضی معاصر و غیرهم از علما ابرار اختیار کرده اند پس هرگاه توبه کند حکم طهری از کفرش و تقسیم اموال او و جدا
شدن زن او از او ساقط نمیشود پس هرگاه مکلف نشود کفرش او یا آنکه مکلف نشود در توبه او یا آنکه ناخیر سفید نمیشود
او قبول نمیشود توبه او و هرگاه توبه کند یعنی توبه او در میان خود و خدای خود صحیح و قبول است که عبادت معاصی
او صحیح خواهد بود و بعد از آن نیز پاک میشود و لکن کفرش از او ساقط نمیشود و زنی او بر شوهر او مال دیگر پیدا کند
و زن خود را بعد از عده او عقد کند یا زن دیگر بگیرد و دنیا و ایمان عده نیز میتواند زن خود را عقد کند یا نه بعضی
گفته اند نمیتواند و بعضی گفته اند میتواند و از برای او وجوب است مثل عده این باینکه توبه او بعضی گفته اند که مطلقا
توبه قبول نمیشود در دنیا و لکن در آخرت قبول است که بخلاف در جهنم خواهد بود و هرگاه توبه هم نکند در جهنم قتل خواهد
بود و اما هرگاه مرده زن باشد چه فطری باشد چه ملکی باشد کفرش بر او لازم نیست و او را باید توبه داد هرگاه توبه
کرد و دنیا و الا او را باید جسی کرد و او را خرداک بد بدهند و بپای درخت با و بر بختند و در وقت نماز تا او را
پروان بیاورند و توبه دهند هرگاه قبول نکند او را بر سر تند و باز داخل در جی کند تا آنکه یا سیر یا در جی توبه کند یا بعد از آن

فرمودند که اسم تو بهترین چیز واقع میشود اول بیا از کارهای بد که گشته و دوم غم کردن بزرگ کردن
الکنه سیم حق هرگز بر وقت ادوات حق او را کند یا آنکه از او حلالی بطلبد چهارم آنکه هر
عبادتیکه واجب بوده است بر او را بجا نیاورد و درت او را بجا آورد بطریق قضا پنجم آنچه گوشت حرام
در بدن او روئیده است بخورن و نماند و الم بریزد تا آنکه بپزد و با سخنان او بچسبد و گوشت تازه
بر دید ششم آنکه تقدیر که شیرینی معصیت کند را چسبیده است تقدیر تلخی هر در عبادت و اطاعت
بچشد و استغفر الله گفتن شیر خوبت با پیشما و آنچه مذکور شد از مضطرات و رکناهای کاشفیه
و الا کافر که احوال او معلوم نشد چنانچه دانستی تمام شد کتب مستحی بعقاید شیعه

در نواید فرایده الشیعه که از تالیفات عالیشان مقدس القاب العالم العلامة

الفهرام جامع المعقول والمنقول حاوی الفروع والامول فخر

المحققین و عمدة الفضلاء والمجتهدين جانب شیخ

علی اصغر بروجرودی داماد آقا محمد تبار شیخ شهر

محرم الحرام ۱۲۹۵ هجری النبویه

المصطفویه علی بن الحقیق المذهب

العامی ابن ملک محمد

حین

التمکونیه

م

بر آنکه از حدیث اذا اد الله بعبدی خیر نکت فی قلبه مکنه سیفاء و فتح مسامع قلبه و وکل
به ملکاً لیتدبیر و از سایر اخبار مستفاد میشود که خداوند عالم قلب انسان را که خلق فرموده است
بشکل صنوبر است و سه گوشه دارد و یک طرف راست و یکی بطن چپ و یکی در وسط و در هر یک از سه گوشه
ملکی مویکی فرموده است که شدیده میکنند قلب را و خیرات و مبرات و حکمت را با انوار عالم عقل داخل
در او میکنند و ان نور از او سر عقل که محیط بطن عالم علیات است شکل مخروطی از دانه مقل ممتد کشیده
شده تا آنکه مقلاً معنی شده است هر یک از گوشه قلب هر یک از آن سه ملک افعال نور و فضا می آید
عالم قلب میکنند و در مقابل هر یک از سه ملک یک شیطان از عالم جهل مویکی است که داخل ظلمت از او سر هر
که محیط است بر عوالم سفلی و از مانت ظلمت صعود نموده بطرف قلب بطریق نور عقل سرزور نموده
و انکارات و خیالات و از خیرات و مبرات و فادات و ضرورات و اطاعات که هر یک از این پنج وظیفه
از اثر او داخل نور و ظلمت است و در مقابل آن که هر یک از ملک و شیطان را اعانت نمود و غالب میشود و دیگری
مغلوب میشود و در وقت غلبه ملک نور داخل در قلب می شود و در وقت غلبه شیطان ظلمت قلب و را
بگیرد و اعانت آن را بخت اختیار است که در او و باین غلبه و اذن مشاب معاف خواهد بود و کیفیت او را شکل
و اثر اول معلوم میشود چنانچه در کافی منقول است از ساعنه بن مهران که گفت من و جماعتی در نزد حضرت
امام جعفر صادق بودیم و کلام کشید بعقل و جهل پس آنحضرت فرمودند که بشناسید عقل را و آنکه او را تا
بدانیت بیاید سماع میگوید که من عرض کردم فدای تو نمودم ما غیثنا سیم او را که شما جایشان شنید و او را آن
حضرت فرمودند که بشناسید خداوند تبارک و تعالی خلق فرمود عقل را و اول خلقی بود از روحانیین که از
طرف است عرشند که او را خلق فرمود از نور خود پس یعنی نوریکه خانه خود پس این بعد از نسبت ان نور را بخودش
داده است پس فرمود بعد از او که رو بیاور پس او را پس فرمود که پشت نما بپشت نمود پس فرمود خدای تبارک و تعالی که

بیان عقل و جبل

عقل خلق آدم من نور خالق بزرگ و کرامی تر نمود نور از جمیع مخلوقات خود بر بلند از ان جهل خلق
نمود و از روی نور و نفع طلبش نمود که نسبت کن به جهل نسبت نمود پس نمود باو که روکن به جهل و نمود پس خدا
وند نمود و به جبل که کبر نمودی و کبر کردی پس دور نمود و از جهت خود بر بلند از ان قرار داد از برای عقل مفید و در
پنج لکن بر جهل و به جهل و به جهل که خداوند عظمی را با و کرامی درشت با چندین لکن عطا نمود و در معنی عقل
و باطن کرد پس عرض کرد که بر دور کار این خلق است و من خلق کرامی و شعی و او را قوت دادی او را من
صد او میباشم و قوتش بر او اندام پس من نیز عطا نما از قوت من اجل که باو عطا نمودی یعنی چنانچه باو لکن
دادی بمن نیز به به پس خداوند و نمود و به به لکن هرگاه معین من نمودی بعد از این به برون میکنم
نور او لکن نور از رحمت خود پس عرض کرد که به تحقیق که را فی شدم پس خداوند عطا نمود و باو مقادیر
پنج لکن و جهل عقل از جهت اول خیر ۲ ایمان ۳ تصدیق بخدا و رسول و الهی چهارم امید و ارس
به رحمت خدا و عدالت عرصه بقضای خدا و شکر از طبع به رحمت الهی ۵ توکل ۱۰ رافت ۲ مهر ۱۱
رحمت ۱۲ طلب علم ۱۳ فهم ۱۴ عفت ۱۵ زهد عا و رفق و مدار نمودن ۱۶ رحمت و خوف
از خدا ۱۸ تواضع ۱۹ توفیق و رزق ۲۰ حلم ۲۱ صمت و سکوت ۲۲ استسلام و تسلیم ۲۳ صبر ۲۴
هم صفت و در گذشتن از خلق ۲۵ شکر و یادآوری الهی ۲۶ حفظ ۲۷ قناعت ۲۸ موداة به مودت
به و اما ۲۹ طاعت ۳۰ حضور به سلامت و راحت ۳۱ حب الله و الرسول و الاشره ۳۲
صدق ۳۳ حق ۳۴ امانت ۳۵ خلاص ۳۶ شهادت و رزق ۳۷ فهم ۳۸ معرفت ۳۹ عباد
۴۰ سلامت عیب ۴۱ صلوة ۴۲ صوم ۴۳ جهاد ۴۴ حج ۴۵ خیر و نیکو ۴۶ صون ۴۷ ابر و الذبح
۴۸ امر معروف ۴۹ العاف ۵۰ تهنیت و شادباش گفتن ۵۱ نظافت و پاکیزه ۵۲ حیا ۵۳ قسط ۵۴
راحت و عبادت ۵۵ سهولت و در امر دنیا و آخرت ۵۶ برکت ۵۷ عافیت ۵۸ قوام جمع نمودن امر آخرت

جهل و عقل

۳۳ حکمت ۳۴ عجم و قاره به سعادت ۳۵ استغفار را به محافظت ۳۶ دعا ۳۷ عت ۳۸ ط و خشنوایی
قلب و عبادت ۳۹ فرح ۴۰ اهل الف ۴۱ با سخاوت ۴۲ با کتمان ۴۳ با سبب هم با نفی از مکر و هر یک از این
هفتاد و پنج لکن عقل ملکی مملکت که معین است ۴۴ هر یک از اینها جنودی در لشکر دارد که هر یک از آنها شیطا
مملکت که معین است ۴۵ و اینها لکن هر یک در دواشده خود که عقل و جهل باشد صفت کشید و مقابل هم است
اندر و جهل در نزاع و جهل میباشند و انان بواسطه اختیار که دارد هر یک از این دو لکن که قوت در و بر دیگر مغلوب میشود
مغلوب میشود پس لکن عقل غالب است و لکن جهل غالب است در میان این دو لکن که چنانچه
از دواشده منکر است معلوم میشود و اما لکن جهل از جهت اول کفر ۲ شر ۳ انکار ۴ ناامیدی ۵ جور و سخط ۶
کفران ۷ باطن ۸ حرص ۹ قوت و سکین ۱۰ دلی ۱۱ غضب ۱۲ طلب ۱۳ جهل ۱۴ حماقت ۱۵ ع ۱۶ شک و تردید ۱۷
رغبت ۱۸ نیا ۱۹ خرق بی ناقلی ۲۰ در امرات ۲۱ جرئت ۲۲ بخدا ۲۳ اکر ۲۴ لستخ که سرعت در امرات ۲۵
سفاقت ۲۶ بیسود گفتن ۲۷ استکبار ۲۸ شک ۲۹ خزع ۳۰ استقام ۳۱ فقر و احتیاج بخلق ۳۲ مایه سهو
۳۳ تسلی ۳۴ قطع به حرص ۳۵ منع ۳۶ عداوت ۳۷ غدر ۳۸ به معصیت ۳۹ تقاضا و سرکشی ۴۰
بلا و راحت ۴۱ بغض ۴۲ کذب ۴۳ باطل ۴۴ خیانت ۴۵ شو و بیعت ۴۶ بلاوت ۴۷ غیبه و کندی
عم ۴۸ انکار ۴۹ مسکن ۵۰ فکر و محروم ۵۱ اف ۵۲ اضاع الصلوة ۵۳ افطار و صوم ۵۴ نکول از روز
۵۵ التیم ۵۶ عقوق ۵۷ شکر ۵۸ تیرج ۵۹ اذاع و اظهار امر ۶۰ حیت و تقص ۶۱ بی ۶۲ عذر ۶۳
خلع ۶۴ عدوان ۶۵ لغت ۶۶ به صعوبت ۶۷ حق و بر طرف شدن نیت آخرت ۶۸ شکسته و بلا ۶۹ مکنزه
ع ۷۰ هوای نفس ۷۱ حقیقت ۷۲ تفاوت ۷۳ غرور کردن که اغتراب است ۷۴ استخفاف ۷۵ باکیت ۷۶

خوف ۷۷ با فرقت ۷۸ با جمل تمت ۷۹ لا اله الا الله ۸۰ صاف و صفت ۸۱ بالمال ۸۲
و صفت ۸۳ بالانسان ۸۴ صفت ۸۵ بالانسان ۸۶ صفت ۸۷ بالانسان ۸۸ صفت ۸۹ بالانسان ۹۰ صفت
۹۱ بالانسان ۹۲ صفت ۹۳ بالانسان ۹۴ صفت ۹۵ بالانسان ۹۶ صفت ۹۷ بالانسان ۹۸ صفت ۹۹ بالانسان ۱۰۰ صفت

حججهم فقالوا على السلام بنك ونظم وأما ان قلنا ان كنت من طائفة هؤلاء المذاهب المستحلين
والطريقين لبدعة وان كنت من أهل التمسك لهم والافتقار بهم كما نعلم من لا مسكة له وكان بين وبينهم
دعوى على دعوتهم حاسا وكلوا على طاعت أكثر العلماء المحققين والفضلاء المدققين سيما في غير
نحوين المسألة طائفتين كثير من الصالحين عليهم ولم يظهر ما ظهر لديهم غير اني سمعهم يقولون بكفر
معاد تلك العباد وجازين بان مراد صاحبها ما هو منها ظاهر وانما خارج من بعض الفرق المحقة والطا
لعة المحقة ومايت تلميذه جناب سيكاهم الرضى لما ذكرنا قلنا عليه وسبنا الكفر ليدرك ان يحرك
على فضلهم عليه لعدم مخالفتهم جميع اقول في افعالهم احوالنا خلة يتوهم فلا ملها ويعلم بتفسير
قائلها ويقول ان شجر لم يخالف عليا ظاهر الفرق المحقة والطا لعة المحقة حتى كتب ذلك في حجة سائر
فقال في سائر ذلك ان شجرة جعل الناس مني انا وهو ان كل مذهب اعتقاد واول فعل يخالف ما عليه الفرق
المحقة فهو باطل وعاطل فاسد وزور ورجح الكفر عن غير ذلك وان ما هو المعروف في المعرفة المحقة
فهو الحق الذي لا يخفى عنه فوجله عند له والديانة به لان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا تزال طائفة من امة
اعني حتى تقوم الساعة وليس وليك الا تتبعهم بالادلة القاطنة من العقل والقل فاذ خالفوا قلنا عليه
الفرقة الناجية باجمعهم يلزم ان لا يكون على الحق فيكون ذلك القول باطلا للنسب الجوهري والاجل فثبت
انما في ذلك سائر احرى بعد ان قلنا في حجة من علماء الشيعة اساطين الشريعة وسبب الهم عبارات
وعلم ان ظاهرا المناقاة والمخالفة لظاهر الشريعة الموجب للحمل على اتحاد التاويل لما يوافقها قال وما
شيخي وانما في الله تعالى والى رسول الله صلى الله عليه وسلم في المؤمنين على المائنة الظاهرين من مذهب قول يخالف
ما عليه طاهر الفرق المحقة كل من يخالفها طعن في اصل مذهب هذه الاعتقادنا من اقل ما عرفنا ونبأ على
هذا العموم ونحشر الخائف طعون وكل من ينسب اليها غير هذا انا الله يحكم بيننا وبينه با الحق وهو خير الحاكمين
وماذا يظهر نحو من هذه الكلمات حتى كثرت الالتباس وهاجت امواج الفتى بين الناس الى ان خرج حجة الضعفاء
عن طريق انهم وسادتهم وجما من المعيد عن طاعة ساداتهم وناوهم وكثرت الكثرة القليلة منهم و

ورحمة

وحفرة بجانبهم ورماد فنت الاذى عنهم ومدت على بعض في الهم وافعالهم مجازاة لهم كما فعل النبي صلى الله عليه وسلم
ولظهر ان ما كان كما ساق صدقهم من سرهم فلما انتفعت كل انهم وعرفت مصلا حاتم على ان ظاهر
تلك العباد المناقاة لظاهر الشريعة والمؤيد من طاعتهم وطريقهم وذكره هذا السيد من القول بان
شيخي يخالف ما عليه الفرق المحقة والطا لعة المحقة اما من التوسعات والغايات من الغايات فان
قلت ليس هذا اقل حاشي الشيخ وحده بل هو قدح في علماء الشيعة واساطين الشريعة الموجب للحمل على
اتحاد التاويل الى ما يوافقها وهذا من باب واحد قلت هذا انما هو مع الفارق فان العلماء الاحل
اجل شأننا ورفع قدرنا من ان هجوم حول حق عقايدهم غني يخالف ما عليه طاهر الشريعة ولو فرضنا ذلك
وحده شيئا مما ظاهره ذلك وجب حملهم على معنى صحيح يوافق ما عليه طاهر الشريعة لانه لا يكون الا
من سوا العلم الفاسد وعن قصور النظر القاصر واما من يمنع كلام هذه الشيعة وعرف مصلا حاتم
وتلو جانه علم علما وحديثا ان طاهر تلك العباد المناقاة لما عليه طاهر الشريعة هو المعروف من طائفة
وله هبه بما ذكره من الغرض المحضة لمطلبنا فان هذا من ذلك فان قلت كيف يجوز الحكم بكون حضرة
قلت والالهي المقصود الحكم على شئ معين حتى يحضره انما الكلام على طاهر عبادي قد حكم جمع من
اساطين العلماء بكفر مفادها حتى ان صاحبها لما رأى سناعة ما فيها خدأ يبتني من ذلك ظاهرا ويعلم
بتكفير من اعتقد موجباتها وحيث التلبس بها على بعض الملازمة ناخذها على طاهرها وجب على
بيان ذلك واطهارها هناك وتامنا هذا او ادعينا العباد لانه حكم بكفر الملاحة في الملاصق لمجرب وعباد
مع انما يبتني ان كل قول يخالف ما عليه طاهر الشريعة فاهو جواد فهو جوادنا ولنا لوسلنا عدم جواز
على عبادي شئ يكون حضرة الزم عدم جواز الحكم بكفر عباد من جميع كتب أهل المذهب الباطلة و
لاعتقاد الفاسدة لاحتمال ان يكون مرادها خلافا لظاهرها على ان الحق لم يعرف مراد الرجل من
عبادته وتبرجانه بعد معرفته مصلا حاتم وتلو جانه بالممارضة التامة والمباينة الكاملة فما
ذا يعرف فان قلت اذن لم كنت ناقلا كلامه قلتسم ارسايقا من عبادته الا المحلات التي تظاهرها

المنافعة فوجب على الاعاظم بما يقتضيه نظام شريعته من وجوب العمل على اتخاذ التجوزات من باب دماء المحذور
بالشبهات طاعتهم طاعتهم وعرفت صلاحتهم علت ان طاعتهم تلك العباد والجملة هو المعروف من
طاعتهم ومذهبهم وما جلت به من التواضع والغير من ذمهم وقطعا وفائيا لما ايتهم بحمد وادب المقصود
وقد ورد عن ائمة الهدى ان من حال اليهم وقالوا لهم فهو منهم بحسبهم ومن اتهم ومن ذمهم كان
من جاهد الكفار مع رسول الله وجعل ان جمع ما وفقت عليه من تلك العباد لئلا يلتبس الامر على
الناظر فترى بها الذين عن شبهة الباطلين وارشاد المسترشدين وبشبهة اللغاة الذين يتجسسون
عن سخط رب العالمين كما ورد عن سيد المرسلين عليه السلام اذا ظهرت البدعة في امي
فلينظر العالم علمه والا فليعلمه الله والملائكة والناس اجمعون لئلا يهلك من هلك عن بينة
ويحيى من حيى عن بينة فاعلم ان الشك في الامور التي فيها خلاف ينبغي على بعض ما فيها من
لتوهمها من سري ما يميزهم من الايزادات وما يرد عليهم من الاعتراضات معقبات ذلك ببعض
ما ابروه من الشهادة وهم ما سجدوه من تاسيسهم على عدم الراهيات ولم اسلك فيها
العمل العرفان لئلا يظن فائدتها عوام هذا الزمان ولا سلك اهل الظاهر لئلا يزعم من لا سلك له
باني عن هذا الفن فامر واستقيم بالباينة والحدود في تفريق ما ابروه من الكشف وتبينها
على مقدمة وفصول وخاتمة واسئل الله ان يوفقني للهدى في سبيل الحق من طلبه للاهتد
انه سميع الدعاء وحجج البينات اعلم اسمها الاخ في الله والحاجد في سبيل الله ان الله تبارك
وتعالى عليا محمد اهلبني المعصومين عليه صلواته الله عدد ما في علم رب العالمين فاعلم انما هم
الذين خصهم بالقرآن والذكر المبين جعلهم معادن حجتهم وعلم وحكمتهم جعل طاعتهم
مقصدتهم عليك وعلينا وعلى كافة المكلفين فكان الواجب علينا اتباعهم في جميع المعارف وال
الاصولية منها والفرعية والعمل بما انزل اليهم من حكمات الايات القرآنية وحيثما جاءوا بهم
من النصوص الجلية لتكون دخل علم الحجة من بابها وانى البوت من اوابها واطاع اعترف
الدنيا

الدنيا والدين استألك ليقول تعالى طيعوا الله وطيعوا الرسول واولي الامر منكم كذا بحمد الله كما امرنا مع الصادقين
ولم نك نخونهم الخ انفس اذ انبئت ما اتى اليك فاستمع لما اتى الملك فانما اوصيك وصيتنا مع ان اورد
ان تعرف الحق تلقت الى ما اتى من مخرجات قواعدهم ولا الى ما ثبت به قلبك من موهبات فوالله ان
اجمع تلك العباد وخلاصها هو ما من مجموعها طاهر وزنه بميزان اهل الحق والصدق وهم ائمتك وسادتك
الذين اوجب الله عليك طاعتهم ولا ينهم وامرك بانبايعهم والاختذ عنهم وقد توافر عنهم ان كل ما يخرج عنهم
مفهوم باطل وان العلم الصحيح لا يوجد الا عندهم وان كل ما لم يصدر عنهم ولم يوجد منهم فهو غلط محض
ضلال ولقد اجاد في المقال ما نحن بماتال من قائل اليك والالا تشدد الوهاب ومنكم والالا تشال الزعاب
وعلمكم والافى عند من مخرج وفيكم والافا محدث كاذب وتلامذك بالهجرة الكتاب الله العظيم
وبما حفظه كلام الاصحاب الحديث منهم والتقديم فان الحق والقبول لطققت به جوار الانبياء والاطياب
وفوا بحكمت الكتاب عمل بالاصحاب على حفظه الراهب لعقله فان العقل والشرع مثلا زمان مصداق
لا يخالف مقتضى احد لهما عن مقتضى الآخر اذا العقل حجة من حجج الله الواجب مثاله وسراج نيرة من حجة جلال
والحكم العقل الذي يطابق احكامه الواقع وانفس الامر وهو موافق للشرع وكيف يكون مقتضى الشرع مخالفا
لما هو حجة فاطقوا احكامه الواقع مطابقة بل العقل هو الشرع الباطن والنور الذي دخل كما ان شرع هو العقل
الظاهر والنور الخارج ولا يوجد في بعض المقامات من التماثل بينهما انما هو لغو والعقل عن الاطلاق على انوارها
واجابه عن التلجج في الحجج سارها اول عدم ثبوت ما ينسب للشرع فان كل عقل ليس تائما وكل ما ينسب اليه
ليس تائما منه فالمناد هو العقل الفطري الصحيح الخالي عن الشوائب الاوهام العارضة عن القلوب من
تلك الاوهام والانا والمقل الصريح الثابت فطعا من الشريعة واتبع القول وفوها ومنها واضحا
هو عقلمهم ولذا يدرك بعفاه نور انبياءه واصل نعمته لا سبيل لا يغفل عقلنا الى مراكمة كتمانها
احوال المتأخرات الاخرة وامثالها والمسائل لغامضتها فالازم في مثلها اننا نعظمها بالتسليم والادعاء وان
نعرف ما حذرهم العقل لعلم ان عقلم لا يتطرقه الخطأ ولا تلقت الى مخرجاته ككلام المشايخ

والواقفين ومن جلدوا ومن منكم من المتكلمين ومن يتبعهم من المشركين والفلوات والمفوضين وما لهم ما
ثم ليسوا جميعا عليك ولما على خلقك ولا ائمتك الذين اوجب الله عليك اتباعهم افرى الله الحق الحق
ان يتبع ام لا يتبع الامم الذي فاما كيف يتبعون فاذ اقبلت لتبينه وعلمت بوضوح وركبت الفناء بعينه
والحقيقة الجاهلية وغيرهما من الاغراض الدنيوية والاشهوات النفسانية وغيرها عن التحليلات الموقوفة
شبهها والمساوئ الشيطانية ونظرت الى اقدار الطوائف والحقائق والميزان ووزنت كل منها بميزان الحق
وساوتك حيث ما يشاء وترجأ به ظهر لك ان ما وفق وطابق فهو الحق البقية الذي قامت عليه الحجج والبراهين
فخذ به ودع عنك الفصول ومقاله من لم يرجع على المعقول ولا على المنقول فهو يدعي انه من ذوي المعقول كل من يدعي
باليضوح كذبته شواهد هذا الامتحان فليس العلم بسفطة الهباء ولا بخرافات الدعاوى ولا العلم بافتراء الناس
عليه ولا بسوال العوام ايا ولا بجماعهم عليه ولا بد لافه اللسان ولا بصاحبته الوزير والسلطان ولا بكبير
ولا كونه ابن ثلث او اخا ثلث او وليد ثلث ولا بما قيل انه انسان والاشقان ولا غير ذلك من الامور الدنيوية
وحتب ما حاضرت اغلب تلك العباير بل يظهرها على الفلق والتمويه في الدين ينال المقام قد يهمل في الكلام وتبيل
انحرف في بيان حقيقة الامر فلنقدم من حيث كانت ساطع العلم الاعلام ونزولها بابا للكتاب واخبار الامم
الا طيبا يثمنوا ويحبوا لتكون هذه المقدمة امر غرض جاري مع الدين ويقول عند الاختلاف عليه والله الموفق
للتصواب والهدى المجمع والمآب **مقدمة** قال الصدوق في اعتقاده اعتقادنا في الفلوات والمفوضين انهم
كفار بالله عز وجل وانهم شر من اليهود والنصارى والمجوس والقدوس والحريز والمجربين ومن جميع اهل البدع
والاوهام المضلّة والله ما صهر الله جل جلاله لغيرهم بشيئا كما قال الله عز وجل ما كان لبني ادم ان يبقوا من الذناب
والحكم والقوة ثم يقول الناس لو اعباد الله ما دون الله ولكن كونوا ربانيين بما كنتم تعلمون الكتاب وبما كنتم تدور
منه ولا يامرهم ان يتخذوا المالك والدين اربابا اياهم بل بالكلية بعد اذا كنتم مسلمون وقالوا عز وجل لا تفلتوا
في دينكم واعتقادنا في التمسك به انه ستم وعزوة خير فمما زلت هذه الاكلة في فؤاده حتى قطعت امره فمات
منها واما المؤمنين فمقتله عبد الرحمن بن عليم ودفن بالقرى الحنابلة على سمته امره فمات خجعة بنت

نعت

اشعت لكذي فمات من ذلك والحنابلة بن علي قتل بكربلاء واما الحسن بن علي بن الحسين سيدنا
بلد بن سمر الوليد بن عبد الملك فقتله والباقر بن علي سمى براميه فقتله والصادق بن محمد بن جعفر
الداودي فقتله ومحمد بن جعفر سمى بهرون فقتله والرضا بن علي بن موسى فقتله وامامون با اسم وابو جعفر
محمد بن علي فقتله المعتمد با اسم وعلي بن محمد فقتله المتوكل با اسم والحنابلة بن علي فقتله المعتمد با اسم
اعتقادنا في ذلك انه جرى عليهم على الحقيقة وانما ما نسب للناس امرهم كما وزعم من تجاوزوا الحد فيه من الناس
باشاءهم واقتلهم على الحقيقة والحق لا على الجحان والحلول ولا على المثلث والستة من زعم انهم ستم
او واحد منهم فليس من ديننا ما نرى فيهم من براقة خرافة ولا اعتبارهم مقتولون فمن قال انهم لم يقتلوا
فقد كذبهم من كذبهم فقد كذب القاعز وجل وكفر به وخرج عن الاسلام ومن يتبع غير الاسلام ودينا فلان
يقبل منه وهو في الاخرة من الناس وقال المعتز قاتل الله وحرفي شرح هذا الكلام القتل في اللغة
هو تجاوز الحد والخرج عن القصد قال المعتز ما اهل التمسك بالاعتقاد في دينهم ولا يقولوا على الله الا الحق الا ان
فمنهم من تجاوزوا الحد في السج وحذفوا من الحرف عن الفضل في القول جعل ما ادعى النصارى فيه من غلو القدر
احد والعلامة من المشاهير في الاسلام هم الذين نسبوا امير المؤمنين والاعظم من رتبة في الامم والارباب فيهم
لنوة ووضوه من الفضل في الدين والدينا الى ما تجاوزوا وضابطه وخرجوا عن القصد وهم ضلال الكفار حكم اهل الملوك
فيهم بالاعتقاد في الحريق بالنار وقضيت لائمه فيهم بالكلية والخرج عن الاسلام والمؤمنين صفت الغلظة وقو
لهم الذين تفرقوا به من سواه من العقلاء اعترافهم بحدوث الله وخلقهم وفي القدم عنهم وضايفه المخلق
والزوق مع ذلك اليهم ووعدهم ان الله سبحانه نفرد بخلقهم خاصة وانهم فرقوا بهم خلق العالم عما فيه وجب
الافعال اقول هذا ما جيبنا به من كلام الصدوق والمفيد للمعلوم حاشا ان الشفت في القتل عن
اهل بيته عليهم السلام وعلى كل من الكلامين تذكره ان كان له قلبك الذي السمع وهو شهيد وانما التضياع بما ذكرناه
لانه كان في معناه وقد بسط الكلام على حيث قضاه المقام جميع من العلماء العالم منهم العلامة الجليلي فليدنا
الشيخ عبد الله الجرجاني الاسناده لا اقا محمد باقر بهبهنا والسيد الاخي السيد محمد بن علي بن محمد بن علي

من الاخيرين

بيان اول الكتاب
على ثلاث اقسام
الاولى

اللهم فادرك اليك من الدين قالوا فبنا ما لم نعلم في انفسنا اللهم لك الخلق منك والوزق
 وابالاعبد واداء نسفيع اللهم انت خالقنا وخالق آباءنا الاولين وآبائنا الآخرين
 اللهم لا تليق لربوبيتك ولا لخلقك الا كرهية الا لك فالعن الضامى الذي صغروا وعظمتك وا
 يعن المنفاهمين لقولهم من ربك اللهم اتعبدك وبناء عبيدك لا املك لا انفسنا انفعوا ولا
 صغروا ولا مرقنا والاصوة والاشورا اللهم من نعم اننا ارباب فخص اليك منهم براء ومن نعم ان انبا
 الخلق وعلينا الترف فخص اليك منهم براء وكبرية عبيد الضامى اللهم انما ندعهم ما يزعمون
 فلما لا احذانا ما يقول رب لا تذرنا على الارض من الكافرين ثم ما انك ان تذرهم ليعمل عبادك ولا
 يلد والافاجر الكفار وروى عن عمارة قال قلت للمقادير ان رجلا من ولد عبد الله بن
 سبأ يقول يا ليتني قال وما تقولين قلت يقول ان الله عز وجل خلق محمدا وعليهما ثم فرق الامر
 اليهما خلقا ورثا واما ما وحيثما فقال عم كذب عبد الله اذا انفردت اليه فاق عليه لا يعرف
 عبودية الوعد ام جعلني الله شريكا خلقوا خلقا فمشتابه لخلق عليهم قتل الله خلقا كلني وهو الواحد
 القهار فانفردت الى الرجل فاجهر بكنايا القين جهرا وقال نكاحا خرم **عقاب العبد الوارث**
 وقال في العبد عن الوضام قال من قال بالتناسخ فهو كافر ثم قال لعن الله الغلاة الا كانوا احرار وبيد
 يهود الا كانوا مجرسا الا كانوا لغاوى الا كانوا قدس بيزا الا كانوا احرار وبيد ثم قال لا تغافل عنهم ولا تغافل عنهم
 بوزن الله منهم وفيه وقد سلوا عن الغلات فقال الغلات كفار والمغفلة مشركون من جالسهم واخطهم
 واكلمهم واشادهم او صلهم او زوجهم او تزوج منهم وانما تنس على امانته وصدق حديثهم او اعانهم
 بسط كفة خرج عن ولايت الله عز وجل ولا يترسل رسول الله ص ولا يتبذل له الدين المغيرة ذلك من الايات
 والنصايات فانظر بعين البصيرة اليها فانها والله ليعجز عنها على اختصامه تعالى الخلق والوزق وا
 لربوبيتهم وما لها وفرد بها وكفر الغلاة والمؤمنة ولعنهم والبركة منهم وانتم شمر من اليهود والنصارى
 والمجوس وغيرهم من اهل المذاهب لمباطله والمطالب لفساده وانما قفروا على ما ذكرناه من الايات

والاخبار المتباينة وعددها من الاجزاء والاشياء والكفاها عن شرح ما فيها لانها كما ينبغي معانيها وانما
تلك الاشياء فاعلم ان تخرج هذا على انه قد شملت على ما هو من ان هذا هو من ان هذا
المنتهى المهدى في مقدمهم ومن يميزهم بهذا الامر الى صراط مستقيم **فصل** قد علمت فيما سبق ان الفعالات
والمفعولة متفقون على القول بنسبة جميع الافعال للكوفية وغيرها الى الله والمقصود من علم الحقيقة والا
استقلال وعرفت ان القول بذلك كغيره من ذلك على استحالة الادلة العقلية والنقلية واما القول بان
تعال خلق مخلوقا وهل يبتدئ وجعلهم يعلمون كل شيء بامرهم واذنه فيقول بما لا يعلم لان محركات الايات ومفعولات
الربايات وكلها من الامور التي لا يخلو عن كل واحد من خلف من الصدور والاول في هذا الجمع من القول
به فيما عدى المحركات فيما علم نعم حدث هذا القول بعد العلم بامور الله تعالى مقامه من حيث محمد بن
جبريل موسى الحافظ وكان من محمد وحده الحكماء المتفلسفة القائلين بان الله سبحانه وتعالى لم
يعد عن العقل الاول ومنه صدره جميع المفعولات فلما لم يزل متناهية هذا القول في الحقيقة
لا تستلزم ان لا يكون رب العالمين قاطرا على شئ سوى شئ واحد وهو مخالف الكتاب والسنة وجميع
الآثار اذ اذ الفاعل من فاعل العقل الاول العقل لجميع الافعال هو العقل واحد وهل يتصور
وجعلهم يعلمون بامرهم تعالى واذنه كل شيء وتبين كلامنا في هذا العقل مطلقا من الصفات والنايات
وجعلهم العلة لفاعليهم جميع الكائنات معروضات لعقل كليات الاحياء في مثل هذه الباريات متبينة با
خبارها وضحيه جلي لا يخفى عنها لها القبول الادلة العقلية والنقلية والقروية من المذهب مع ما
يلزمها من الحاسد العقلية كغيرها من القادر المختار وعزله عن ملكه وسلطانه وما ذلك الا من قلنا با
الفلاسفة القائلين بان الواحد البسيط لا يصدق غير الواحد البسيط قياسا لمخالق بالخلق وقوع
بما هو اشنع منه لان مذهب المتصوفة ان العقل الاول العقل هو العقل متحد والواحد باري من الحق وان
اصل جميع العالم **في بيان مذهب المتصوفة** قال عبد الكريم الجليل في تفسيره في الاشارة الى
ثم اعلم ان العقل الاول وينسب الى الحق يسمى القلم الاعلى في الواحد وينسب الى العبد يسمى العقل

الاول

الاول وينسب الى الحق يسمى القلم الاعلى ثم ان العقل الاول المنسوب الى حقهم ثم خلق الله جبرئيل في الاول
فكان محمد باجبرئيل واصل جميع العالم انتهى ثم لم يبق بعد ذلك حتى عدل الى ما جاء به من الامور الموقرة
ضم اليها كثيرا من لقولهم من خرفة هذا حتى جاء من الرموز والاشارة واصناف اليها بعض التنبينات و
التوحيدات واعلم انما من السر والالهيته المحبسة من انما حكمة النبوة مع ان من علم علمها علمها وحدها
بالشهاد من مراتب الحكماء اليونانية وفروعات الغلاة والمفوضة والصوفية مع علمها بلان هل يشترط
الحقيقة ولهذه الامور من العلم والبرهان في العلم من معالز قال العلماء الحلي في اعتقاداته ولا
فقدت بانهم علمهم بسلام خلق العالم بامر الله فاننا قد شتينا في صحاح الاخبار عن القول به ولا عبرة بما رواه غيره
وغيره من الاخبار الضعيفة ونحن في العلم هذا الرجل بذا ضاع طريقة الحكماء المتفلسفة بلان هل يشترط
الحقيقة وافتل شرايع الحق بمعتقدات الحكماء المتفلسفة فكان بين ذلك الذي هو له ولا في الحق كغير
كذلك القائلين وكل القول بين من فيسان هذا المبدأ ولقد استجد في سلك ما نثره من الآثار والظلال
من الاشعار في مثل هذا المضمار قال في مقدمة كتابه المسمى بمنازل الانوار ما بسطت بهم تجريد الكلام الجليل
وكان مطلوبنا عنهم هذا ولطريقنا وازاحوا في ما انشئت لهم مطلوبنا من الاخبار وانزلت اليهم من ان الاسرار
من صدق والا فكار وحد في كذا بوف والامور وملوك وسامون وكلها وضعت لهم سر والنوع و
مددت لموتهم من الجاهل خرمو المعامل الجبروت في حفض في الكروني بعد ان عرف في وانشال هذه
التمهيدات للصورة في القول بالمخزومات فلا عرض عن الفرائق صا ونسبها متبينة العلم له خبر ولا يعرف
له انما كان لم يكن بين المهيمن الى الصفا انيس والاسير عتبة سامر فلما من اسيد محمد الشراي اهراس ان
عن هذه المطالب عدم عتقا عنهم هذه المذاهب عند هذه العصبية والاحتياطية لم يزل في ذلك وجميع بعض
ما هناك ولعلها في قديم زمانية وسما حكمة العارفين في لغتها بفصل الخطاب كما ان في تفسير لقلب الدين
كل ذلك ليرغبوا في السالكين الان من عادة النفوس البشرية الميل الى القول في الشريعة فاشتهرت فيما
بالا هو متبينة كما استقر امرنا عليها بانها من الصوفية هذا مع ما وسما فيها وتكررها معانيها واصلها في

بيان اعتقادات
الحلي في القول في
وورد في كتابه في
الاعتقادات

وبما كان يظهره لم يعين بها اذ وادى لغيره بان كونهما من مضمونها كما سبق الى ان ظهر جناب الشيخ الا وحده
الشيخ احمد فاخته في حقه في تلك المسئلة فيسقي آثاره في جميع عقائده واهل طائفة واهل
عبادته وغفلاته واستدل لا تده نظرا وشرافا واهل طائفة واهل طائفة واهل طائفة
هذا الشيخ مشهور في حق تجريده ووجوده الغير له لثباته في كثير من النسخ كثيرة اما لثباته فقد كتب
عليها جميع من العلم اجازة فتوى في قوله بالورد والملك والحق وما الى في هذه النسخ في محصوره عند
تلاوته من الذين هم من اهل عقيدة لم يسلها احد منهم الا اهل العقيدة لهم ولا يسلها لهم وكان هذا الشيخ
عن عاونه النفل من مكان الى مكان للثبات في جميع اموره وبعث ستره في كمال الشاعرية يوما عجز
وبوماء العقيق في العذيب يوما وبوماء بالبحر في حبي غلطة من الدهر في شعره وتكرار
نظر الى العباد في المعصية فاطمنا به بالكل والحق الى الصلة من الاعيان فاحذرت شعور على
ما قال وكثر القيل والقال ووقع الخلاف في هذا المجال الى ان انتهى بهم الحال فيقع المقال الى ان
حالة الطاعون الاعظم في سنة السابعة والاربعين بعد ما بين والالف ومان كثيرا من ظلاله
نقرت تلك الكتب بين الانام وشهرة ما بين الحاضرين العام من اواشياء مفكرة تشبه فيها الفرس
وتنفر الطباع فاشتهر امره في ذلك وساع حتى طلق الاصفاغ وعلل الاسماع بنظر العبادات
التي يجتهد بها احد الغلات والمفوض والحكام والمفوض منه وفد بذكره وانت اذا افعدت
النظر في كلامه بالنظر الذي ينبغي فيها مما سطر عليك منها بعد ان تعرف الفرق بين الغلات والمفوض
والحكام والمفوض فيظهر لك ان هذا الشيخ خلط بين هذه المذهب والاقوال ولم يلق منها على حال
ولا تحقيق مقال واقفة على ذلك آخرة في طريقه ومن اهل بلده الشيخ محمد بن عبد الله بن عبد الجبار
الاحمدي وكان صاحب تصانيف فالفق المنقول ولكن سجد وحذوه في المعقول وقد كتب في هذا المقام
لحقن هذا المرام كتما ساه بالبارقة الحسينية في دواشيق الوهتية والعائل المنصف اذا
نظر اليها وحدها مشتملة على صفات من يفتي لا يحصل لها وجه لتناقضها مع انزالها فيها باثنا

مفكرة

مفكرة ودعاوى باطله ما لا ينبغي ان يلقى اليها ولا يحتاج في تكذيبها اليها فان لكونها فيها
عليها دلائل وشواهد وستقف ان شاء الله تعالى على تحقيق الحال وتبين لك هذا المقال وتبين
على ذلك تليده الخاتمة السعيد الكاظم الرشتي في علمه لقد كشف عن ملوذه وادفع عن اعتقاده
فكان كسابقه يسبق ما واحد الا ان لم ينجح في شجرة وساه في اغلب عقائده ونظره في معتقده
صطلحه بل حيد وحذوه في جميع افعاله واقراله واعماله وجميع احواله والنفل بالنفل والنفل
لقد قبا لفتنة فلما ارى ما صدر عن شيخه من الكلام اخذ باب دفع عنه لئلا يجرى عليه ما جرى على
شيخه لعمري في افعاله في كل مقام واستعمل الماشاة والمداومة والعطاء وصحبه اهل المناصب و
لا امره فكثير ترد الناس اليه وسئلهم اياه واجتماعهم عليه فلما ارى ذلك منهم اخذ يدعي حصر
الاجتهاد فيه ويحرم الرجوع الى غيره حتى لا يحكم التكليفين الاصولية منها والمفوض
واعلم انه شيخ الكل في الكل ينادي بسان فصيح قول صحيح والله لودع المشرك والمعرب لم
يخجل والحق لا عند غيره خال مقل هذا والعلماء متفقون على انه ليس بملكه قد سخر
في المسائل المفروقة مع قطع النظر عن المسائل الاصولية والكلام لما في عبارات هذين الشيخين الا
ولكن لان امرهما مشهور ان يذكر وعرف من ان يكررا في الكلام في عبارات فيقول المناخ تلاته
كانهم ارتكبو هذه المذاهب الغفيرة وسيد واما فيها من المطالبات فيشعر واما لو استيق
ما تشابه من الكفا في السنن استغناء الفتنة ويدعون المحكم ورأى ظهورهم على امر به ومو
بون على الجبال بان مستندهم البطون والتاويلات مع انهم باحدونها غالبا ما يراهم من دون
دليل ويستنبطونها من اخبار ضعيفة متشابهة قد اعرضوا عنها الا اصحاب الخاتمة الكتاب
انهم مكلفون بالنظر اذ فيهم على الحكم في مقام البيان والقبول ان يكلف بخطابه ظاهر
وهو يريد خلاف ظاهره من دون بيان نعم الدوايل والتاويلات حجة ان دل عليها دليل خاص
عن اهل المعصية ولا يجوز لاحد الخوض فيها والقول بنقض ثبات واعتبارات خارجة عن مفاد

الخطايا لم يسيروا في مخالفة ما عليه الا صاحب حق حرمان عن عقوبتهم وشذوذ عنهم ما جاء من الامم بالكن
مع الحاقه والهي عن اخرج عنهم والتخدير ان الشاؤ من الناس لشيطان كما ان الشاؤ من الغنى للذنب
فليت شعري ما الذي دعاهم الى مخالفة الفرة الحقيقية هل هو شبهة هتية ام جعله بطرف المصير
ام حسن ظنهم بالحكام اليونانيين ام سوء ظنهم بعلماء الشيعة الامامية ام افعال القوم المعرفوا
كما قال الشاعر وقصيدة تاتي للملك عريضة قد علمتها النعال من فاعالها ام لغير ذلك من
الغايات التي يتوهم الله اعلم حقيقة حاله الى الرجوع والمال وهذا وان استروع وذكر العباد للمعزة
التي حررتهم هذه الرسائل من جلبها وهي كثيرة جدا ولكن اذكر منها ما يكفي يد النافذ المبرور لا ينك
مثل خبر **فصل** وما يباين الى مقام تقديم الكلام فيما كتب الشيخ احمد على بعض كلمات العلماء الاعلام والفضل
الاحياء الكرام وما نادا اذكر عند كلام الكلامين وابقى الخلاف الواقع في الدين واشيى الى ما في كتابه
من التوهم الذي لا يخفى على الغير ليشكك النقاب ويرفع الحجاب ويتبين الخطا من القواب
ويتذكر اول الباب ما قول وبالله التوفيق وبعده اذ مر التحقيق قال في شرح الجامة عند
فقرة وانادكم في الانا وهذا اجبت رد بعض كلامهم يعني به كلام بعض محققين من هل الملك والدين
قال ما في نفسه مما سمع من جهال لعل ناظر ايندك او يخفى قال الشيخ عبد الله بن نور الله الجزائري
في كتاب العلوم العلوم وهو من تلامذة محمد باقر المجلسي وكل كلامه وحيد من البحار قال نقله لاعتقادنا
ونقل كلام المضيد تنعيم اعلم ان المخلوق في النسخ والامثلة انما يكون بالافعال بالوجدان او يكونه منسكاه
لله في العبودية او في الخلق وفي الرزق فان الله اتخذهم او انهم يعملون الغيب يعرفون او بالافعال
بالاشارة انهم كانوا انبياء او القول بنسخ او احدهم بعضهم الى بعض او القول بان معرفتهم نفس عن جميع لطاع
ولا تكلف مع ما يتك المعاني والقول بكل منها المحاد وكفر وخرج عن الدين كما دلت عليه دلالة العقليين وا
لايات والاخبار والآفة وغيرها وقد علمت ان الاعتراف بغيرها منهم وحكموا بكفرهم وامرنا بقتلهم وان فرغ
سمعك من الاخبار الموهمة لذلك هي اما ملولة او هي من مضربات الغلات ولكن افرط بعض المخلفين

والحق انهم

والمتكلمين في افعال المصروف عن معرفة الامثلة وعبرهم عن ادراك غريب عالمهم وعي ارب سنوهم فقد حو
في كثير من دوايات القنات لقلهم بعض غيب المجازات حتى قال بعضهم من القنات في التوهم والقول انهم
يعلمون ما كانوا وما يكون وغيرها مع انه وروى خبر كثيرة لا نقولوا فيها سزا وقولوا ما شئتم ولن تبلغوا
وور وان امرنا صعب تعويلنا جملنا الامثلة مقربا في مرسى وعبد مؤمن حتى اقبل قلبه اليه ايمان
وودو لو علم البود وما في قلب سلمان لقلته غير ذلك اما مرسيا في فلا بد للمؤمن المتدين الى ابياء وورد
ما ورد عنهم من فضائلهم ومعجزاتهم ومعالهم الا اذا ثبت خلافه بقرينة الذين وقطع البراهين او
بالايات المحكية وبالاخبار الموثوقة كما مر في باب التسليم وغيره واما المصنف فطلق على معان بعضها في
عنهم وبعضها متبني والاول القول في الخلق والرزق والربوبية والامانة والاحكام فان قولنا قالوا بان
خلقتهم وقوتهم امر خاطي فهم مخلوقون ويزوقون ويموتون ويحيون وهذا الكلام تجمل وجبى جملها
ان يقال انهم يفعلون جميع ذلك بقدرتهم وامرهم وهم الفاعلون حقيقة وهذه كفر صريح ولت على سخط الله
الادلة العقلية والعقلية ولا يستدرك في غير من قال به وثانيتها ان الله يفعل ذلك مقاد والادواتهم كمن
الامر واجبا الموت فقلب المعصية غير ذلك من المعجزات فان جميع ذلك بقدرته تعالى مقاد والادواتهم لظهور
صدقهم فلا يات العقل من ان يكون الله تعالى خالقهم وخالقهم والمصنوع ما يصنع فظام العالم ثم خلق كلشي مقاد
من الادواتهم ومتينهم وهذا وان كان العقل لا يعارضه كالحك لاخبار الله منع من القول به في اعدا
المعجزات ظاهر بل مرادهم ان القول بخلقهم لا يعلم اذ لم يرد ذلك في الاخبار المعتمدة فيما نفهم وما ورد من الاخبار
الذاتية على ذلك كخطبة البيان وامثالها فلم نجد الا كتاب الغلات واستبهاهم مع انه تجمل ان يكون لهم
كونهم علا غائبة الاما جميع المكنونات وانما تعالى جعلهم مطاعين في الارض والسموات ويطيعهم باذن الله كلشي
حتى اعجابت انهم اذا شئوا امر لا يرد الله نعم متعينهم ولكنهم لا يشاءون الا ان يشاء الله واما الاخبار في قول
الملائكة والروح الهيم وان لا ينزل ملك الله الا بالامر لا بد منهم فليس ذلك لخلقهم في ذلك ولا لاستناده بهم
بل لخلقهم والامر تعالى غائبة وليس ذلك الا لتسليمهم واكرامهم وانظروا دفعه مقاد مقامهم

القول في

سنة
اشته

الدين وهذا يحصل فيه وجهين احدهما ان يكون الله تعالى قوياً لا يتغير ولا يمتدح ولا ينقص وما
شأنه من غير وجه والهام وغيره ما هو العلم بالاشياء وهذا باطل لا يقبل به عاقل فان الشيء كان يتغير بالوجه
ابداً لا يتغير لوجه صلب ولا يثبت عنده قال الله تعالى ويطلق عن المسمى ان هو الا الذي ليس وثانيهما انه تعالى
لما لم يخلقه لم يخلقه لم يكن مختاراً من الامور شيئاً الا ما يوافق الحق والصواب ولا يخلو به ما يخالفه من غير
في كل باب فوض اليه يقين الحق الامور كما لو اودع في القلوب والصور وطهر القلب وغفر ذلك عما مضى وسلياً فظهر
شرفه وكرامته عنده ولم يكن اصل التعيين الا بالوجه ولم يكن الاختيار الا بما هو امام ثم كان ذلك ما اختاره صواباً
ولا فساد في ذلك عقلاً وقد وثق لقول المستفيض عليه السلام تقدم في هذا الباب في بيان ان هذا هو الحق والبرهان
لعلم وجه الله اليه انما في المعنى الاول حيث قال في الفقيه وقد فوض الله عز وجل اليه في غير امر دينه ولم يفوض اليه
ميتقن حدوده واليه هو وجه الله روي كثير من اجاب في الفقه في كتبهم ولم يتعرفوا فيها بل كانت تفويض
الحق من سياستهم وقاديبهم وتكليمهم وتعليمهم وامر الخلق بطاعتهم فيما جبروا وكبره وما علموا وجهه المصلحة
فبدلاً لم يعلموا وهذا هو الحق فلهذا ما يتكلم الرسول فلهذا ونهيه عن غيبتهم وغيبة الك من الايات والاخبار وعليه
يحمل قوله عليهم السلام نحن المخلوون حلالا والحرمون حراماً علينا ويوجب على الناس الرجوع فيها بنا وبهنا
ودور خبر في الفقه والتميز في الراجح فتولف بين العلوم والاحكام بما اودعوا واولوا المصلحة فيها باختلاف
عقولهم ولبس في الفقه فيقول بعض الناس بالواقع من الاحكام وبعضهم بالثبوت ويدينون في الدارين وتاويلها
وبين المعاني يجب تحليل عقل كل عاقل فلهذا ان يبينوا ولهم ان يكونوا كاور في اخبار كثير عليهم المسئلة ليس
علينا الجواب بل انما يجب ان يبينوا الله من مصالح الوقت كما ورد في خبرين اعظم وغيره وهو احد معاني خبر محمد
بن سنان في تاويل قوله تعالى الخ لم ينزلنا من السماء كتاباً الا ما كانوا مهلكون بعدهم في الفقه في بعض الموارد وانما يبينهم في خبر
هذه التوسعة لساو الانبياء والاولياء بل كانوا مهلكون بعدهم في الفقه في بعض الموارد وانما يبينهم في خبر
الفقيهين هذا المعنى انهم حق ثابت بالاخبار المستفيضة في اخبارهم في ان يحكموا بظاهر الشريعة ويعلمهم
وبما يلزمهم من الواقع ومحقق في كل وقت وهذه الظاهر محال جزاً من شأن وعليه الفقه ولنا اخبار سائر

القول

القول في عقلاء فان الله نعم خالق الارض وما فيها وجعل لهم الانفال والجنس والصفاء وغيرها فلم يزل
يعطون من خاؤه ويمنعون من كرامته في الدنيا والسياسة في موضوعات ما جعلت خبراً بما ذكرناه من
معاني القول في سهل عليك هذه الاخبار الواردة في خبره وقد عرفت ضعف قول من نفى القول في مطلقاً ولم
يجعل معانيه والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم انتهى كلامه اقول يعني كلام الشيخ عبد الله بن
البحراني وهو منقول عن مجلد الامامة من كتاب الموسم لعلم العلوم وهو كلام جيد على طر فقه المحكمة النبوية
وجاؤه علماء الاستبصار الامامة وانما انصر عن البيان في العذر يحتاج فيه الى بيان لما عرفت من الوجه
لذكره هو ما كتبنا الشيخ المذكور في الشرح المربوب للبيان ما في كتابه من التوسيع على الصغار العوام والشيخ على
العلماء الاعلام الذين هم مقصده على الاصل في ايراد هذا الكلام وسأذكر الى هذا الشيخ انما هو من باب
اما ان اعني واسمع يا جادة كما يظهر من سياق العبارة وبعد اصدوها ليضرب الجاهل فقالوا وانا جيت ايراد
كلامهم معني من العلماء لاننا لم يكن ذكر هذا الشيخ ههنا من الشال تال واما ما كتب عليه كلاماً قليلاً على
ه قد رها من الكتاب مجمل جمع الكان في طر في حق في افعال الفقيهين من الغلات والمفوضة لان كثير من
القول ما نقل هو في الواقع مفسر في كتابهم وما القول في الاخبار فيه كثيرة بين نفى وثبات وانت اذا
عرفت الواقع من فعل الخالق ومن الخلق عرفت الظاهر ليطور عني ما ذكره اقول مستفاد من الله على تحقيق
الحال وتعرف مراده من هذا المقال وما يميز عليه من الشيا والقال قال المنة نقل الاقوال وقد ذكر فيها عموماً
وكل احد لك لان المعيار الذي ترون به للعلماء واحد لا يتعدد وانما يتعدد بحسب فهمهم واولوهم
الحق لم يخف على من حجت اقول لا بد من اليقين في هذه العبارة تلوحياً شارة الى ان العلماء اخطاؤه
سمت الحق لانهم يقولون الاقوال ويتقيدون فيها بحسب فهمهم من دون ان يزنوها ما العيار الذي ترون به
العلماء فهم لا يتقيدون ولا يتفقون ولو زودوها ما العيار الذي ترون به للعلماء لما اختلفوا لان العيار الذي ترون
به للعلماء واحد لا يتعدد وانما يتعدد بحسب فهمهم ويختلف باختلاف طبائعهم واولوهم وبيان مقامهم
والطوائف فلم يخلص الحق ولو اخلص لم يخف على من حجت وقادى عنده ان العلماء لو اختلفوا ما اعتقدوا به لقولهم

الى الذات بحيث انما يعود الى مصدره الذات لا غير عند هذا فاعلم ان نقل الذات البحث على ان
صعوده الى مقتضى الحكم غير انتمك والتعظيم غير الذات بل هو ان الحقيقة هو الذي هو غير فهم الحكم وهو ذلك
العقله وهم ذلك المعلوم فانهم اقول ما ذكرنا ان المقاطع بالنسبة الى اسوة فقال انتم مثال الذات وناقل الشب
وهم العقله الظاهرة من الغير وهم ذلك المعلوم فاقى معنى لقوله ليس شيئا في كل شيء وعلى كل حال او ما هم فاعلم
الاكتشاف في معرفة بالنسبة الى شأخصها ما ذكرنا انتم ليزا المارة في حدوث الصدرة بهما من اننا اخص فاق
معنى لقوله مستقل في افعالهم في الذات لا غير فبدون الشاخص في معنى لقوله انهم القاطع وهم فاق
واذا كانوا مستقلين في افعالهم وكانوا القاطع باياتهم فاعلم وكانوا هم المتكلمين بهذا الكلام ونحوه وفي هذا
الا من باب التوبة وما مرود من الاصل لتوضيح هذا المثال لا يجلب بهم ففعلاته في الفعل بالمشاورة والمساعدة
والاستعانة على انما تتحرران مرادهم من صدور الافعال كائنات بينهم غير وبنسبة فعلى على سبيل العقيدة
هو مناف لما ذكره في هذه القواعد من قوله لا تشركوا اذ لا ترى انهم فاعلم مع الله وتالوا لفرضان جميع افعاله
صادرة عنهم وبنسبة فعلى على هذا نحن لكان قولنا بالمثل اقل به احد من المسلمين بل جميع اهل المذهب بالاطلة
والمقاتلات الفاسدة لان شرك العرب من عبادة الاصنام انما كانوا يعبدونهم بشركهم الى الله فليق وبقولهم هؤلاء
منفكوا عن الله وليس سلكهم من خلق السموات والارض يقولون الله ولم يقل احد منهم ان ذلك سبيل الامرين
الامرين الذين قالوا ان الله المسيح بن مريم وهو مريم وغيرهما قالوا بالاشهاد والحقول ولم يقولوا ان الفعل واقع
بينهما والتعاري قالوا المسيح بن الله واليهود وعرب بن الله مع انهم يقولون الله الخلق وحده والنعوية الصانع بالكلية
واستحق مكانه النور والظلمة ونسبوا الخير للنور وحده والشر للظلمة وحده ولم يقولوا ان الخلق واقع بينهم
الامرين الى مريم كقوله ما عليه الا ايمان وليس على الظلمة الا ايمان وليس على المظلمة الا ايمان الذي تظافرت به
افعالهم اذن ما يقع بالامرين الى مريم كقوله ما عليه الا ايمان وليس على الظلمة الا ايمان وليس على المظلمة الا ايمان الذي تظافرت به
القوليات المنقولة على صحة المعلوم عن مريم وخلا لا يرد غير هذا المعنى قلت هذا فبما مر مع الفارق لان الاخبار
المشاهدة انما مناظرة افعال الخلق كما يعلم ذلك من ما جرت العداوات تنكلم وفعال الخلق وقد ورد في

عن اهل

عن اهل العقيدة في حق من قبله او تعرض له كالمعلوم لمن تتبع كلامهم وعرف مرادهم من هذا من ذلك والحاصل
ان كل من يتبع كلامنا وعرف اصطلاحاته علم وعلى وجه انما تافروا وقدوة من ان افعال الكون كائنها بينه
نعم وبنسبة الى الامرين غير مراد لهم فظنوا انهم انما اعتزل هذه التعجرات والتبذلات للجوارات والمخات
من باب ارجاء العنايات لاهل الايمان مع غفلتهم عما يلزم منهم من الشراكة والاستعانة بالارادة المعتبرة كما سألنا السيد
اننا وانما الاصل في علمهم هو ما ذهب اليه البرهان في الاول فمما خلق من علم الرب على الارض بنسبة وسيد
وقد اشاروا الى هذا الشيخ الى هذا المعنى في غير موضع من هذا الشرح في غير عند تفسير كل ان تحجيم وفي قوله ومما تالوا التي
لا تغفل لها في كل مكان فغير ذلك بهما من عنك لا فرق بينك وبينها الا انهم عبادك قال في شرح القول بالمقامات
مطابقة التي تخلق بها العبادة وعبادة وكل مكان ففعل بنسبة المقامات وكل مكان لكل شيء من خلقه على حسب
ما يتجملهم وسعهم وقال في قوله لا فرق بينك وبينها فيفعلها ليس بعبادة الخلق اليه نعم من الصفات والتأثيرات نعم
ان ارادوا السبر من بين الامرين ما كان بينهم وبين مصدر النسبة وهو مثال الذات لا الذات البحث وهو عبادة من
الفعل لقيامهم بهم بالحامدين المظهرين اياه فيخرج على طريقتهم ويكون مبنيا على اعداهم المقردة عندهم من عدم ار
تباطا محاور بالقديم الاتهم ونحوه الى الامرين بنسبة فعلى في محاور فعل كان او معولا بكل اعتبار وانما يرجع
المحاور الى محاور صرح به في غير موضع من شرح الدوايد وغيرها فيكون ح لكل باب واحد وعليه تنطبق
الكثرة عبادتهم واضلعتهم واستدلالهم على انه موافق للقاعدة التي ذكرها هذا الشيخ من ان العباد مستقلون
في افعالهم لان القول مستقل في فعل ما ولى عليه لا يفعل مع الله ولا يستغنى في شيء من افعاله عند الا ان في قوله ولا
غالبا اذ لا ترى انهم فاعلم بدون الله ولا معوضا اذ لا ترى انهم نعم الله على الاستغناء كما في فعل الكليل عن مريم
كله معانقة لا تخفى لان من المعلوم من مذهب ولا المجاعدين الله جعفر خلق محمدا واولاده وبنسبة وان جميع افعال
الكويين منهم صدوت عنهم بوزن وهم يحايلون افعال المظهرين ولا تافروا فجميع ما في الكون افعالهم وانادهم وسوقهم
وقصورهم وفيهم القلوب والقلوب على العنقود البس اما الاول فلان الامنة بقر من نسب هذا لا
اليهم فاقول بنسبة ما لا يقولون في انفسهم علمهم وانما الشاف لان القول باخصاصه فاعلم بخلقهم ونسبة جميع

واقهر او هذا مقتضى الحق القسط فلما كان طلحة في حالة النزاع والمعاينة وفي حالة كثرة الخطأ لم يرد
ابن الحكم وانما راي عليا ومن لم يكن عند عطاءه الكمال ولا حصاره بوعليا وانما راي ابن مهران
الآخر كما مر وقد ذكر ذلك مكررا في هذا الشرح فالنظر بعينه الصائبة الى هذه المقامات وما فيها من
المنافاة حيث حكم بانهم م يلبسون صورة ويخلعون صورة وحكم بان امير المؤمنين ع في صورة مروان
وقتل طلحة وانه يظهر في صورة للعلياء وفي الحق صورة للعداء فان قلت ان القول بذكر الله ليس
المتناسخ من الذي اطلق المسلمون على طلالته وانما يكون كذلك على القول بقدم نفوسهم وان لا جنة ولا
نار كما ذكر قلت قد اعترف بتقديم نفوسهم في كل زمان وانهم يظهر في كل صورة وكيف نشاق وانهم
يلبسون ويخلعون صورة وفيه من التباس والاختلاف لو فرضنا ان ذلك ليس من التناسخ الذي جمع
المسلمون على طلالته وليس من ذلك هبلا لا مزية الحقيقة وانما هو جار على يد الوفاء لا من جعله
ذلك من مقتضيات الذات المقدسة قال الجليل في خطبته ان الكامل ان ذات الله عبارة عن نفسي
هو بها موجود لا مر قائم بنفسه ونسبي الذي استحق الاسماء والصفات بهوتها ونسبها وبكل صورة بعد
لصيقها معنى فبعد ولا فرق بين الكلامين الا ان هذا ينسج لما راي غنا هذه القوارض ان الله المقدس
عند اهل الشريعة المحمديين في تلك مرتبة وجعلها في وليها امير المؤمنين ع ما علمت من ان مذهب
ان مقام الولي مقام رب الاعلى وانه كلما ينسب اليه نعم بالسيرة لا فرق بينه وبينه في الصفات والاثبات
وانه كلما ينسب اليه صفات العبودية على ان الجليل قد نزل عن الذات المقدسة وجعلها في الولي ثم قال
في الانسان الكامل انهم اعلم حفظك الله ان الانسان الكامل هو قطب الذي يدور عليه افلاك الوجود من اوله
الى آخره وهو واحد من كان الوجود ابد لا بد من ثم لا يتوقع في ملائكة يظهر في كتاب نفع به باعتبار لباس
لا يسمي به باعتبار لباس اخر فاعلموا لا على محمل وتغيير بالقاسم ووصف عبد الله ولقد تضمن الذين ثم
له باعتبار ملائكة اخرى اسماء ولم يكن في ذلك ان اسم بليق بلباسه في ذلك الزمان الى ان قال وسر هذا
الامر مكن من النور وبكل صورة فالاولى في امره في الصورة المحمديين التي كان عليها في حيويتها فانه

تعبير

شبهه باسهر واذا واه في صورة فامير القور وعلوم الله محمد فلا يسمي الا باسم تلك الصورة ثم لا يقع ذلك
الاسم الا على الحقيقة المحمديين الا لا لما ظهر في صورة الشبه قال له عليه السلام في رسول الله صلى الله عليه وآله
الشبهه صاحب كشف يعرف وقال الشبهه انك رسول الله وهذا الامر غير متصور الى ان كان كلامه لا فرق بين
كل مريد لان من اهل الوحدة وعند ان كلما ينسب الى الحق ينسب الى الحق وكلما ينسب الى ينسب الى الحق
ولا فرق بين كلامه وبين كلام هذا الشيخ اليه الله لما كان من اهل التمسك والحاجة جعله في محمد وهذا
الشيخ جعله في علي وهو في نفس محمد وليست الا بعد ونقص كلام الجليل في ما يلهيه ويرد عليه انما الكلام
على هذا الشيخ حيث يتصور من مذهبهم ويقولون يقال له ان الجليل في ذلك النبي صلى الله عليه وآله وكبره عن ملائكة
الصور القبيحة وحكم بانها ليس صورة الشبهه في مثاله وهي كمال الصور واحتملها بحجب معتقدها بانها صورة
مشايخها وهذا الشيخ قد تجرأ على امير المؤمنين ع وامام المسلمين واستحققه وانها حيث حكم بانها ليس
عن الصور وانما هي معتقده وهي صورة مروان بن الحكم فليت شعري هل يحسن الامام الذي هو في
من اولياء الله ان يلبس صورة عدو من اعداء الله وهل يليق بالحكيم الاستعداد لهذا الامر العظيم المستقيم
الخروج عن النسخ القويم والعراف المستقيم يقول مثل طلحة مع انه في حالة النزاع مع انهم رايه ضعيف لم
توجد في كتب صحابنا المعبرة مع امكان جعلها على خلاف ظاهرها من اودع كبر على هولاء فقتله فالبصر
هذه الخرافات التي هدى بها اصحاب هذه المقالات اترى ان العاقل او خفي عقله وفكره يذهب الى
شي من هذه الخيالات ونفوسنا الله من هذه الاعتقادات وما من منسوب الى امير المؤمنين ع وما من
الحقير حين قيل ليراق بعض الخبيثين انك من الاعتقادات الفاسدة وحيالات الباطلة لا يلبق
بشأنك فقال قيل ان الله واولاد ورسوله لا يدرى انهم ما خلا الله والرسول عما من لسان الرور
وكيف نأ قال واقول بان معرفتهم تنفي عن جميع الطاعات فكذلك ليس من القول بقول مطلق فان
من قال بذلك ويذهب ان الذين رادوا الله من خلقه هو معرفتنا لرجال الاعمال انما هي سائر الرجال
ولعلنا يقول به في اعتقادهم ويرون ان الغشاة فلان عدوهم فاذا عرفهم الى ما هم القرون وان ذلك ويقول ان

[illegible]

الاعمال ولهذا حكم بكفر من نكر الاعمال الظاهرة من غير وقال لما المومعون الرجال من جهة الحارة والصفوات
الدين لكنه خالف من جهة اخرى حيث منهم ان العباد والظالمين من جهة الى الرجال ايضا كما ينظر
والك من قوله في شرح الفرق وجعل صلواتنا عليكم قال اي وجعل صلواتنا اليه اليه الكم ولا تتقرب
والك من طريقين لانه نعم ان الله جعل الاثمة ضلما وجعل الكمال انبياء اليه مطلقا كما تقدمت
الاشارة الى ذلك وسببنا لك زيادة على ما هنا لك قال ما ساله القولي في ذلك والمفسرين منهم من قال
بعضهم من القولي في تفسيرهم قال امر الله سبحانه بالقول بانهم يعلمون ما كان وما يكون فليس يصحح على
عمومه ما في التفسيرين بان امر الله انهم لا يسمون بتأييد الله وتوحيده وعصمته لهم فهو من وان
اريد به ان ذلك من الفهم فهو باطل وكذا في العلم اقول حكم على هذا القول بانه ليس يصحح على
عمومه ليس يصحح لان من في التفسيرين لا يريد به ان ذلك من قبل الفهم ليكون باطلا حاشا وكلا
انما يريد بانهم لا يسمون بتأييد الله عز وجل وان اريد به ان ذلك من مدب الفاعل ومثال الذات
المعصية عنهم بناء على مدحهم من عدم استباط القديم بالحادث وليس يصحح وقوله الكلام في علم الانبياء
وكذا الكلام في العلم وكذا الكلام فيه حاشا بحرف واعلم ان هذه المسئلة طويلة الذي لم يعد
الاطراف في الخيال في تحقيق الخال فتقول قد دلت الا دلت على انما هو على الخليل تعالى بانه ما شاز
به نفسه كقوله ثم قال يعلم من السموات والارض الغيب لا الله وقوله عنده مفاخر الغيب يعلمه الا هو
حتى ان الانبياء قد اعترفوا بالجهل عن ذلك قال سبحانه حكاي عن نبيته ولو كنت علم الغيب لاستكثرت من
الخبر فان لو حرف امتناع لا امتناع كما ذكره اكثر النحاة وقال ايضا ما كان من علم ما لا الاعلى ويخفى وما لا
الاعلى في الامانة فاجبر سبحانه وتعالى حكاي عن نبيته بانه لم يكن له علم بذلك ونظر في عند علمه وقال
في خطابه لرومن اهل المدينة من وعلى النفاق لا تفهم من فاعلم من فاجبر سبحانه وتعالى حكاي عن نبيته بانه ليس
للعلم بالانبياء من وعلى النفاق وقال السبلوك عن ساعته ايمان من سبها على انما عليها عند ولا حيلها لو
شتم الامم وقال السبلوك عن ساعته ايمان من سبها فبات من في كبرياى وبك صنعتها وفيها انشراح

ورؤيتهم وذلك غير معلوم بل لا تقدم ذمتهم على وجودهم وانما العلوم بغير ضرورة الدين فقاطع البراهين هو ما
اذا والمفيد قدس الله نفسه لا كغيره في المسائل المتعككة في حقها قال ان شهادة ال محمد م سبق وجودها وجود
اوم قال لا لم يولد لك ان افلتتكم في التوراة كانت العرش فما اودم وسئل عن ما جازع الله تعالى انما امثال صور
من من يترتب من فم بل ذلك وعظماهم به واما ان تكون ذواتهم كانت قبل ادم موجودة فذلك ما بطل بعبد عن
الحق لا يعتقد مصلح ولا يدين به عالم وانما قال به بطريق من الغلات واجم الى ان شوي من السيفين الذين
لا يصبرهم معاني الاشياء ولا يعتقد الكلام وقد قيل ان الله كتب اسمائهم على العرش قبل ادم وعرسهم بل
وعلم ان شائهم عند الله عظيم واما القول بان ذواتهم كانت موجودة قبل ادم فاما القول بسجلان على اقدانه
استحق كل امر الله وشاهه قال قلت اذا ثبت على ما افاده المصنف قدس الله روحه فما لنقص في قول رسول الله
خلق الله الارض قبل الاجساد وفيه وايه قبل الابدان بالانعام وقلنا ما اوال الانبياء خلقا واخرهم بعبد
وقوله فيما رواه محمد بن الحسن القمي عن عبيد بن شبيب عن الانبياء واثبت بعبد اخرهم وخاتمهم فقال اني
كنت اول من خلق في الارض واول من اجابته حيث من اخذ الله مني من الجن من الاول ومنهم من علم على
الفهم المتكبر فانا اولى فقلت في قلنا لم يقل كنت فانا وحي علي من سب طال برافضه وتفسد
وقد سر قبل ان تخلق السموات والارض باربعة الاف عام فلما خلق الله ادم وكتب ذلك النور
صلبه فلم يزل في شئ واحد وفيه وايه فلم يزل ينقل من الاصل الظاهرة الى الارحام الزكية حتى افترقنا في
صلبه من المثلث فانقسم ذلك النور في قسم في عبيد الله وقسم في طالب في النبوة وانا سيد الانبياء وفي
الوصية الخلافة على الوصية والخلافة وهو سيد الائمة وفيما رواه محمد بن الحسن القمي عن كتابه لصاحب
الذي جاب في علوم ال محمد انه جاء به من اهل البيت المؤمنين فلم فقال ان الله لا يحبك وانك لا تملك فقال له امر المؤمنين
مبني كذبت واثبت كما قلت ان الله خلق الارواح قبل الابدان بالانعام ثم عرض علينا في الحديث في الله ما رايته
دوكل في عن فاني كنت قال مقلت الرجل لم يوجبه قلت وحديث هذه الروايات منقول من كلام
العلماء يخرج عن علي بن ابي حمزة عن ابي الحسن قدس الله سره وقد سئل عما فيها من التقديرات وما يلزم القائل بموجب

كلامه

ظاهر من المناجات اما في المجتهد بن و جاب في المنة والدين العلامة اعلمى وولده فخر المحققين واجاب
العلامة وضع الله اعلامه مرتب عنده مقامه بالفضل هكذا هذه الروايات مشهورة والتقدير ان غير معلومة
للتبراع عليها الله والمناجات واجاب له فخر المحققين ما عطف هكذا ان هذه الاحاديث المشهورة لا يرد
منها ظاهرها لان الادلة العقلية المستقيمة منها في ذلك ولا بد من حملها على غير الظاهر وذكرها بما ولا
عديده وبحال سديدة لطول ذكرها الكلام ولا سيما هذا المقام فاذا كان مثل السيد علي بن زهره
قد خفي عليهم هذه الروايات وسئل عن ظاهرها فيما من التقديرات ونقل العلامة من حكمها بما مشهورة
والتقديرات فيها غير معلومة فبشر من دعائها الى الله وتوهم صلوات الله عليهم وكذا فخر المحققين قد مر فيها
عن ظاهرها وحكمها ان الادلة العقلية والسمعية تناقض ظاهرها وحكمها لا بد من حملها على غير الظاهر
كما في نظائرها من المتبنيات فلا ينبغي لمصالح الدين ان يتك ما جاء به من هؤلاء العلماء والمحققين لفضلاء
المصدقين ويقتضي آثار طوائف من الغلات الجاهل والاختيار لادراك الدين لا يصبرهم على القول ولا حقيقة
الانتقاء يستعمل بطور مرع في هذه الروايات على قدم نفوس الائمة الهداة ويحفظ العلم الفاعل لجمع
الحكايات مع صالحها للمجاهدين من صريح الايات وصريح الروايات وان يعارض بها ما ثبت بغير ضرورة الدين
وقاطع البراهين وهو ما افاده المصنف وامثاله فاذا ما الله من علمهم ولورسنا من هذا صفحا وسليما ان المراد
منها ظاهرها اقتضاه ما افاده انهم تقدم على سائر البرية وانهم اول من اقر له بالوحدانية واعترف له
بالعبودية والولاية والادلة على انهم لعلة الفاعلين بل كما اتاهم انشاء غيرهم من جميع الكائنات كما انفتحت به
ايات الروايات مما وجد للمسلمين بها وقوله بان الله اودعهم اسم الاكبر الخ هذه اما خود من خطبة امير المؤمنين
وفي كلام رسول الله قال فيما اوحى الله اودم قد انفتحت مذمتك وقفت نبوتك واستمكنك ايامك وحضرتك
اجلك فخذ النبوة وموت النبوة واسم الله الاكبر فادفع الى بك هبة الله تعالى لدفع الارواح بغير علم يعرف
فلم يزل الانبياء والائمة يتوارثون ذلك حتى نفي الامراء اودع ذلك على وصي وهو يورث ولده حتى عن
ميتهم الحديث واه سيد بن طاووس في كشف المحجزة نقل عن الشيخ في شرحه بان هذا الاسم غير محقق

٣٢٢ م على ودمه الله جميع الانبياء ولا وما ولورفضا خصاصه هم غلط احجزا فيه لان المقضي الاسم ان كان عند
واراد شيئا ودعا به في كل مكان وعلى كل شيء استجاب الله له دعاءه وعاءه على فوقه وادبره مستقيم فمكون خصا
في مقام القوة وهذا كلاما لم ينفذ لان الامور يدعون الله بما عندهم من الاسماء المكنونة والمعاني المخزونة
فيستجيب دعائهم ويعطيهم على وفق اراهم ويستقيم انما الكلام مع هذا الشيخ حيث جاء بها وقولها من يقول ان
تعبا هو لعل على جميع الاستجابات على وفق اراهم ويستقيم لانهم انما لا ينفذون الاغراض الفاعلة على جميع الاشياء بموجبها
عندهم من الاسماء وليس فيها دلالة على ذلك فلا يصلح له الاستدلال بها قوله واخذ على جميع الاستجابات المتناق
بطاعتهم التي هي شرط كونها الخ من الكلام كما في تفسيره كما واخذ لان اخذه سبحانه على جميع الاشياء المتناق بطاعتهم
وان كان موقفا لثبته لا يدل على انهم هم الفاعلون لها فلا يحسن الاستدلال به وقيل بان ذلك شرط كونها ممنوعة
اذا لم يمتنع ذلك من مخالفتهم بالافروزة لان المنع شرط عدم عند عدم شرط على ان لا يمتنع في غير موضع من
هذا الشرح وغيره ان الله قد عرف ولا يتهم على كل شيء فاجاب عن خطاب وما لم يجز حيث لم يطبق في شرح قوله وكذا تتم
منايا من الماء لا حاج لم يقبل ولا يتهم والادوية السخنة الكعرة ولا يتهم عليها فلم تقبلها فكانت سخنة فذلك
الاستجابة المرة انما كانت معرفة لانها لم تقبل ولا يتهم وهي في الاخبار كثيرة انتهى وفيه التفرج بين الماء الاحاج والادوية السخنة
والاستجابة المرة لم تقبل ولا يتهم وان الاخبار المتكثرة قد دلت على ان الله تعالى لما قال طاعتهم شرط كون الاشياء فليقبلها والادوية
على انهم خالفون ان الله سبحانه خالق كل شيء قال وقوله فليقبلها انه لم يرد في الاخبار المعبره التي لان الاخبار المعبره
ليست لان الاخبار المعبره في كلامه لا يخلو من الاحاد والاصول لصوت السبح التي في مستند المتكلم في مقام سبعا فاعلم المتأخر
الهند في امره لوصف السبح والتشريف في مستند المأمون فقام سبعا في فاعلم المأمون حين سبوا لوصف
وامثال هذا في الاخبار المعبره كثيرة وفي القرآن المجيد وهم مأمرون يقولون يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم اقول حكمه على هذا
الكلام انه ليس بقطعا بل هو بمنزلة طاعة لا يخفى عن الناظر لان الاعتبار المعبره التي لا تكاد تحصى هي التي
ذكرها هذا الشيخ هنا كما في الهادي والرضا عليه السلام وامثال ذلك من الاخبار الدالة على ان ما بين ايديهم وما خلفهم
الباهرة والتي منع صانع عالم العلوم شيئا العلامة المجتهد التي حكما عليه بعدهم ورواها في الاخبار المعبره

فانما هو الذي لا يخفى عن الناظر لان الاعتبار المعبره التي لا تكاد تحصى هي التي ذكرها هذا الشيخ هنا كما في الهادي والرضا عليه السلام وامثال ذلك من الاخبار الدالة على ان ما بين ايديهم وما خلفهم الباهرة والتي منع صانع عالم العلوم شيئا العلامة المجتهد التي حكما عليه بعدهم ورواها في الاخبار المعبره

ب

هو الاخبار الدالة على انهم دفع خلقهم واكلهم والهمهم بالعلم في نظام العالم ثم خلق كل شيء مقادير لا راعهم
وشتبههم وهذا الحق غير موجود في اخبارهم المعبره بل هي صريحة في المنع من القول به فمما على المحجرات
وما ودمه الاخبار الدالة لفظا لها على ذلك كخطيب البيان والعلوية وانشائها بما يجوز عنها ولا
انها ليست بناتية منها لانها لم توجد الا في كتب العلوقة وانشاءهم فلا يصلح شيئا هذا الامر العظيم وانها
قد وردت في الاخبار وجوب العرف على كل شيء الله وهي تنادي بالمخالفة لم يجز طرحتها من اجلها اصحابنا المحققون
من الاصول في هذا الخبر فظهر منها الملا عبد الله صاحب عالم العلوم واسناده المحقق في انشائه قالوا انها من غير
الاطلاق مع اطلاقهم على الاخبار وسندهم متناهي لانها قد انشأه في تفسيره ما يمكن جعلها على ان امرها بها كونهم
علما غائبة جميع الكون وان الله قد جعلهم طاعة في الارض والسموات ويطيعهم باذنه كل شيء في السموات
وانهم في شوق الى امره لا والله يستقيم ولكنهم لا يتوانون في الانشاء والروايات في الاخبار من نقل الملا فذكر
بكل امر لهم وانها لا يتوانون في انشاء ملك لا بد لهم فليس في ذلك لخدعهم في تلك الامور ولا الاستتابة بهم
بل هو خلق والامر فقال انشاء فليس في ذلك الا لشيء فقام واكرامهم وظهر امرهم مقامهم هذا اما فققت عليه
اصحابنا الاماميين فلم يخافوا من الاخبار ومن جحد احد منهم من الحشوية وما قولهم وفي القرآن المجيد
وهم مأمرون يقولون يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم فلما انشأه له لم يله لاشياء فقلت ردا على النصارى الذين قالوا
المسيح بن مريم عليه السلام الذي قالوا هو من قال ان الاملا لكثر بنات الله تعالى الله عن ذلك ويقولون
وقالوا ان الله تعالى له ما بين ايديهم وما خلفهم فقاموا به من ذلك بل هم عباد مكرمون يعني ان هؤلاء الذين يزعمون
ان الرحمن الخ لا يخلقهم ولدا ليعلموا ما واولهم عباد مكرمون لا يشفعونهم الا بقرائنهم انهم يقولون انهم كما
هو بين العبد الموقر فيهم مأمرون يقولون يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم فلما انشأه له لم يله لاشياء فقلت ردا على النصارى الذين قالوا
المسيح بن مريم عليه السلام الذي قالوا هو من قال ان الاملا لكثر بنات الله تعالى الله عن ذلك ويقولون
وقالوا ان الله تعالى له ما بين ايديهم وما خلفهم فقاموا به من ذلك بل هم عباد مكرمون يعني ان هؤلاء الذين يزعمون
ان الرحمن الخ لا يخلقهم ولدا ليعلموا ما واولهم عباد مكرمون لا يشفعونهم الا بقرائنهم انهم يقولون انهم كما

٣٢٢

العقل عنهم ثم اقول قد عرفت ما سلفناه انه صرح في غير موضع من هذا الشرح وغيره بنسب جميع الاحكام
 لتكون نيتهم في شاملة لهذه الاقسام فلا حاجة الى تكلف استخراجها من هذا الشرح مفصلا قوله
 لان فيه مشغلا لهذه الاشياء بعقل العقل عن القائلين بذلك العقل العقل عنهم هذه الاشياء من هذا الشرح
 الشرح على ما بعد الله من قوله الجواز وقد ذكر في صدر هذا الكلام انه فعل من الكتاب علوم العلوم وذكر
 انه من تلامذة العلامة الجليل في كلامه واولاده من البحار وقد جعلت بين الكلامين فوجدتها على السبق
 واحد مع بقية السبق وهذا لا بد ان يكون العقل من الاحتمال ان يكون من باب نواو والمفطر لانها يعرفان
 من نحو واحد لان هذه الاقسام موجودة في مقام واحد من العقدة وهما متحدتان لا يروغان عن مقامهم
 اخبارهم وهذا ما لا كلام لنا فيه انما الكلام على كيفية هذا الشرح عليه من التوضيح على صحتها والعلوم واستيعاب
 على مثل هؤلاء العلماء والعلوم والعلوم في الوجود بل الجهد والجدد والخطا طريقتا في القرب والبعيد
 حقيقة الخطا كما عاين قولنا صحا واقتصر من العلم التقييم فكلما تكون المكابرة ما هكذا انزل وما بعد
 الابل افضل هذين الحديثين مع شدة تبحرها في الاخبار وكثرة ما رسمها تلك الانوار وغوصها في بحار الانوار
 قريب منهم من ومن المظهر للافتقار لا طهارا ولولم يكن بها من لغات في التلخيص لاكتساب علوم العلوم وبحار الانوار
 لتقاعها خلافا على معاريف اخبارهم ومقاصد كلامهم يكون فيها هذه الاشياء بعقل العقل عن القائلين بذلك
 لا بعقل العقل عن العقل العقل عن الاشياء بعقل العقل عن القائلين بذلك
 من استيعاب انما الحكماء واين من حصى ما العرب من اجل ما بعد مع انه قد جلت في انما حيوتها والله وروحه
 رسول الله والعروة المعصومة لودها جاهلته افقد اللغات وغير الاصلحاحات واهل قرايب الاحوال وخلق
 بين المذهب والاقوال لم يفتضا على حال ولا تحقيق مقول وهو يدعي ما يعتقد عليه كما ان ينسب ويصمم ما ليس
 والاخرى على الجمل من نظائير الاصناف وتلك لغات الاعنات والما تكلم في شأن هذا من الشيوخ الجليلين
 علم علماء وجد انما بان كلامه لا حقيقة له سوى المناقضة العرفية والعقدية المحضنة ومنه يظهر سرفقه وكل
 اناء بالقبول الذي فيه ينفج وترى من شيا ظهر على صفحات وجهه وفتات لسانه فافهم انكنت ففهم والا

فما سلم

فصل قد عرفت ما سلفناه ان الذي هو في النسب جميع الافعال العقل الاول العقل
 هو من خلقه فظهر بان العقل سائر القائلين بان الواحد البسيط لا يقيد وعنده الا واحد بسيط فبما شأ
 الخلق بالخلق وهذا الشرح قد عرفت بذلك يقال في كلامه ان المستعير اول خلق خلقه
 بنفسه في تلك الحيات لها مراتب وبع الا انها واحد لا تما فعل الواحد لا يقيد وعنده الا واحد وقد عرفت انهم
 ذهبوا الى ان الله سبحانه وتعالى لم يقيد وعنده العقل الاول العقل ومنه صدرت جميع الافعال وهو سبحانه
 قد عرفت في الاية ثم ان العقل الاول العقل عقل محكم واهل بصر ولهذا جعلهم العلة الفاعلة لجميع
 الموجودات فيسببهم جميع الحيات من خلق ومرتق وامارة واحياء وغير ذلك من جميع قدرات
 الوجود في القيد والود والارباب في سلطان هذا القول المجازي في القيد والارباب في القيد
 العالمين تأويل على معنى معنى فعل واحد وهو تعالى الملك المهيمن في سائر سيد المرسلين في احكام المسلمين
 بل جميع المسلمين ويستلزم ان يكون جميع الاسماء المحكي وصفاته الفعلية كالتحالف والارزاق والبارئ والمقرر
 والعقل والمانع والمحيي والمميت في الوجود والاسماء كاسماء المحمد واهل بيته حقيقة وهذا الشرح لما لم يكن ان لا يذهب
 له من هذا الالتزام انما يتبعه بانهم اجمعوا عليهم واقعة عليهم وقد صرح به في غير موضع من هذا الشرح وغيره
 قال في شرح فقرته واصح ما كان قد من وينا في حق عز وجل لا تلهيهم شئ مما عملوا من قبله ولا يذمهم الله
 مطلقا فافهم وصرح في ذلك ما ذكر في شرح فقرته ومقتضى كلامه انما هو انما يذمهم الله وندوة شجرة
 باسماء وصفاته ومعانيها كاسماء الله تعالى فافهم انما يذمهم الله وندوة شجرة
 بوجه جازع خلقها واستقهر من نظيره في تلك الجهة الحادثة ولا يزيد بها الوجه التي هي ذاته لان تلك الاعباد
 لا يفرقوا لا يفتلوا في هو لا اعتبار بقدر ولا تكلف ولا معايرة فلا يفتلوا عليه العبارة والافتقار الى الشارة ولا يفتلوا
 ولا تفتلوا الاموات وانما الوجه الذي هو معنى من معاني اسماء الله تعالى فافهم انما يذمهم الله وندوة شجرة
 اخشى عياله وخلقها فافهم انما يذمهم الله وندوة شجرة فافهم انما يذمهم الله وندوة شجرة
 شرح فقرته في ذلك فقد قال الله في غير ما من هذا الشرح وغيره صرح بان انما يذمهم الله وندوة شجرة

الحمد لله المتجدد بما انشاها من التاثيرات السماوية صفة اتمها كانت لفعل فعلها وفي شرح قوله جعله ذلك
قالوا كذا في عند بيان الوجه والحق والوجود والوجود المقدس عن كل اساءة وعن خلة ما هو مقدس
عند الطائفة العبادية فانما تقع على الارض العنوان اعني الدليل عليه هو ما وجدنا في قوله
وصفه لعباده وهو في ذلك العنوان الذي هو الوجه ليس كمثل شيء في وصفه بانه ليس كمثل شيء مع ان هذه الصفة
خاصة به تعالى عندنا في العامة ثم بعد كلامه في العنوان بالانعامات التي لا تقبل الهباء على مكانة في انعامهم
صلواتهم عليهم وتطلب الكلام في هذا المقام بطرف مقدس وخواص مختلفة في جميعها والقرين بان جميع العبارات
الاسماء والصفات تابعة اليهم وقعة عليهم في الوجود في شرح فقرته وجعلوا صلواتنا عليكم قالوا في قوله جعل
اليوم لكم وقوله لا يبدل الحكم المطلق اليهم لم يبدل في شرح فقرته اهل الذكر ويجوز ان يكون الذكر والباطل وهو
ذكر محمد صلى الله عليه وآله والذكر الله والاولى وهو على انهم من بعض صفات الرحمن في قوله لا يبدل
وتابعوا ذكر الله محمد وذكر الرحمن هو على انه نعم ان محمد عليه الصلوة والسلام وعليه الصلوة والسلام
جعل الامور في الحق في شرح فقرته ومن جوده قبله حكم الا ان الله تعالى لا يبدل الامور ويغير عليا في الاعمال والامور
ولا يتبدل ذلك عنه بعد ان جعل الامور في الحق وجعلها في الحق اليه صفة وفي شرح فقرته وان كان البلاد بعد كلامه قال
في آخره في قوله ان العبادين في مفردة الواو ان الله اعاد السموات والارض وان الله قد اودى اليه
اشارة الى ان الاعمال والسموات والارض وان الاعمال في قوله سموات والارض فليست شرع من ان الله هذه الاشياء
ان كلمات من العبادين في هذه الفقرات لم يغيرها فان زعم من انهم لم يغيرها في قوله سموات والارض فليست شرع من ان الله هذه الاشياء
خاتمة عن هذه الاشياء وانما احاطا به وفي قوله ان الله يبدل الله ويبدل غيره واما ان كان من عطفه فقد
اخطأ به الحق اذ طلب معرفة ذلك من غير امله واخبرني ذلك قوله بعد ذلك وبيان هذه الاشياء كما ينبغي
بحيث يعرفه الا ان يستلزم القول لا كثيرا ولا يزم منه ذكر الاشياء ليس العقول فيها خلق وانما يعرف ذلك من الاشياء
اذ انما انما هي التي تسمى بالخلق واما بيان بالاشارة في هذه الكلمات كما ذكر الكل مسئولا عن تفسير
عبرة الاولى بالعبارة وانا اقول نعم ما قال كما قال اول ما بان هذه الاشياء كما ينبغي وادى فيها كما امراد

لوفضل العباد

لوقته العباد ولا سيما التي يظهر بها الاعلان لملاقاة الصوفية القائلين بالوحدة التسموية وان كل ما ينسب
الى الحق ينسب الى الخلق قال الخليل في الاصل الكامل اذا تجلى الله على عبده اعظم العبد تحت النور والله
الاسم ففتح ما وجبت الحق بلفظك الاسم اجابك العبد ليليك وسعديك انتهي وهذا موافق لما ذكره هذا الشيخ
من ان جميع العبادات في الاسماء والصفات واجبة عليهم واقدار عليهم وظهر من ذلك السيد على لقادس
البدن في صفات عظم الصوفية في كتابه المسمى بالمواد الهندسية في شرح الغنية قال اسرار حقايق اسماء
الغنية في الظاهرة والباطنة واسماء المحسني كلها وفي الاسماء الاعظم والحق حقيقة المحمدية المقدسة عن الوساو
الشيخ الطائفة والمحفوظة عن الفوحي النفاية انتهى وكل ما في محافل المعانيه والامير وما نقله هذا الشيخ عن الصادق
في قوله نعم والله الاسماء المحسني ما دعوه بها قال نحن الاسماء المحسني الحديث معلوم بما نقلنا في صفة الاخبار
ولفظت به الا نادر من الاسماء اعني فتح وتسعون اسما وعن التوحيد وله الاسماء المحسني الحمد التي به
عزير وفي هذه الاذلي حصر الاسماء المحسني فيكون غيره ما اقول بان مرجعها الى غير ما اوجله وما ذكره من العقل
بانه سبحانه مقدس عن اطلاق العبادة عليه وان العبادة اذا اطلقت انما تقع على عنوانه وادله الذي هو عبارة
عن المقامات المعبر بها عنهم وادرجه اليهم لان وضعه سبحانه وتعالى لنفسه ووصف الانبياء والائمة وسيرة
العلياء والاوصياء في صانعاتهم وادعيتهم وسؤلهم لربهم دليل على صحة اطلاقه عليه فعليه لعلقت اليهم
لانه تشكيك في مقامه ضروري فالدين على اوجاه السبل بل جميع المسلمين وشانك زيادة كلام لعل المقام
ولجميع الى تمتع الامانة السابق فغفر له بذكره فيهم ان يكون من الكتب من رسل الانبياء والرسول ومظهر المعجزات
ايدى بهم وسلك موسى في الشجرة ونبينا في المعراج وهو عقلمهم وفلا اعترف بذلك ايضا لانه جعلهم مقامه تارة ومجالا
لأفعال طاعة وتفرغ فقرة وموضع الرسالة بعد ان ذكر لهم المقامات الاربعة يعني مقام التوحيد ومقام المعاني
يعني مقام الصفات ومقام الاربعة مقام الامانة وجهي الجمع لهم وفيها من العبارات الشديدة ما لا يحتمل
هذا المختصر فهو في المقام الاول والثاني قال في آخر المقام الاول لهذا ان يكون موضع الرسالة لا يتعد
الرسالة فافهم ويؤيد ذلك ما ذكره في شرح فقرة ودعاهم للاخبار قال اما النبوة فلا شأنها ورسال وليت

الاعتقاد ولا شك ان ذلك لا يكون الا من الله والى الله وهو الله ومظهر الولاية في خلقه من الله منهم فمن طاعة الله
الطاعة فيهم وبها امر الله في الوفاء بالولاية في ان تدبر على الاصل والامر والامر والامر انما يكون
في الفعل وهو في الخلق فيجب ان يكون هذا البعث الخلق الامكان صادرة عن الولاية امكانه في الحقيقة
البروتينية او من بوب الولاية اذ ما هو وفي فعله من حيث فهمه ظن ما ظهر وفعل ما فعل ويؤيد القيامه وكبره
في شمع فقرة ومختلف الملائكة قال فيهم ع ابراهيم تعالى في جميع ذرات الوجود والصدق والورود في الملائكة
المسلون اليهم فتلق ما ينزل اليهم من انوارهم واشتال حقائقهم وتبلغ الى افقهم ويوتونهم من اظهم وغتهم وا
فعا هم ثم يتلقون عنهم ويلفونهم ما تلقوا الا انهم باخذ وحصل غيهم ويصلون الى شهادتهم ومثال ذلك
في نفسك ان نحو طرك التي ترو عليك بالتدكر والفهم والمعرفة حتى تستفيد منها العلوم والفهم والتدكر
انما ترو عليك من قلبك وهذا مثال تلك الملائكة المسلي في صدورهم بالروح والاهل من الملائكة انما تتخذ
من انوار حقائق الوجود فهم الملائكة الخلق جميع اقول في النظر كيف انبت ان الملائكة برسمهم فاعلم من
حقائهم وتبلغ الى افقهم وانوارهم وان ساير الاشياء منهم في روت والهم وصفت فليت شعري اذا كانت
الملائكة تاكل جميع الاحكام من حقائقهم وبراطهم في معرفة والصلواتهم وتبليغها اليهم وهل اهل الامن
باب تحقيق الحاصل ويكون الامر كما هم في معنى قولهم فقال النبي صلى الله عليه وسلم قل اني ارجو ان يكون قل ان
اشيع الاماير في قوله قل اني ارجو ان يكون قل اني ارجو ان يكون قل اني ارجو ان يكون قل اني ارجو ان يكون قل اني ارجو ان يكون
معنى قوله تعالى من ربهم وقول جبريل علي السلام لا على ذلك السلام ويخصد بالحقبة والالام على ذلك ان
الرب ارحم هوهم ام هو باطنهم كما هو مذهب الصوفية تعالى الله عن ذلك علوا كبيرا ان كان الله سبحانه
ولهم كاذبا ام النبي الصادق الامين كما في ايام جبريل ام القران المبين فيقولون انك ام تتجلى فيقولون انك
كما فعلت في احد راسا فلا مدح حتى من عن ذلك قد يظرب القران سماضا ومن لا يفهم الحامد
والذي عاه في هذا المقال قل الحكماء بانه سبحانه لا يصدق غير الفعل الفعل ان منه صدق جميع
الافعال من دون وجوب الواجب القديم والقادر واسليم اذ المفروض ان سيجانه واحد بسيط وقد قالوا

ان الواحد

ان الواحد البسيط لا يصدق عند الواحد البسيط قياسا لخالق بالخلق فلهذا ان يكون السابق المقتضى
وي افضل من الخلق المؤدى اليه ومقتضى ذلك ان يكون جبريل افضل من محمد وهو منزه عن
محمدا واهل بيته افضل من جميع المخلوقات بالتزم القول بانهم ذلك الواحد الذي هو اقل الكائنات
ومنهم من يدعي سائر الموجودات من الدوات والصفات وقد انشأوا هذا الكلام واضح عن هذا المرام
في شرح فقرة والى جديكم فبنا الرسول الروح الامين وقال فان قلت بوقتي وهو انه قد تقدم مما
ذكرت ورويت ان الاربعة العالين في الملائكة وافضلها وفي حديث سفيان المتقدم ان المقدم ان المقدم هو
ملك يروي الى الروح وهو يروي الى جبريل وحيث علم بالحدوث المذكور وغيره وبالليل لعقل السابق المقتضى
المير وهذا ظاهر ومع هذا ان يكون المقدم افضل من الروح وهو افضل من سائر خلقه وهو افضل من جبريل
وجبريل افضل من محمد وقد علم وانت ذكرت ان جبريل خادم لهم بل قد روي ان رحلا من شيعتهم
وهو سلمان افضل من جبريل كما رواه في الاحتجاج واذا كان كذلك كيف يكون واسطة بينه وبين الله
تعالى لانه ان ذلك يقتضي ان يكون جبريل افضل قلنا لا شك ان كونهم افضل خلق الله وانما ثبت افضل
لاحد من خلق الله من حاصل فضلهم ولا مثاله لا مريم وقيامة فواجب عليهم لا فرق في ذلك بين الملائكة
المقرين والانبيا والمرسلين ولا بين احوال الدوات والنباتات والحيوانات والالوات والصفات
وانما ثبوتها في المخلوقات في افضل النقا فلهذا في العرب عنهم والقيام بولايتهم لكن لما نوا علمه الموجود
كما تقدم كبره ان كل من في المنب عليهم كبره من نور الشمس المنب الى العناكب والالاف ان المنب الى
المؤثر في جميع الموجودات بخلاف هذه المنب عليهم والتي قد يتوسط بعض اثاره وصفاته وافعاله وقوا
بين وبين مطلبه جبريل من حقيقة محمد وثان من شئونه وشعاع من نوره فهو في الحقيقة باخذ
من حقيقة محمد من من عقله لان جبريل من انشائه والخطوة التي يرو عليك وساق الكلام
في تحقيق هذا المرام اني ان قال ولكن اذا قلت اخذ من عقله تبادر الى الملك الذي هو الملك من
ارادة والقلم روح القدس والروح والعقل النقي والمراد واحد واذا قلت اخذ من قلبه تبادر الى

العرش الذي هو عبارة عن اربعة اركان احدها هذا الملك الذي هو العقل وهو اعظمها واعظمها قوتها
تتم ما وسعني ارضي ولا سماءي وسعني قلب عبدك المؤمن مقفاه اوصي على العرش المستوفى قوله يعني العرش
على العرش استوفى لظهور بالولاية فاعطى كل ذي حق حقه حتى انظر الى هذا الجوارح ما فيها من العدة
عن المصير حيث انه اثبت صبراً في سبب جميع الموجودات التي هي كسبها لنور المصير والافعال المشرقة
والجبريل من حقيقة محمد نشان من مشهور وشعاع من نوره ضوياً حقيقياً باخذ الاحكام من حقيقة
بل في عقل وهذا منبني على القاعدة التي كرها من انهم لا يعيد عنها لا عقولهم وان جميع الاحكام لتلك
نيتهم والمشرقة مستفادة من عقولهم لاستفادة نور من المصير والافعال المشرقة من نور وحيت وروى الاخبار
عن الامامة الاطهار ان الملكة برحمتهم تنطق بالاحكام عن الملك السلام باستفادتهم فيهم كاللوح وخو
من الامور التي وردت عنهم وناقى بها اليهم وهو ما لم يكون من شأنها اخذ من حقيقة ما في عقولهم
وناقى بها اليهم استندرك فقال ولكن اذا قلت اخذ من عقله شيا من الملك الذي هو الملك من الملك
والعلم وروح القدس الروح والعقل الملك والمراد واحد جعل هذه الامور السكتة كلها شيا واحد
مع انها مختلفة متعدد يعرف ذلك كل من تتبع الاخبار وجاني خلال هاتيك الدوائر ثم الكد
واظهرها هناك فقال واذا قلت اخذ من قلبه شيا من العرش الذي هو عبارة عن اربعة اركان
احدها هذا الملك وهو اعظمها واعظمها قوتها لانه اربعة الذي تتلوه الملكة هو قلبه
وفرع على ذلك تفسير حديث المشهور الذي وه الجليل في خلق الانسان الكامل وامثاله في اثاره وهو قوله
وسعني ارضي ولا سماءي وسعني قلب عبدك المؤمن فجعل معناه قوله اوصي على العرش استوفى جعل
معنى هذه الاية ان محمد ظهور بالولاية فاعطى كل ذي حق حقه وحاصل جوابها ان خلق جميع انحاء
واطواره واوطاره وحاله كلها شئ واحد وهو نور محمد بل ينبت وان الملك هو نشان من شئ
وخطواتهم ولعنهم من لغاتهم ومظهر من مظاهرهم وهم حلة عرش الرحمن وهم مظهر بالولاية
الذين ظهر بالبقية الاحكام فاعطى كل ذي حق حقه فلا يكون جبريل افضل منهم لانهم والحققة

ليخبر

ياخذ من حقيقة محمد بل في عقله على نحو ما اشار اليه من ان نوره ومقدته من صفاته ومن المعلوم ان ان
الشئ لا يكون افضل من شئ غيره وهذا الجوارح كسبها في بظاهرها الاعلى مداني القوتية القائلين بان الروح المحمدية
هي جامعة لجميع الحقائق المصومين والمعنوية وان جميع ذرات الوجودات هي من شدة انوارهم
قال المذبحي في كتابه المعنى بالمواد الدقية ان الروح المحمدية هي جامعة لجميع الحقائق المصومين
لمعنوية وهي العرش والملك المحيية المبنية الذي كان استواء الرحمن عليه وهي الدمومين الاليتين وهي ما
اشاد اليه بقوله اول ما خلق الله العلم بغير روح المحمدية وهي الروح الاعظم التي تكونت منها الارواح و
تقومت منها الاشباح كما جاء في الحديث انما من نور الله والمؤمنون من نورى اي فان من نور تجلي الحق
والمؤمنون من نورى وهي منبني شفاعته التي محمد هاتيك الاشياء والرسالة هو على من ومنه تحت العرش
مضى من نور حقيقة كنوز الشئ والقر والحج كمانت ان الشمس خلقت من نور من سائر الدوائر وانوار
الانصار والارواح المصائر والبر في الوجود ذرة الوجود المستفاد من نور الحق ثابت في هذا المواقف بظا
هذه لما ذكره هذا الشيخ وامامنا حيث سلطنا اصل القاعدة التي فرع عليها هذه الاحكام فلا يلزم ما شئ من
هذه الكلام لانا نقول ان الله سبحانه وتعالى جعل جبريل خادما لهم يخلق الاحكام عن سبيلهم ويوصلها
اليهم فلا يكون افضل منهم وانا ضرب لك مثلا لافتر بيا لغيرك ان السلطان اذا جعل احدا خداما ومنزله وسطة
بينه وبين خلقه او من ولوا هدم سائر احكامه ويوصلها اليه ليقودها الى مقبلة اذ بيت احدا يقول ان هذا
الخادم افضل من ذلك لانه اسبق في العلم ولله المثل الاعلى نعم يلزم القول بغير تسابق المؤدى على الاق
المؤدى اليه اذ كان المؤدى المؤدى من قبل نفسه من غير رجوع الى الواجب القديم والقادر المحكم لانه سبحانه ووجد
لسبطه الواحد البسيط لا يعيد عنه الا واحد بسيط كما قرى واولئق وقد عرفت ما يلزمهم وما يرد عليهم و
نريد هنا فنقول ويلزمهم ايضا ان يكون طلب الحاجات من الله عز وجل لا وجه بل طلب حاجته من لا يقدر
على قضاءها فيجب عقلا ويلزم من ذلك بطلان جميع الابات والروايات والدعوات والمناجات لقولها
من هذه الاعتقادات ويلزمهم ايضا ان يكون الامم حيا لا يموت عليهم العقل والموت والغناء وهذا الشيخ قد عرف

لذلك وحكم باسمه باقن لم يجز عليهم الموت القتل مقتدق وانما ذلك على سبيل المجاز كما قيل من شرح فقره واجبا
في الاصل بعد الحكم ان الانسان جسد من جسد باق وهو طينة التي خلق منها وهو من امر من امر فلما
جسد ما في وهو ما تالف من العناصر الزمانية وحكم بان هذا الجسد لا يعود لا تفرغ من منزلة الكثرة تنفرق
اجزاء كل جزء بل يبقى باصلا ما المتأخرات في النار الهوائية تخلق بالهواء والطائفة تخلق بالماء والخرق تخلق
بالتراب لم يبق الا الجسد الاول ساو الكلام في تحقيق هذا المراد ان قال فاذا قبل الاجساد يراد منها المتأخرات
لا العناصر العرفية التي صحبت آدم عند نزوله من الجنة ولامت ذرئته من الخطايا والتفقرات والطائفة
ما يحقهم ذلك الامجاد الهل التفقرات ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا وبهذه يظهر جواب ما قيل ان قد
ثبت عن الصادق ع ما معناه ما ذهب الى في تبرؤهم الا والله فيصدق ولا صدق في تبرؤهم الا بتبرؤك الذي
ذلك اليوم فكيف هذا وقد قيلت الامثلة وقد ثبتت اصولهم واجوب ما شرنا الى ان ما يحقهم من ذلك فليس
على الحقيقة وانما هو على المحال حيث النعم اليهم واحسب عليهم من صفات شيعتهم ومحببتهم الى العالم والذوق
والزموام شيعتهم لمحقهم ما سمعت ان قال والما حصل الامر لما سمعتم هذه المفترقات شئ واحد
وهو ان جسادهم في جساد حاسرهم كاشعهم وعلموا ان الشعة من الاخرة لا تدرى لها التي على انفسه
جساد اعدائهم وامر واحم في ادراج من سبيهم وقوسهم في نفوس من سبيهم بنسبة واحدة على انفسهم
والان الامر اعظم من هذا فانك اذا مررا فيما تقدم مرادهم عنهم ان قلوب شيعتهم خلقت من شعة احاسهم الى ان قال
فاذا غشي عليك هذا فاعبر بما رى عن سيد الشهداء ع الله فانه قال ان من شريف يعرف الشرفان وعلى راس
السان حتى يسمع يقول لم يحب الله صاحب الكفر والفرقة كما لو ان ابا تاجبا الى اخر ما ذكره وهذا من على حقيقة
جسد الانسان ليس العناصر الزمانية المعروفة العناصر بل هو من عناصر باقية جوهرية نورية وهو عناصر من
هو تليا وقد اشار في رسالة العلم وغيرها ان هو قليلا ندو فلاك على حلقا جابر ساو اخنوخا مد شيا
فيه هو هو قليلا من الاقلام الغامض وهو العالم المتأخر من الخ من المجرى والاجام وهذا حكم بان جسد الخلق
من العناصر الزمانية المعروفة والى لا يعود وزعم انه بمنزلة الكثرة الغريبة وبمنزلة النوب الذي ليس شئ من

وكم فاك

وكلوا ذلك قول من غير دليل وعدل وسواء التسليم لم يقع له ذلك حتى حكم بان لا تمتثل لمقتضاهم من هذا المجد الفاني شئت
الاجابة ان اول اهل التقصير لم يزلوا يكون عابدين في زمرة الاحياء لم يجر عليهم الموت وانقلوا من خطاهم لغناء الآحاد ثم
لكذلك المذكور من الجواب قبل ان قد ثبت عن الصادق ع ما ذهب الى في قوله ولا يجزى الا ولا يفرج حق ولا يصيد
في قوله ولا يجزى الا المذكور ان اليوم فكيف هذه وقد قلت لا شئ ونسيت اني اقول في الجواب ما مرنا من البير من
ما علمت من ذلك يعني من القتل والتبليس على الحقيقة وانما هو على الجواب بحيث الفهم واحسب عليهم من صفها شنيع
ومجيب وهذا الفهم منه بانهم عابدين لم يجر عليهم القتل على الحقيقة وانما هو على الجواب ويؤيد كونه في شرح هذه الفقرة
وفي غير موضع من هذا الشرح وغيره بانهم موجودون في كل زمان ليس صورته ويحيطون صورته وان جميع ما يكون من
استغناء احوالهم من افعالهم وشؤونهم ونظائرهم وهذا الاستغناء على القول انهم عابدين في زمرة الاحياء لم يجر عليهم
الموت في الفعل والغناء الاعلى سبيل المجاز وهذا الكلام مخالف لما ظهر من اعلية ظاهر الاسلام وكذا شاهد على بطلان
ما استلزمه من كلام القدر في اعتقاد ان بعد ان ذكر كل ما طوى لا مضيق في بيان انهم لم يمتلوا من مقتول منهم با
اسم ومنهم بالسيف قالوا في اعتقادنا في ذلك انهم لم يجر عليهم با الحقيقة وانما شئت اناسهم كما دعي من
غبار من محكمه فيهم من الناس في هذا العالم بل شاهدوا قتلهم على الحقيقة والصحة الاعلى بحسب الجحولة والاعلى ان
انهم لم يمتلوا من مقتولهم فليس في الدنيا على شئ وعن منهم براد وقد خبر النبي ع والائمة عليهم السلام انهم
من قال انهم لم يقتلوا فقلل كذبهم ومن كذبهم فقلل كذب الله عز وجل وكذبهم عن الاسلام ومن منع غير الاسلام
فقلل بقليل من وهو الاخرة من الاضرب انهم لم يمتلوا من مقتولهم وكذا ذكره هذا الشيخ من الاستشهاد على ذلك باراد
ستلزامه من قوله الفداء ان من التشرية بقول القرآن وهو على من سنان فلما شاهد له لرب لان فالك كذا من له
فلما جئنا الاستدلال به على ان ابادهم نوري لم يلحقنا شئ من الاضداد والعصمة الاعلى سبيل المجاز ورواه عن
فليت شعير خلق من فاضل طاعتهم في حوائجهم من افعال الطاعة التي اعرض عنها الاصل لم يلحقها انما الكتل
يلزمها من المفسد العظيمة كما يجب ونحو ذلك الاستدلال بها على هذا الباب وعلى من قيل تسليمها والقول بان
ظاهره فليبين لنا دلالة على انهم لم يجر عليهم الموت والقتل المجاز نعم هذا القول جار على كل الصواب ومن كل حال

وسمى سبيلك بعض الخبيثا المسكرة والمهلكة من أصواتها ونغماتها فليت شعري ماذا عساه يقول فيما خلقه الخس
بعد قول من المؤمنين بعيد العارفين صلوات على هؤلاء العرش وبعد ما ورد النبي عن التكلم بما فوق العرش على ما
رواه علي بن أبي حمزة في تفسيره عند قوله تعالى ان ابنك المنهي قال عم اذا انتهى الى الله فاسكنوا وتكلموا فيما دون
العرش ولا تتكلموا فيما فوق العرش فان قوما تكلموا فيما فوق العرش فثابت عقوبهم حتى كان الرجل يبني في منزله
بليد من كان اعرف من امر المؤمنين في سبيل العارفين بعد خاتم النبيين حتى يجزها فوق العرش ثم كان من
الذين ثابته عقوبهم هذا مع انهم ينشئ كل واحد لنفسه عنان العلم على مثل هذه الاسرار معتدرا بما يقدر
من الاشعار وما ينفذ من الاثار في مثل هذا المصارع حتى قال فيما قال لك خفيت من الاغيار فجهلوا ما قد علمت وشاء
سخرهم مني وهل هذه الاخيالات هتيرة وموهبات والتخيلات التي يظهرها على ملأ من العقول الذين
يقولون انهم باكتشافهم ان من سلك سبيل الاقربيات يتكشف له الخفايا وينشأ له الملا تكملة وارواح
الانبيا فيجمع منهم صورنا ويقبض منهم نوادي فيصير الى قرب يتجلى فيه الاشياء والحلول ولو حدة ذات
الانبساط والسمو لكان في الاخاف طاهر الشريعة ولا اروع عما عليه السبعة فهل عنى بهم المقصود
ام غيرهم فان كانوا فلم يتبر منهم ومن يقول عقابهم ومن يرجع بافعالهم حتى يرى عن الهادى في ذهب
الى نهاية احدثهم فكانا اغان في يد معا وميزا باسفيان فقلل لمرجل من اصحابه وكان معهما محققكم
قال فليقل البير سبيل المغني قال ومع ذاعنك من عتري بمقوتنا لم يده في عقوتنا اما تدرى ان
ان الطوائف القونية وكلهم مخالفا وطريقهم مخالفة لطريقنا وانهم لا يجوز هذه الامور اولئك الذين
يجامدون في الطوائف فوالله باقواهم والله متم نوره ولو كره الكافرون وعن الرضا من ذكره عندهم القونية
ولم يتكلم عليهم بل ساءوا وقلوبهم صاوبين انكروهم فكانا جاهد الكفار بين يدي رسول الله وعن الصادق
في خبره قال انهم اعدائنا فمن مال لهم فهو منهم يخشع معهم وسلكون اقوام يدا عن حبنا وعيلون اليهم
ويتشبهون بهم ويلعبون انفسهم بلقيهم وبأولون افواههم الا من مال لهم فليس منا وانا منهم ما
انكروهم وعلمهم كان كمن جاهد الكفار مع رسول الله الى غير ذلك من الاخبار وان عن غيرهم نعلم

مجانا

يحد وحدهم ويسلك سبيلهم ويجز اخبارهم ويعقل با مثلهم فان قلت ما ذكره هذا شيخ بعد عن مقالته لصوت
لأنهم جعلوا السربان والانبساط والخطوط والذات الملقدة سزاوي لا يتكلم فيها طاهر او انا جعل هذه الامور سبعة
في الحقيقة المحمدية وقد عرفت ما تقدم ان القونية كما يجعلون هذه الامور السبعة في ذات المقدسة
كذلك يجعلونها في الحقيقة المحمدية لان من لا ادم القول بالوحدة ان كلامه بسبب الحق بسبب الخلق مطم
وهذا الشيخ قد عرفت ذلك في غير موضع من هذا الشرح وغيره فلا فرق بين الكلام على تأويلنا وبين سألنا
صحة ما يقول لا يجوز حمله ويجوز فهمه من القول بتقديم ذواتهم ونفوسهم على كل شيء وقد عرفت ما تقدم ان ذلك
غير معلوم بضرورة الذين يوقعون الذين يوقعون انما المعلوم هو افاده المقيد قدس الله نفسه الزكية والمسائل المتكلمة
وهو الموجودات مثلهم والقدرة على العرش والادام وسئل عنها فاجاب انها امتثال صور من ذواتهم بشرهم
بل ذلك عظمهم به وقيل ان الله لم يكن تلك كتب اسمها اسمهم على العرش فلهذا الادام وعرفهم بذلك وعلم ان كلام
عند الله عظيم واما القول باذن ذواتهم كانت موجودة قبل ادم ثم قال القول على هذا انه على ما قد ساءه والذي يظهر من
في شرح عقاب الله وان القول بتقديم ذواتهم انما نشأ من تصحيب النسخ قال بعد كلامه فاما ما ذكره ابو جعفر في الارواح
مخلوقة قبل الايجاد في عام فافاد في نفسها افقت وما سلك منها فختلف فهو حد من حد حاديت الاحاد وخبر من
طرف الاذن وليرجع خبرنا عن العلم بحقائق الشياء وهو ان الله تعالى خلق الملا اكثر قبل البشر في عام فافاد
منها خلق البشر ثم خلق البشر وما لم يخاف منها اذ ان اختلاف هذا الخلق البشر ليس كاختلاف صاحب النسخ
ودخلت الشبه فبذلك جرت بآثار شتى ففهموا ان الدواب الخفايا المأمورة الممتدة كانت مخلوقة في المدة
تعارف وتعقل وتفهم وتنطق ثم خلق لها احاد من بعد ذلك فركبها الى اخر كلامه وبما اختلفت في القول بتقديم
وجود ذواتهم ونفوسهم على وجود ادم بعيد من القول بهذا القول في حق نفوسهم صلوات الله عليهم قال المصنف وشرح
عقابه بعد ذلك فيم بعد ذكر شتمه ما قد ساءه من كلامه قال فاما ما ذكره من ان النفوس باقية فعبار مضمومة ولغظ
لشهاد الفاظ القرآن قال الله تعالى كل من عليها فان وينبغي صبر عليه والاحلال والاكرام والذي حكاه هذا في
نوره هو ما كتب كثير من الفلاسفة المحمدية الذين يسمون بالالف لا يلجها الكون والفساد وانما باقية واتما

ففي نقد الاجسام المكتبة والى هذا ذهب بعض اصحاب التناسخ وزعموا ان النفس لم تنزل بتلك النفس والبدن اكل
لم تحدث ولم تلق ولم تعودا انها باقية غير فانية وهذا من حيث قول البعد عن القوام دونه والاشارة الى
الافاضة عن الناصية على السبع وتسويهم الى ان ذلك قد وقع في مشيئة ما قبله فيكون له صوابا المتخلفين
بالاجساد محال لانه بعد ذهن وقلة فقلت عرفت على وجوههم فيما سمعوه من الاجاريت والاشيرون وسندها
ولا يهتدون به حقا وباطلا ولا يفتنون ما يدخل عليهم ولا يحصلون معاني الباطنة منها والى ثبت من الحديث
في هذا الباب ان الاوضاع بعد موت الاجساد على ضربين منها ما ينقل الى النوات منها ما يبطل فلا ينقل الى عقاب
وتقدم على المصادق ما ذكرناه في هذا المعنى وبنينا آخر كلامه اقول هذا على جملة الامور وماور من
الروايات التي ظاهرها انما كانت لذلك في من المتناسخات التي يجب حملها على اتحاد الجوارات وقد تقدم الكلام
عليه بالامر بغير فراجع ولا نقول فان الحق لا يخفى على من هو في حق وقد بسط الكلام ووضح هذا
لنقد المرام اخوة في طائفة وعن اهل بلده اشجع محمد الاحكام المتقدم ذكره قال في الباري في الاختيار ما نقلت
عليه الحكماء وقام عليه التمسك بالبرهان ان الله سبحانه وتعالى ما صدر عنه شئ مستحيل اول كون المقتد والمثابة
آت الاول وقد اكون المطلق ومقام المشيئة ان قال واذا وجب كونه واحدا كذلك وجب كونه غيره من
فاحتمل من اول اصل له يجب المادة ويكون العكس با على الله نعم وساق الكلام في هذا المرام ان قال
ولا يستقر نفسك من استخاف علمه فاعلم انك لا تكون بل نفسا فعالا في الكون وتكون سببا في الفعل بالامر
ثبت باقي العمل لهما مع ان ثبوتها لوجب ثبوتها في الوجود والكل بالامر وفعله وليس التمكن من نفسه شئ فانه مخلوق
وامكان وليس له من الخلق الا ما اعطى ووجد على كل شئ خلقه وما يمكن في شأنه وتعلمه الفكرة فافهم واذا جئت
الى تعيينه في ما ذكره العقل الوسيط في الاحبار في الازمان والاشياء من حيث هو واحد هو الحكم على الحكم بالامر تعالى
والوسط له والافضل ولا منافي في تعيينه عن محمد وآله القصور غيرهم مطع عنهم الى آخر كلامه في هذه العبارات
نصيرج بان الله سبحانه ونعم لم يصد عنه الا واحد كما هو هذا الحكم وان ذلك الواحد هو الواحد بجميع الاشياء
وان لا منافي في تعيينه عن محمد واهل بيته وفي العباد قد انبأ بعد ان ذكر ان احاط بالعرض في حيزه قال

واذا شئت

واذا تبعت خبريات والاشياء ووجهها ان الامناف ثم صاعد الى الازمان ثم اجناس ثم جنس الاجناس وعمرها
ولقد هاتى الامور الاعتبارية المتشعبة خاصة كان هذا كثير من قسرها على ظاهرها واعتبارها وحدها
من الماد والمطلب لها مطلقا وقها كما هو الازم لتفصيلها في الابد وان ترجع به المطلق بقدر الامر الى
موجود واحد شئ في مقامه فوفى الزمان هو كل الاشياء في العلم والخلق وهو يجب المبدء الى انشاء الله واد
وهو يخرج في الحجب السطحي في الحقيقة فلا بد ان يكون عاقل الكون يكون الفعل الازم وهو لم يزل
فكل ما يناسب لكل الحكيات وما تحته ولا يحصل وجوده بوجه مطلق الا بالسطح اذا علمت على حيزه
بوجه مطلق متعدد ومنه ان قال منهم المحيرون لغير شئ وكل واحد منهم كذلك على ما بينهم في الاجتماع حكم
الوحدة حقيقة فيما يتعلق بافعال الكون وحول المخلوق ومنه في جوده ومات وحده وسقم وعشر ليس
وهو ذلك مما لا يحصى تفصيله فان الله ولا هم امر العالم حله وفردى على الحقيقة انشاء الله تعالى وبالله
وبالله لا يرجع ما غيرهم من الالابات والغلبة والوساطة في حق من ذلك على او حيزه جزء بالهندس هو
منهم وبهم وبهم والهم الى كل ما هو فيها تفصيله فان ذلك الواحد الذي هو اول الكائنات والكان شخصيا
في مقامه فوق الزمان لا اند كل الاشياء بحسب الظهور من المعلوم ان الواحد لا يكون كل الاشياء وان كل الاشياء
الا على ما في القوي في القاموس بالوحدة التسمية حيث في كونه لا مانع في تعيين ذلك الواحد عن مجلد
واهل بيته الطاهرين كما هو مقتضى محتمل في حيز العرض والتعد والاجام في بياني الوحدة المذكورة
صرح بان لهم في الاجتماع حكم الوحدة خصوص ما يتعلق بافعال الكون وحول الماد وعلم جميع الافعال وال
الاحوال من خلق ومنه في غير ذلك مما لا يحصى تفصيله منهم وعندهم وبهم والهم وقال في الباري في مقام قوة
احاطتهم بالعالم اذا كانت حقائق ذلك وعرفتم ما النسبة الى مستند وجوده وتشمع الوجود واستند
الاكون ما يستند في ذلك انهم الاسماء الفعلية والاول ما ومنه في الكون ان قال في شئ في خلق
جميع اطواره واحواله وشئونه في حيزه من غير انهم لست منصوص ذلك وحصل تلك وحرك تلك
وما يدخل تحت حيزه من محض امر ذلك باعانه الله سبحانه وتعالى في شئ العالم كذا الكلام في القسم

بل من امر الله تعالى وتوحيده لهم وانما فيهم امره ولا يتوحد فيهم شيء على غير ذلك اذ لا مانع ولا صارف قال الله تعالى انما امره
اذا امر او انشيء ان يقول كن فيكون الى اخره لا مانع ولا صارف حكم بانهم الاسباب الفعلية وان نسبة الخلق جميع طوائف و
حواله وشق من احوالهم وبقدرته وغيره اليهم كنسبة من خلقه وخطرت تلك حركات تلك اليك ومن المعلوم ان نسبة
لغير تلك وخطرت تلك حركات تلك اليك كما هي حقيقة ولا اختيار فليزم ان تكون نسبة جميع الخلق اليهم على هذا
النحو وهذا مباح بالجملة ونعقله بان عاقل لا من انفسهم بل من الله وتوحيده بهم لا يجد به نفعا بعد حكمه بما
تتم امره وان لا يتوقف منتهى على غير ذلك قال السفياني ان الله تعالى لما استخلصهم واخرجهم فكانوا الاخيرين
امرهم نفوسهم الامر في الحكم الوجوه والشرعيات في تعلقها بالجميع المعلوم من الله والوجود الى الابد لا يمازج ذلك
الامكان لانهم لا يخرجون عن مشيئة الله والشرع والامر من هذه النسخ جانب الله ولا يشرك ولا يتغير بغيره
ولهذا لا يمازجهم ولا يمازجهم الا في الحكم لا في غيره وهذا التمازج بالذات في المنوع من الخارج ولا تغفل في الماثل في النص
قال في بيان الادلة المتقدمة المنوعة المذكورة على انفعال الاربعة في جعل العالم وعدم استغناء الكون عنها
ان قال ومنه يصح قيام الادلة على صحة نسبة فعل الكون من خلق ورزق وموت وحيوة لا غناء المخلوق عنها بل
على نسبة المعصومين بل في الاصل لقائهم بها وسبب انهم انهم المخلوق الاول في فضل مستقبل الخ وفيما يشترج
نسبة افعال الكون من خلق ورزق وحيات وممات العتق في نسبة المعصومين وانهم الاصل القائمون بها فليزم
ان تكون نسبة هذه الافعال الى الله تعالى على خلاف الاعل ثم لم يكتف به الله حتى اذا رزق طوبى فقال نفوذ
بنسبة هذه الافعال اليهم حقيقة والى الله تعالى مجاز قال في الباري عز وجل انما خلقناهم من طين مطبوقة فقال نفوذ
او رزق او احياء او امانه او غير ذلك من الافعال فعل بنسبة المعصومين ان كان بالاستقلال وعدم الاحتياج بغير الله
فهو لا يمازج ولا يشرك فقال الله عز وجل انما احيانا خلقناهم من طين مطبوقة فقال نفوذ
كيف ونحن فعلهم وانهم خرج الدلالة على خلاف ذلك وان كان باقدا والله تعالى علمهم وعائتهم وما فيهم من غيرهم
على ما علمت بامرهم وانما فيهم فعلهم لا يشرك بغير الله في التوحيد والالتزام بالمعنى الفعل منهم من صرح الله عليهم
ولا يكتف بنسبتهم اليهم على جهة الحقيقة ولا يمازجها عدم الاستقلال كما في سابو افعالهم وافعال المخلوق ولا جبر ولا تفويض

قائله

منه تعالى

لأنه فعالة ولا فعل خلقه بل امرهم لا يمازج ولا يصح لغيره افعال صفات صفات الوجود لا مكانية الحاله ولا على
فهمه ولا لا يمازج سابو بطريق اول ونحوه في المخرج وبطلان في القول لا يصلح ولا وجود ولا استتارة وجوده الشرح
عدمها كما لا يصح لغيره افعال صفات صفات الوجود لا مكانية الحاله ولا على
مرتبة وتخلق بما يمازج ولا يستعظم ذلك ما لا يستعظم لغيره على فقلنا عطاء الله عز وجل ذلك بكثير ما لا
يطيق احد سماعه بعد محله ما نأمر الا في الصبي والشرف والافضل على الشكل في العمل بعده والواستطاع لهم في
جميع ذلك لرسولنا وسالط في الكلام في بيان الوجه في نسبتها له مع كونها الله وتوحيده تعالى عن حكم
الامكان والجماعات ومعه ما بها لفعال على سبيل المجاز على نحو ما عرفت انك انما تراه في قوله تعالى انما نظر الله الى
هذه الاشياء حيث لم يجعل نسبة الخلق والرزق والاحياء والامانة وغير ذلك من الافعال التي خلق الله فيها له وبنسبة
المعصومين على جهة الحقيقة مع انه عرفت بانهم يتوحد من القول بنسبتهم اليهم ولعنونه وكفره في احوالهم ولا يمازج
والله سبحانه وتعالى لا يمازجهم في الاصل على الاستقلال وعدم الاحتياج بتخصيص من غير تخصيص لانهم معصومان مطلق
نسبة هذه الامور اليهم من دون تخصيص لان نسبتهم اليهم محض اقتراء عليهم بعلمهم وقوعها عنهم فباعدي المجازات وتغلب
بان الله ما لم يزل وقد ادهم عليه لسانهم وان ذلك لا يجوز الامر بانهم لا يجد به نفعا بعد حكم سببهم هذه العقوبة
في سابو افعال الخلق وان صدور هذه الافعال عنهم بمنزلة صدور الافعال عنها على جهة الحقيقة ولا اعتبار ولا احتياج
وهذه وهذه هو المنوع منه وسبب اني مراد محقق لهذا الكلام ان الله لا يمازجهم في الاصل على الاستقلال وعدم الاحتياج بتخصيص من غير تخصيص لانهم معصومان مطلق
نسبة هذه الامور اليهم من دون تخصيص لان نسبتهم اليهم محض اقتراء عليهم بعلمهم وقوعها عنهم فباعدي المجازات وتغلب
بان الله ما لم يزل وقد ادهم عليه لسانهم وان ذلك لا يجوز الامر بانهم لا يجد به نفعا بعد حكم سببهم هذه العقوبة
في سابو افعال الخلق وان صدور هذه الافعال عنهم بمنزلة صدور الافعال عنها على جهة الحقيقة ولا اعتبار ولا احتياج
وهذه وهذه هو المنوع منه وسبب اني مراد محقق لهذا الكلام ان الله لا يمازجهم في الاصل على الاستقلال وعدم الاحتياج بتخصيص من غير تخصيص لانهم معصومان مطلق
نسبة هذه الامور اليهم من دون تخصيص لان نسبتهم اليهم محض اقتراء عليهم بعلمهم وقوعها عنهم فباعدي المجازات وتغلب
بان الله ما لم يزل وقد ادهم عليه لسانهم وان ذلك لا يجوز الامر بانهم لا يجد به نفعا بعد حكم سببهم هذه العقوبة
في سابو افعال الخلق وان صدور هذه الافعال عنهم بمنزلة صدور الافعال عنها على جهة الحقيقة ولا اعتبار ولا احتياج

لما قبلت في هذا العلم وانا خضعت لامر الله وانا جاعلة لمراتب القابليات فاشاء بحرف المعرفة في قول المتقدم انما نحن
الاعرف الخ قوله في زيادة من ادواته بكاء والك لا ان الله سبحانه هو الموفق الذي لا جهالة في الظاهر
الذي لا حقا، وفي الوحدة صفة المعرفة والكنة على الكثرة ولما كان محال معرفته لا تظهر المعرفة والمعرفة
والظهور والمطلق فبهم حقيقة الاعرف ومعرفة كل المعاني بظهور معرفتهم ولذا احاطوا بكل الوجود وعلم
احاطة لا علم خفاء وعما نال آخر كلامه قال في هذا الشرح القيم في زيادة فاني ذار بها المعادق في المسلم على
اسم الله الحق وفيه صفة الحق وصرطه الحق ورجح الله ورواها كان الاسم على الباطن في مراتبها طهرت وجمال
وعلم من غير له المعاني والمفاتيح والروايات والجهات والاضافات كان هو الاسم هو على هذه واحدة منهم من
اسماءهم وجل وهو اعظم الاسماء وليس سمائهم والاشارة اليها لا تعاليت عن المثال عزت وهذا الاسم قد
جمع الامداد ورفع الانداد كما قال عز وجل هو الاول والاخر والظاهر والباطن لما كان على هو حامل هذه الاسماء
على المعنى الذي تروى بان المراد منه هذا الشرح كان هو عرف في المقام فوق مقام المتفاد فلا يتصور العناد ولا
ان كان ضد المتفاد فيكون وفيه الاستيعاب قال في شرح دعاء الهادي في الاسماء هو الاسم المقدس هو الله تعالى في المقامات الا ان حيثما يطلق
ليكن المبتدئ باسمه الاعظم الاعظم وذكره الاجل الاعلى الاعلى قال هو الاسم المقدس هو الله تعالى في المقامات الا ان حيثما يطلق
باطن المعنى العظيم فلهذا هو احد في شرح وجل اوجبه الكريم قال في الجلال هو الجلال في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
يزد نور الجلال الظهور والوجه الغيا الجلال هو في الجلال هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
وذلك من غير ما تروى في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
الا الوحدة على الله تعالى في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
ذلك من غير ما تروى في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
اسم على كما عرفت فافهم وتعال في سلوك في سورة المتوحيد وهو اسم الله الرحمن الرحيم قال هو الله جل جلاله
المراد منها في الباطن الباطن المحرك وتما جعلها في الباطن الباطن المحرك لا تسمى في الباطن على المعنى الذي في المقالات الفاسدة
والفحشاء الكاسدة ولست شعرت عن اين هذه الامور والاستارات والبطون والناويات فان وعظمتها من
الكثرة والسنن فيها خالين من ذلك ولم يسمع آية في الآيات او روايت من الروايات قد نكتت الاستدلال بمثل
اشياء الهاء او بجاء في حرف والاسماء او بجاء في حرف والاسماء او بجاء في حرف والاسماء او بجاء في حرف والاسماء

والاخذ

والاخذ ما لا يستدل على انه ما لا يكتب طبع وصنعه علم الحرف والخطير بجامع ولم يسمع منهم جاف بمثل هذه الامور
والاشارة في جميع هذه المقامات وكذا من انقضى فهم من العلماء ما زال يحتج على اثبات الامامة بجميع الطرق
الاستدلال التي لم ياتوا بها بمثل هذه المراتب البسيطة في ذلك طريق في الفاعل ومن اخلا عنهم من النساء وضعفوا
الرجال وان شاع ان بعض علماء اهل الجرح قد استنبطوا بعض الايات اسما للائمة الهدى بجملة حقه الزوا
فهي ولا لم يجعلوا ذلك لهم وللبلاء ولا يستدلان بهم سبيلا وانما جازي به من باب التفرقات وجعلوه من المؤمنين
هذه مع ان الحزم لم يقبل ذلك منهم بل رده عليهم على انه راجح استدل على هذا المنوال المزمع منه الخلل بالانطلاق
لا يمكن ان يجب ان لا يكون ما يريد ويظهر على ما يريد ويجعل احسن الاسماء في الجمع الاشياء والجمع الاشياء في جنس الاشياء
نظم بذلك العلماء وقد اشترطوا في القراء والاعمال ما لا بد من ذلك ان تقع جملة ما رده ولم تكف بما رده من غير ما رده وسوى
المترصد من شياطين الباطن محمد تان ذم ذلك من اخبار اهل العصمة فقله بكتب مطبوعة الكتب لان الاخبار على خلافه
حتى وروى سبب فزول ان اليهود وحاشي رسول الله فقلت واستبدر برك فافهم ان الله تعالى في المقامات الا ان حيثما يطلق
على ما ذكره في الكافي والمترصد عن الصادق ان اليهود وسئلوا من الله فقالوا ان الله تعالى في المقامات الا ان حيثما يطلق
قال هو الله احد في شرح وجل اوجبه الكريم قال في الجلال هو الجلال في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
فاجزه ومن اصل من شيع هو في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
ان كل من جازي في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
ذلك ما جازي في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق هو ظهوره في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
خلفك عن خطرات الايام ومقال المتكلمين الذين يذكرون ان الله تعالى في المقامات الا ان حيثما يطلق
انهم يريدون من غير عن شاهدة المحلوبي تاليم الله تعالى في بعض المقامات الا ان حيثما يطلق
ستد لهدات وعرفت ان هذا القول مخالف لما على صرح الآيات وتصحح الروايات والكثرة من المذهب فلا بد
ان يذكر مصداقها في المصنفات على هذا المذهب فيكون في احتجاجهم او من حيث العسكرة وان لا يوافق
البوذية وما احتجوا به على هذه الافعال منهم ومدبرها عنهم فلهذا في خطا عيسى واذن خلق من الطائفت
كهيئة البهائم فيكون علم ارباب الله معلوم بان خلقوا في الترات والاضاف وما فيها وكل شيء من مدحهم واهل بيته
على حد خلق عيسى وبقوله يبدو واهل بيته الممنوع منهم بالاولاد العقلية والنقلية هو اهل خلق العقلية

ما رواه كذا او من غير حركة ولا على وانعادت ولا تفكر ولا ورتقبل فعله بمرعته من قول ان يحتاج فيها الى ملة وزمان
وقد خرج من المثل قوله انما ما لم يكن اذا امرناه ان نقول كمن يكون واصرا حتى نحقق الحال ما ينبغي عليه من بيان وكيفية
صدور الاعمال من الملك المتعال وما وقع خلاف فيه بين الحكماء من انهم هل خلقوا الاشياء بحدتها او بفعلها او بمفعولها فانه
من الحائل العامة التي يتبعها عن التعريف لعل انما سبب نزول الاقدام فتختلف صاحبها في كل واحدة وصحة وسهولة ذلك
العمل لا تقلل من قدره فاما من قلناه انفسه لا يدعي ان في ذلك كلفة في فعل انفسه كلف يعرف كلفة في فعل غيره
اما انما يعلم ان ذلك من سبلته بغير العقل في ما قد عجز عن ادراك كلفة في فعل انفسه كلف يعرف كلفة في فعل غيره
تدركه لا اعتبار ولا حرج حول ذلك حقيقة غوامض الاعمال ولا يدرك الاوهام عظيمة وبمقتضى ولا تخفى على العاقل من
علمه الا بما علمه من غير ان يتدبره ويرسله اظهر لهم معرفة عظيمة بربيتهم باحداث ما لم يكن في اعلام ما حدث
فيلعب عقولهم معرفة ما اظهر لهم وهو اعلا واول وعظم واعز من ان يكلف بمثل هذه الكلفة في انشائه التي لم
يسبق بها كذا ولا لسان عنها جاز انما كلفهم بالمعرفة الاجمالية من ان الله هو الحي والميت وهو الخالق واليوسر
فما يشاء كيف يشاء جنبا لتفسير حكمته والامر جميعا فبفضله السموات مطويات بيمينه ولم يعب خلقهن ولم يبلغ في
ادراكهن ما من خلقه سبحانه وفاعا على ان يكون فينبغي الاقتصاء في هذه المسائل ونحوها على ما قد عليه من صرح الامات
وسيجب انواعها ما وافق الكتاب وعلى ما لا يحسن من خفيات الحكماء ومن هذا حديثهم في مثل هذه السبلات بعد
وراء التي من على العصور من اخرين منها كما لا يخفى على من تتبع كلامهم وعرف مرامهم فانهم الكلام ودع النفي والملام
واحبب نفسك عن خطرات الاوهام ولا تتبع ذوى الزيف فليسلك فلهذا الذي في قلوبهم زيف فيقولون ما شاهد
منه بشفار الفتنة ولا تقل فذلك العباد والادواء المملكت والامراء المختارة ولا تقبل على حجة لا قابلية ولا
على الحق لتعريفات التي لا تخفى لنا ويل والله الهادي الى سواء السبل خاتمة قد ظهر ما مر ان هؤلاء الجماعة
قد اخطاوا وطريق الحق والصواب لم يسيروا في الباطل ما يشيرون عليه من كل باب لانهم اذ انصرفوا الى طريق الحق
الشرع غير واعباداتهم مع عظمتهم عما يلزمهم من مساو اعتقادهم وان رجعوا الى قلوبهم المعوجة لنسوا
ما عودوا انفسهم عليه من كلام الله الشرع فتخذه عتيلهم الا هو في كل واحد صحيح فتارة يفتنون
المؤمنين والخلائق واخرى في افئوسهم فليستهم ان يخلقوا في ذوق من وضع جميع الكتابات الا انهم
الهدى ومرتة يسيرون والى ذلك في رب البرية واخرى في قولهم لم يجدوا عندنا الا الحقيقة التي

مرة يقولون

مرة يقولون ان جميع الكتابات من الآيات والمعاني لا تسحق من عند الله بل من عند الخلق وخرق يقولون لا يات
بمن احاطت والقديم وتارة يسيرون هذه الافعال الى الله حقيقة والهم حجازا وخرق يقولون لا يات
فذلك الهم حقيقة واليه سجاير ونعال حجازا ومرتة يافتن الصوفية وخرق يرافقونهم فيقولون ما بالوجد
الشيء لغير مرتة يعالون في الامام يجعلون بانهم المقتضات للرحمن وخرق يخفون ويهينونهم ويلبسونهم بمرتة
مروان وهكذا في كثير من اعمالهم لا تخرج من غير ان يقولون انهم لا يعالون الله لا يعلم منه الهم واخرى يقولون لا عيب
ما السبيل لهم بل جميع الاشياء شاهدة لديهم الى غير ذلك من العبادان المتناقضين والكلمات المتناقضة ولين الملائمة
عليهم انما الملائمة على ان يتابعهم الذين سبقتهم في الشهادة وبسخت في افئوسهم لا يجوز من اخطاء عليهم ولا تقتضي عارهم
بل على ان يتبعهم وليت شهرة ما يقولون يعالون وعلى ان يتبعهم في قولهم صدق من قال جئتكم بشي وبغيره
ما هو عليهم لو تركوا هذه الفكرة المستحقة في النظر فيهم المتدبرين والاعمال المحفظة في ساطع انفسهم
المحذوفين كوال الصدوق على من لم يعب عن ما يوجب له من طلبة العاقل في حق ونفي وكل ما يلحق الملقب به من
شفقة الاسلام وثباته وعظم جلالة وكما المصدا الذي حاصله الامام الا في السيد والوالا السيد ولقد بالامير وزناه
عند موتهم بقوله لا صوت السامع ليقعدك انهم على الرسول عليهم وكما السيد الملقب بعلو الهدي كنج
الطائفة في جعفر محمد بن الحسن الطوسي هذا الحديث من المتأخرين لتفسير الملة والدين وسلطان الحكماء والمفسرين
الحق في الثاني محمد بن محمد الطوسي ككمال النفي فتح اسم الخراج الملقب بالعالم الزبان وكما الملة والدين العلامة
المجلى الملقب بآية الله اجماع جميع الفنون من الموقوف والموقوف من جري على انهم من متأخري المتأخرين كالعلم
الفاخر الامام محمد باقر الهادي والسيد السليبي السيد محمد بن الطباطبائي الملقب ببحر العلوم ومن سلك سبيلهم من علمائنا
المعاصرين الذين تأتت بهم قواعد الدين وشيئت وكان شريفة سيد المرسلين قبل كانوا من المفسرين في شأن الامامة
الطائفة من ام كانوا من المفسرين الذين تأتت بهم قواعد الدين وشيئت وكان شريفة سيد المرسلين قبل كانوا من المفسرين في شأن الامامة
انفقوا آثار الحكماء والمفسرين ام اتبعوا سبل الفلاس والمفوضين المكونين على صراط الاسط وهو غير عظم لم يزهوهم
عن البرية ولينقولهم على سائر البرية انهم يعلمون الكتب بل كانوا قديم وكما انهم المصحف والايات والروايات المتشقة
على انفسهم ومجازهم فكانوا حرف منهم هم ام كانوا طلع منهم عليهم ام كتف عليهم من صحاب شيوخهم وعزائب
الحولم ما لم يكلف لديهم ولم يجعلهم الامام حكما عليهم ولم يامرهم الامام بالطاعت لهم ولا فناء اليهم ولم يهزمهم

مرة يقولون

ورسوله الاخرور فقال صاعدا ولكن نتخذ منها عظيما لغيره لاننا لانامن ان نظرون انك تدين فليكون هلاكنا
ولكن يكون دخرنا ان ظنرت فخرنا ظهرنا عبادة هذه العظم فاعلمناهم اننا لم نغادر دينا وان رجعت دولة ابن
كنته كمنعبي على عبادة العظم سترنا فخرنا جبريل رسول الله ثم فخرنا من ذلك رسول الله بعد قتل عمر بن عبدود وقهرها
فقال كم صنع عبدنا على الجاهلية قال لا يا محمد لا تغرنا بل على الجاهلية فقال كم صنعنا بعد اليوم فقال والذين بعثنا بالحق
نبينا ما فعلنا الا الله عز وجل فلهنا من ذلك ما اظهرنا فقال يا علي هذا السيف ثم انطلق الى موضع كذا وكذا فاستخرج من
الذي بعد الله مات برمان حال جنتك وبينه احدنا فرب عتقه فامكينا على رسول الله لم يقتلنا ثم قال استرنا برك الله فقلت
انا ضامن لهما من الله ورسوله لا يبعد الا الله ولا يشركنا به شيئا فها هذا رسول الله عز وجل على ذلك والظلمت حتى استخرجت العظم
من موضع ثم انصرف رسول الله ووجهه بعد نبينا والشفك جوهرا ثم قال السيد عمر بن ابي ولا فتي هذا جبريل فانه
قد روي في اخبارنا ان ابن ابي بكر كان ليلى خلق رسول الله والعظم معلق في عنقه وسجود له ويخرج هذا المعنى ما ذكره البلاذري
وهو من جوهري تاريخه قال لما قتل الحسين بن علي ع كنه عبد الله بن عبد بن معاوية ابا بعد فقه عظمت الرزية وبلت المعية
وصرفت الاسلام حث عظيم لما قتل الحسين بن علي ولا يوم كرم الحسين فقلت اني ريد لغة الله يا حق اتاحنا الى بيوت مخدرة
وفري مهدة وسائر منفعة فقال لنا عنهما فان يكن الحق لنا فمن حقنا فاهلنا ولكن لغيرنا ما بولك اقل من من هذا
واشهره واستمر بالحق على اهل البيت المعبد الذين هم عبد الله ابوه الى معاوية وعنه اسر عبد الله بن عمر بن الخطاب الى معاوية
ابن ابي سفيان اعلم با معاوية ان محمد قد جاءه بالانكاد والسيح ومنعنا من الات والفري وحل وجهنا الى الكعبة التي يزعمونها
العقيلة الاسلامية فكان هذا من غاية غلوة وعلوه ومعارضة السحر الذي بهر على موسى وعيسى وكافه بني اسرائيل ونحن
على الذي كنا قبل ذلك وما تركنا الا الات والسهيل والما دوني محمد بن ابينا مع اربعين رجلا من اهل بيتي فخذنا اننا قال
الاظهر من قريش فخذنا عليا عن الخلافة التي نوهنا اليه وجعلها محصورة له ثم كلفناه واخرجه من بيته وجندنا الى ابي ابراهيم
الناشي عنهم وكنا نطهر بيته محمد بن ابي اسحق بن عمار والناشي في باطن الامر على الذي كنا قبل ذلك ثم بعد ذلك استبقنا من اولاد
ودنا ربه على حب طائفتنا وندنا ولم نقرر على استيصال طائفتنا من شجرنا من شجر الساق وتبا عذرك وخروجه عليك تكن
في باطن الامر على دفعهم ويزعمهم عن مقامهم والمطاط من انهم ولا يخرج من تحت الات والعرى عن قلبك فانهما طرقتنا وطرفية
ابائنا وانا على انهم مقتدون

احمد بن ابي اهل البيت الذي فعلنا على كثير من عبادة المؤمنين بان جعلنا من شجرنا شرف المرسلين

و

وانك قد فعلت الذي اكرما بولاه على اولادنا لظلمت الذين هم خير لبريتهم جميعا بعد خاتم النبيين
والصلوة والسلام على محمد وآله الطاهرين الذي عرفوا الله ولا ينتمون على اهل البيت والامتن اما بعد فقد تفرغ
بعد ظهور الغرقة المستخدة التي على حق الامتد ونسبوا فقال للكون جميعا انهم رجل من الاناضل فمنع من
تفضل على اولادهم والاحد عشر على سائر الانبياء والسالفين كرسى وعيسى وغيرهم لمخوف منع بالقلوب غفلت عن
الحجرات التي على الاعلام والاخبار العجيبة الدالة على الفضيلة على دناطة واولادها الاحد عشر على جميع الانبياء
والمرسلين بعد خاتم النبيين عليه على اولاده وعمرته صلوة الله على طائفة والخلق اجمعين فها وبيت ذلك الاخرط
والشريط وبيت طهارت ورجا على الفقه شرفت في كتاب رسالة التفضل مستقيما بالحق الجليل وشوكله
عليه وموسى بالانبياء والطاهرين وهرج وهرج فيهم الركب فاقول لم يخف على الطالعين لحي ان علماء تلك القريش
المحقق خلقا من خلف اطلق على الفضيلة آل محمد الذين هم ثلثة عشر على جميع ماسوا من الانبياء والملائكة والارواح
والروحانيين والنج والذين جميعا بعد سيدهم محمد خاتم النبيين والفقهاء على نعم الامارة عشر خيرة من
اجمعين من الاولين والاولين من اهل السموات والارضين كما انهم اهل العلم وجوهنا انهم اول ما خلق الله
وقرئت ولا تنتم على اهل السموات والارضين والاولاد عيسى تسلمت على انما فيهم من طائفتهم ان افضلنا ال محمد
على غيرهم كان من الضروريات عندهم بل بعض علماء العامة صرحوا بذلك فها انما اذ اشيع في المطلوب الحق باليقين
يعون الملك الوهاب فاقول في الاجماع والنقل الصريح من الكتاب والسنة والتجربة والاخبار العجيبة من كتب اهل
الحقيقة على فضيلة محمد وآله على جميع الانبياء والمرسلين والروحانيين والملائكة والكروبيتين والروحانيين جميعا
اما الاجماع فها اذكر على ذلك امور الاول الاجماع **وقد مضت الاول** قال العتوق في
اعتقادنا في الانبياء والرسول والجميع عليهم السلام فعل من الملائكة ثم شرع في الاستدلال الاول بالعلم فقال جبر
والعلم برجل الفضل قال الله تعالى وعلم الاسماء كلها ثم عرفهم على الملائكة فاستبقوا باسما باسما ما كنتم صادقين
فالوسعيانك لا علم لنا الا ما علمنا انك انت العليم الحكيم قال يا ادم انبئهم باسمائهم فلما انبأهم باسمائهم قال
الم اقل لكم اني اعلم غيب السموات والارض واعلم ما شئدون وما تكتفون ثم قال فخذوا كل واحد منكم نصف ادم على الملائكة
تلك هو الذي لهم لغزول الله عز وجل انبئهم باسمائهم وتنايبا سبحوا والملائكة لا ادم فقال وما شئت لفضل ادم
على الملائكة امر الله الملائكة بالسجود واودم لغزولهم فقاموا فاحبا للملائكة كلهم جوعون ولم يامر الله عز وجل بالسجود

و

آدم

و حقیقت در اینجا دروغ نبوده و درینکه اتحاد و دولتی محال است پس او آنست که اخصاصی بحضرت رسالت
در کمال و صفات بمنزله بود که بمنزله نفس و جان الحکمت بود پس هر کمال که در حق رسول بود باید که در الحکمت باشد
غیر منتهی پس باید که افضلی باشد از جمیع صحابه و جمیع سفیران بغیر الحکمت و باید که محضو من عن خلق باشد با حقیقت
و غیر خلق باشد نزد و **المقام السادس** قال رئیس المعارف و عدة المحققین و غیر المتکلمین السید احسن السیة
ربن احادیث العلوی کتاب درستی للعالمین فی الحکمة و الکلام عند الاسعد لال مایز المایله علی افضلیت آل عبا
و حسنه الجبا علیه السلام علی جمیع خلق الله و علی اثبات الحکمة و الولایة علی معالیه علی جمیع امت محمد
و افضلیت علی جمیع خلق الله و همین فتاوا را با معاریست باید از لفظ و جمعا قول است که هر طایفه عقلی بلندی
بر او از خلقی ندارد و گویند امر مایله اظهار حاجت دعا و غلبه بر اعداء و انتصار بر حقیقت سید المرسلین و
اثبات مقامات یگانگان در کمال حدیث و عقربان باید گاه و حدیث است و اشغال اینهم از امور در این دنیا که نه حاجت
از اتفاق جمیع که بر او به حالات و کمالات اخصاصی داشته مناسبت میان ایشان و میان سید انبیا هر چه
که اکمل و استغنیه و افضل و برتبیست بوده باشد و احدی را منکر است و در این باب هیچ وجهی از وجود نباشد و از
انجا ظاهر است روشن ظنیر و درین باب که کجاست تعبیرش تشریف الهی است که مایله و مع و افضلی و اول
مقبول الامر و اعلی و اکمل جانشین کنان یا اعتبار بلکه سیاهان سیدان ناسوت و سیاهان در باب الهوت بوده اند فلذا
بشرف اخصاصی است که بر او سرافراز گشته بنوعیکه از ماعدا همتانند که دیگری از ایشان ابرو و امام و مقدم
و احاد اختیار نکرده بود و سایر این اخصاصی است ان بمنزله خلافت و رسالت و تقدیم ایشان در این امر بر سایر امت
امری است که اهل عقل و ادراک محال تا علی نبوده فلذا اصحاب کشف با وجود دهانت غلظت و حاجت بزم باب
حقیقت بعد از این آیه صحت میگرد و قید دلیل لایق اقصی منها علی افضلیت همی ایضا و وجه دوم است که من
چیز حق سبحانه و تعالی بفرموده اولی و ثانی و زنان و نفس خود را از برای مایله نمود پس او از نفس غیر نفس است
بزرگ که طالب غیر مملو است و او را نمی فرموده و باز عطفی است بر نفس بحرف عطف غیر مفعول است خصوصاً که در
میان خبر واقع بود و باز روا نبود که نفس خود را طلب نماید بلکه ملازم مراد او کسی خواهد بود که سواد و درجیم

صفات

صفات وحالات باخترت و شسته بابت بدو اوقاف حقایق اسماء و صفات کمال الهی بکمال باختر بدو غیر
تر مشهورت و ظاهر است که کسی در میان اخبار این که صلاحیت ابن سبته و او را علی بن ابیطالب است چه نامی
در کتب زنان و حسان علیها السلام در کتب فرزندان اند و در گاه حق تعالی ولایت بنیاد را فی نفس سبته گفته باشد
ای که باختر مطلع بر سر ر بویست و احکام مشرقیه و ملت بابت ملکه در کمال خاتم انبیا آورد گاه الهی شایع را عدا باقیه
غیر نبوت عامی میانه او حضرت امیر مضرک بوده از این جنبه جدلی و دوی مشهور نباشد و چون سیدنا افضل
نوع نبوت باید که حضرت امیر م چون نفس نقیبان سرور نبوت افضل از اعدا بوده مخصوص با سبته عظیم
باشد و عقل و در اندیش را تا عالمی است که ما وجود و اجتماع کالات غیر از سر و از نقیب بران بدست و مؤید است
است که از حضرت منقول است که انا و علی من نور واحد من اصل واحد من کلین و احد من شجرة واحد
نور من دعا و احده خافت از که نور و از یک اصل و از یک کمال و از یک دخیم و نظار ان بسیار و با منقول
که باختر فرمود که با علی نفسی و با بر وجود ملک جسم **القام فیما** خلاص الشیخ حلال الدین حدیث فوق
کتاب توحید الایالات و هو من امار علماء العباد فی شرح احوال الی رواد عن الطبری باسناد الی الشیخ ابی الک
قال رسول الله و ما کونتم من شی الالا اوله نظیر الله و علی نظیری ما هذا القطة و اعلم ان الطبرانی قد
و المثل یکون فی الاشکال و الاطلاق و الافعال ثم قال و لا یخفی ان مولانا امیر المومنین هم قدس سره فی حق
فی کتب تاریخ الخلفاء الرضویه و افعال الکریم و عبادته و عبادته و احواله العبادیه و قد صح و انک لرب الا
العصیة و انما الضمیر تحت و لا یحتاج الی افاضه الدلیل و البرهان و لا یفتقر الی الفیاض تحت و بیان ثم قال سید
ان فی وقد عده بعض العلماء بعض افعال المومنین علی الی هو فیها نظیر سیدنا البی الا می فقال هو
نظیره هم من وجه نظیره فی اصل بدلیل شاهد البیة فیهم بینها لایرتباب و نظیره فی الطهارة بدلیل قولنا
انما یولد الله لکذیب ثم ارجع الی البیة و نظیره فی زکوة و لای بدلیل قولنا نعم انما
لکم الله و رسولکم الذین یعلمون الصلوات و یؤتون الزکوة و هم را عیون و نظیره فی الاداء و
الشیخ بدلیل الهمی بدلیل الهمی الوارد علیه یوم اعطاه سورة برائة لیس منقول علیه جبریل علیه السلام
و لا قال لایس بها الا انت و من هو منک فاستغوا فاما علی رضی الله عنه من بوجی الله تعالی المومنین
و نظیره فی کونه مولی الامه بدلیل قولهم و ما کونتم من کت مولاه فعل مولاه و نظیره فی مماثلته نفسیهما و

صفات

مور الذي قال عليهم اما بعد من جديد قدوم وقولهم وتلقوه مخرج في امة على خلافة فندرك ان نال في امة يكون غيب
التي اشتهر في اطلاق كلامه وتوحيده على المطلق اي يتلوه في جميع العوالم انما يدعى في اول خلق فليكون على خلقها
من المور بعد ارسول محمد ويكون سبق الناس في الاخرة وتوحيد الله تعالى في جميع العوالم ويكون نال في الاخرة وتوحيده
في ذلك العالم واقر بنوه محقق في العوالم كلها قبل كل واحد بعد الاخرة وتوحيده ويكون نال في الاخرة وتوحيده في جميع حالاته وحالاته
واصله والقر في جميع العوالم ان تلك الاية نال على امة على نال على افضلته عن غير رسول الله صلى الله عليه وسلم وتدل
على بطلان خلافه والخلفاء والتكليفات المنقولة عليه كما ذكرنا فمن اراد ان يخرج من ذلك فليخرج من الكتابين الذي هما في
السلطة ومنها قوله نعم وان من خيرة لا يراهم مروي صاحب مجمع البحرين العالم المحقق الشيخ محمد باقر ان يشرح
جليل المحدثات اصحابه في الحديث فقال يا قوم اذكروني الانبياء الاولين فقالوا علي بن ابي طالب صلوات الله عليه واذ اذكرني
ابراهيم صلوات الله عليه صلوات الله عليه علي بن ابي طالب صلوات الله عليه قال ابراهيم ذلك قال اعلو ان ليلة عرج في السماء فرسبها
السابعة فثقب في مرسب نور غلبت على من المير وجلت ابراهيم بن يحيى بدرجه وجلت جميع الانبياء والاولين
حول المير فاذا على قد قبل وهو ركب على ناقته من نور وجهه كما القم واصحابه حولها النجوم فقال ابراهيم يا
محمد هذا اني نبي معظم واني ملك مغرب قلت لا نبي معظم ولا ملك مغرب هذا يحيى بن عيسى وهو ركب ودور
علي بن ابي طالب وما يتولا الله في خلقه النجوم قلت شيخه فقال ابراهيم انهم جعلني من شيعته على ناني
جبريل بهذه وان من شيعته ابراهيم بن علي بن ابي طالب صلوات الله عليه فقال ابراهيم انهم جعلني من شيعته على ناني
هو افضل الانبياء بعد نبينا محمد ومن من الشيعين بمعنى الاتباع فاذا على صاحبنا متبوعا وابراهيم على نبينا
واحد من متباه والمتبوع افضل من كل تابع وبعدهم القول بالفضل والاحبار لا يستقيم تثبت فضيلته
غير مولانا على من لا غرة فاطمة امهم كما يستقيم ان الله من قول النبي صلى الله عليه وسلم لا اله الا الله فاطمة كفو
ادم فمن دونه ومنها قوله تعالى واجعل الانسان صدوقا لاخرين قد روي السيدان في موضع
الصالحين وكذا روي عن ابن مروي وطه عام المذهب عن القضاة من ان فروع علماء ابن فضل
قال سالت ابا عبد الله جعفر بن محمد عن هذه الاية قال هو علي بن ابي طالب ع غرضت
ولا يتبع عليه فقال الامم جعلت من ذريتي ففعل الله بذلك اقول وسند كذا في اهل البيت على
جميع الانبياء ومنها قوله نعم واستلم من ارسلنا جعلنا الهة من دون الرحمن يعبدون

اي ولا يشع

قد روي

قد روي في العامة في تفسير تلك الاية ان النبي صلى الله عليه وسلم اية جميع الانبياء حين صلى بهم بعد الفطرة بماذا بعثتم
ناو بعثنا بشرا وادان لا اله الا الله وعلى الاخرة وينبئك والولاية لعلي بن ابي طالب ومن جليله والادب عن الحسين بن
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا اله الا الله وعلى الاخرة وينبئك والولاية لعلي بن ابي طالب ومن جليله والادب عن الحسين بن
قالوا بعثنا على شهادته ان لا اله الا الله وعلى الاخرة وينبئك والولاية لعلي بن ابي طالب ومن جليله والادب عن الحسين بن
ولاية على امر المؤمنين كولاية الله نعم جميع الانبياء وبعثتم على امهم وعليل على وجوبهم على امهم فكان الاقرار
بولاية علي واوجبته على جميع الخلق وقال الله صريح في افضلته على جميع الانبياء بعد خاتمهم وافضلته باق لا تمتد
مع القدوة الكبرى عليهم فثبت بالاحبار وبعدهم القول بالفضل اسلام على من اتبع الهدى ومنها قوله ان يكون
التي يقولون انك المقربون قد روي العامة واما في رواية الاشارة في ذلك في شأن امير المؤمنين وهو اول
من سبق الاقرار بتوحيده وبوفاة خاتم الانبياء في عالم الدرة في ذلك العالم هكذا فاطمة واولادها الا احد عشر
المعصومين ما منهم سيقوا جميع الخلق في عالم الدرة في ذلك العالم فاطمة واولادها الا احد عشر
فهم لا يقتلون ان يقول ان كل حر وحرهم المقربون الى حضرت المصطفى فلا حزن منهم ولا اكرم وسبغ الاحبار
والا اله المرحمة بذلك متصلا الشاه الله نعم جلته عظيما **الامر الثاني** في الاخبار والدلالة على افضلته على امير المؤمنين
وناظرة واولادها المعصومين على غير النبي محمد من الانبياء والمرسلين وجميع خلق فاعلم اننا بذكر الاحبار والا
الدلالة على افضلته على واولادها الصديقين الاكبري بعضهم البعض فان دعوا فاعلموا وعقروا ان رسول الله محمد من جليله
والاول من سبق الى توحيده في اول خلقه وهو افضل من جميع الخلق ثم على بعده افضل من جميع البرية بعد النبي محمد
ثم فاطمة واولادها المعصومون افضل من الانبياء وان عليا وفاطمة والحسن والحسين وباقي من ولد الحسين حجج
على الخلق جميعا وجعلوا في ربوبيتهم والفضل على الفاطمة لفظ الامام لاحصا من الامام والرجال والكل في
الولاية والنجية والعمدة والظهور والعلم والفضل مؤثرة في كل شيء والكل في الخلافة والولاية واللال و
ركن من اهل البيت فاما اذ في الاخبار بعضها على ان بعض في ثلاثة اقسام اولها في الاخبار الصريحة
على افضلته على بعد النبي على الانبياء ومنها ما يوجب المصاحج الاول ومن كتاب المنهاج المحقق واليقين
ان سمعوا من صور حان وعلى علي بن ابي طالب قال يا امير المؤمنين انت افضل ام ادم ابو البشر قال نعم شريك
المرء نفسه فيجب قال الله نعم لا ادم اسكن انت وزوجك الجنة وكلما من عند الله حيث شئتما وان كثيرا من الانبياء

احدھما

ملانکستہ

ملاك وحملته عريضة وقال الملك الطرطوسي المحمدي في رضى بعد نبي محمد وقد عقد عنده القربان لواءا اعطيتي شملكم
 انما هو خلق من مولى برقي اقول لايت ان الخلق والعبودية اسمان لجميع ماسوا الله من انبياء والملوك وغيرهم فعلى
 هذا ومن الله تعالى انما جميع الخلق ومولى جميع البرية فهو افضل من الخلق اجمعين انما سيد الاولين والاخرين
المصاحف الرابع عشر ما رواه محمد بن احمد بن الحسين شاذان في المناقب لما ذكره باسناؤه ابو جعفر بن محمد بن ابي
 علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي الحسن قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ان الله يحب العبد المؤمن يعا على الله سعيد الوصيف ودار
 علم النبيين وخير مستزين الصدقيين فان صدقنا في جميع النسخ والامام الكندي للعلوم بالاتفاق فشمتم جميع
 الصدقيين من الانبياء والاوصياء وصاروا افضلهم حكم سيد المرسلين فانما افضل السابقين وهو جواد كوشتم
 جميع السابقين من الانبياء والمرسلين واوصياهم من الخاتم النبوي وثالثه والحمد لله على الخلق جميعهم والخلق جميع
 جنسهم شتم جميع ماسوا الله حضوره ماسع انما كيد باجمعيهم فلم يبق فيك في افطيس على اسم المرسلين على ان
 والا حق من الخلق جميعهم **المصاحف الخامس عشر** المروي عن زيد والاعلم عند العامة والمؤيد مروي عن احمد المكي
 فضلا ابوا المرشد بن سنده عن عظمته عن ابي سعيد عن النبي صلى الله عليه وآله قال رسول الله صلى الله عليه وآله
 المؤيد باسناؤه عن الاضاح عن محمد بن ثابت عن زرعة بن عبد الله بن علي قال رسول الله صلى الله عليه وآله
المصاحف السادس عشر ما رواه النضر بن محمد بن ابي اسحق عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله
 فاطمة بن محمد بن علي قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله ان الله يحب العبد المؤمن يعا على الله سعيد الوصيف ودار
 يا فاطمة ان الزمان ملك وخلق من يردهم سلما واكثرهم علما واعظمهم حياء ان الله نعم طلع اهل الدنيا طلائع
 فاختار من نفعي نبيهم رسلا ثم طلع اطلعا فاختار منهم فذلك فادع الله ان ارحمنا بال واخلنا وعتبا **المصاحف**
السابع عشر ما رواه ابن شاذان المذکور عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة
 حله على ابي حمزة عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة
المصاحف الثامن عشر ما رواه ابن ابي عمير عن محمد بن ابي اسحق عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة
 اضم ان قبل عند علم المصاحف فقلت نعم فقلت عن ابي اسحاق بن علي بن ابي حمزة السلمي عن ابي عبد الله بن علي بن ابي حمزة
 وطرأ ما قالت بعض على انك منبه فانت رجلا السند واعند فقلت لئلا تلتك تصان القرآن الذي سمعت عن رسول الله
 فيه فان لم سمعت يقول انهم شر خلق ولما قيل فيهم خير خلق والذين فيهم عند الله سبلون ان اولئك من خير خلق

الى محمد الاقبح الذي باركنا بولده من آياتنا انه هو السبع المبلغ من كلام رسول الله الى ان قال ثم وضع لنا منبر
من نور محفوظ جوهرا قال فقال يا جبريل يا محمد ثبت واثبت هذبت ثم ارفعنا الى الثالثة واومعنا والخاصة
والسادسة والسابعة باذن الله فاذ بصوت وصيحة شديدة قال قلت يا جبريل ما هذا الصوت فقال يا محمد هذا
الصوت الذي قد شفاقت الملك قال فقال رسول الله فغشيت عند ذلك حافة شديدة قال ثم قال جبريل يا محمد
تقر بالملك الى ذلك فقد وصلت اليوم مكانا بكر امك على الله عز وجل ما وطئت قط ولولا امك لافترق هذا
الصوت الذي بيدي قال فتقدمت فكتفت عن سبعين محمدا قال فقال يا محمد فخرت ساجدة او قلت لبيك
وب الفخر لبيك قال فقال يا محمد ارفع راسك وسل نقط واشفع شفيع يا محمد انت حبيب ومصطفى ورسول الخ
خليفتي ومني بها وخلقك في منى حبي وفدت الى قال فقلت من انت اعلم به مني حتى ارفع راسي ونامرت
ووزبري وعبيتي على منخر عذري فقال في عرفت جلال جودى محمدي وتدفق على خلق لا اقبل الايمان في
لا املك لبيك الا بالولاية لربنا محمد تحت يده ملكوت السماء والارض وزوجته نبي وخليفتي على منى حبي
بعد موت اميرك امرى وسيلك منى حبي بالذي قال فقلت في كيف به وقد صلت في الارض قال فقال
يا محمد ارفع راسك قال فرفعت راسي واذ انبهرت مع الخلافة المحقرين مما على اسم الاعلى قال فقلت حق بدت
فوجدى قال فقلت يا رب اليوم فرت منى حبي قال ثم قل لي يا محمد قلت لبيك والفرقة لبيك قال في عهد الخلفاء
على عهد افاصحهم قال قلت ما يؤيدني قال عاى وبنو الهدي مام الا بوزن الفجار وامام من اطاعه وهو
لكلمة انى ارفعها المقيمين او رعتهم على منى حبي حتى من الغنى فقد انقضت انتم منى ومبلى به
فشرع به الملك يا محمد قال ثم قال جبريل قال فقال رسول الله لك يا محمد والزمهم كلمة الحق وكافوا حق
واملها ولا تتر على بنى اسرائيل واخذت طويل ذكر من مريض الحافة فضاها ما تدل على فضيلته على من بعد خاتم النبيين
على خلقه لا قبل الامالى ولا ما لك نبي في كل عالم الا بالولاية لبيك انى حبيبك انى حبيبك كما سمعت من حديث لبيك
المخرج حيث سئل رسول الله جميع الانبياء بما ملكت امناذ افعتهم قالوا ان الله لا اله الا الله وعلى الاقر بنو الله
والولايه لبيك يا محمد وكذا الله قوله نعم على ربه الهك مام الا بوزن الفجار وامام من اطاعه ينتمى جميع الاو
لين ولا هزيت لغوم الا بوزن من يكون كما ذكرنا في يوم المومنين ونفى رسول الله من طاعته على ثمانين يا على

الى على عظم

ربى

امير المؤمنين في السلام ومنه الروح و من منى و امير المؤمنين في السلام على انتع المحدث **المراد بالثبوت** ما رواه صاحب
كتاب التبيين عن محمد بن جبريل في خطبة يوم القدر بالتي رواه عن ابي جعفر التي ذكرنا بعضها في كتابنا
من كلام رسول الله صلى الله عليه وآله في خطبة يوم القدر قد نقلنا على ابن ابي عمير على الناس كلهم وهو افضل الناس من بعدى
واننى ما انزل اوزف ولقي واحدا خلق ملعون ملعون من خلف قري هذا ا قوله قوله من ان الله فضل علي بن ابي
طالب على ان كل من شاعل جميع الاولين والاخرين فبشتم جميع الانبياء والمرسلين وقولهم وهو افضل الناس بعدى
فاكيد لما سبق واسماء لشعرهم وقولهم ما انزل اوزف من اولي فان خلقه آدم من نزال النور على آدم المطفى
واحده من خلق فقولهم ما نزل اوزف ولقي واحدا بيان وتاكيد لشرك جميع اراد الناس والمشر كما لا يخفى
فتكبر والسلام على من اتبع الهدى وقولهم من ان كل ملعون ملعون من خلف قري هذا تاكيد لوجوب
الاعتقاد بافضليته على اسم على الناس كلهم مواظفا لقولهم على خير البشر من انى فكل من الذي ثبت بالقرينة
وداه بالاسناد المختلفة جميع من العايرة والامة **المصالح** ما رواه صاحب الفقيه في الجعفر
محمد بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي في كتاب اليهود ما سنده قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله
واكب خيما ونحن ارفعهم فقام لبيد رجل من الانصار فقال يا محمد متى ومنهم قال يا على وانا ابراهيم البراق
واخي صالح على فاذ الله اني غيرت وحيي جبريل على ناسي الفضلاء واخي على ناسي من الخبيثين وبيده لواء الحكم
وبناوى لواء الامم محمد رسول الله فقال لا يقول ما هذا الا الملك معرب وبني مرسل واحامل عرش محمد
من تحت ليطان العرب يا محمد لا وصيف لبيد هذا الملك معرب وبني مرسل واحامل العرش هذا اقول قول المناوي
من قبل الله تعالى هذا الصدوق لبيد على ابن ابي عمير في خطبة يوم القدر قد نقلنا على ابن ابي عمير في خطبة يوم القدر
بعد خاتم النبيين ثم فان اللام في الاكثر الذي هو صفة على امير المؤمنين هو من صفاته هذا الصدوق
الذي هو من صفاته يقين فتمت صفته ما لا كبر من غير على فضيلته على غير النبي من الصفات من الانبياء والمرسلين
والسلام من اشجع الهدي **المصالح** ما رواه السيد جميل الاجل الاعلم السيد علي بن خازن
مغامر ورفع حديثا في كتاب التبيين عن ابي جعفر عن بابويه في حال العاصي في كتابه الزمراة في صفاته عليه السلام
بن سعيد الهاشمي ما سنده عن محمد بن عيسى قال لما زوج رسول الله صلى الله عليه وآله عليا فاطمة عليها السلام فتمت شدة بنى
فوزيت وعبر من غير شدة وقلن ووجاه رسول الله من عايل الامال لم فقال الساروس لى با فاطمة ما توصيت

ما رواه صاحب

ان الله تبارك وتعالى خلق الارض والسموات والجميع خلق من
 على نور ابي عبد الله عليه السلام من قبل ان يخلق النعماء ثم بارئهم من النعماء على خلق آدم ثم خلق
 النور جبرئيل جبرئيل انا وجرى على ثم ان قرينا نكحت في ذلك وقت انخرضت على ثم قام ملائكة
 الناس وخرج الى مسيره وروا من بعد ذلك الناس بما جسد الله من الكرامة وما خلق عليا وما طهر
 فقال معاشر الناس انهم بلغوا مقامهم وان محمد كرم الله وجهه واحفظون حق الله واسمعوه فان
 محمدا ما خلق الله به من قبل ان يخلق عليا من الفضل والكرامة ثم خلق عليا من خلقه فخلقوا
 على عقابكم ومن خلق عليا من خلقه شيئا وسخر في الدنيا اربع مائة الف من الجن والانس
 من خلقه فيخلق اليكم رسول الله وخلق عليا خلقته ووصيا معاشر الناس في الدنيا اسرى في
 الى السماوات فاجتمع على جميع من كان معي من ملائكة السموات وجبرائيل وعزرائيل والمقربين
 حينئذ خلق سبعين الف حجاب بين كل حجاب حجابا خضعا ثم عاين من تحت الحجاب والمقدار
 والنهار والليل والنور والظلمة والنور والظلمة والوفاة والحيات والحيات والوفاة فخلق
 ربي تبارك وتعالى من بين يديهم ولقد علم اني عز وجل في ما احبته وامرت بما اراد فاستجاب
 لنفسه في علي الماعطاني وعد في الشفاعتي في شيعتي ولما نزل في علي الماعطاني فاجابته
 من تحت خلقي قلت اني الذي تحتك يا ربي فقال لي جل جلاله فاجاب عليا فاني احبته
 واحب من محبته خذرت نعم ساجد مستجيبا لولي تبارك وتعالى فقال لي يا محمد علي فاني احبته
 بعدك من خلقي احبته الله اياه ووصيا وورث وصفا وخليفته وناصر الملك على عليا محمد
 وعز في جلاله لا ينادي عليا جبارا ولا تقصير ولا يقابل عليا عدوا ولا يهزيمه ولا يهزمه
 وايدته يا محمد اني اخلق عليا فوجدت عليا الفصح خافي لك واطوعهم لك ما تحذره
 انا وخلقته ووصيا وزوج ابنتك فاني شارب بها غلاما من اثنين فبين عليا وخلقته وخلقني
 حنثا ان لا يتولين عليا وزوجتي وزوجتيهما احد عن خلق الارض لواءه الى اقامة عمره
 وحنثي وحبوه كذا مني وسقيته من خلقه قد سمع ولا يعاديه احد ولا يهزمه احد ولا يهزمه احد
 الا سلبته وفي واعدته من قريته ما عشت عليهم عليا ولقد نعتي يا محمد وعلى الله رسول الله جميع

جميع خلق

جميع خلق وان عليا وولي امير المؤمنين وعلى ذلك خلقت ميثاق ملائكتي وانبياي وجميع خلق من
 قبل ان يخلقوا خلقا مني واني محبته مني لك يا محمد ولعل ولولا كما ولعن احبكا وكان من شيعتك و
 لك خلقته من خلقته فقلت اني وسيد فاجب الامر عليه فاني عتق وانا يا محمد انما لم يخلق
 والمثل به واني جعلتكم محضين لخلق الله تعالى جميع عبادي وخلقني مني واني ما فني
 لا كل المتوكلين اذ علي فلي واني عتقني على من فاني خالفني فلي وعصاني ويا من انجيت
 من العطب يا محمد وعزيت وخلق لولائك ما خلقت آدم ولولا علي ما خلقت احبته لاني لم حزني
 العباد يوم المعاد بالفتاب والعتاب على بالاعتراف من ولده انفعتم من عتادي في النار وبانتم الى مصر
 للعباد والمعاد وجبكا في جنتي وتاروا لاي خلافة عتدي ولولا علي النار لكانت ولولا ذلك فسميت
 عليا فاني لم الفرت فخلعت لا اخرج من حجاب من محبتي في جلال الكرام الاسود من القدره وراى
 يا محمد قد علم خلقا يا محمد استخاف عليا يا محمد او من علي فاني يا محمد احب من تحت عليا يا محمد سوي
 لعل وشيعته خيرا فخلق وصلى الى الملائكة جعلوا سموات السموات ويقولون ميثاقك يا رسول الله
 بكرامة الله لك ولعل معاشر الناس على حجة الدنيا والاخرة ووجعني وحي علي سرى سر رب العالمين
 ووزيري خير من خلفي بعدى ولقد علم في تبارك وتعالى ان سيد المسلمين امام المقربين ووا
 ربي وورث القبيح ووصي رسول رب العالمين وقائد الحق المحل للمحليين من شيعته واهل
 ولا سيما جنات النعيم يا رب العالمين بعثت يوم القيامة مقاما محمودا يعطيه بها
 الاولون والاخرون بيده لواء الحمد ليسير به امامي وتحت ادم وجميع من ولى الحق البيتين
 والشهداء والمجاهدين النعيم حقان الله محتوما من رب العالمين وعد وعد نبي
 ربي صبرا ولن يخلف الله وعده وانا فاذك من الشاهدين اقول في ذلك انخر الله في قلبه التقاض
 عن جلاله عامر عن النبي آيات على فضله على وعرض ولايت مع ولايته سيدة محمد على جميع الا
 نبيا واحدا لثبات من الملائكة والانبيا على ذلك وفيها كلمات صريحة في الله ورسوله افضلين على
 امير المؤمنين وعز ولايتهم على جميع الخلق منها قوله لقا طير ما ترضين ان الله اطلع الى الارض
 اطلعه فاختار منها رجلين احدهما والاخر بملك صريح في فضله على جميع امير الارض وهو المطلوب

خلقت من خلقك
 خلقتك

ثم بعثهم في الظلال قلت اي شيء الظلال قال لم تزل في وراة الشمس في ليس بشيء ثم بعث فيهم النبيين
يدعونهم الى الاقرار بالله وهو قولهم من خلقهم ليقولوا الله ثم دعاهم الى الاقرار بالله النبيين فافترق
بعضهم وبكوا بعضهم ثم دعاهم الى الاقرار بالله فافترقوا فافترقوا فافترقوا فافترقوا فافترقوا فافترقوا فافترقوا فافترقوا
الاكثر عليهم السلام مع المصدقين الكبري حجج الله على خلقه وعبرته ولا ينهم على اهل السموات والارض يدعون
على ما ذكرنا في الاقرار عليهم السلام وفيها مقامين **المقام الاول** ما رواه في البصائر بسنده عن عبد الله بن
قلت جعلت فداك ما انتم قال يحيى بن جمران عن علي بن محمد عن حماد بن عيسى عن النضر بن عمار عن ابي
دوق الارض بن ابي ربيعة عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
ابا جعفر يقول قال رسول الله قال الله تبارك وتعالى سمعتك من قبلك ومن بعدك من ترك ولا يبر
على الا وهما من بعدك فاني سمعتك وستة الانبياء من قبلك ومن خزانة علي بن بعدك ومن دوى عن
المقام الثاني بسنده عن جمران عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
رسول علي بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
ما في البصائر بسنده عن عبد الله بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
بامر خلق خلقا فقد دهم له الامم ففرضهم ما بين ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
نمون بذكر الله **المقام الثالث** وفيه ايضا بسنده عن عبد الرحمن بن كزيب عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
عن ولادة الامر وخبر عن علم الله وعبرته وحج الله **المقام الرابع** وهو يدل على حقيقة علي بن ابي بصير
لاوه يكونهم اعلم من جميع الانبياء بعد نبينهم محمد وفي البصائر حديثنا عن الحسن بن حماد عن ابي بصير عن ابي بصير
عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
ادم الى النبي المصطفى قال نعم قلت ورسولهم المبعوث وما كان في بانهم من النبوة والعلم قال ما بعث الله نبيا
الا وقد كان محمد اعلم عندنا قال قلت ان عيسى بن مريم كان يحيى الموقر ما دون الله قال صدقت وسليمان بن داود
كان فيهم كلا البصير قال وكان رسول الله يقدر على هذه المنازل فقال ان سليمان بن داود قال لله بعد جاني
فقدته وسكت في مره على لا اذكر بعد امد كان من انبياء الله وكانت المروة اوضح والتم والانس والجن
والشياطين لوطا لعلي بن جعفر عليه السلام لا عهد بغيره عدا باشد يد اولاد محمد واولاد علي بن ابي طالب بين

وفاقت

وفاقت عليه لانه كان يدعى على الماء فذا وهو على الماء فذا وهو على الماء فذا وهو على الماء فذا وهو على الماء فذا
لم يعط سليمان وكانت لمرقة لوطا لعلي بن جعفر لم يكن يعرف الماء تحت السحاب وكانت التطير فخر نذر الله يقول ولولا
ان الله يقول ولولا ان تبارك وتعالى لم يكن لوطا لعلي بن جعفر لم يكن يعرف الماء تحت السحاب وكانت التطير فخر نذر الله يقول ولولا
فعدت ما يقطع به ايمان يقطع به الملائكة ويحيى به الموقر ما دون الله ويحيى به الموقر ما دون الله ويحيى به الموقر ما دون الله
لكل الله لا يات ما يرونها امر من الامور التي عطاها الله لوطا لعلي بن جعفر لم يكن يعرف الماء تحت السحاب وكانت التطير فخر نذر الله يقول ولولا
لنا فيهم الكتاب ان الله يبارك وتعالى يقول ومن غلب في السماء والارض الا في كتاب مبين ثم قال جل وعز ثم اوتينا
الكتاب الذي مصطفينا من عبادنا يحيى النبي اصفيا الله فقد ورتنا علم هذه القران الذي فيه نبيا من كل نبي
المقام السادس انه قد مضى من الانبياء اسما في صفت الله اعلم منهم وقال نعم بل ينوي الذين
يعلمون والذين لا يعلمون انما يتكبروا ولو الباب ودليل ذلك ما رواه في البصائر فاحدثنا حديثنا عن
علي بن عثمان عن بعض القضاة عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
قال له وما انتما العظم قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ان الله جمع محمد بن عبد الله بن جعفر عن ابي بصير
فيل له وما انتما العظم قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ان الله جمع محمد بن عبد الله بن جعفر عن ابي بصير
عنه ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
ما يقول ان الله يفتح سامع من نبياء في حديث ان الله جمع محمد بن عبد الله بن جعفر عن ابي بصير
وهو يسألني هو علي بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
علي بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
الذين يعلمون والذين لا يعلمون انما يتكبروا ولو الباب اول قد دل الحديث السابق ان باقى الاكثر وسواها
جميعهم اعلم من ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
صريح علي بن علي بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
حجتنا الله على جميع التبرير مروي عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
علي بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
البصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير

سنة

مريض ما به خداوند عزیز و بزرگوار سر آدم اجل بر تو میخندد باز ز بار تو و قصاصم نمیرخندد از خدای
 کردن تو و تقدیرم نمیرخندد از زبیر تو و آخرت من بخندد از دنیا تو و قسمت من بخندد از حرص تو پس
 بدستیکه روز تو زدن کرده شده و معرفت تو همان شد در خزان من پس پیش است از بر تو موت و بخت
 پس بدستیکه روز من خیزد غیر تو مافست که دریم میان بنده کائن روز را نشاند از زنده که دنیا را سر آدم
 این دنیا تلخ است بر دوستان من لکن دوست میدارند ملاقات مرا این دنیا شیرینست بر دشمنان من
 تا آنکه گمراهت دارند تا مرا سر آدم مرگ فرود آید است بودم چند گرامت و از تو بر من بر گرام
 حکم پروردگار خود را بظاهر و بقیه من مريض ما به خداوند عزیز و بزرگوار سر آدم اراده میکنم من
 و اراده میکنم تو و من را در هر چیز و اراده میکنم من پس کسیکه قصد شرافت من را و کسیکه شرافت مرا
 عیال من اراده کرده او کسیکه اراده کرد مرا اطلب میکند مرا و کسیکه طلب میکند مرا بدید مرا و کسیکه بدید مرا بدید مرا میکند
 و کسیکه خدمت میکند مرا بدید میکند مرا و کسیکه یاد میکند مرا بدید میکند مرا و اگر حجت خود را سر آدم حال من
 عدل تو با بخشش چهار موت را یک موت سرخ و یک موت زرد و یک موت لاج و سفید و یک موت سیاه بر موت
 سرخ بهر آله جفا و باز داشتی خطا از امر جم است و موت زرد در سنگ و بد چیز است و موت سفید در
 کبریت و موت سیاه منی هفت نفس و هلاست و سپردن ملک خود را من نف غر از پس گمراه من شوق
 از راه خداوند متعال

بسم الله الرحمن الرحيم

یا رب ویتروفتی

جامع الاخبار به **الحکم الامام الحسن الرضی عن الرضی** **الحکم الامام الحسن الرضی عن الرضی**
 الحکم الامام الحسن الرضی عن الرضی **الحکم الامام الحسن الرضی عن الرضی**
 و عجبت من نعمته او هاهم الامامین متحیرة القول فی کلمه معنیه و بلغت البحر فی بحر هو متی الذي خلق
 الخلائق اقل و کثر و جعلهم ایدیه لربوبیتهم و افضلهم من الاولین الواضحة و الحجج الامم و ابعت الهم انبیا
 و جعلهم بنید و بنهم سفرای و غریبهم فی جنایل فواید و برید و منهم من شدد عقاب الله لئلا يكون للناس على الله
 حجة بعد التسلل و القول لا و السلام على خاتم انبیا و سید اصحاب محمد صلی الله علیه و آله الخیر المکارم
 و الحجج الامم الذين جعلهم الله معصومين من الحکم ما هو بغير علمهم فی سر و الفراء و لیامن بذلك النجاة
 الهم من الغیفر فی الدین و یحصل لهم فیما سئل علم البقیة و بعد قال هکذا کنت ابن شریک حتی ذوت منی الی
 حسین متوناً الی جمیع کتاب شیخی فی اصول احیاء و الاصول و الموعظة و التعلیل و الترغیب و الاخبار المنقولة عن
 الائمة الاطهار و الاثقال المنقولة عن رواية الاخبار محو حجبها بالقرآن منابذة بما ابره من مطبوعه بالاسناد و ربوة
 بالاشاد و کاشفة للقلوب و ایدیه للکروب و اما مجهول الاجتماع و انما فی الی تشریه و لکن یقتضی عن ذلك القول
 و تعلق التواغل و یفوت نیستی و علی با هم اهل العصر قاصدة عن بلوغ دناها فاضلاع منی فی الی اعلاها
 تلك الی و انما اعرف عنی اذ ما ناحتی منفت علی نرة و عنی ایام و فزت بها اعوام ثم هزتها خاها
 و تک و طویعی علی ان لوز واجر مناول و فید و فی انک کر منافع کثیرة کقولہ صلی الله علیه و آله سلم عن من
 تک و فان الذکر من المومنین و قال الله فتم لیس لسان الی ماسی فلما تعینت فالت و ادوت ان الی
 فیها اهل الزمان و ترک غایتهم فی طلب لادیا و استخرت الله فی جمیع ذلك و فزت هذا الکتاب علی من یقویم
 و اقره بقیة سلک فیما لای لا عیاز و الاختصاص و تحببت التقلید لا کفار و ابتدئت اولاً بک مفرقاً

جعلهم

الحج و الحج و الحج

توبت

وانها رواه الفلك التي تجري في البحر بانفع الناس وما ازال الله من السماء ماء فاحيا به الارض بعد موتها وبنت فيها
 من كل دابة وتصريف الرياح وسحاب المسحurin يساء والارض لا بات لتقوم يعقلون قال في هذا السورة
 يا ايها الذين اهدوا ربكم الله الذي جعلكم قومين فمنكم اعلمكم تقون لما الذي جعل لكم الارض فراشا وبنا
 بنا واولادنا من السماء ما خرج بهم من انهارت وزنا لكم ملائكة الله انكروا وانتم تعلمون قال في سورة
 ال عمران ان في خلق السموة والارض والخلق والليل والنهار والاموات والحيات والالام والالباب الذين يذكرون الله
 قياما وقعودا وعلى جنوبهم ويتكلمون في خلق السموة والارض وبنا ما خافت لهذا بالاسماء فافضلنا
 المارة وقال في سورة الاعراف ان وكنتم الله الذي خلق السموات والارض في ستة ايام ثم منون على العرش
 يغني الليل النهار ليطيب حشا والناس في النجوم من تحتها ما جوه الاله الخلق والامم تبارك الله رب العالمين وقال في
 هذه السورة ان لم ينظر في ملكوت السموة والارض وما خلق الله وان عني ان يكون قد اقرب حليم وقال في سورة الاحقاف
 اولم يتفكروا ما خلق الله السموات والارض ما بينهما الا بالحق وقال في سورة في العلم ينظر الى السماء فوهم كيف
 بنيناها وزيناها وما لها من زوج والارض مدناها والينابيع من تحتها وما من كل زوج بهيج بمصرقة وذكرنا
 لكل عبد صيب ونزلنا من السماء ماء مباركا فانا ننبيا بدجنات وحب الحصيد والحق باسفات بها طلع نصيد
 وقال في سورة الذاريات وفي الارض ايات لمن ينشئ وفي السموات ايات لمن يعقل وفي السموات ما تعدون فورد
 السماء والارض الله الحق وقال في سورة عبس من ينظر الانسان الى اطعامه انا صعبا لما صابنا ثم شققنا الارض
 شققا فانبثنا منها نجا وفضا وزيقونا ونخللا وحلقا غلبا وما كنهنا وما منعنا لكم ولا غفلكم وقال في سورة
 الطارق من ينظر الانسان ثم خلق من ماء دافق يخرج من بين الصلب والترائب وقال في سورة الفاتحة انما
 ينظر الى الاكل كيف خلقت والى السماء كيف رفعت والى الجبال كيف نصبت والى الارض كيف سطعت فذكر انما بنت
 ملكا وقال في سورة ص على الله عليه السلام اعلمكم بغير علمكم فوهم

صبيهم

على اسم المعزة كمال على المعرو والوتم تدل على الجهر وانما اقدم تدل على المير في كل علوي لهذا العلمانية
 وكرو سفي هذا الكثرة كيف لا يدان على الطيف النجبر وقال عيسى بن يوسف الله يستل عليه ربا العقول لعقل
 معرفته وبنا تفكر مشيت حجة معرف بالالالات مشهور بالبنات سئل عن الصادق ما الدليل على العلم
 العالم قال لعنت حصان لقاء امس لا وجه فيها ولا ظل طاهر من فضاء باطنه من ذهب مائع
 انطلق منه طائر من غراب لفرع عصفور ففعلت في الخلق صانعا متخادا عن علي بن موسى الرضا قال حدثني
 ابي عن ابي عبد الله الحسين بن علي قال سئل عن المومنين فقال عا ليس مني وعما ليس عند الله تعالى
 لا يعلم الله فقال عيسى بن علي لا يعلم الله الا يعلم ان له ندا او اما ليس عند الله فليس عند الله ظلالا واما ليس
 فليس مني سئل فقال ليس هو وانا اشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله وان عليا ولي الله قال
 جابو دجل الى رسول الله ص اهدم دار قال ما رؤس العلم قال معرفته الله حق معرفته قال ما حق معرفته
 قال ان تعرف بدلا مثال ولا شيد تعرف بها وحدا حاد اولها آخرها طاهر وباطنها كما كفوا
 بخلق مثل هذا الصفة من حق معرفته وقال النبي صلى الله عليه واله افضلنا ايانا فاعلمكم معرفته وسئل عن امر المؤمنين
 عرفت وبلا قال ما عرف في نفسه لا يشهد صوته ولا يقاس في الناس للبعيد في ربه قريب في بعده فوق كل شيء
 ولا يقال شيء تحت كل شيء ولا يقال شيء فوهم امام كل شيء ولا يقال شيء خلف كل شيء ولا يقال
 شيء امامه ونظر في الاشياء لا كشيء في شيء سجان من كذا ولا كذا الله الفصل الثاني في التوحيد
 قال الله تعالى في سورة البقرة والعلم الله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحيم ان في خلق السموات والارض
 واخلاف الليل والنهار والفسك التي تجري في البحر بانفع الناس وما ازال الله من السماء ماء فاحيا به الارض بعد موتها وبنت فيها
 من كل دابة وتصريف الرياح وسحاب المسحurin يساء والارض لا بات لتقوم يعقلون قال في هذا السورة
 يا ايها الذين اهدوا ربكم الله الذي جعلكم قومين فمنكم اعلمكم تقون لما الذي جعل لكم الارض فراشا وبنا

في التوحيد

اضلع

[illegible]

قال حدثني يحيى بن محمد بن يحيى قال حدثني عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني مسلم بن خالد المزكوري قال حدثني جابر بن عبد الله
قال سألت رسول الله عن علي بن أبي طالب فقال لا بد من علي بن أبي طالب ولا بد من علي بن أبي طالب ولا بد من علي بن أبي طالب
وعلي بن أبي طالب من نوره وحدثني في يوم من الأيام عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب
والإمام الطيبي ثم قسم الله والنور بينهما فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
وادع عليا صليبا طالب خرم وهو ابن طه بن عبد الله بن علي بن أبي طالب الثالث هذا ما رواه علي بن أبي طالب
عن أبيه قال حدثني عن أبيه قال حدثني عن أبيه قال حدثني عن أبيه قال حدثني عن أبيه قال حدثني عن أبيه قال حدثني عن أبيه
فبينما على امرها فلما ولدت أذهبا كالمشمس الطالع ثم سجد ويقول أنت من آل الله وأنت من آل الله وأنت من آل الله وأنت من آل الله
بجده يحيى بن محمد بن يحيى ثم قسم الله بينهما فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
يقلبت في شجرة يتعمق قال جابر بن عبد الله بن أبي طالب قال قال جابر بن عبد الله بن أبي طالب قال قال جابر بن عبد الله بن أبي طالب
كانت لي امرأة لا سر إلى أبيه انتزعت من العرش في بيت أبيه فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
أول عبد الله وهذا ابن علي بن أبي طالب فقلت يا أبا عبد الله هذا الرجل الذي جاءكم من الإمان وأظهروكم الكفر
حتى ما نزل على ذلك وروينا أنه قد قال علي بن أبي طالب فقلت يا أبا عبد الله هذا الرجل الذي جاءكم من الإمان وأظهروكم الكفر
والكلاب من جزر وسدرة المنتهى من جزر وأمسك جزر من تحت لطفان العرش حتى خلق من آدم فادعني جليل عبد الله بن عبد الله
والله الجريح في جنة فكان يقول ذلك من يطلب إلى عبد الله المطالب ثم صار نصفين ففعل في جزر عبد الله ثم وجروهم
إلى أبي طالب فخلقنا من جزر واستجروا فلما نزلوا كلها من جزر فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
فدعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
أما سلمة فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب فادعني جليل عبد الله بن عبد الله المطالب خرم وهو ابنه بنو وهب
وكان قوين في ظهر نوح وهو في استيفه وكان قوين في ظهر إبراهيم حين القي في النار وكان قوين في ظهر سماعيل حين
أضجع للذبح

أضجع للذبح ثم لم يزل ينقل من أصل الطاهر إلى إدام الطاهرات إلى أن مرنا في شهر عبد المقدس
وذلك في ذلك المظلة فعمل نصفه عبد الله فحدثني عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب
فصالح الشيعه قال الله تبارك وتعالى في سورة يونس عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب
الذين أوكا نوا يقولون لهم الميراث في الحيوة وفي الآخرة لا تبدل بكلمات الله والله هو العزيز العظيم وقال في سورة
الحديد الذين آمنوا بالله ورسوله أولئك هم الصديقون وشهداء عند ربهم لهم أجرهم ونورهم يسوع مينا يديهم
عن علي بن علي بن أبي طالب عن أبيه عن علي بن أبي طالب عن علي بن أبي طالب عن علي بن أبي طالب عن علي بن أبي طالب
يقولون إن مؤمننا خرج من الدنيا وعليه فضل فلو كان الموت كذا لكانت تلك الذنوب ثم قال من قال لا اله الا الله
بأخلاص فهو بركي من شريك ومن خرج من الدنيا لا يشرك بالله شيئا دخل الجنة ثم تلا هذه الآية ان الله لا يقبل
أن يشرك به ولو بغفر ما دون ذلك لمن يشاء من شريك ومحبك يا علي قال أمير المؤمنين ع قلت يا رسول الله هذا الرجل الذي
قال لي وروي أنه شيعتك وانهم يخرجون من قلوبهم وهم يقولون لا اله الا الله محمد رسول الله وعلي بن أبي طالب
فيكونون به يحمل حقير من الجنة والكامل من الجنة وليجان من الجنة فيلبسوا كل واحد منهم حلة خضر فوضع على راسه
تاج المكل وكامل المكلف هذا هو حكمكم فيكونون النجاة فيلزمهم الجنة لا يخرج منهم الفرج الا كروستلهم الملكة
هذا يومكم الذي كنتم توعدون وقال النبي ع لا تستحقوا البقرة شيعتي على وعدي من بعد فأتى الرجل منهم
في ظل درج ومضر وقال رب استعنا غيودي فبع بالآداب لو اقم بالله لأبوه قال وحدثنا أبو عبد الله
محمد بن عبد الله بن أبي حمزة في المدينة السلام سئل عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب قال حدثني عن علي بن أبي طالب
هذا الرجل يعرف بالشارع قال حدثني عبد الله بن موسى عن محمد بن سنان عن محمد بن الفضل عن موسى بن جعفر ع
قال خرج أمير المؤمنين ع ذات يوم القصة إلى الخانبة بالكوفة فبقي هناك فبعد قوم ما نفث عليهم وقال لهم من أنتم قالوا
نحو شيعتك يا علي فقال لهم ما أديكم عليكم من شيعته قالوا يا أبا عبد الله شيعته قال صفرة الوجه من أسهر عيون

في فضائل الشيعين

الذين

البكا ذل الشقاوة من الدعاء فجلسوا من القيام جذبا لظهور من القيام عليهم غيرتهم الحاشدين ولجلده
 الاسناد وقال قال ابو المؤمنين اخبرنا شيعتي فحصلت نانا كاننا منهم فم شيعتي غافلتم عما امان الموت
 الموت من سائرهم مع ايمانهم المؤمنين بالمال فان لم تكونا ما غر بتم غر ب روى عن النبي قال قال رسول الله
 والله تبارك وتعالى يوم القيمة عبادا يتلوا وجوههم نوراً عن يميني وعن شمالي بمنزلة الانبياء واليوسا
 بانبياء وجنوداً يشهدوا وليوسا يشهد اقام ابو بكر عليه ما عليه فقال ناهم يا رسول الله قال لا اقام اليوسا
 عليه عليه فقال ناهم فقال لا ثم وضع رسول الله يده على راسه عليه السلام فقال هذا وشيعته وروى
 سويد بن غفلة انه خرج ابي المؤمنين عن باب المسجد لكونه ملققة كوكبة من الناس فقالوا السلام عليك يا ابي المؤمنين
 فاكبرهم ثم قالوا ناهم يا ابي المؤمنين فقال ما لي لا اري عليكم سيما اشيعه فقالوا يا ابي المؤمنين اشيعه فقال
 غصنهم منكم من يكما خصص بطونهم من الطوي ليس منهم من يقا مطوية ظهورهم من سجود طيبها فواهم من الذكور
 ومن ابيك كل السبعيني وانا برئ منهم قال رسول الله ما على شيعتك والفتادك بحضار عشر اولها طيب لولدنا منها
 من ايمانهم بالمال والالتفات حب من عر جملهم الفسنة في مودهم في النور على الفراط بين ايمانهم ورسولهم
 من ايمانهم ورسولهم في الحقت من الله عز وجل لا اعدائهم فاعلموا من انهم من ناسها الخطاط الذنوب واسبغوا
 عنها واما هم في الجنة واما معهم وعما وعن صديق القوي قال سمعت ابا عبد الله يقول لو شيعتنا كلهم في الجنة
 منهم ومسلمهم وهم يتفاضلون في الجنة الا بالاجال قال النبي صلى الله عليه وآله لا تستخفون بشيعة علي فان الرجل
 حبلناكم امة وسطا لتكونوا انهم على الناس ويكون الرسول عليكم شهيدا وروى محمد بن ابي عبد الله الكوفي عن موسى بن
 عمران عن عبد الله بن الحسين بن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
 عن جده قال قال رسول الله لا اعدى ثمانية عشر اولهم على ابن ابي بصير اهلهم القائم هم خلفاء اوصياء اولياءهم وجميع
 على امتي

من الشيعه والعباد
 من الانبياء والعباد
 من الشيعه والعباد

في فضل ابي الحسن عليه السلام

على امتي بعدى المقرتهم من المنكر لهم كما قال رسول الله لا اعدى ثمانية عشر اولهم على ابن ابي بصير اهلهم القائم
 خلفاء اوصياء اولياءهم وجميع اهل بيتي كمثل النجوم على غاب نجم طلع نجم احمر الاعم القينما ثمانية امان
 الارض ما ذا اخلت السماء من النجوم الى اهل السماء ما يردون واذا اخلت الارض من اهل الارض ما يردون
 وقال الامام بعدى ثمانية عشر اولهم على وابعدهم على وعاشروهم على واخرهم مهدى وروى الحسن بن محبوب عن ابي بصير
 عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
 اشاعه عنهم القائم وثلاثة منهم محمد وابعدهم عنهم على وقال رسول الله لا اعدى ثمانية عشر اولهم على
 كلمهم اعدا القائم معصومون قال رسول الله الحسين بن علي انت امام ابن امام اخ الامام ابنا ثمانية عشر سنة قاتلهم
 قاتلهم وقال حدثني ابي محمد بن احمد قال حدثني جدي ابو الفضل العباس بن محمد قال حدثني ابي بصير عن ابي بصير
 اسماعيل الخثعمي قال حدثني جدي ابي بكر بن ابي عبد الله قال حدثني عمي بن موسى بن عبيد الله بن موسى بن عبيد الله بن موسى
 بن عبيد الله بن موسى بن عبيد الله بن موسى بن عبيد الله بن موسى بن عبيد الله بن موسى بن عبيد الله بن موسى
 يقول ليعرف هذا الذين من وادع حتى يضي ثمانية عشر اماما كلهم من قرين بعد الا سناد عن ابي الحسن عليه السلام
 عاوين وثلاثة قال كان عبد الله بن مسعود ما الكوفة فاجتمع اليه الناس وسموهوا ائمة الاحاديث فقال اليه
 رجل فقال يا عبد الله هل عبد الله بن مسعود ما الكوفة فاجتمع اليه الناس وسموهوا ائمة الاحاديث فقال اليه
 سئل عن ابي جده من قد قلت العرفي على سئلنا عن عدو خلفاء بعدد فقال ثمانية عشر عدد ثمانية عشر
 حدثنا ابو جده عن سعد بن عبد الله عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
 بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير عن ابي بصير
 ان اهل البلد هم سلك عنها قال اهل الجاهلية في الاوقات حيث خلفاء بعد اوقات فقال يا جابر اخبرني عن
 القوم الذين سيكفرون في بلد اهل طبرستان في سنة رسول الله صلى الله عليه وآله وما جئوك بدان في ذلك القوم مكتوبا قال جابر

[illegible]

۱۰

المحمد بن السيد الفقيه

[illegible]

فضائل انبیا و ائمه علیهم السلام
در مقام درازانست بنفست سال
مستور است اینست در علم کفایت
نموده در حیل کلمه معنویت و سبزه
سال در آنکه نمود روح حیات

فمنارة امير المؤمنين

اتيانه مفرق من كل مؤمن بقرآنه بما لا امانة من الله عز وجل وروى عن الصادق ع انه قال من زاد
 اعين لا مشوا ولا يظروا ولا يادوا ولا سمعوا محقق فلو بد كما يحق الثوب من الماء فلا يبق عليه ركن ولا
 لكل خطوة حجة مبرورة وكلما رفع قدمه عرفة وروى عنه انه قال ما من قبيح الخبيث من علي كروب قط
 الا فرج الله تعالى كبره وقضى حاجته عن محمد بن حماد بن ابي داود عن ابي عبد الله محمد بن الفضل بن داود
 الوراق قال قال الصادق ع اربع دفعات صحبت لابي من الفرق ايام الطومان البيت المعمور فخرجت الله لي في
 كوكب لا وطن عن علي بن الحسن الصانع قال من زلزل اسبغ الله له بشطة واث كان كمن ذاب الصوف في عذبة عن
 الحسن المظفي ع قال من زاد من قبال الحسين بن علي ع اس ما حجة عرفة لم يقدّم من دنبر وما تاتى عن هارون بن
 قال قلت لابي عبد الله ع انهم يرون من زاد في الحجة عرفة وقال من زاده والله عام ما حجة عرفة
 ما تقدم من دنبر وما تاتى عن الحسين بن محمد بن القمي قال قال ابو الحسن موسى بن جعفر ع اذ في كتاب يد زكريا
 ابي عبد الله بشطة الفرات اذ عرف حقه وحرمت من ولا يمين ان يغفر له ما تقدم من دنبر وما تاتى عن الحسين
 بن الجهم قال قلت لابي الحسن ع ما تقول في زيادة قبال الحسين ع فقال ما تقول قلت يقول بعضا حجة ويقول بعضا
 عرفة فقال عرفة مبرورة عن ابيهم ابن هارون قال سئل ابا عبد الله ع وانا عنده فقال ما من زاد من قبال
 الحسين ع فقال ان الحسين وكل الله به اربعة آلاف ملك شعثاء غبراء يكونون في يوم القيمة قلت له باي انش وقى
 روى عن ابيك انه حج قال نعم حجة عرفة حتى عد عشر عن صالح التيمي قال قال ابي عبد الله ع من اتي قبر الحسين
 ع اذ ما حجة كنيته اجرا من اعنق الف سنة وكن حل الف سنة وسبيل الله مستحبة بحدته قال قال ابو
 عبد الله ع ان اربعة آلاف ملك عند قبر الحسين شعثاء غبراء يكونون في يوم القيمة ويسبهم ملك يقال له مفضو
 ولا يزوره وانه لا استقباله ولا يودعه مودع الاشقيوه ولا يعرض له مادوه ولا يموت الا على علة
 جاذبه لا يستقرها له بعد موته فيكون عليه كل يوم شعث غبراء يكون لمن زاده ويقولون وتبا هؤلاء
 ذوا الحسين

في هذا الخبر من قبال الحسين بن علي ع

ذوا الحسين فاعلم بهم وافعل بهم عن بشير الله هقان قال قال ابي عبد الله ع ايمان من ذل الحسين عليه السلام عاونه عاونه
 في غير يوم العيد كنيته الله عشرين حجة وعشرين مبرورة مقبلة وعشرين غزوة مع بني موسى او امام عادل
 ومن تاه يوم عيد كنيته الله ما عرفة وما عرفة عرفة مع بني موسى او امام عادل قال قلت له وكيف فعلت الموقف
 قال ففعلت ما شئت من غير ان قال ما شئت من غير ان قال ما شئت من غير ان قال ما شئت من غير ان قال ما شئت من غير ان
 له بكل خطوة حجة مناسكها ولا اعلمها الا قال وعرفة ع عن ابي عبد الله ع قال قال ابي عبد الله ع يا حسين انك خرج
 من منزلي يريد ذيارتي قبور الحسين ان كان ماشيا لا كنيته الله له بكل خطوة حجة وحجتي عنده بها سنية حتى اذا
 في الجحيم كنيته الله من المقيمين واذا ارادوا لا يعرفوا تاه ملك قال الدان رسول الله في ذلك السلام ويقول الله انك
 العمل فقد عظم الله لك ما مضى عن بشير الله هقان عن ابي عبد الله ع قال ان الرجل يخرج القبر الحسين فله اذا خرج من اجله
 خطوة مغفرة له من غير ان يزل بعد من كل خطوة حتى ياتيه انا فاذ انا الله تعالى قال يا عبد الله ع اعطاك اوعى
 ابيك اطلب حتى اعطاك اسألي حتى قضيت الله قال قال ابي عبد الله ع وحجتي الله ان يعطى ما يذل عن صالح الجحيم
 المغيرة عن ابي عبد الله ع قال ان الله وما كنيته موكلين فقبر الحسين ع ادم في باوتر الرجل اعطاهم ذنوبه ما اذا
 خطى خطوته فهو غنم اذا خطى خطوه ضاعفوا له حسنة فيما زال حسنة تضاعف حتى لو جاب الربة ثم انكشفوا
 فقد سوه وبنادون ملكة الله ان قد تواتر واه حجة الله فاذا غسلوا ما داهم محمد رسول الله يا ولي الله
 البشير ابراهيم في الجنة ثم ما داهم امير المؤمنين فاما من الحواشكم ورفع البلا وعلمكم في الدنيا والاخرة ثم انكشفوا
 هم عن ايمانهم وعن شهادتهم حتى ينصرفوا الى اهلهم عن صالح التيمي قال قال ابي عبد الله ع يا حسين
 عام ما حجة كان كل حج ما حجة الرسول الله وروى ان الله تعالى خلق من عرق زواجر الحسين ع سبعين الف
 ملك يستحيون الله ويهتدون الله تعالى فتغفرون لوزوا الحسين الى تقوم الساعة عن اسحق بن عمار قال سمعت
 ابا عبد الله ع يقول من رجع قبر الحسين ع في يوم ذى الحجة وروى عن ابي عبد الله ع قال قال ابي عبد الله ع من رجع

وجاء جبريل النبي في صورة اعراب والنجى لا يعرف فقال يا محمد يا ايها الايمان فقال النبي ان تؤمن بالله واليوم والملا
والنبي والبعث بعد الموت قال صدقت يا محمد فما الاسلام قال التمسك بالدين لا اله الا الله وان محمد عبده ورسوله فقام
العلو وتولى الزكوة وقوم وصغار وتجمع البيت قال صدقت يا محمد م الله واله وعنه جبريل بن محمد بن عبد الله
الايمان لله اربعة اركان النبوة على الله والتفويض الى الله والتفويض الى الله والتمسك بالدين لا اله الا الله قال اقول يا
المؤمن يا ايها الله معه حيا كان قال بن عبد الرحمن قام رجل الى علي بن ابي طالب فسلم فسلم له علي بن ابي طالب فسلم له علي بن ابي طالب
عاشم القوي القيني والحداد الجهاد وقوله عز وجل انك على خلق عظيم قال والايان عن عبد الله قال قال رسول
الايان اقر وعمل الاسلام اقر وعمل عن جبريل في قوله تعالى والهم كلمة التقوى قال هو لا يؤمنون في الله عز وجل
وانه لا يكتفي في قوله الجنتين قال التمسك بالايان وقال احمد لما قرع من اهل البيت بالايان ومن اعتصم بالله لا
يهرم ومن اطاع الله لا يهدم ومن عصي الله لا يعلو قال امير المؤمنين ع السلام على من اتبع الهدى قال الايمان يا سفيان
يا ذنبنا واليقين ما ذنبنا يا عينا عن عبد الله قال قال رسول الله ع الايمان قول وعمل اخوان شريكان المحصل
في الاسلام قال الله تعالى في سورة الاحزاب ومن يتبع غير الاسلام ديناً فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين
وتال في سورة الحجرات ثلاث الاعراس فاعلم ان تؤمنوا ولكن لا تسلموا ولما يدخل الايمان في قلوبكم وتال في سورة
الحجرات فاعلم انما سمعنا الهدى انما به من المؤمنين بربهم فلا يخافون حياء ولا دهقا وانما المؤمنون والمؤمنات
فمن سلم نال ذلك تحريدا وشك قال رسول الله ع السلام على اربعة اركان على اليقين والعبر والهدى والعدل
وتال المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده سئل ابو عبد الله ع على الاسلام فقال من الله الاسلام ومن الله قبل
تكونوا وجبت لكم بعد ان يكونوا من اهل الدين فسلموا واما الله فمؤمن ومن عبد الله بن عباس عن النبي ع
قال لان مثل هذا الدين كمثل شجرة ثاقبة الايمان اصلها الزكوة فرعها الصلوة فروعها الصيام عروقها وحش خلق
ودورها الاكلاء في الدين اقموا الصلوة والحياء لها ثمرها والوفاء عن محرم الله فروعها وكما لا يحل الشجرة الا بثمره طيبة كذا

في الاسلام

لا يحل

في العلم

لا يحل الايمان الا بالكتب عن محرم الله الفصل الثالث في العلم قال الله تعالى في سورة الاحزاب وما يعلم تأويله
الا الله والراشون في العلم وتال في سورة النحل انما يحبني الله من عباده العلماء ان الله عز وجل يحب من قال
قال رسول الله ع الله ع واله ع من علم يتكلم على راسها سطر على خبير من عبادة العابد سبعين عاذا عن علي
ابن ابي طالب عليه السلام قال سمعنا انا جالس في المسجد النبوي ع الله ع واله ع دخل ابو ذر فقال يا رسول الله جارية العابد حب
اليك ام حب النبي فقال رسول الله يا ابا ذر الجالس ساعة عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته
التمسك بالدين ساعة عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته ساعة عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته
عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته ساعة عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته
كلمة فقال رسول الله ع الله ع واله ع يا ابا ذر الجالس ساعة عند مذكرة العلم حبك الله من عباده العلماء من جازته
عشرة عليكم عند مذكرة العلم فان بالعلم تعرفون الحلال من الحرام ومن خرج من بين يميني من العلم كتب الله عز وجل
له بكل قدم ثوابين من الاثام واعطاه الله بكل حرف سبع اوكيت مائة في الجنة وطالب العلم حبه الله
واجبه الملائكة واحبه النبيون ولا يحب العلم الا اسيد وطوبى لطالب العلم يوم القيامة يا ابا ذر الجالس
عند مذكرة العلم خذك من عنق الف وقبضه من خراج يميني ليمتحن يا من العلم كتب الله له بكل قدم ثواب
الف تسهيل من شدة بدو وطالب العلم حبه الله واجبه العلم وجبت له الجنة ويصحب ويسعى في رضا الله ولا
يخرج من الدنيا حتى يشرب من الكوفة ويأكل من نخرة الجنة ولا يأكل الداء وجبت له الجنة ويكون في الجنة وفيه حفرة
وهذا الكلام تحت هذه الاية يرفع الله الذين امنوا منكم والذين تولوا العلم درجات مروى عن ابي جابر
انه قال خطبنا رسول الله فقال يا ايها الناس ان في القية اهل الاخرة عا وحسنه فاعلموا حتى يعرف
الرجل في عمره الى شجرة اذ فيه ثمر سبعون بعيرا ما نقص منه شيء قالوا يا رسول الله ما القية قال
قال انشغلوا على رءوسكم بين يدي العلماء تنجوا منها ومن اهلها ما في آخر يوم القية بعلماء امتي فاقول علماء امتي

باب في دواعي ما جوف في حال هي شفاء من كل داء الا اناسم والشاموت وعن سلمة بن جعفر بن عجل الصادق ع السلام
قال من يتخير في يومه من شئ فليقر الجهد وروي عن ابي المؤمنين ع قال قال رسول الله ص والدة الله عز وجل
قال في ما يحتمل وقد انشأنا سبعاً من المتاني والقرآن العظيم فاودوا الاستئذان على نفاحة الكتان شرف ما في كنوز
العرش وان الله كما خضع تحتها وشهد بها ولم يشرك فيها احد من انبياء وما خلا سليمان فانه عطاها من ربه
الرحمن الرحيم الا تراه تتكلم في ثلاث في كل كتاب في يوم من سليمان وان ربه الله الرحمن الرحيم الا تراه في ربه
صتملاً لملوالة محمد ص فقا والامورها من مؤمنات بلها وباطنها اعطاه الله عز وجل بكل حرف منها حصة لكل
واحدة منها افضل له من الدنيا بما فيها من انصاف امورها وخيراتها ومن استمع الى آدوى فقرها كان له قدر
ثلاث ما لا تقاوي ليسكنوا احدكم من هذه الخير المعوض له فانه غنيمته لا يذوقها الا الله عز وجل فلو لم يكن بحسرة
قال رسول الله ان لكل شئ نوراً ونور القرآن قل هو الله احد وقال من قرء سورة قل هو الله احد
ما لم يمت في سلوة او غيرها كتب له بها ثمن من النار وقال الامام العباس ع كان يوم من يوم من الله يوم الاحمر
خليل ع مع الله ان يقر في رواية لغيره لقل هو الله احد فانه من قرءها جمع له خير الدنيا والاخرة وعقر له
ولولده ووالد عن علي بن عبد الله عن ابيه عن جده عن علي ع قال قال رسول الله ص من قرء قل هو الله احد
مرة حين مات من غير ان يغفر الله له ذنوبه حين سئل عن السكوني عن جعفر بن محمد قال قال النبي ص ع ع
معاذ فقال لقد وافى من الملكة تسعون الف ملك ومنهم جبرئيل الصكون عليه فقلت له يا جبرئيل ما
صلواتكم عليه فقال بقرئته قل هو الله احد فاما عاقل وراكبا وما شيا واما جابريا قال ابو جبر
قال النبي ص من قرء قل هو الله احد نظر الله اليه الف نظرة بالايه الاولى وبالايه الثانية سبحان الله الف
دعوة وبالايه الثالثة اعطاه الله الف مسكلة وبالايه الرابعة قضى الله الف حاجة كل حاج من الدنيا
وما فيها والاخرة عن اسمعيل ع قال من قرء في فرائضه قل هو الله احد عشر مرة حفظ في دونه

وفي

وفي رواية تحوله عن عبد الله بن جعفر قال سمعت ابا عبد الله ع يقول من قرء قل هو الله احد عشر مرة في يوم
الفرح لم يتعب في ذلك اليوم ذنبه وروى عن ابي السنان عن رجل سمع ابا الحسن ع يقول من قرء قل هو الله
احد عشر مرة في يومه من شئ فليقر الجهد وروي عن ابي المؤمنين ع قال قال رسول الله ص والدة الله عز وجل
خيره وصنعه شرفه عن محمد بن جميع ومحمد بن علي بن الحسين ع قال قال رسول الله ص من قرء اربع ايات من آخرها لم يزل
افقه ما رتب له من كل شيء ولا يقربه الشيطان ولا يبني القرآن وروي عن ابي القاسم ع قال من قرء اية الكرسي مرة صرقت
عنه الف مكره من مكره الدنيا والف مكره من مكره الاخرة اليس من مكره الدنيا الفقر اليس من مكره الاخرة
عذاب القبر وقال الحسن ع في اية الكرسي على اخره وضوء مرة عطا الله تعالى ثواب يعجز عما دفع له اربعين درجة وروى
جابر بن عبد الله عن ابي جرداء قال قال رسول الله ص من قرء قل هو الله احد عشر مرة في يومه من شئ فليقر الجهد
شبه الله له لاله الا هو وقل اللهم مالك الملك الى اخرها معطيات ما ينبت من ربي الله تعالى فقلت يا رب
بعضنا في ذلك والآخر في بعضك فقال تعالى لا يقرب احد من عبادي وبر كل صلوات الاحب اليه من ذنوبه الا
سكتة خطيئة القدر والظفر الذي في كل يوم سبعين نظرة قال ابي المؤمنين ع علي بن ابي طالب ع السلام عن النبي ص
اذا اراد احدكم الحاجه فليكتب في طلبها يوم الخميس ويقرأه اذا اخرج من منزله اخر سورة العنكبوت والاربعين والكرسي والاف
وام الكتابات فيها قضاء حاجته في الدنيا والاخرة قال النبي ص من قرء اية الكرسي في كل صلوات لم يمتدح
الحجة الا الموت من قرء حين نام الله وجاره واهل الدارين تحوله في خبر اخر عن ابي جعفر ع من قرء
اية الكرسي هو صاحب لم يدخل النار ابداً عن محمد بن علي ع النبي ص القرآن افضل كل شئ دون الله عز وجل
القرآن فقد وثق الله من لم يقرأه في القرآن فقد سخط وجه الله عز وجل من القرآن كحرمة القرآن كحرمة الوالد على ولده وحلته
القرآن المحفوظون بجملة المذنبون نور الله يقول الله يا حدة القرآن يحصو الله بتوبتك الله يود لكم حباً
ويحبكم الى عبادته من قرء القرآن لم يزل الدنيا عن تاديبها بلوى والاخرة والسمع اية من كتاب الله خير

يوم القيا من وافية اجمع ما يكون اليها وروى عن كل حال جاء ما ذكره في الحديث فقال رسول الله في اخاف
 ان تعلم القرآن ولا اعمل به فقال النبي صلى الله عليه وسلم لا اريد ان يكون القرآن في قلوبكم ولا في ايديكم
 النبي قالوا وكان القرآن في اذانهم واستماتوا به عن قلوبهم فقال رسول الله في القرآن على القلوب
 واصواتهم واياكم وكون اهل الفسق واهل الكفاية في يوم يبعثون بالقرآن ترجيع الفناء والحق
 والفرج لا يجا وزحاجهم مضطربون قلوبهم وقلوب الذين يعجبهم شافعهم عن البراءة غاديت قال رسول الله صلى الله
 عليه وآله ان القرآن باصوتكم عن قلوبكم انتم كنتم حزن القوة بالقرآن فكان عبد الله بن مسعود يرسل القرآن في
 عليه ناذ اخذت من قرأني قال ذناب من هذا الملاء اذ قرأني سمعت رسول الله يقول ان من حسن الصوت يار
 القرآن ان لكل نبي حليم وحليم القرآن الصوت الحسن عن عبد الرحمن بن سابط قال قد علمنا سعد بن قيس
 ناسية سماعه فقال وحياني اني لم يلقني احد من النبي صلى الله عليه وسلم قال سمعت رسول الله
 يقول ان القرآن نزل بالقرآن فاذا قرأتموه بكونكم لم تنكروا بكونكم لم تنكروا بكونكم لم تنكروا بكونكم
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم علم ذلك القرآن فكما فتح البيت عشر الف حجة واعتمر مشرفا وعرة واعتق عشر الف
 وقبر من ولد اسماعيل وعمر عشر الف عام وسلم وليته بل كل من في عشر حقات وصحي عنده عشر اسديات وليكن
 معصية في حق النبي صلى الله عليه وسلم وثقل ميزانه وحيثما وقف على الطلح كما البوق الخاطف ولم يفاودة القرآن حتى
 ينزل به من الكرامة افضل ما ينبغي عن ذوات النبي صلى الله عليه وسلم سمع قائله في موسى فقال كان هذا من
 ال داود عن ابي عبد الله ع قال من قرأ القرآن بربك ناصبا لم يجر ان اخطا كان انما عليه الفصل الرابع
 العشر في التمهيل قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كان في الدنيا جرح يد فقال من في كفة المعز قد بك
 فعلم قال الله تعالى ان لا اله الا الله قال رب كيف الصلوة قال موسى على الله الا الله قال رب واني
 الصلوة قال لا اله الا الله ولذا لك يقولها هياي يوم القيمة من نالها ملو وضعت السموات والارضون تسبح

في كفة ووضع لا اله الا الله في كفة اخرى تحت جنت جهنم ولو وضعت عليهما عن ارضها عن ارضها عن ارضها عن
 امير المؤمنين ع فصر بالقرآن وقال السلام على من لا اله الا الله من هو الا الله الله الله الله كيف جدد
 كلمة لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 فقال سمعت رسول الله يقول من قالها اذ امر بها الحقا وغفر له ذنوب سبعين سنة فقال يا رسول الله
 من لم يكن له ذنوب خسين سنة قال لو الاله و امرته ولعامة المسلمين قال النبي صلى الله عليه وسلم الله عز وجل خلق
 عبدا من عباده ففوت نفسه تحت العرش واستغفر له الحوت في الارض السابعة تسقى فاذا قال لعبد الله الله الله
 اهن العرش وتجر المحمود وتجر الحوت فيقول الله اسكن عرشه فيقول كيف اسكن وانت لا تعرف لقل الملك الحكيم
 وروى الصادق ع عن ابيه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اربع من كان في كفة كفة الله من اهل الجنة من كان عصيته شهادة
 ان لا اله الا الله ومن اذا انعم الله عليه المنفعة قال الحمد لله ومن اذا صاب في نيا قال استغفر الله ومن اذا اصابته
 مصيبة قال الله وانا الباقى واخبرون قال رسول الله صلى الله عليه وسلم افضل العلم لا اله الا الله عاظم لا اله الا الله استغفر
 لذنوبك وروى جابر بن عبد الله عن الصادق ع عن النبي صلى الله عليه وسلم ما في شيطان الا اله الا الله دخل الجنة ومات
 يشرك بالله دخل النار وروى عن ابي جعفر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما لكم لا اله الا الله فانهما يقدم الذنوب
 فقالوا يا رسول الله فمن قال في حجة فقال ذلك اهدم واهدم ان لا اله الا الله من المؤمنين في حياته وعمله
 موته وحيث يبعث وروى عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا اله الا الله غسست له شجرة في الجنة من ياقوت حمراء منتهات
 افضل حصى من الصل وانشد بها من السج واليك يحيا من المسك فيها مثل ندى الابلار يستخرج عن سبعين
 وروى عن ابي عبد الله ع قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم خير من العباد ذوال الله لا اله الا الله وروى عن ابي عبد الله ع انه قال
 من قال لا اله الا الله ما توفاه كما افضل الناس في ذلك اليوم عملا الا من زاد عن ابي عبد الله ع قال من قال ما توفاه
 حين ياتي الى فرشته لا اله الا الله ما توفاه في الله له سبنا في الجنة ومن استغفرني ياؤى الى فرشته ما توفاه

النجي من كثرة الاستغفار وجعل الله من كثرة ما كان يكثر من كل خلق من ربه من حيث لا يحتسب وقال
 م م والافضل العمل في الاستغفار افضل للدعاء الاستغفار ثم تلاه من هذه ما علم الله الاستغفار من كثرة
 الذنوب وتقل النجى ما صر من استغفار وان الله عا في اليوم سبعين مرة قال م انه لفيان على قلبي حتى استغفر
 في اليوم مائة مرة قال رسول الله م من ظلم احد فظلمه فليست مغفلة الله له تام كفارة وقال م كفارة الاعتصاف
 يستغفر في عيشته وقال م من خير المقول ان لا يتركوا غير العبادة الاستغفار وقال م الا اخبركم بكذا
 من دوكم قلنا نعم يا رسول الله قال داكم الذنوب ودوكم الاستغفار وقال م فلو ان الله تاني الوجب اليوم
 ما نذر مرة دوى على النبي م من اجاب ماوى الى فاستغفر الله الذنوب الى الله الاله الحي القيوم والوالب
 في اليوم مائة مرة دوى على النبي م من اجاب ماوى الى فاستغفر الله الذنوب الى الله الاله الحي القيوم والوالب
 قلت مرة غفر الله ذنوبه وان كانت مثل ذنوب الجوارح كانت عدد دوى شجر وان كانت عدد ايام الدنيا ودوى
 سبعين الف مرة استغفر الله سبعين مرة بعد صلوات الغفر الله له سبعين الف مرة استغفر الله سبعين
 في الصلوة قال الله تعالى غسوة الامر ان الله ملائكة يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا
 تسليما وقال رسول الله م من صلى على مرة صلى الله عليه عشرين مرة صلى على عشرة صلى الله عليه مائة مرة صلى
 الله في النار ابدا وقال النبي م من صلى على مرة صلى الله عليه عشرين مرة صلى على عشرة صلى الله عليه مائة مرة صلى
 قال اول الناس يوم القيمة الكرم على الصلوة وقال النبي م من صلى على مرة صلى الله عليه عشرين مرة صلى على عشرة صلى الله عليه مائة مرة صلى
 له شفاعة في لو كان من اهل الكبار عن النبي م قال قال رسول الله ان في كل يوم الف الف صلاة على النبي
 اكثركم على صلوة في الدنيا ومن صلى على في يوم جمعة ولبى جمعة مائة مرة ففى الله تعالى ما لا حاجة
 سبعين من حوائج الاخرة وتلتين من حوائج الدنيا ثم يوكى الله له بكل صلوة ملكا يدخل على
 ثوبه كما يدخل احدكم الهدايا يجزى على من ربه وسبب العشر ثمانين على في حقيقته

بعضه

بعضه عن النبي م قال قال رسول الله م من صلى على مرة صلى الله عليه مائة مرة صلى الله عليه مائة مرة
 عليه ومن صلى الله عليه لم يسبق في السموات والارض شي الا يصلى عليه عن اضاء من على قلبي وعلى ما يكفر به
 ذنوبه فليكن من الصلوة على محمد الى محمد ما تهاستدم الذي نوب هذا عن جابر بن عبد الله الانصاري عن النبي
 قال من كثر في صل فله صل فقد شفى من ادوا وسفاه فلم يصنع الحمد فقد شفى ومن ادرك البواه او احد من اهل بيته
 فقد شفى قال النبي م من صلى على مرة بيق عليه ذرة عن ابي بصير قال قال الصادق م من صلى على النبي واله مائة مرة
 في كل يوم سبعون ملكا يبقونها الى رسول الله م قبل صاحبه وقال النبي م من صلى على الله على محمد واله محمد اعطاه
 الله اجرا شين وسبعين شهيدا وخرج من ذنوبه كيوم ولانته دوى عن الحسن بن ابي عمير عن النبي م من صلى على
 ثم صلى على الاغفر الله له ذنوبه وان كان اكثر من دوى على وقال م من صلى على مرة سبعمائة الف الان لا ينالها
 ذنوبه فليكن بام وقال م من صلى على يوم الجمعة مائة مرة غفر الله له خطيئته ثمانين سنة عن النبي م قال قال
 النبي م من صلى يوم الجمعة الف مرة لم يميت حتى يرى مقعده من الجنة وقال م من صلى على محمد واله لفضل الله
 عز وجل تسبحة ليشيل والتكبير قال النبي م من صلى على مرة خلق الله يوم القيمة ثمانين نوو وعلى ميسير نوو وعلى
 شانه نوو وعلى قوته نوو وعلى تحته نوو وعلى جميعه نوو او قال النبي م من صلى على محمد واله لفضل الله
 الجنة وقال م من صلى على مرة وقال م الصلوات على نوو على الفراط ومن كان على الفراط من النوو لم يكن
 من اهل النار وفي رواية عن عبد الرحمن بن عوف انه قال جاب في جبريل او قال انه لا يصلى عليه الا واحد الا يصلى عليه
 سبعون الف ملك ومن صلى عليه سبعون الف ملك كان من اهل الجنة عن النبي م الله م واله انه قال
 من صلى على الف مرة لم يميت حتى يسبقه الجنة قال رسول الله صلى الله عليه وسلم على حوازه عا لكم ومضاة لوكم وركوة لعاكم
 من عن النبي م من دعا الاستغفار يومين الساجد حتى يصلى على محمد واله فاذا فعل الخرق الحجاب فله كل الدنيا
 واذا لم يفعل ذلك لم يرفع الدعاء قال رسول الله م من ذكر عند فله صل على خطا طريق الجنة وقال النبي م من صلى

على صلواته صلى الله عليه وسلم من صلاة واحدة واثبت لها عشر حسنة واستبق لحالة الموتان بها
يلج دوى من سلامه قال كم اكثر من الصلوات على يوم الجمعة فانه يوم نبيها فيه الاعاود وسلوة الله الذي جده ابو
سليمة بن الخديجة قال على دوى من الجنة لا ينالها الا النبي ثم ادخل ان اكون عن فاد بن اسيد بن جندب
دوى عن النبي قال لعنني جبريل فترقي قال ان الله عز وجل يقول من صلى عليك صليت عليه ومن لم صلى عليك لم
فسيحط الله اليك دوى عن ابن ابي اسد قال قال رسول الله من صلى على علي لا يظلم له شيء خلقه من ذلك القول الملك
جنت له بالخرق والاخر بالمعزب وجلاء معيستان في الارض تسقى وعنده طين تحت الخوخ فيقول الله عز وجل صل
على عبيدي كما صليت النبي فهو صلى الله عليه وسلم الي يوم القيامة عن ابن ابي عمير عن النبي ثم الله عز وجل قال من صلى على علي لم يزل
الملك لله صلى الله عليه وسلم واما ذلك الخط مكتوب ان يوم القيامة عن علي قال الصلوة على النبي والمرافق من عتق رقبة
وجرد رسول الله افضل من مخرج الفضة او مات ضرب السيف في سبيل الله عن ابي عبد الله قال اذا كنتم النبي فكنتم
الصلوة عليه فانه من صلى على النبي صلوات الله عليه وسلم في الفضة من الملك لله ولم يبق شيء مما
خلق الله الا ما صلى على ذلك العبد لصلوات الله عليه وسلم فانه لا يرغب الا جاهل معزوق وقد بو الله عز وجل
عن جبريل عن علي عن ابي عبد الله سلامه قال قال رسول الله انا عند الميزان يوم القيامة فمن ثقلت ميزانه على حسنة
جنت بالصلوات على حتى ثقلت بها حسنة عن الحارث الا عود عن ابي عبد الله في كل واحد عاشر عاشر حتى
على محمد واله عن الصديق السابغ قال قال ابو عبد الله الا علمك شيئا في الله وجهك من حرمته قال قلت بلى
قال قال عبد الله بن ابي عمير قال محمد ما ندمت في الله وجهك من حرمته عن ابي عبد الله قال ما حدثت
في بعض الكتب من صلى على محمد واهل بيته كتب له الف حسنة عن الحسن قال قال رسول الله من صلى على
يوم الجمعة ما ندم صلوات في الله تسعين حسنة تلون منها الدنيا وتلون في الاخرة من قال في ذلك صلوات
ان الله ولا يملكه لعلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليما اللهم صل على محمد وارضه عن

ابن المغيرة

والصلوة

ابن المغيرة قال سمعت ابا الحسن يقول من قال في بر الصلوات في الخبر وصلوات المغرب قبل ان يمشي وعلية ويكلم
احدا هذه المقالة قضى الله له ما ندم حاجه سبعون في الدنيا وتلون في الاخرة قال قلت له ما معنى صلوات
الله وصلوات ملائكة وصلوات المؤمنين قال صلوات الله رحمة من الله وصلوات ملائكة ملائكة ملائكة ملائكة ملائكة
صلوات المؤمنين دعاءهم له ومن سأل محمد في الصلوات على النبي اللهم صل على محمد وال محمد في الاولين و
علي محمد وال محمد في المسلمين اللهم عظم عظم الوصلة والشرف والفضيلة والدعوة الكبيرة اللهم
انني لمست بمحمد واله ولم اوه فلا تخشني يوم القيامة وروى في صفة وتوفي على ملته واستقى من
حرمته خيرا وروى ايضا في هذا الحديث ابا عبد الله عليه السلام في الحديث كما امنت بمحمد واله
لم اوه فخرني في الدنيا وحمد الله لم يبع وروى في حديث كثيرة وسلاما فان من صلى على النبي الله عليه
عليه السلام الصلوات هذه من ذنوبه وغفر خطاياه ودام سرور وسجدة واعطى حله ولبط له في
واعين على ذلك ووجهي له سبب انواع الخير ويجعل من ذنوبه بغير الجحيم الا على يقول من ثلث مرة
غد وثلاث عشيرة من جعل ثلث صلوات اوله وثلث صلواته وكل صلواته للنبي ثم عن ابي عبد الله ان
من صلوات النبي ثم قال ان جعلت ثلث صلوات في الدنيا افضل قال رسول الله اني قد جعلت كل صلواتي لك
اذا يكفينا الله ما اهلك من اخرك ودينك فقال له رجل صلوات الله كيف يصل صلواته له فقال اربع صلوات
لا يسأل الله شيئا الا بدى بالصلوات على محمد عن ابي عبد الله قال قال رسول الله من صلى علي
الا بشرك قال بلى يا بني فانت ما ندمت قال قلت له فقال خير جبريل انفا بالحب فقال له على وما
الذي اخبرك به رسول الله قال خير ان الرجل من امتي اذا صلى على النبي واتباع الصلوات على اهل بيته
فحت له ارباب السماء وعلقت عليه ملائكة مسبحين صلواته وان لم يصب ثلث صلوات عند الذنوب كانت
الورق من شجرة ويقال الله عليك عبدك يا ملائكة انتم تقولون عليه سبعين صلوات وانا على عليه

والصلوة

يذوق تلك الشجيرة واكلها واما لا حرم الله حبس على النار واما الصلوة العرفية في التمتع
 اكل ادم فيها من شجرة تخرج من الجنة فاما الله في هذه الصلوات اليوم الفتيان
 لا معنى في من حب الصلوة الى الله عز وجل ووصاف ان احفظها من الصلوة واما الصلوات في المغرب
 فهي سبعة التي تاب فيها على ادم وكان بين ما اكل من شجرة وبين ما نال الله عليه ثلثمائة سنة من ايام الدنيا
 ومن ايام الآخرة يوم كافت سنة ما بين العشر الى العشاء فكل على ادم تلك كفات وكعة لخطيئة
 خطيئة حواء وكعة لثوبه ما من الله عز وجل هذه الكفات الثلاث على ادم التي سبقت
 الدعاء وهي الصلوة التي اوى في مهبان الله حين تمسحون وعين تعجون واما الصلوات العشرة الاخرى
 في الغيرة طهارة وحشر واليوم الغيرة طهارة وفي الله عز وجل واما هذه الصلوة قبل ذلك الوقت لتورث القلوب
 وتبطل معنى التورث على المراتب وما من قدم من تلك الصلوات العشرة الا حرم الله حبسها على النار وحبس
 الصلوة التي اختار الله للمسلمين قبل واما الصلوة في الجحيم فان اتممت فطلعت على فوق اثني عشر
 عز وجل ان اتمت صلوة قبل طلوع الشمس ان سجدة لها الكافي في سجدة من الله عز وجل وسرهما الله وهي الصلوات
 التي يشهد بها ملائكة الليل والنهار قال صدقت يا محمد حدثنا همد بن يحيى المتوكل قال حدثنا علي بن اسعد
 اباي عن احمد بن سعيد الله عما قال لما اخطب ادم من الجنة طهرته بدماء من سدوداء في وجهه من قود
 الى قد مد خطا من ربه وبكائه على ما قد طهر به فانا جبرئيل فقال له ما يبعثك يا ادم قال هذه النار التي
 طهرتني قال في يوم فصل فهدى اوقات الصلوات الاولى فقام ففعل ما نخطت في النار الى عشاء في في الصلوات
 الثانية فقال يا ادم فم فصل فهدى اوقات الصلوات الثانية فقام ففعل ما نخطت في النار الى عشاء في في الصلوات
 الثالثة فقال يا ادم فم فصل فهدى اوقات الصلوات الثالثة فقام ففعل ما نخطت في النار الى عشاء في في الصلوات
 الصلوة الرابعة فقال يا ادم فم فصل فهدى اوقات الصلوات الرابعة فقام ففعل ما نخطت في النار الى عشاء في في الصلوات

في الصلوات
 في الصلاة

والحمد لله رب العالمين في هذه الصلاة العشرة على النار واما الصلوة العرفية في التمتع
 واذكر ما خرجت من هذه ان الفصل الثلثين في السواك عن امير المؤمنين عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال من اسناك
 كل يوم مرة فقد اتم سنة الانبياء وكتب الله له بكل صلاة يعقبا ثوب ما نذر وكعة ويستغفر من الفقر وتغيب
 تكلمه وتزلي في حفظه ويشهد له منه ويهي طعمه ويلين هب وجامع انما سر يد مع عند التعم ولتقاضي الصلاة
 عند خروجه من البيت يستغفر جلة العرش والكرسي فكتب الله له بكل حق ومنه ثواب الف سنة ووقع
 له الجنة وفتح الله له ابواب الجنة من الدنيا واعطاه الله كتابه به سبعة واسبابا ليس وفتح
 عليه ابواب الجنة ولا يخرج من الدنيا حتى يرى مكانه وقد اقبل الانبياء ومن اقبل بها الانبياء ودخل معهم الجنة ومن
 اسناك كل يوم ياتي من الجنة حتى يرى بهيئته في المنام وكان يوم القيامة في حد الانبياء وقضى الله له كل حاجة
 كانت له من الدنيا والآخرة ويكون يوم القيامة في ظل العرش يوم لا ظل الا ظله ويكون في الجنة ودفق ارجلهم
 ودفق جميع الانبياء وقال كعبان بسواك حب الله تعالى من سبعين ركعت بغير سواك الفصل السادس في التلحين
 في الاذان قال الله تعالى سورة المائدة واذا نادىتم الى الصلوة اتخلوها وما بها دين ولا عباد ولا لك بائعهم قوم لا يعقلون
 وقال في سورة السجدة ومن امن فزلا من دعاء الله وعمل صالحا وقال النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن امير المؤمنين ع
 سئل عن النبي عمن يقبل الاذان فقال يا علي الاذان حجة على امتي وقسم اذ قال المروزي انما الله المروزي
 يقول اللهم انت الشاهد على قول ما امة احد قد حضرت الصلوات فتميزو ودعواكم شغل الدنيا واذا قال
 استهدى ان لا اله الا الله فانه يقول امة احد استهدى الله ولا تكتف افي اجوبكم بوقت الصلوات فتقرعوا بها واذا
 قال استهدى ان محمدا رسول الله فانه يقول امة احد استهدى الله ولا تكتف افي اجوبكم بوقت الصلوات فتقرعوا بها فانه يقول
 لكم واذا قال حي الصلوة فانه يقول امة احد استهدى الله ولا تكتف افي اجوبكم بوقت الصلوات فتقرعوا بها فانه يقول
 لكم فقولوا الصلوة فانه يقول امة احد استهدى الله ولا تكتف افي اجوبكم بوقت الصلوات فتقرعوا بها فانه يقول

في الصلوات

الفادوق موضع فيه مهران وهو من كان وصيه ينفذ في القود واليد المحترمة ويحتر من جانبه
 سبعون ألفا في كل سنة عن أبي بكر عن أبي عبد الله ع قال سمعت رسول الله يقول نعم المحرم مسجد الكوفة
 أصغر في الدنيا من الجنة والفرح من دار النور وفيه تجري تسعة من منتهى رزق الله وسيله
 من ما في الجنة وسيله مكره قال يعني ما زال الشيطان وقال في الصلوة في مسجد الكوفة بعد الف صلوة
 غيره من المساجد وفيه جبار كنيسة في هذا المسجد الذي ذكرناه عن جعفر قال صلوة في بيت المقدس
 الف صلوة و صلوة في المسجد الأعظم مائة صلوة و صلوة في مسجد القبلتين مائة صلوة و صلوات
 في مسجد النوق اثنا عشر صلوة و صلوة في مسجد واحدة قال النبي في الحديث النبوي في المسجد
 يأكل الحنظل كما يأكل البهيمه ويشرب وقال لا تدخلوا المساجد إلا بالاهل والبراءة ومن دخل بغير طهارة في المسجد
 ختمه وقال من قام في المسجد بغير طهارة ابتلاه الله بلاء الاذوال وقال النبي يأتي آخر الزمان من
 يأتي من المساجد فيقعون فيها خلقا لدم الدنيا وحب الدنيا لا تجالسواهم فليكن الله بهم حجة وقال
 من مسجد كسبه لم يدر عرق دابة ومن اخذ منه ما يقضي عينا كسبه كسبه من وجهه وقال من شرب
 الى الله عز وجل منها مسجد خرب لا يقبل فيها قال اوصافه ان يكون في ارضه اهل بها لا يقبل فيها نودها اهل
 انما كما يقبل نود الكواكب اهل الارض وعن النبي ان من سجد في مسجد سجد في حرم قال من سجد في حرم
 وحلته المثلث يستغفر له ما دام في ذلك المسجد فمؤد وقال من ادخل ليلة واحدة سراجا في المسجد
 غفر الله له ذنوب سبعين سنة كتب له عبادة سنة وله عند الله مدنية فان دار على ليلة
 واحدة فله بكل ليلة يزيد ثواب نبي فاذن عشر لما لا الصيف الواصفون ما له عند الله من النور
 فاذن ثم يشتره الله حده على النار الفصل الثالث في فضيلة الصلوة المحرم قال بعد لنا
 في سورة المؤمنين قد اطلع المؤمنون الذين هم في صلواتهم حاشون حدثنا محمد بن صالح
 عن سعد المكي

في الصلوة

عن سعد المكي عن عبد الله بن عثمان قال حدثنا محمد بن عثمان قال حدثنا منصور بن جابر عن ابي عبد الله ع
 من عبد الله بن عثمان قال قال رسول الله ع ان الله تبارك وتعالى خلق ملكا يقال له سبائل ما أخذ البركة للصالحين
 عند كل صلاة من الصالحين جل شأنه فاذ اجمع المؤمنون قاموا ونواضوا و صلوا صلوة الفجر اخذ الله
 عز وجل برأيتهم مكتوب فيها انا الباقي عبادي و اما في غير ذلك من صلواتكم في حفظكم وتحت كفى ميرتكم
 وعرفت الاخير بكم وانتم مفعول لكم ونوبكم الى قلبي فاذ كان وقت الفجر فقاموا ونواضوا و صلوا اخذ الله
 من الله عز وجل البركة الثانية مكتوب فيها انا الباقي عبادي و اما في بدلت سبائككم حنافة وعظم
 لكم السبائك و اعلمكم برضايتكم و انا الله جل جلاله فاذ كان وقت العصر فقاموا ونواضوا و صلوا اخذ الله
 عز وجل برأيتهم مكتوب فيها انا الله جل جلاله فاذ كان وقت المغرب فقاموا ونواضوا و صلوا اخذ
 اسلمكم في كل الايام ودفعتم عنكم حتى ينزل الشرا فاذ كانت وقت المغرب فقاموا ونواضوا و صلوا اخذ
 لهم من الله عز وجل البركة التي بعد مكتوب فيها انا الله جل جلاله فاذ كانت وقت الضحى فقاموا ونواضوا و صلوا
 عندكم بالانوار حتى اني انزل عليكم و اعلمكم يوم لقائهم صليكم فاذ كانت وقت الضحى فقاموا ونواضوا و صلوا
 اخذ الله من الله عز وجل البركة الخامسة مكتوب فيها انا الله جل جلاله فاذ كانت وقت الضحى فقاموا ونواضوا و صلوا
 في يومكم نظرتهم و اول يومهم مشيتهم في كرى ختمهم و حق عرفتهم و اولهم استهدك يا سبائل ثلثة
 اصوات كل ليلة بعد صلوات الغداة يا ملائكة الله تبارك وتعالى فاذ كانت وقت الضحى فقاموا ونواضوا و صلوا
 عباد الله و عن النبي ع انه قال الصلوة موصاة الله تعالى و حب الملائكة وسنة الانبياء و نور المؤمنين و
 اصل الايمان و اجابة الدعاء و قبول الاعمال و بركة في الرزق و راحة للبدن و سلاح على الاعداء و ذكر الله الشيطان
 و تضع يديها على الموت سراجا في القبر و اذ في تحت حبيبته جوابك و يكون مولى في السر والعلانية و سائر
 صائر معد في نوره الى يوم القيامة الفصل الرابع في فضيلة التوبة قال الله تعالى في سورة النور

في الصلوة
 في الصلوة
 في الصلوة

وقال ابو عبد الله من التواضع ان تسلم على من هتيت قال ابو عبد الله من قال سلام عليكم ورحمة الله وبركاته
 من عشرين حسنة وقال رسول الله ع اذا قام احدكم من مجلس فليؤدعهم بالسلام وقال ع فتشوا السلام
 تسلموا وقال ع ان من صواب ما لغفره بذي حسن الكلام وعن ابي عبد الله ع اذا دخلت منزلا فقل بسم الله
 وبالله وسلم على هلك فان لم يكن فيها احد فقل بسم الله وبالله والسلام على رسول الله وعلى اهل بيته وسلم
 علينا وعلى عباد الله الصالحين فاذا قلت ذلك فليس يستغيث من منزلك وعنه ع قال تسلم الرجل اذا دخل على اهل
 واذا دخل على من يعيبه ويخجض لضعف ذلك حتى يؤذن بهم حتى لا يرب شيئا يكرهه وقال ع السلام تحية للميتا وان
 لذمتنا وقال ع السلام للواكبتين على الرجل وللقائم على الفاعل عد وقال ع السلام قبل الكلام الفصل الثامن والعشرون
 في صحبت وكيف صحبت قبل لقائه النبي ع وكيف صحبت نبي رسول الله فقال اصبحت نياما لم يلق الله قط لم يلقني بالقرين
 والبري بالسنه والفعال بالافقه والذوق بالشوق والشوق بالمشي بالالمعيه والمخاطف بالصدق والعمل والخلق
 بالزوجه والقبول بالجد فانابني هذه الخصال مطلوب فيل حين من عظم تسلم وكيف صحبت ما بين رسول الله ع قال صحبت
 في بيت في فتي والنشأ واما في الموت فليظن والحاج على كذا فانما من نزل على لا يجد ما يحب لا ارفع ما كره
 والامور بيد عزو نشأ وعاد بن وان شاء عني فاني فقير متى قال قلت لابي المومنين كيف صحبت قال
 كيف يصح من كان عليه حافظان وعلم ان خطايا مكتوبات في الدنيا ان لم يرد صدقة فمجد الزمان
 قبل لقائه عليه السلام كيف صحبت فابنت المصطفى قالت صحبت عافقه لاني لم اقبلها فاجلتم لغفتم بعد
 اذ فهمتم فانا بين محمد وكر بينهما فقد التقي وعظم الوحي عن المنها قال دخلت على ابي المومنين ع في
 الحين فقلت السلام عليكم كيف صحبتكم وحكم الله قال ع انت فوضم تلك لاني شيعه وانت لا تعرف صاحبها
 احسن في قومنا بمنزلة بنى اسرائيل قوم فرعون يذبحون الانبياء ويقتلون السوا ومع غير البرية بعد تسلمها
 نلت على الماوي على الفضل والاموال على شتمه وادخل من يميننا مدفونا بحقه على حبه ما نانا وصحبت فترت لعقل

عاصم

جميع العرب بان محمد منهم يطلبون بحقنا ولا يعرفون حقا ودخل فهد صاحبنا وشا وقال جابر بن عبد الله
 دخلت على ابي المومنين يوم ما فقلت لوكيف صحبت ابي المومنين عليا ع قال اكل رزقي قال يا جابر اقول
 في هذا الدنيا قال يقول في روايتها غم واخرها الموت قال فمن غبط الناس قال جسد تحت من عن الفقار ويوجوا
 التراب فيل سلطان العاصي وكيف صحبت باسلان قال كيف يصح من كل الموت غايبه والقبور الموقلة والديان يروى
 وان لم يعرفوا ان مسكنه قال لحد لحد اليك كيف صحبت قال كيف يصح من كان اسمه عبد ويد من غدا في قبر وجل
 ويحشر بين يدي الله عن السيد ع اخرج ابي المومنين عن ابي المومنين عن النبي ع قال تسلم على سلمان رضي الله عنه فقال لوكيف صحبت
 يا ابا عبد الله قال صحبت في غموم اربعة فقال لروايت قال ع في الغم المطلبون بالخير والحق والتمسوا بالحق
 الطم والسخطان يا ابا عبد الله في الموت فليطلب الروح فقال البشري بالحمد لله فان لكل خصلة ووجه
 وفي كنت دخلت على رسول الله ع قال كيف صحبت يا عني قلت صحبت في يدي شئ غير الله وانا اجتمع على عني حسن
 فقال لي يا عني غم العيال ستر من الشا وطاعة الخلق امان من العذاب الصبر على الطاعة جهاد وافر من عبادة
 مستين سنة وعلم الموت كفا ومدة الزنوب علم يا عني الشا وراق العباد على الله سبحانه وعلم لهم لا يعرف ولا
 ينفع غير ذلك مخرج عليه وان اقم الغم غم العيال الفصل التاسع والثلثون في الشيخ قال الله تعالى سورة الزم
 الله الذي خلقكم من ضعف ثم جعل من بعد ضعف قوة ثم جعل من بعد قوة ضعفا وشيبة يخلق ما يشاء وهو اعلم
 وتلك في سورة الحديد الم بان للذين آمنوا ان تخشع قلوبهم لذكر الله قال رسول الله ع ان الله تعالى ينظر في وجه
 الشيخ المؤمن صاحبنا ومسا فقير ما عصى بكره سلك وقب عظمك ووق جلدك وقب جلدك وحان قدوك
 على ناسي عني فانا استحي شريك ان اعدت النار وقال رسول الله ع حاكيا عن الله وعن شيا ندر شريكه نود
 فلا احرق نوري بناري قال ما كرم شارب خيا لا فقي الله له عند سنة من كرمه وقال النبي ع البركة
 مع الاكابركم وقال الشيخ في اهلها لا النبي اقدم عن جابر بن عبد الله قال قال رسول الله ع انكم اكل حلال الله الاكرام

في الشيخ

ودق

في الشيعة
صاحب من بعد اكانه

في الاجابة

وطوبى لسا، قال الله لا ينفلح الصديق ولا يفلح الا الصديق قال الله المصدق يهدى الى صراط مستقيم
 يهدى الى صراط مستقيم وقال الله ليس هناك صديق الا الذي يصدق الله في كل شيء وقال الله لا ينفلح الا الذي يصدق الله في كل شيء
 وصومهم وكنت حجتهم والمعروف فطعنهم باليقين والقرابة الى صدق الحديث واداء الامانة فصل السابعة عشر
 في الاجابة قال الله لا ينفلح الا الذي يصدق الله في كل شيء وقال الله لا ينفلح الا الذي يصدق الله في كل شيء
 في سبوت الامانة واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هي التي يوصيها الله وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 من جهاد الا وهو الجهاد الاكبر وقال من من غلبه عليه هواه فهو على ما يشاء ومن جعل شهوة من تحت يده فليس عليه
 من ظله وقال يقول الله تعالى يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل وانما يريد الله ليذهب عنكم
 ادملك قال ابو جعفر يقول الله تعالى لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل وانما يريد الله ليذهب عنكم
 وكنت عنده ضعيفا ومنه السموات والارض وقد كنت له من داء تجارة كل حاجة قال النبي صلى الله عليه وسلم
 صفة يشبهون بالاشياء وصف يشبهون بالمال كذا وصف يشبهون بالاسماء اما الذين يشبهون بالاشياء فهم
 الصلوات والركعة واما الذين يشبهون بالمال كذا وصف يشبهون بالاسماء اما الذين يشبهون بالاشياء فهم
 بالاسماء فهمهم الاكل والشرب والنوم **الفصل السابع عشر في تزويج** قال الله تعالى في سورة النور والكل
 يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل وانما يريد الله ليذهب عنكم
 في سورة النساء قال الله تعالى يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل وانما يريد الله ليذهب عنكم
 من تزويج فقال خذوا زواجكم منكم انكم لا يكونون فقراء فيهم الله منكم من فضله والله واسع عليم قال
 فليس من تزويج فقال خذوا زواجكم منكم انكم لا يكونون فقراء فيهم الله منكم من فضله والله واسع عليم قال
 سنودا ولود من حسنهم وقال الم تزوج النائم خير وافضل عند الله من القائم قالوا نعم وقال
 يغفر الله له ولوالديه في اربعة مواضع عند نزل المطر وعند الفصل الاول وجهد الدين عند فتح باب
 الكعبة

في التزويج

ان احفظ

الكعبة وعند النكاح وقال رجل عكاف لك ذوقه قال لا يا رسول الله قال لا يا رسول الله قال ما
 نت مرسى قال نعم قال تزوج والا فانك من الخائنين وفي رواية تزوج والا فانك من الخائنين
 وفي رواية تزوج والا فانك من الخائنين وقال من نكح المرأة الا ربع لما لها وجهها ونسبها و
 لديها فعليك بذات الدين وروى عن الحسن بن علي بن زرقان زيادة على ما بين ووجها كان يقعد على
 بع في عقد واحد وقال يا معشر الشباب من استطاع فكم البائة فليتزوج ومن لم يستطع فليصم
 الصوم له وجاء وكفى للشكاح شرف ندر سنة بنوية وعادة مصطنوعة وقال من شراكم عرا بكم والعرب
 اخوان الشياطين وقال خبار امي المتاهلون وشرا دامت الزوايا قال لا احد اصحابه وهو فريد
 ثابت تزوج فان التزويج ذكوة والتعفف مع عقلك ولا تزوج انما عشرين قال ما بين يا رسول الله قال
 لا تزوج هنجرة ولا عقيمة ولا يهرس ولا يفلج ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب
 ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب ولا يذئب
 زواج الله من الحيوان الفيل كانه بكل خطوه خطاها وكلما تكلم بها عبادت سبيل الله من شروفي
 فليعلم اني قد اصاب عن علم دخل عليها رسول الله وناظره جالسة عند البعد وانا انقي العبد من نال يا ابا
 الحسن قلت لبيك يا رسول الله قال سمعته مني ما اقول وما اقول الا من اقول ما من رجل يعين امرئ في
 شيئا الا كان له بكل شجرة على يده عبادة سنة صام منها دها فقام ليها واعطاه الله من الثواب مثل ما
 اعطاه الله القاريين وروى الشافعي عن عيسى بن عيسى عن عيسى بن عيسى عن عيسى بن عيسى عن عيسى بن عيسى
 بكل يوم وليست في الف شهيد وكتب له بكل قدم ثواب حجة وعمره واعطاه الله بكل عرق في جسده مائة
 في الجنة ما على ساعة في خدمت العيال في البيت خير من عبادة الف سنة والف عزة وخير من عرق الف عزة
 والف عزة والف مريض عاده والف جعدة والف صبرة والف جابج في شها والف كيشها والف فرس في جدي

سورة النور

في التزويج

فالتب

في سبيل الله وخير له من الدنيا ويتصدق على المساكين ويحول من ان يقر المتوردين والنجباء والبرود والقرى
 ومن الفاسق ستر ويحول من الفاسق ينفق المساكين ولا يخرج من الدنيا حتى يرى مكانه الجنة يا علي
 من لم ينفذ من العيال فهو كاهن مكسب ولطف غضب في مهور الكعبين يزلي في المساء الدجيات على
 لا يخدم العيال الا صديق وشهيد ودخل ربه الله خير الدنيا والاخرة الفصل التاسع والعشرون في التبر
 قال الله تعالى في سورة البقرة واذا اخذنا ميثاق بني اسرائيل لا تعبدن الا الله وبالله دين احسانا في سورة فانت
 وعبدة الله ولا تشركوا به شيئا وبالله دين احسانا اما يبلغ عن الكبر احدهما او كلاهما فلا تغل لها او فلا تنس
 وتلها فولاك رعا وخفف لهما جناح الذل من الرحمة وقل بلسانها كما وتباني في صفي وفي سورة لقن وقصبا الا
 بوالديه حملته امه وهذا على وهن وفعله في عابدين ان شكر في الولد اليك والي المصير قال رسول الله موفود
 اعلى السرى على جنب الديك في برهما افضل من جهادك باستيفه سبيل الله قال رسول الله م يا علي رضي الله
 عنه في ذي الولدين مخطاة في سخطها قال رسول الله يقال للعاق اعل ما شئت فافق لك وقال م يلزم الولد
 من العرق ولدهما اذا كان الولد صالحا ما يلزم ولد لهما وتلا م خير من كباير الاشراك بالله تعالى وعقود
 الولدين والعرا من الرحم وقتل النفس الفاعلة واليمين الفاجرة تدع العتار بلذع وقال م من جرب يميني
 ابريه فهو ولدنا ومن اذا جاده فهو ملعون وابغض عترة فهو ملعون وموافق خاسر على اكرم الجاد والكان
 كافي او اطعم الولدين لو كان كافي او لا تزد ان لو كان كافرا فقال م دريت على اهل الجنة مكتوبا ان يترتم
 على كل جبل ورأى دعاق ونعام الفصل ثلثون في وصية الجماع قال رسول الله يا علي اذا دخلت العروس فجل
 ناضحا حتى يغسل وجليها وصب الماء من باب ذلك الى فضا واراك فانه اذا فعلت ذلك اخرج الله من دارك
 سبعين لو ناس الفقر وانزل عليك سبعين وصية توفى على ذلك العروس ويحول البركة في كل دار ويدخل البيت
 ويأمن العروس من الجنون والجنام والبهر لا يصيبها ما داهت تلك الداء وامن عن العروس في سبعين الاد
 البان

فوقية
الجماع

فعلها

البان والى والى في قوله القفاحة الحامضة قال علي لا شيء يمنع هذا الاستبراء قال لأن الله يتودد الى
 حم عن الولد والمثل لا يثاب اذا صاحف على الخ لم يظفر ابدا والكر بوقه سيام الحيف في بطنها ونشيد عليها الولد
 والقفاحة الحامضة تقطع حيفا فيصير عليها الداء ثم قال يا علي لا تتابع امرئك اول الشهر وسطر واخوه
 فان الجنون والجنام والبخل يسرع اليها والى ولدها يا علي لا تتابع امرئك بعد الظفر فانه ان قضى بكما لو
 يكون محبا يا علي اذا كنتم جنبا فلا تقربا بالقران فاق اخاف من ينزل عليكم ما لم يمسهم فخر فكما يا علي
 لا تتابع الا ومعل خرمه ومع امرئك خرمه وانما فيقع الشهوة على الشهوة فيفزع بكما العدا
 حتى العلاق يا علي لا تتابع امرئك فانه ان قضى بكما ولد يكون توالا فيمنع يا علي لا تتابع
 او انك فانه ان قضى في ليلة الفطر فانه ان قضى بكما ولد يكون ينكح فالك الولد ولا يصحبك
 الست يا علي لا تتابع اهلك في ليلة الا فني فانه ان قضى لك يكون له سبعة اصابع واربع اصابع يا علي
 لا تتابع امرئك تحت شجرة متفرقة فانه ان قضى بكما ولد يكون جلا او قتل يا علي لا تتابع امرئك
 في وجه الشمس فانه قضى بكما ولد يكون حريقا حرق الدماء يا علي اذا حملت امرئك لا تتابع الا بوضعه فانه
 ان لم تقبل وقضى الولد يكون اعنى القلب بجمل اليد يا علي لا تتابع امرئك في نصف شعبان فانه ان قضى ولد
 يكون ذو شاة وشاعة وشعة وشعره وشعره يا علي لا تتابع امرئك على شتمه اختها فانه ان قضى بكما ولد يكون
 كذا يتحرق ويحترق يا علي لا تتابع امرئك في خردب يعني لهما او يرمين فانه ان قضى ولد يكون معقوبا يا علي اذا
 جامعوت في ليلة الثلث فانه ان ولد يكون شهيد ويرقد الله الشهادة ويكون طيبا في كسبه ورجيم القلب
 سخي الطبع طاهرة اللسان يا علي وان جامعوت في ليلة الخميس فانه ان قضى لك يكون حكيما او عالما وان
 صعبت يوم السبت عند الزوال فانه قضى لك لا يقر بها الشيطان ويرقد الله سلامة الدنيا والاخرة وان
 جامعوت ليلة الجمعة فان قضى لك يكون معروفا مشهورا عالما وان جامعوت في ليلة الجمعة بعد الغداء
 فيكون من جامعوت يوم الجمعة بعد الغداء فانه قضى لك يكون م

مختار محبونا

ابن ابي له عن علي بن ابي طالب عن النبي صلى الله عليه وسلم قال كمال المؤمن ايمانه اجتناب خلقه وانما المسلم من
 سلم المسلمون من لسانه ويده وباسناده عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لو علم الرجل من خلقه ان الله لا يحتاج الى خلق
 خلقه وقال الخلق يذنبون لذنوب كما يذنب الماء الملح وقال حسن الملق وزمام من وجه الله في الف
 صاحبه والزمام سيد الملك يخرج الخير واليخرج الى الجنة وسوء الخلق زمام من عن يمين الف صاحبه
 والزمام سيد الشيطان ويشتغل بالشر وينشر حجة الايمان والاشهاد وقال سئل عن الخلق لعبد العمل كما لعبد الكل
 العمل وسئل عن المؤمنين عن ادوم الناس غنى ما قال سئل عن خلقه وقال عنون بحجة المؤمنين حسن خلقه
 وقال غير ما عن غنى في المليون انقل من حسن الخلق وقال حسن الخلق خير قرين **الفصل الثالث في خلق النار**
 قال الله تعالى لا تباركوا في سورة هود وما من دابة في الارض الا على الله ذوقها ذوقا لعل الله الرزق ليطالب العبد
 امتداد من اجله وقال ام الرزق ليطالب العبد كما ليطالب اكله وقال ان احكم في ذوقه يتبعه كما يتبعه الموت
 وقال لا في ذوقه ما في ذوقه من الموت لا ذوق الموت ولا ذوق الموت وقال من ذوق الحر على النار
 وفي العيش على الطعم ولا تجمع من الطلح غلاته ولا تجمع من جمع ولا تدري في ذوقك ام في غير هذا الصنيع فان
 الرزق مقصور في وكذا لا ينفع في فقير ولا ينفع في غني كل من وضع **الفصل الرابع في خلق النار**
 الدنيا والوعبة في الاخرة قال الله تعالى في سورة يونس انهما مثل الحيوة الدنيا كما انزلناه من السماء ما خلط
 به نبات الارض مما ياكل الناس والافعام حتى اذا اخذته الارض فخرها وزينت فظن اهلها انهم تادرون
 ايها امرنا بل لا وها را فاعلمنا ها **حبيب** كان لم تكن بالامم كذلك بفضل الايات تقوم يتفكرون قال علي
 ابن موسى الرضا باسناده عن امير المؤمنين عن النبي صلى الله عليه وسلم قال تاني جبرئيل فقال يا محمد السلام واله الله
 يقرئك السلام ويقرئك ثلث جملات للبطحا ملكة ذهب في قعر الكسفة فقال يا رب اشبع يوما وجع
 يومين فاذا شبعك حمدك واذا جعت فاستسلك عن جابر بن عبد الله عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال من عرف ضلته

في الامم زاف

في الاخرة

ودياه

ودياه واخرته فاختار الاخرة وترك الدنيا فله الجنة ومن اخذ الدنيا استغنى بما خسرته فله النار وقال امير
 المؤمنين من جمع منتهى الدنيا لم يلحقه منتهى المطالب ولا عن النار هربا اولد عرف الله فاعطاه وعرف الشيطان فغنى
 وعرف الدنيا فاعطاه وعرف الاخرة وطالبها وعرف الباطل فافقاه وعرف الحق فاتباعه جاء جبرئيل الى النبي صلى الله عليه وسلم فقال
 يا محمد عش ما شئت فانك ميت واجبت ما شئت فانك مفادته واجمع ما شئت فانك تاركه واعمل ما شئت فانك
 مجادى واعلم ان شرف الانسان قيامه بالليل وهو استغنى له عن الدنيا وسوقه الى الجنة بن علي من اعظم الناس
 قلدا قال من لم يبال الدنيا في يده من كانت في كبريت عليه ففسد صغرت الدنيا في عينه ومن هانت عليه
 ففسد كبريت الدنيا في عينه وقال علي بن ابي طالب استثنى الجنة تسارع الى الجنة من استثنى عن النار
 عن الشهوات ومن واقف الموت ترك اللذات ومن فهدى الدنيا هانت عليه المصائب قال علي بن الحسين
 العجيب العجيب على الدار البناء وترك دار البقاء قال امير المؤمنين الزهد في الدنيا ثلثة احرف زكوه وهاء
 وواو فاما الزا فترك الزينة واما الهاء فترك الهوى واما الالف فترك الدنيا وقال ان الدنيا حلوة خضرة
 وان الله مستخلفكم فيها فتنظروا كيف تعلمون **الفصل الخامس في الفقر** قال الله تعالى في سورة البقرة لا تقفوا
 احمر وان قيل الله لا يستطيعون ضربا في الارض يحسبهم الجاهل اغنياء من الفقر ففهم بياهم لا يسألون الناس
 الهما ما وقال في سورة الاحقاف الذين يدعون وسمهم بالعداوة والعنى يريدون وجههم سئل
 عن النبي صلى الله عليه وسلم فقال خزنة من خزنة قبل ما وسوال الله ثانيا قال كرامة من الله قبل ثانيا اما الفقر
 فقال شتى لا يعطيه الله الا لبنيا من سلا او من كرمنا على الله وقال النبي صلى الله عليه وسلم اوص الله ثانيا ابراهيم خليفك
 وابراهيم بناد منم دخلوا بقلبك بالافقر ودعت عند القبر فافزع قال ابراهيم يا رب الفقير فقير
 الحق المتأخر ومن قال الله تعالى فبعضت حلالا خلقت في السماء والارض استند من الفقر قال يا رب
 طعم جافا فاجزله قال جزا الفقير وان كان ذنوبه عملا ما بين السماء والارض وقال للوا حرة وقول فقير

في الدنيا مبرور ونيز

في الفقر

فقال ان استودك صاحب بيت خي مستودع فحقنا جبال الله بما جعل بينا جديتم الغرف نحي احاسدنا اذا
اسد قد نبعد فتنق لظنك ووث لحد وشرب من رملت وما في الخم قال قطع او صاحب في فتنك
ولله لست فقال يا رب استودك وانت خير مستودع فسلطت عليه شر كلابك فتق لظنك ووث
لحد وشرب من فتنك يا ميسر ان صاحبك كانت له منزلة في الجنة لم يكن يبلغها الا ما صنعت به النظر
للعطاء فيظن ميسر ما في منزل شريف فقال رب ضيت عن بصيرة قال ان الله تعالى اذا احب عبدا غنى
البلاء غنى وبجدة بالبلاء حتى اذا دعاه قال السك عبدك لشتك عقلت سئلت في على والملك لقا وروى
اذا حرت لك فاما اخرية لك خير لك وعنه قال ان المؤمن بمنزلة كفة الميزان كلما وزل في جانب زيد
في الميزان عن الكاظم قال ان كل نوره من حق فقد والبلاء لقا والها مصيرة وذلك ان عبد السلا
اعظم من العظمة عند الرعاء عن الباقر قال انما يتلوا المؤمن في الدنيا على قله وينداول قال على حسب ذل
السك لا يكون مؤمنا بعد والملاء لقا وادوا والمخنة في الاخرة عن الباقر وعن جعفر ع ما يندناول كل رسول
ان المؤمن اذا دار في الدنيا بخل بها بال فقر قال كان في ذلك كفا لذنوبه والاسئلة بالمرغ فان كان في ذلك
كفا لذنوبه والاسئلة بالمرغ فان كان في ذلك كفا لذنوبه والاسئلة بالمرغ فان كان في ذلك كفا لذنوبه
حتى يلق الله حين يلقاه وما له من ذنب يدعيه فيا من به كثر وان الكاف والمناقي السهون عليها خروج بعثها
حتى يلق الله حين يلقاه وما له من ذنب يدعيه فيا من به كثر وان الكاف والمناقي السهون عليها خروج بعثها
او دوا ضيقا من غير مال الكاظم قال من كل كفة ميزان كذا زيد في الميزان في ذلك كفا لذنوبه
ولا حيلة الاصل الثامن فلتين في القه قال الله تعالى في سورة العن ان الله يحب الصابرين وقال في سورة
الانفال واصبروا ان الله مع الصابرين وقال في سورة التوبة ان الله يحب الصابرين وقال في سورة
الاحزاب واصبروا ان الله مع الصابرين وقال في سورة الاحزاب واصبروا ان الله مع الصابرين

في القصر

الادب والاسئلة الى ان اسئل الله العليم والقوي ان يمن علي من لا يمن الله عليه ولا يعال من لا يعال الله عليه
قال القليل من صبر على المصيبة وصبر على الطاعة وصبر على المعصية فمن صبر على المصيبة اعطاه الله ثقتا مرة ورجة ما بين الدارين
الى الدارين ما بين السماء والارض ومن صبر على الطاعة كان له سعة ثمة ورجة ما بين الدارين الى الدارين ما بين النور
الى النور ومن صبر عن المعصية اعطاه الله ثقتا سبعة ثمة ورجة ما بين الدارين الى الدارين ما بين النور
ومن قال يا ايها المؤمنون علم اسماء الله تعالى عليكم بالقرآن فانه لا دين لمن صبر له وقال من انك من صبر حرت عليك المقادير
وانت ما جود وانت ان حرت حرت عليك المقادير وانت ما زود عن اسعد الله قال القليل من صبر على
الصبر الايمان بمنزلة من الجدة ما زاد في ذلك من الصبر كذا الله اذا ذل الصبر وذل الايمان قال رسول الله صبر على الله تعالى
اذا حرت لك من صبر على مصيبة فليد له اوله واولده ثم استقبل ذلك بالصبر حرت حرت عليك المقادير
ويانا اسئل الله عن القليل من صبر على شئ لا شك في نعمته قال ما في النكاح من الفرج وانما هو حزن حلة فليد
ليخرج عدوك وقال امير المؤمنين انما يسكنون زمان لا يستقيم لهم الملك الا بالاقبال والجود ولا يستقيم لهم الغنى
الا بالانجيل ولا يستقيم لهم القبر في الناس الا بالاتباع هو امهم والاستخراج من الدين في ذلك الزمان فصر
فصر على الفقر في مو لقيد والغنى وصبر على الغنى وهو لقيد وصبر على الفقر في مو لقيد والغنى
اعطاه الله ثوابا سبسين صدقا قال النبي من ابتلاء ببلاء من المؤمنين فصر على كان له مثل اجر الشريك
وقال رسول الله في الجنة في الملاء تمام الحنة وقال كل نعيم دون الجنة حقير وكل بلاء دون الناس ليس العليل
التمتع قال الله تعالى في سورة آل عمران والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس الله يحب المحسنين وقال في سورة
الفرقان وعباد الرحمن الذين يمتثلون على الاذن هوذا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما وقال في سورة صم في
من عفا واصحح جرحه على الله قال رسول الله من كل غنى غنى وهو لقيد وعلى ان يتقده دعاه الله يوم القيمة
على كل من الخلق حتى يخرج من الجحيم ونبأه وقال من اول عوف من خصلته ان الناس عواذ على الجاهل والحق

في القصر

استغفر
في العشاء

قال ان الله ليحكم اجاب استعيني وسخني اسماء فتاين ان بعدتهم وقال ابو عبد الله في يوم النسخ يوم القيمة في يوم
اليرة كتابه ظاهره يا علي التمس لا يرى لاساوي فيطوئ ذلك فقال يا رب اعتد بيني وبينك فيقول الجبار ربنا يا نبي في
استخني ان بعدت بك وكنت لقي في الدنيا يعتدي الما حجة فصل ثالث الاربعون والعشرون قال الله في سورة
طه وما لك بمنك يا موسى قاي عساني تو كما علمنا واهتج بها على فني وفي فيها ما رب ارحمني من اسعبد الله
ثم قال قال رسول الله من خرج في سفر ومعه عشاء فلو لم يدر في طاه هذه الايات ولما دونه لثقتا به ليد قال في
انذرتي لم يدر من الناس يسبقون ووجد من دونهم اسررتت ترودوان قال خفكك ما لثقتا به ليد حتى بعد
الوعاء ابو ناسخ كبير فسق لهم ثم قال في الظل فقال ادباني لما انزلت الى من خير فقير في انزلت احلا منها في
على سخيها ثالث في بيتك في الجوز بك حرا سقي لنا فلما جاء وقت عليا القدر قال لا تخف فخرجت من
القوم الظالمين ثالث احدا منها يا ابت استاجر خير من استاجر القوي الاين قال اويل من اكلت حلا
استحي هاتين على ان تاجر في غاي حج فان اتممت عشرين فمن عندك وما اويل ان يثق عليك على سجد في
انشاء الله من القليل قال والله سبي فيك ايا الاجلين فقلت فلا عدوان على والله على ما نقول وكيل
الامم الله من كل سبع وصادر ولا تقو غار ولا حديد حتى يرجع الى اهله ومزله وكان معه سبع وسبعون
من المعقبات يستغفرون له حتى يرجع ويصفا وقال النبي العفاء ينق العقر لا يجا وده لشيطان قال
الله والامر من آدم مرضا شديدا اصابته فيه وخشة فتكنا ذلك الرجل فيل فقال قطع عشاء من
من وفهد صلا رك ففعل ذلك ما ذهب الله عنه الوشدة وقال من ادان ليطوئ الى الارض فيلجأ بها من لوز
من قال النبي من من شتم مع العفاء في سفر والحرف كتواضع يكتب له بكل خطوة الف حسنة وفيه عند الف حسنة
ودفع له الف وجبة الفصل الرابع الاربعون في تعليم الاطفال قال الله تعالى في سورة المائدة اومر الله انكم
عند كل مسجد قال رسول الله من تلم اطفاه يوم الرب وقتت عنه الاطعمه اصابه ومن تلم اطفاه يوم الرب
ذهبت

في تعليم الاطفال

ذهبت البركة منه ومن تلم اطفاه يوم الاثنين يصير حافظا وكاتب وناويا ومن تلم اطفاه يوم الثلاثاء
الملك ومن تلم اطفاه يوم الاربعاء يصير سخي الخلق ومن تلم اطفاه يوم الخميس يخرج منه ولد غل فيفرا
ومن تلم اطفاه يوم الجمعة ينال في عمره وماله ومن تلم سيد باليمن بالاسبابه ثم بالانحصر ثم بالاهاام
ثم بالوسطى ثم بالبحر وسيد بالسرير ثم بالوسطى ثم بالاهاام ثم بالانحصر بالاسبابه قال العاق و
تعليم الاطفال يوم الجمعة ينال من الجاهل والمجنون والبور والمي لعي فان لم يجمع تحكما حقا وفي
آخر ان لم يجمع فاعلى السكين والمقران ودوى العاق واما تعليم الاطفال في هذا الترتيب
الجمعة الى صعدة مان من الجاهل من اربابك عن النبي من تلم اطفاه يوم الجمعة واخذ من شاد و
وافع على الرمن الماء حين يرون الجمعة شيعر سبعون الف طاك كلهم يستغفرون وينتفعون له عند الله
عن بعد عن ابائه قال قال رسول الله من تلم اطفاه يوم الجمعة خرج الله من اطفاه لدا وادخل منها
الشفاء وهب الا سناد قال قال رسول الله من تلم اطفاه يوم الخميس اخط من شاد وعوف من جمع الا
ضروس جمع اليمن عن اسعبد الله من تلم اطفاه يوم الخميس ترك واحد ليوم الجمعة فوي يصر عند الفقر عن
اسعبد الله عن ابا له قال قال رسول الله تعليم الاطفال يجمع الماء الاعظم وينال في الرزق وهب الا
عن اسعبد الله من تلم اطفاه وقت شاد به في الجمعة ثم قال هم الله وبالله وعلى سعة رسول الله اعطى
لكل فلامه عتق وقبره من له اساعيل وقال محمد بن محمد مؤلف هذا الكتاب قال في وصية الى تلم
اطفاده ومن شاد بك وابدا بخمرك من يدك اليسرى واختم بخمرك من يدك اليمنى وكل حين تريد
تلقها او شاد بك اسم الله وبالله وعلى مله رسول الله فانه من فعل كذب الله بكل كلامه وجرانته عتق نسمة
وامر من الامر من الذي يموت في يد عن اسعبد الله قال من قطع نوبا جديدا او انا انزلنا سنة ثنتين
مرة ناذر بلغ تنزل الملائكة اخرج ملكا من الملك ورتن على القرب شيئا خفيفا ثم على ركعتين او دعا ربك

قال لهم من القرآن الجيد سئل عن النبي عن القاف وخلفه قال خلفه سبعون ارضاً

في القاف

سورة البقرة واشكروا لانكفرون وقال سورة المائدة ما يريد الله ليجعل العلم شغواً لعل ينفعوا

فِي الْمَسْكِ

وَمُتَّبِعُونَ

واعطاه خاتمه وفيه فصوص قيمته ما تباركهم وقال يا اعراب عطاء الذمب الى غير ما ذكره من الخاتمة فنفقت
 فاحذوا لا اعراب وقال الله حديث يجعل سائر الامة لا يذبحوا رجل الى الموتين فقال جنتك لا تسئل عن
 وبعد مسائل فقال سئل ولان كان اربعين قال اخبرنا ما اصعب ما الاصعب ما الغريب وما الاقرب ما الجيب
 وما الاقرب ما الجيب وما الاقرب ما الجيب فقال عيسى بن القصب المصعب والاصعب موتها بها والاقرب كل ما هو اب
 والاقرب هو الموت والغيب هو الدنيا والا عجب غفلتها والواجب هو التوبة وترك الذنوب هو الا واجب قبل جاء
 رجل الى المؤمنين فقال جنتك من سبعين فرسخ لا تسلك عن سبعين فرسخا فقال سئل ما شئت فقال الرجل
 اي شئ اعظم من سبها واي شئ اعظم من الاذى واي شئ اعظم من البتيم واي شئ احرم من النار واي شئ
 ابر من الحرير واي شئ اغنى عن الحر واي شئ اقم من الحجر قال ايها المؤمن عظم عليه السلام البتيم اعظم
 من سبها والحق اوسع من الاذى ونعيم الوفاء اضعف من البتيم والحر من النار واحضرك الى الجبل ابر
 من الحرير والدين القانع غني عن البحر وملك الكفا اقم من الحر وجاهل عاربه وقال يا ايها المؤمن ان ما خوذ
 بثلث علة علة النفس وعلة الفقر وعلة الجبل ما جاب غير المؤمنين وقال يا اعراب علة النفس تعرف
 على الطبيب وعلة الجبل تعرف على العالم وعلة الفقر تعرف على الكرمير فقال اعراب يا ايها المؤمن ان علة الطبيب
 الكرمير وانت العالم يا ايها المؤمن ان علة الكرمير بيت المال فتلذذوا لاف درهم وقال متفق الفاعلة النفس
 والفاعلة الجبل والفاعلة الفقر الفصل الحادية والستون في المسائل قال الله تعالى وسورة ونصحي
 اما السائل فلا تنهين قال رسول الله لا تردوا السائل ولو بقلبك حرق وقال ولا تردوا السائل ولو بشق تمرته
 وقال لولا ان السؤال يكن بون ما قدس من درهم الفصل الثانية وستون في حق الجار ورجل دوى النجف
 انه قال الجيران ثلثة جوارله ثلثة حقوق حق الجوار وحق القرابة وحق الاسلام وروي ان حذا الجوار
 الى اربعين دار وروي الى اربعين ذاعا الفصل الثالثة والستون في كسب الحلال قال الله تعالى في سورة المؤمنين

فرد السائل

في حق الجار

فكسب الحلال

كها

كل من الطيات واعلموا ما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من طلب الحلال لم يضره ما كسبه حرام
 ورجل السهم من ثبات كماله الحلال مات مغفورا له وروي عن النبي صلى الله عليه وسلم في العبادات سبعين خيرا فاضل الحلال في العبادات عشرين خيرا
 وروي عن النبي صلى الله عليه وسلم قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم والره اذ اقل الى الرجل فاجيبه قال هل لدرهم فتراف قال لا الا لظ
 قال سقط عن عيني فقل كيف قال يا رسول الله قال لان المؤمن اذا لم يكن له درهم فانه يعش مدنيته وقال عدي بن
 اكل من كذبه فكل من شئ القدر انما الهرب الحافظ قال عيسى بن مكرم كذبه في النظر الله العليم بالاجر ثم
 لا يعذب بالبطا وقال الله من كان كذبه حلال فحق الله له ابو البختة يدخل من القيانا وقال من اكل من
 كذبه كان يوم القيامة في عدد الانبياء وياخذ ثواب الانبياء وقال من طلب الدنيا حلالا استغفانا ونقطنا
 غدا جاده في الله وجره كالعمر ليلته البدر الفصل الثامن والستون في السائق قال الله تعالى في سورة الحج
 من قربة اليك انكناها وبها طمعة مني حامية عن عرونها وبها موعظة وقصصه قال اعراب النبي صلى الله عليه وسلم انه
 با على القسرك المستاف فان شيوخهم جماله وشبابهم عزمه ونسوانهم كشفه والعالم بينهم كالجحش قد بين
 الكلاب قال النبي صلى الله عليه وسلم من لم يتودع في دين الله ابتلاه الله بنكته خصال ما في يمينه شبابا او ثوبا فخره في خدمته
 السلطان او يسكنه في السائق فقل عن سيدنا ابي محمود الحمصي انه قال في البلدة العلم والظلم قد يد
 به الى البلد فينتج في البلد العلم والداخل ويغفر في السائق الجبال والظلم وقال سنده حنون النادر في قبل
 الجليل من ميم با وسوال الله قال الامرا بالجو ودعوا بالعبادة والذهاب في الكبر والتجارب بالحيانة واهل الى
 سائق بالجمالة والعلم بالحكمة الفصل التاسع والثمانون في اكرام الاولاد قال النبي صلى الله عليه وسلم حققت شفاعة لمن
 اعان ذوتني بيده ولسانه وماله وروى عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال اربعة انا لهم شفيع يوم القيامة اولوا جافوا بالنبوة
 اهل الدنيا المكرم لذوتني والقاضي لهم حوائجهم والناهي لهم عند اضطرارهم والمحب لهم بقلبه ولسانه وقال
 اكرموا اولادي وحنوا اديبي قال ادا بي الصالحون لله والطالحون لي وروي عن العاق عليهما السلام انه قال لا تنحوا لظن

طلب الحلال

في السائق

في اكرام الاولاد

وعذركم

فأخرجهم قال يا رب كيف لي من الجبوت الى العاقب قال في امرتها ان تكون لك جردا وسلاما قال دبر
فما علي موضع قال انه حبس من الجنين قال فبسط جبريل في ثاخر جبريل ما عبدك كمنيت والناظر ابا احمي
قال ما وعزتك جلال اولي ما سئل لا طلت هو انك في النار ولكن حتم على نفسي ان لا يسئلني صليتي حتى تموت
به والحمد الا وقد غفرت له ما كان ينبغي ويبدد وتغفرت لله اليوم الفصل الثاني في تسعين وعقد وال
محمد قال ابو جعفر قتل الله تعالى يوم القيامة ترى الذين كذبوا على الله وجهمهم مسووية قال من ذم الله امام
وليس يا امام قتل وان كان علويا وناظريا قال ابو عبد الله من ذم الله لامة وليس من اهلها فهو كافر وروى الشيخ
ابن الحسن الماضي قال جعلت فلان حديث فيها سجدة فقد سمعت عن ابيك فيها ما حوت عليه فقلت فقال
يا سفيك الاول بمنزلة الجبل والثاني بمنزلة السامري قال جعلت فلان ذوق فيها قال قلت لا ينظر اليهم ولا يزكهم
ولهم عذاب اليم قال قلت جعلت فلان من ذم قال ذم ابا ما من غير الله واخر من طغى في امام من الله واخر من
ذمهم انهما في الاسلام نصيبا قال قلت جعلت فلان ذوق فيما قال ابا ما يا سفيك فموت حكم من كتاب الله او حديث
النبوة او غمضت العين في الحكمة له فقد كنت على المطالب بل قلت جعلت فلان ذوق فيها بيا قال يا
ان في النار لو ابا يقال لم يفرح عند خلق الله لو اذن الله له في القبر ليقعد ويحيط لاحرق من عذبه الا ان
والا اهل النار وليقودون من حر والواوي وسندوه وتلاوه وما اعلا الله فيه لا يلهون وفي ذلك الوادي يحملون
جميع اهل النار الوادي من حر النار الجبل من حر النار الشعب يشده قدوه وما اعد الله فيه لا يلهون وفي ذلك الشعب
وسندوه وتلاوه وما اعد الله فيه لا يلهون وفي ذلك الشعب يشده قدوه وما اعد الله فيه لا يلهون وفي ذلك الشعب
وما اعد الله في بنائها من سم لا يلهون وفي ذلك الشعب يشده قدوه وما اعد الله فيه لا يلهون وفي ذلك الشعب
من هذه الامة قال جعلت فلان من الجنة ومن الاشقي قال اما الجنة السابقة فمقابل قائلها بل وعمر الذي خارج
وقد قال انا وحي واميته ورفعون الذي قال انا وكم الاله وهو الذي عود النور وقوس الذي نصر المصارف واما انما

من هذه

فانك القتل

من هذه الامة ناعرا بيان من هذه الامة الفصل الثالث في تسعين وفي تاول القلوة قال الله تعالى في سورة طه
من اعرج عن كوفي فان لم يعترف فضعها ونحشر يوم القيمة اعرجي قال دبر خسرني اعرجي وقد كنت قال كذا انك ابا تبا
فسيبها وكذا اليوم تنس في سورة مريم اضاعوا الصلوات وانبعث الشهور فسوف يلقون عقابا وقال رسول الله
الصلوات عاد الذين من تركت الصلوات فمعدن فقد هدم وسيد ومن ترك اقامتها يدخل المولود والويل واذا في
جهنم كما قال الله تعالى في سورة الحديد في المصلين الذين هم عن صلواتهم ساهون وقال النبي صلى الله عليه واله حافظ لصلواتك
فان الله يبارك وتعالى اذ كان يوم القيامة ينادي يا اعبدة وما لا شيء سئل عن الصلوات فان جابها لها والاخر في النار
وقال لا يتغير صلواتكم فان من صنع صلواته حشره الله مع قوم من وقرعون وهامان لعنهم الله وهم واخرهم وكان
على الله ان يهلكهم لما روى عن المعافين في المولود ثم المولود في المولود على صلواته قال النبي صلى الله عليه واله من ترك صلواته حتى يفوت
مغفر عذره فقد هلك عذره قال ابو عبد الله من ترك الصلوات وحده قال رسول الله صلى الله عليه واله الشيطان يريدك
بن آدم يا حافظ لمن اذاعوا نيرانا عليه واودعوا في العظام وكان ابي المؤمنين صلى الله عليه واله يقول المقاتل الغنى
يقطع الصلوات عن النبي صلى الله عليه واله من ترك الصلوات لا يجرؤوا عليها ولا يخاف عقابها فلا ابا في الموت مات بهوديا او نصرانيا
او مجوسيا وقال من اعان تاول الصلوة بلقر او كسوة ملكا قتل سبعين نبيا او لم ادم واخرهم محمد قال
النبي صلى الله عليه واله لا ايمان لمن لا ايمان له ولا صلوات لمن لا يمسكها ولا يمسكها وقال النبي صلى الله عليه واله
الناس من سرق من صلواته فقال على وكيف فالسباد رسول الله صلى الله عليه واله الذي لا يتم ذكوه وسجوده وهو
سارق صلواته محروق عند الله وفيه الفصل الرابع في تسعين وفي القتل قال الله تعالى في سورة النساء ومن قتل مؤمنا صليما
فجزاؤه حرام خالدا فيها وغنائه عليه وعنده ما وعد له علما بان شديدا وقال تعالى ومن جادل الكافرين فاعلم ان الله لا يهديهم
من نفسا فغير نفسا ومما في الاخرة قتل النفس جميعا عن معجيد الله بن عمر عن النبي صلى الله عليه واله قال قتل المؤمن اعظم عند
الله من ذم الدنيا وقال الصادق لا يزال المؤمن في شئ من ديار ما لم يصيب حراما وقال النبي صلى الله عليه واله لا يؤمن من قتل المؤمن في

والقتل

لنوبة ابيها وقال الله في سورة بني اسرائيل لا تقتلوا النفس التي حرم الله الا بالحق لا تير وقال النبي ما عجب
 الاولي الى دجها كعنه من حرام ليفعل عليها وقال ابن ابي السمرات السبع وابل الاوصين السبع اشركوني
 ومن منكم من كتم الله عز وجل جميعا في النوا والفصل الحاشي في السبعين في آيات الله تعالى في سورة البقرة الذين ما
 كلوا الا لولا انهم من الاكل ما يقوم الذي يحيط به في شيطان من المس وقال الله في هذه السورة ان يا ايها الناس
 آمنوا بقول الله واذنوا بما ياتي من انكم من المؤمنين ما لم تفعلوا فاذنوا بحرام الله ورسوله وان تبغى عليكم
 دوسا لم تظلموا ولا تظلمون وقال في حل الله البيع وحرم الربوا وقال النبي من لعن الله عشارا كل الربوا
 وهو كله وكابره وشايله والحلال له والوشم والموشم وما نفع الزينة وقال النبي كل من اكل من الربوا سبعون جزءا من
 مثل ان ينجح رجل اخر في بيت الله حرام وقال من اكل من الربوا لعن الله بطنه واهله وولده واهله وولده واهله
 لم يقبل الله شيئا من عمله ولم ير الى فعله الله ولا يكتمه دم معه في الربا وقال النبي من لعن الله عشارا كل الربوا
 الفصل السابع والعشرون في آيات الله تعالى في سورة التوبة والذين في القلوب حسرة على ما فعلوا من الربا
 جلدته ولا تاكله كما ساءوا فاذنوا من انكم من المؤمنين بالله واليوم الآخر ونشهد عذابها طاعة من المؤمنين
 وقال في سورة جنان الذي لا تقبل الا انما كان ناخته وساء سبيلها قال رسول الله من انظر سهم سهم من
 سهام الله في القدر من تركه خوفا من الله عطا الله لقاء ما ناجى حلاوته في طيبه وقال عليه السلام عجب الارض
 الى دجها كعنه من حرام الله عز وجل من في ما من الله مسلة او سهوة او فلفل منيرة او فلفل منيرة
 او امه ثم لم ينزل ما من الله عز وجل في تزلزلنا في باب يخرج منه حيات وعقارب وقبائح النوا وهو
 يحرق اليوم العتية فاذنوا من توبة ناذي الناس من قن وحيد فيعرف بهذا الاكل في الدنيا حتى
 في يومه الى النار وروي عن علي بن النبي انه قال يا ايها الناس ان في سنة خصال ثلث في الدنيا وثلاث في الآخرة
 ناء الحيا في الدنيا فانه يذم بها البها ويقطع الزرع من السماء ويقل الغنا واما في الآخرة فثلاث
 في الآخرة

في التوبة

في التوبة

في التوبة

وسخط

وسخط الرب وخلو النار وقال النبي من ان لكل عضو من بدنك حظ من آتاء والعين فانه ينظر
 واللسان فانه الكلام والاذنان فانه السمع واليدان فانه البطش والرجلان فانه المشي والفرج فانه
 ذلك وكذا بقية الفصل السابع والعشرون في آيات الله تعالى في سورة التوبة والذين في القلوب حسرة على ما فعلوا من الربا
 تون الفاختة وانتم تعرفون انكم لتأتون الرجال شهوة من دون الناس بل انتم قوم تجهلون وقال
 في سورة المص لوط اذ قال لقومه اتأتون الفاختة ما سبقكم بها من احد من العالمين انكم لتأتون
 الرجال شهوة من دون النساء بل انتم قوم مسرفون وقال رسول الله من كذب امرئ فاني بريها او غلاما
 في يده او رجلا خسر الله تعالى يوم القيمة ان من من الحجة يتأذى به الناس حتى يلد ختم قال من
 ولج وطال الرجل لم يمت حتى يلد هو الرجل الذي لعن الله لوطا وقال ابو عبد الله الطوطا ما دون الذين واما الله فمولى
 الفصل السابع والعشرون في آيات الله تعالى في سورة الحجرات يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثير من الظن
 ان بعض الظن اظلم ولا تجسسوا يغيب بعضكم لبعض احوالكم ان يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من مصروف
 ما يلفظ من قول الاذير فريب عيشه وقال في سورة النساء لا يجزى من النساء الا ما يملك منهن وما في سورة
 سبيها عليا وقال في سورة التوراة الذين يحبوا الفاختة في الدين آمنوا بهم عذاب السيم في الدنيا والآخرة
 حرة وقال في سورة نون ولا تطع كل حلاف مبين هذا مشاء بنعيم وقال النبي من غلب عندك
 المؤمن فمستطاع ان يفرقه نفسه لغير الله في الدنيا والآخرة ومن خذله خذله الله في الدنيا والآخرة
 وقال من من اغتاب ومسلط لم يقبل الله صلواته ولا صيامه او لعين لوميا وليلت الا ان يغفر له صاحب وقال
 من اغتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه وقال من من اغتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه
 ابله ومن غتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه وقال من من اغتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه
 عن سبي بن جبريل النبي انه قال لو في رجل فرف بن يدي ويدي في اليد كتابه فلا يرى حسنة فيها
 جنة

في التوبة

في التوبة

يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من مصروف ما يلفظ من قول الاذير فريب عيشه وقال في سورة النساء لا يجزى من النساء الا ما يملك منهن وما في سورة سبيها عليا وقال في سورة التوراة الذين يحبوا الفاختة في الدين آمنوا بهم عذاب السيم في الدنيا والآخرة حرة وقال في سورة نون ولا تطع كل حلاف مبين هذا مشاء بنعيم وقال النبي من غلب عندك المؤمن فمستطاع ان يفرقه نفسه لغير الله في الدنيا والآخرة ومن خذله خذله الله في الدنيا والآخرة وقال من من اغتاب ومسلط لم يقبل الله صلواته ولا صيامه او لعين لوميا وليلت الا ان يغفر له صاحب وقال من اغتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه وقال من من اغتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه ابله ومن غتاب مسلما في شهر رمضان لم يجر على صيامه عن سبي بن جبريل النبي انه قال لو في رجل فرف بن يدي ويدي في اليد كتابه فلا يرى حسنة فيها جنة

في التوبة

الاسلامي بعد الله عز وجل متوفى الا انهم حين موتهم اولى لم تمت في مناصبهم بل اولى قضاء عليها الميت ورسول الله
 حرم على الجاهل مني فليس من الا ارواح كذا تصير المير عند مناصبهم فليس ما شاء الله فقال له ابو الحسن انها تصير
 ارواح يعقون كما ارواح الحيات فانها لا يلد الا باليد لا يخرج الا بالمرءة وكذلك اوصى على النفس الميت فقتل
 الروح المقتلة في روح العقل لو كانت روح الحيوة خارجة لكان بدنهم ملق لا تحرك وقد ضرب الله مثلا
 في كتابه من احب اليك نفسك فوات اليمين وفات الشمال فلا ترجع اليه او احبهم فميم باجر كما
 وروى عن النبي صلى الله عليه وآله قال كنت عند ابي عبد الله عليه السلام فجالسنا فقال له ما يقول الناس في ارواح المؤمنين
 قلت يقولون في حواصلهم اخضر فتاويل تحت الموت فقال ابو عبد الله عليه السلام ان الله المومن اكرم على الله
 الفاعل من الملك ان جعل ووصف قال كالبقالبه والدينا فيا يسمون ويستنبون ما اذا قدم عليهم التقا ومعه قوة الله
 المصورة التي كانت في الدنيا وفي الاخرة عن ابي بصير قال سئلت ابا عبد الله عليه السلام عن ارواح المؤمنين
 فقال في الجنة على صورة ابدانهم لو رزقته لقلت فلا تاتي في كتب التبعير الا عند ان رزقها المومن صحبة ثلاث
 طيبة وثيقة يصحب ويخرج ووجه قتيل من الملائكة فيخرج من الله عز وجل في الدنيا فقال القطع الوجه واليتمت
 الا وهي فم السليلين والصالحات حدثني ابي عن جدتي رسول الله صلى الله عليه وآله في ما بعد طوق لا يتطلس
 لا يشتمل في صورة والى صوت احد من اوصيا ولا في صورة احد من شيعتهم وان الرأيا الطار ما جزا من سبعين
 جزء من البقرة عن محمد بن القاسم الموفى قال قلت لابي عبد الله عليه السلام في ما بعد طوق لا يتطلس
 روح المومن في موضع التقدير والتدبير فهو الحق وكلما وتند في الارض فهو افاضات فقلت له جعلت فداك
 حتى لا يبق منها شي في بدن المومن قال لا لا يخرج من كل ما حتى لا يبق منها شي في بدن المومن لمات قلت
 وكيف يخرج قال انما رزق من موضع في السماء وشعاعها في الارض فكل روح فانه طمس في البلق وحركها من
 قال الله تعالى في سورة البقرة الفصل الثامن والعشرون في النصارى وبنو النضير امنوا وعلوا الصالحين المشر

في الجنة وفيها

اعدت

اعدت للمتقين عن علي بن موسى الرضا باسناد ودين النبي عن قال المن اسرعت اليه خذ جبريل بيدي فاقعد
 على ذلك من ورائك الجنة ثم ناولني سفر جنة فانا قبلها او اعلقه فخرجت منها جارية ثم ارسلها فقال السلام
 عليك يا رسول الله فقلت ومن انت فقالت انا الرقية خفي الجبار من ثلثة اشياء اسفل من ملكه وسف من
 كافر او اعلان من لوب عن عيسى بن مكي الميوان فقال الجبار كن كنت خلقني الله لا حيك وابنك على اسفل
 قال سئل النبي ما بنائها قال البنة من ذنوب البنية من فضة وملاط المسك الاخر وترها وعفان جنة
 اللؤلؤ والمياقوت من دخلها نعيم لا يدور ويخلد يموت ابدا لا يبلى ثيابه ولا يابى عن ربي بل على الله
 قال النبي من ان في الجنة شجرة من اعلا ما يخرج حل ومن اسفلها ضيول بلق وذات اولياء الله فيقول ام
 حيث شاء قال يقول اهل النار من يصفوننا ما جبريل الذي اعلناهم سئلوا من الله تالوا رب ما بلغت
 عبادك من راء الذي رجة فيقول الله لهم كانوا الصومرون وانتم تقفون وكانوا ينفقون وانتم تخلون وكانوا
 عبادان وانتم تحببون وكانوا يصلون وانتم فائزون وقال ام المؤمنين قال النبي ان في الجنة شجرة
 ما فيها شجرة لا يبيع الا بصور من الرجال والنساء من شقي صوت دخل فيها وان فيها جميع حور العين ورفقهن
 بصوت لا يسمع الا من يمشي في النائمات المانوس ونحو الطنات فلا يسمع هذا ونحو الحاسيات فلا يسمع
 ابد ونحو الحاديات فلا يخرج صوت ابد والاصوات فلا يسمع على ابد ونحو المقاتلات لا تظعن ابد فظن من
 كانه وكل لنا نحن حيوات حسان اورد جاقوام كرام قال النبي في الجنة شجرة خير من الدنيا وما فيها قال ام المؤمنين
 انا مع رسول الله ومع عترته على الحق فمن اودنا فلنا خذ بقولنا ويعلمنا فان لنا الشفاعة ولا هل مردنا
 الشفاعة فتأفوا من لقاءنا على الحق فانا اود وعندنا وسعى عندنا وليا فادمن شرب من شرابهم
 ليقا بعد ما ابداهم فانه من صخرة احد هان من تسليم والارض من ممي وعلى حافية وغفران حصاهم الله
 والمياقوت وهما لوتران الامور الى الله ليعلم العباد ولو كانت العباد ما اشتادوا علينا ابدا ولكنك يخفى به

في الجنة وفيها
 في الجنة وفيها
 في الجنة وفيها

عدد وورق شجر وان كانت عدد واصل على وان كانت عدد واما الدنيا دون عن النعم الله وواله وسلم انما قال الله
لنعم ان وضعت خمسة اشياء وخمسة اشياء في الناس يطوبون وخمسة اخرى فينجدون وفي وضعت العز في
طاعة الناس يطوبون واورا السلاطين في جندون وفي وضعت العلم والحكمة في الجمع والناس يطوبون وشمع
منى جندون وفي وضعت الاحتراف في الجند والناس يطوبون في الدنيا منى جندون وفي وضعت الغنى في الغنى والناس
يطوبون في المال والجدون وفي وضعت وفاق في فاق الغنى والناس يطوبون في موافقة الحق منى جندون قال النبي
من طيب الخلق تعبدوا به ومن قبيح الخلق فاجتنبوا به وما الله بخلق مثالا لراحمه والذبا عنه قال الله تعالى
من احبني تدينوا به ومن ابغضني فليكن عليه لعنة الله ولولا اني اكون من الخاسرين لكانت لعنة الله على الخلق والجن
جميعا كلاما لعلمنا لافلا الصداق ومن الايام فقبل العلماء وقال ابن مسعود احب العالمين فان الرزق من احبهم
يقدر وعلى اهل الزنا حب العلماء واهل زمان الله لهم يقولون طبع الله ورسوله فانا والله مع الذين اعلم الله عليهم
من النبي والصديقين السجدة والعلما ومن اولئك وفيها قال الصادق ع السلام القلوب حرم الله ملائكتكم حرم الله
غير الله قال الصادق ع من ملائكة الله اذ غلبت اذ احببت اذ احببت حرم الله حبيد على القلوب قال رسول الله
انما انا ابن آدم ادم خلق بخلق الله ولا تعلق بخلق الله فالتعلق بخلق الله فالتعلق بخلق الله فالتعلق بخلق الله
فيلد على الملوك على الملوك فقال المتوكل له كيف في قصري هذا قال ابن ابي عمير قال في انما انما انما انما
الخلل نانت مسرف والله لا يحب المسرفين وانما انما انما انما انما انما انما انما انما انما انما انما انما انما
اصح بين اثنين فهو صدق الله في الاخرة وان الله لا يعذب من صدق قال امر الخلق على الله بعد الانبياء اهلها
والمتقون بالثمنون بين الناس وقال ابن ابي عمير بين الناس اصح الله بغيره وبين العباد الاخرة والاصلاح بين الناس
من الاحسان والاحسان العلم والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر والبر
او حلى الله تعالى الامور ما من من كان ظاهرا اذ من من كان ظاهرا واما الله سواد فهو مشوف
حقايق

خائن
عالمهم

حقايق كان باطنه اذ من من كان ظاهرا فهو ولي حقا سئل الحق عن العافية فقال من بلا بلا ودين بلا هو
وعلى بلا ودين بلا وقال خير الاعمال صيحة الجاهل في شرا الاعمال صيحة الاشراف في شرا الاعمال وقال المؤمن في الاقدار
لقد لا يضيع وتيد وقال النبي ع صلى الله عليه وسلم انكم تعلمون انما سكت فسلم اذا الملائكة ملك شيئا في الدنيا
الا وان كلام العبد كله عليه الا ذكر الله تعالى واما ما المعروف منى عن المنكر او اصلاح بين الناس وقال الله تعالى
لا خير في كثير من نجواهم الا من امر بهداه او مصر فوا اصلاح بين الناس قال وهب بن منبه ومنه
اشهر في عشرة من كلف في القواف وهذه هي الكلمات لاكن انفع من العلم والامال ربح من العلم ولا
وضع من الغنى لا ربح من الغنى ولا ربح من الغنى ولا ربح من الغنى ولا ربح من الغنى ولا ربح من الغنى ولا ربح من الغنى
من ترك الهوى لا افضل من الفكر ولا حسنة اعلى من القبر ولا سيرة خرى من الكبر ولا نبي الهى من الافق ولا
دافع من الخرف ولا رسول عدل من الحق ولا غنى اشتق من جمع المال ولا فقر اذل من التمع ولا حيا
الطيب الفخر ولا مخيلة اهي من العبادة ولا عبادة احسن من التويع ولا غنى احسن من التويع ولا اجار
احفظ من الصمت ولا قوين اربط الحومة ولا اولم النعم من العقل قال العقل ثلثة اجزاء فمن نكس فيه فهو
العاقل ومن لم يكن فيه فلا عقل له من المعنى بقاء الله ومن الطاعة لله وحسن الفل بقاء الله قال جاكمن الله
انا عند الله عبد قال ان الصدق سيدى الى البر والبر يهدي الى الجنة قال من بشر المستعفين المقبولين
من بعدى يا اجند وقال من بشر المتعاضدين في القلم بالماجد بنود تام يوم القيامة وقال من عمر على
وقرء قال من الله احد عشر مرتبة ثم حرم على الاموات اعطى من الاجر بعد والاموات وقال من على ناقة
الغنىة ونحن مقبلون على عزة ذات تسلاسل فسللته عا سئلني وقال ان العزاة اذا اسمعوا بها
العزاة كتبت الله لهم بر من النار واذا خيبروا العزاة بامى الله بهم الملائكة واذا وعدهم اهلهم بكتب
عليهم الحيطان واليهوت يخرجون من ذنوبهم كما يخرج الحية من سحير ويكمل الله تعالى لكل رجل منهم اربعين ملكا
في دارهم

في دارهم

العلماء كما قيل حد في الدنيا كما القوا في النار ثم اوجادوا فيها عبيد والآخره من عذاب وغيب تسليم
اولهم ناعل على ان نبيهم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وسلم وجماعته واولاده عليهم السلام في صلواتهم
في فضيلة الصلوة بالجماعة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من صلى صلاة بالجماعة فله اجر
مع آدم وسبعين حجة ومن صلى صلاة الظهر بالجماعة فله اجر مع ادرين مائة حجة ومن صلى صلاة العصر بالجماعة
فله اجر مع ابراهيم مائة حجة ومن صلى صلاة المغرب بالجماعة فله اجر مع محمد ومن صلى صلاة الفجر بالجماعة
جعل الله تعالى وجهه كاهن القدر ومن صلى صلاة الظهر بالجماعة تكرر على الصلاة البرق من صلوات العشر
ثم الف صفة من الملائكة يحمدون من صلوات المغرب بالجماعة لعنتهم مع الانبياء والمرسلين ومن صلى
الغداة بالجماعة يكون نصيبه من النار حجابا وقال لا تترك الصلوات الا تترك الاستعاذة بالاسم الحيد
بالجماعة وتعلمها قال الله تبارك وتعالى يا ايها الذين آمنوا اذكروا الله في كل صلاة والذين هم في الصلاة
وفوق الله تبارك وتعالى على الناس من الجحيم الى الجحيم خمسة وثلاثين صلوة منها صلوة واحدتهم فيها الله تعالى
جماعة وهي جماعة مع اشراكها العبد يروى اما في الصلوة فليس للجماعة اليها المفروض الا مع عدم صحة قراءة
بها موم قال لا تذكروا ح عليه واجب نعم الجماعة تترك من تركها وعذر عنها وعن جماعة المسلمين في غير
فلا صلوة له ومن ترك ثلث جماعات متواليات من غير عذر فهو منافق وصلوات الرجل في جماعة تفعل
على صلوات الرجل وحده بخمسين وثلاثين وجبة في الجنة والصلوة في جماعة تفعل صلوات الف رجل واربعة عشر
صلوات فيكون خمسين صلوة هي مستحبة في الف ليلة كلها ولا تجب في هذه الجماعة الا في الجمعة والعيد
مع اشراكها وبعض الناس يقال بالوجوب مستحبة حتى في النكاح ووجهه وثباته في اليومين او في وقتها
في صلوات الاحياء وركعتي الصلوات روى محمد بن مسلم عن ابي جعفر انه قال لا صلوة لمن لا يشهد وركعتي
من جيران المسجد الا من يفتن المشرك قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تقوم لحضرة المسجد ولا حرق عليكم مناكم

وتابع

وقال من صلى الصلوات الخمس جماعة فقلوبهم تكل خير وقال في الامانة جماعة وسأل الحسن البصري ابا عبد الله
عن ان يكون الجماعة مال رجل وامرأة واذا لم يحضر المسجد احد فالمؤمن وحده عاكة منى اذن واتام
صلى خلفه صفان من الملائكة ومنى اقام ولم يؤذن صلى خلفه صف واحد وقد قال النبي صلى الله عليه وسلم المؤمن وحده
والمؤمنين جماعة وصلى رسول الله صلى الله عليه وسلم في الفرات قبل بوجهه على صعيد قال عن ابي
نسيم باسماهم من حضر الصلوات قالوا يا رسول الله فقال غيبهم فقالوا يا رسول الله قال اما انك ليس
من صلوة المقتل على المنافقين من هذه الصلوات وصلوات الغداة والآخره في جماعة ولو علموا الفضل الذي فيها
لانوهم ولو احبوا وقال الصلوات على اسم العدة والغداة والآخره في جماعة فهو في ذمة الله عز وجل ومن تكلم
ما سماه الله ومن حرقه فانه يحرقه الله عز وجل اذا كان معاه بوشيد فباي الزلزال ليلى في حديد
ولا يحضر المسجد النبي صلى الله عليه وسلم اذا بنتت الغداة في الصلوات في الرجال وقال ابو رضى الله عنه في رسالة في العلم
بانبي ان اول الناس بالقدم في جماعة اخرهم للقرآن قال كانوا في القرآن سواء ففهمهم قال كانوا في
الفقه سواء فقدمهم مجبرة وان كانوا في الهجرة سواء فالسهم في الاسلام او مطلقا وان كانوا في سن
فما يصيبهم وجهه ما يصيبه في مسجد ولكن من على الامام منكم والحق فان سبي الامام او تقايا
يقوموا وافضل الصلوات والامام في الحديث ان مع تشاح الاشهر والمؤمنين تقدم الاخرة
ما الاقدم مجرت والاسبق في الاسلام فالامام وجها لا يتدل على عناية الله عليه والرسول في مسجد اول من
الجمعة وكذا صاحب المنبر والمحدث في امارته قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اقام القوم اقاموا فقد موافقكم قال
ان سركم ان تروا صلواتكم فقد موافقكم وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من صلى التوم وفيهم من هو اعلم منهم من
اوهم اسفلهم اليوم القيمة وقال ابو ذر ان اقامك شفعك الله ولا تخلف شفعك سفيها ولا تقا
ودون الحسين بن كثير عن ابي عبد الله انه سئل عن الرجل يترك الامام فقال ان الامام من المؤمنين

دیگر از او نمود و فرمودند که این نسخه که می خوانی در میان ما
 روزی در دو ظهر تا عصر نماز کند و در هر دو ذکر خدا کند تا غایت آفتاب و در هر روز یک بار این
 احکام کند تا آنکه خداوند او را به جنت نایل دارد و در هر روز یک بار این دعا را بخواند
 بخاکت نماز بجای آورد و رسول خدا فرمود که هر کس این دعا را بخواند در هر روز یک بار
 بود و در هر یک غیر این سوره و یک سوره
 هر دلی که روزی حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام در دولت خانه نشسته بود با حضرت جبرائیل مأمور فرمود
 و سلمان ناسی که نگاه فقدا در آورده و طاهر علی در دست و مو با بر روی عمل کشیده بود استراحت و امیر المؤمنین
 در این که حضرت امیر المؤمنین فرمود که باین دعا که در حق این طاهر علی و موحی بنی بگویم گفت که بگو
 الله اول شما مقدمه حضرت فرمود که دل من از این طاهر علی و من تر است صحبت من از این طاهر علی شیرین تر است
 و ایمان با خود برون از این موبار یکتر است حضرت فاطمه فرمود که شرح بدارم از این طاهر علی و من تر است صحبت من از این طاهر علی
 نعم از این طاهر علی شیرین تر است عمل که در این موبار یکتر است امام حسن فرمود که قرآن از این طاهر علی و من تر است
 و چون قرآن از این طاهر علی شیرین تر است و علی قرآن از این موبار یکتر است حضرت امام حسین فرمود که نیت از این طاهر
 رویش تر است رسیدن و نیت از این طاهر علی شیرین تر است و گفتن از این موبار یکتر است حضرت فاطمه فرمود
 که نماز از این طاهر علی و من تر است که در این نماز این طاهر علی شیرین تر است و گفتن از این موبار یکتر است سلمان
 فرمود که زکوة مال و ان از این طاهر علی شیرین تر است و در زکوة از این طاهر علی شیرین تر است و عیسی و سیدنا از این
 موبار یکتر است و حضرت فاطمه علیه السلام فرمود که گفت که مهمان از این طاهر علی و من تر است و در نیت مهمان از این
 علی شیرین تر است و خوشنودی مهمان از این موبار یکتر است از جابر بن عبد الله و رسول خدا شنیدم
 که اصحاب فرمودند که انشا الله خبر بدیم که اگر نگاه داریم انشا الله در هر روز یک بار خداوند او را به جنت نایل دارد

شروع بهیم

رویش تر است

نعم بر بنود ای صحابه من خدا تیم را بهمت فرستاده است که این را آفریده است چنین از آفرینش آسمانها و
 هر یک از این آسمانی موبار که در دست چون کرام الکاتبین بر قبیل بنی بر اعیان بنی کان از صیغ تا بنی کان عمل
 بنده را بر بند باستان چون باستان رسد آن فرشته که در میان آسمان اول است گوید اسمعیل بر روی خداوندش
 رسید که من فرشته غیبیم حدی ای نعم فرموده است که عمل که من غیب کرده باشد مگر آنکه از تو بگذرد و بگوید
 از کرام الکاتبین عمل بنده دیگر بر نیک غیب نکرده باشد چون باستان ایم رسد در میان آسمان ایم که بگوید که من
 علی بر روی وی رسید که مراد از این عمل غرض دنیا بوده مرا فرموده اند که علی او را ندیده که در میان مردمان
 حق را و روی این عمل بنده دیگر بر نیک نکرده باشد از این بد افتد و نماز روزی چون باستان سیم رسد در میان آسمان
 سیم گوید اسمعیل بر روی وی باز رسید که من فرشته نیکم وی در مجلس نیکم کردی مراد استوری نیت که علی
 وی در راه دهم بر علی بنده دیگر بر نیک ستاره در جنتان از تسبیح و نماز و روزه و زکوة و حج و عمره چون
 باستان چهارم رسد در میان آسمان چهارم گوید اسمعیل بر روی وی باز رسید که من فرشته غیبیم و نگذارم که علی
 وی از بگذرد که هیچکس را کاری نکرده که عجب در آن نبوده بر علی بنده دیگر بر نیک چون عروسی است چون باستان
 پنجم رسد در میان آسمان پنجم گوید اسمعیل بر روی وی رسید که من فرشته حسم که دی حدی نگذارم
 که علی از من بگذرد و چون علی بنده دیگر بر نیک چون شعی و روشن و از نیکو چون باستان ششم رسد در میان آسمان
 ششم گوید که اسمعیل بر روی وی باز رسید که من فرشته حستم و حاجت بین هر که بر کسی که دیر بالا و رنجی میجوی
 بودی جهت نکرده و شاد کامی کردی نگذارم که علی وی از من بگذرد بر علی بنده دیگر بر نیک که روشنائی او علی
 آفتاب بنده از زهد و ورع سه هزار فرشته در متابعت او روند چون باستان هفتم رسد در میان آسمان هفتم
 گوید که اسمعیل بر روی وی باز رسید که من فرشته رباعم باز دارم هر علی که خالق بر او خداوند نباشد که
 رباعا بودی و بعد از این بر زکی و نام جنتی بود و در میان مردمان و آوازه جنت است در شهر نام خداوند

نعم بریده

[illegible]

اخبار و بابت بسیار در صفت آن وارد شد و بعضی خلاف مقدمه را نیز از کبر و شرفه مذمت اخبار و بابت و حکیم
 معقوق و الدین یعنی حق بدرد و در آن ترک نمودن و آن که از هفت کبره همگسست و از هفت صدق و عروبت و بند و است
 که که نکند بوی خود و نگاه غضب آلوده و حالیکه آن علم را کرده باشد و حدیث ما نیز از قبول نکند بابت و دو
 قطع رحم یعنی خویش را از هم ببرد از حضرت با قرین است و رویت شده است که حضرت عتبات که صاحبش غیر دانا که و باقی
 در دنیا بدین علم و قطع رحم و قسم و دروغ و اخبار و در باره آنکه علم حکیم با عفت یا و غیره قطع باغ و کوهی و غیره بسیار است
 و نیت و خوری ساند و مؤمن اناعشری اخبار و اجابت معلوم مدبو و کذا نیت و خوری ساند پندیده مؤمن خجسته باشد
 بدینکه نیت و خور و هر چه بیشتر سخت تر باشد که هر چه عظیم تر است و اگر بزدان یا ضعیف باشد و یکتر بد نیت **در چهارم**
 گفتن مسلمانان و در جهنم غلظت و در دخی قدیم است که کسی که کسی را و در دنیا یکی را قتل خود را در جهنم صد هزار مرتبه
 بکشد یعنی کشته شده است و در دنیا بابت **پنجم** مقاتله و جنگ کردن با حق از حضرت با زعم رویت شده است که قاتل
 یغی جنگ با مؤمن کفر است و از حضرت رضا علیه السلام رویت شده است که اگر کسی شمشیر کشد تحت ترس ندان که نفس الهیه
 خدا و رسول جنگ کرده است و آن کبر و رویت بسیار از کتب **ششم** قتال در راههای حرام که در جنگ فنی القصد و فنی الحکم و غیره است
 چنانچه حد و ند علم در سوره بقره صریح فرموده است که قاتل راه حرام کفر است پس چنانچه بود حال چنانکه کرده ماه محرم واقع می شود
 بدین **ششم** قطع طایفه یعنی راه ستن را مطلق و مزد و تین چنانچه حدیثی است از ائمه و حکم فاریه و جنگ با خدا و رسول قرار داده اند
 و چنانی از راه و دنیا بدین و رفتن و رفتن و رویت و بابت و بابت برید و از زنده آواره کرد و نیت **هفتم** علم و کرم و نیت از حضرت رسول
 رویت شده است که بسیار برید از علم که علم در روز قیامت **نخاست** و بدینکه نیت از راه علم نیت فانی است که حق مظلوم را رد کند
 و اگر حق مظلوم را رد کند نیت او مشغول **نیت هفتم** اعانت ظالم کردن چنانکه از حضرت رسول رویت شده است
 که چون قیامت شود مادی ندانند که گمانند ستمکاران و بیاوران ایشان و کس اینکه لقیه در دوات ایشان که رفته است
 یا بدین از علم ایشان را اندا کرده اند که خبر ابایان و غفور کنیم **هشتم** امر ترک اعانت مظلوم است حضرت صادق
 صریحا از آن کبر و شرفه اند و صدق از حضرت روایت نموده که هیچ مؤمن نیست که کذا را در برابر دشمن خود را
 بموالت که از دنیا ببرد مگر آنکه حدیثی تقدم و اگر دار و در دنیا و آخرت **نهم** کون بغالی غیر تمیز کردن برتر کار

و خداوند صریحاً بر آن وعده است و الا تو گویا الذی ظلموا فاستکم لنا و حضرت صادق و حضرت علی
السلام صریحاً امر الیک بترسمه و اند **دوم** خفته دفع کردن خداوند کند و امر بزرگوار کنی بنای حق قرار داد
چرا بسیار است که باعث خونریزیها و عارها و خرابیها می شود و سخن **چهارم** از انواع خفته است و خواهد که سخن جنسی سب
افتراق جسم و اصدقا و مبتود **پنجم** زنا و بزرگی گناه آن همین است که خداوند تبارک و تعالی مقرر فرموده
که زنا کارگر محض نیست و اورا سسکا کشند و الا صد تازیانه بر نهند و علامه خلی او را از عظیم الیک بترسمه و اند و احادیث
بسیار است و اینکه تباخت کوتاهی **ششم** **سی چهارم** لواط و آن بزرگتر است از زنا چنانچه حد آن کشت که لا محال او را بکشند
بلکه بعد از کشتن بپورانند و بدو گناه مفعول از گناه فاعل بزرگتر است از حضرت صادق روایت کرده اند که خداوند تعالی قسم
یاد کرده که نشانه مفعول بر هر مرد است بر **هفتم** مساحقه است و آن نیست که زن عورت خود را بر عورت
دیگر ببرد و گناه آن بزرگتر است از زنا چنانچه از حضرت صادق او کاطم علیهما السلام روایت شده که قسم یاد نموده که اگر حق
زنای اگر است و اما حد مقرر حق اولی خدا تازیانه است و بقیه خضرت **هشتم** قومانی یعنی آنکه زن و مرد ویران بخت لواط و زنا
بجمله زنا یا سب و قمار و دیگرهم رسانند و آن کبره است بسیار بزرگ و حد آن هفتاد و پنج تازیانه است و بدو گناه اگر گناه است
بزرگتر و خونی گنداید است بخار و در حق آن خود او را در توبت کسید و گناه آن بزرگتر است **نهم** قذف یعنی نسبت زنا یا لواط
بکسی و آن چه فاعل و مفعول او یکی از عفت کبره و سسکا است و اما حد آن هشتاد و تازیانه است و اگر کسی مرتبه قذف کند که سب
مرتبه چهارم حدش شصت است که عبارت از پنج نعلک و بد **پنجم** عفت یعنی بدگوئی کردن در غیاب و بجزی که در او بان چه اظهار
صریح یا کتبی یا بشا و بان وجه آن بدی و بد رفتاری است یا رفتار یا کفر و در حق نامری و بجز حضرت رسول روایت شده است
که عفت بدتر از زنا است **ششم** بختان یعنی آنکه بدگوئی کنند کسی را بغیاب و بجزی که در او نشانه و محقق و دفع نمایند و
بزرگتر است از عفت چنانکه متخیل بر دو گناه کبره و دشنام دادن حرام است و در آن و جب که گناه هم دارد مثل عفت است
بالا تر **هفتم** کبره است که در آن دشنام دادن و اگر در اخبار طعن و شتم و دم نیز گفته اند و در آن با عفت بدتر است
که در آن دو جرمیده بدی کسی را بر است یا دروغ و در است و دشنام سخن بدی را است و بکند و اگر حرام است **هشتم** **دوم**
و در عفت

[illegible]

[illegible]

با شما که گزشت چهارم منع کردن سبب کارها را آن سبب که محتاج باین جهت باشد و چه بسیار
 خداوند و عده غریب فرموده و جز از حق است اگر کسی منع کند ما عوثر او را آنکه ضایع کند کسی که از حق صاف
 عرض کرد که ما بیکان و ایم که سبب عاریه را ضایع میکند فرموده که اگر چنین است باید بداند **ختم**
 افزون لغت خداست چنانکه فرموده این سخن که هر که از این علم و این کفر تم آن عذاب شد بدین معنی اگر کسی لغت میکند
 زیاد میکند لغت شما و اگر افزون کند عذاب بسیار سخت و پر دامخ و دو جهالت که بسیار از مردم بواسطه
 کفر آن لغت نعمت از دست ایشان گرفته **ختم** و آن کبر و است بسیار بزرگ حکما گفته اند هرگز
 ترین بهیه است از حضرت ارفع روایت شده است که هر آینه حدیث خود را با ما را هم چنانکه آن شیخ همیشه را در
 اخبار و روایت که ما را میگوید بر ما را بظلم کند اگر ندانست **ختم** بکثرت روایات در شدت
 مذنب بسیار است از حضرت صادق روایت شده که یک راه رود در روی زمین از روی انگیز لغت
 کند **ختم** آسمان و زمین را **ختم** و بر او و دنیا چه در حضور کسی باشد و آنرا بگوید و در غیاب
 مردم که بگویند ایشان برسد که آنرا سئو گویند و از آنجه علم اسلام روایت شده بر علی که بجهت غیر خدا باشد شکر است
 و سوره بانه لا یمیر و دعای او با جهالت بلکه با خلقت **ختم** عجب خود بهیسی بخوبی علی را باید دانست و از
 حضرت صادق روایت شده است که هر که عجب خود داخل خود بخوبی تبار و باز از آن حضرت روایت شده که عابد **ختم**
 خود و عبادت ناسخ میشود و خود با الله من الا **ختم** و حب دنیا چنانکه از معصوم روایت شده که خشن **ختم**
 بواسطه فساد طلب است از زبانه گناه و دنیا و نگاه بواسطه فراموشی هر که است فراموشی هر که از طول آن زمان و طول
 اصل و طول اصل بواسطه حب دنیا است **ختم** و دنیا سر هر گناه است از حضرت صادق روایت شده که خداوند
 بحضرت موسی اجم فرمود منی میار و آنچه در دنیا است بطلون فرار دادم مگر آنچه را بجهت من نماند و از این حدیث
 معلوم شد که هر کسی آموختی گناه کبیره است که در دست او در او رساید و از گفته اما هرگاه در دست او دنیا

Handwritten text in the top margin of the right page, likely a continuation from the previous page or a separate note.

Handwritten text in the main body of the right page, written in a cursive script.

Handwritten text in the right margin of the right page, written in a cursive script.

Handwritten text in the top margin of the left page, likely a continuation from the previous page or a separate note.

Handwritten text in the left margin of the left page, written in a cursive script.